

ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΙΑ ΡΩΣΩΝ

Δυσφορούν για τη μικρή στήριξη

Σε έντονες διαδικτυακές διαμαρτυρίες προέβησαν Ρώσοι πολίτες για την ανεπαρκή οικονομική στήριξη που έχει διαθέσει η ρωσική κυβέρνηση σε επιχειρήσεις και εργαζομένους. Βάλλοντας κατά του Βλαντιμίρ Πούτιν, υποστηρίζουν ότι το ποσό των 26 δισ. δολαρίων που διοχετεύτηκε στην οικονομία για αντιμετώπιση της ζημίας του κορωνοϊού είναι πενιχρό. **Σελ. 11**

FITCH ΓΙΑ ΕΛΛΑΔΑ

Το πλήγμα στον τουρισμό έφερε υποβάθμιση

Το σφοδρό πλήγμα που έχει επιφέρει η πανδημία στον τουρισμό ήταν ένας εκ των βασικών λόγων για την υποβάθμιση των προοπτικών της ελληνικής οικονομίας από θετικές σε σταθερές, εξηλείστη στην «Κ» ο επικεφαλής αναλυτής της Fitch Ratings για την Ελλάδα. Τονίζει ότι η τρέχουσα βαθμολόγηση της Ελλάδας με «BB» δεν κινδυνεύει σε καμία περίπτωση. **Σελ. 24**

ΣΤΙΒ ΝΤΕΪΒΙΣ

Ισχυρή ανάκαμψη στα επόμενα χρόνια

Το σενάριο της βαθιάς ύφεσης που θα συνεχισθεί και μετά την πανδημία, αλλά θα δώσει τη θέση της στην ισχυρή ανάκαμψη στα επόμενα χρόνια προκρίνει ως το πιο βασικό για την επόμενη ημέρα στην παγκόσμια οικονομία ο επικεφαλής εκπαίδευσης στο Ινστιτούτο Οικονομικών Σχέσεων στο Λονδίνο δρ Στίβ Ντέιβις. Βλέπει ωστόσο και ευκαιρίες από την κρίση. **Σελ. 18**

Δείκτης & Όγκος του ΧΑΚ

ΑΡΧΕΣ ΜΑΪΟΥ ΣΤΗ ΒΟΥΛΗ

Τελευταίες πινελιές για τις κρατικές εγγυήσεις

Τις τελευταίες πινελιές στο αναθεωρημένο νομοσχέδιο για τις κρατικές εγγυήσεις ύψους 2 δισ. ευρώ βάζουν στο υπουργείο Οικονομικών. Το νομοσχέδιο αναμένεται να κατατεθεί στη Βουλή την πρώτη εβδομάδα Μαΐου. Στόχος είναι να χρηματοδοτηθούν χαμηλότοκα επιχειρήσεις που θέλουν να παραμείνουν σε λειτουργία μέχρι να ανακάμψει η οικονομία. **Σελ. 7**

Εκτοξεύονται τα κέρδη των εταιρειών fintech

Αλλαγές στον τρόπο που πραγματοποιούνται οι καθημερινές συναλλαγές φέρνει το ξέσπασμα του κορωνοϊού και η επιβολή μέτρων καραντίνας σε ορισμένες χώρες του κόσμου. Η αλλαγή αυτή έχει σταθεί ευνοϊκή για τις νεοφυείς εταιρείες που παρέχουν χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες (fintech), βλέποντας τη ζήτηση για τις υπηρεσίες τους να εκτοξεύεται. **Σελ. 11**

Ελλείψεις χρυσού σε Νέα Υόρκη και Λονδίνο

Τεράστια ζήτηση για ράβδους χρυσού καταγράφεται σε Νέα Υόρκη και Λονδίνο. Οι ελλείψεις είχαν ως αποτέλεσμα να εκτιναχθούν οι τιμές του χρυσού. Στην Αυστραλία η μεγαλύτερη βιομηχανία επεξεργασίας του πολυτίμου μετάλλου έχει επιταχύνει την παραγωγή ράβδων χρυσού ενός κιλού για να καλύψει τη ζήτηση στη Νέα Υόρκη και συγκεκριμένα στο χρηματιστήριο εμπορευμάτων. **Σελ. 11**

Το πείραμα της χαλάρωσης των μέτρων

Παραμένουν αλλά αυξάνονται τα SMS, ανοίγουν εργοτάξια, μικρομεσαίες επιχειρήσεις και καταστήματα λιανικού

Παρουσιάζεται σήμερα ενώπιον του Υπουργικού Συμβουλίου το πλάνο που καταρτίστηκε για τη σταδιακή άρση των περιορισμών που έχουν επιβληθεί, από ενάρξεως της πανδημίας στην Κύπρο. Τα μέτρα θα ανακοινωθούν από τον Πρό-

εδρο Αναστασιάδη. Το κυβερνητικό επιτελείο εργαζόταν μέχρι αργά χθες βράδυ για την ετοιμασία της τελικής πρότασης, η οποία κινείται στη λογική της βήμα με βήμα άρσης των μέτρων. Πρόκειται για το πείραμα της χαλάρωσης των μέτρων

με τέτοιο τρόπο ώστε να μην δημιουργηθούν δυσάρεστες καταστάσεις. Σύμφωνα με τα όσα έχουν διαρρεύσει, στην πρώτη φάση που θα αρχίσει τη Δευτέρα 4 Μαΐου θα παραμείνουν τα SMS αλλά θα αυξηθούν σε δύο ή τρεις οι μετακινή-

σεις. Θα συμπεριλαμβάνονται και οι διακινήσεις για σκοπούς άθλησης. Στο πνεύμα αυτό, σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», προτείνεται το άνοιγμα των πεζοδρομίων αλλά και παραλιακών μετώπων για σκοπούς ψυχαγωγίας και σωματικής άσκησης.

Θα ξεκινήσει επίσης η δραστηριότητα σε εργοτάξια και σε επαγγέλματα που έχουν ως σημείο αναφοράς εξωτερικούς χώρους, αλλά και μικρομεσαίες επιχειρήσεις, όπως καταστήματα ένδυσης, υπόδησης και άλλα. **Σελ. 4**

Γυρίζει το γρανάζι της ευρωπαϊκής οικονομίας

Εστω και με αργούς ρυθμούς ευρωπαϊκές χώρες, υπό το βάρος των μεγάλων ζημιών στην οικονομία, αίρουν σταδιακά τα περιοριστικά μέτρα. Οι άνθρωποι αυξάνονται και οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις αντιμετωπίζουν το φάσμα της χρεοκοπίας. Γερμανία, Γαλλία, Ιταλία, Ισπανία, Τσεχία, Ελβετία και Νορβηγία ακολουθούν διαφορετικούς δρόμους για να φθάσουν στον ίδιο προορισμό. Οι Τσέχοι μπορούν να ψωνίζουν σε καταστήματα ηλεκτρονικών ειδών και ποδηλάτων, στην Ιταλία οι άνθρωποι αρχίζουν σιγά σιγά να πηγαίνουν στα βιβλιοπωλεία και στα καθαριστήρια, ενώ οι μικροί Δανοί επιστρέφουν στα θρανία. Η Αυστρία και η Γερμανία ανοίγουν τα μικρά καταστήματα, τα βιβλιοπωλεία και τις εκθέσεις αυτοκινήτων. **Σελ. 10**

Οι Έλληνες αποταμιεύουν για να έχουν

Αυξήθηκαν οι καταθέσεις

Την περίοδο της κρίσης χρέους, αρκετά νοικοκυριά σήκωναν από τις τράπεζες τις καταθέσεις τους. Στην παρούσα κρίση οι καταθέσεις αυξάνονται. Από τις 23 Μαρτίου έως τις 24 Απριλίου, οι καταθέσεις στις ελληνικές τράπεζες αυξήθηκαν, κατά 2 και πλέον δισ. ευρώ και διαμορφώθηκαν σε 158,3 δισ. ευρώ, από 156 δισ. **Σελ. 15**

Αλλάζει ο ενεργειακός χάρτης

Τεκτονικές ανακατατάξεις στην παγκόσμια αγορά πετρελαίου και ενδεχομένως στον ενεργειακό χάρτη προοιωνίζονται οι εξελίξεις των τελευταίων ημερών. Η ι-λγυιώδης πτώση της τιμής του πετρελαίου προδιαγράφει σειρά ανατροπών και συνεπειών για χώρες, εταιρείες και ολόκληρους βιομηχανικούς κλάδους. **Σελ. 8**

Ελεύθερη η διακίνηση των πολιτών στην Ελλάδα

Το διάγγελμα Μπιστοάκης

Στις 4 Μαΐου αίρονται οι περιορισμοί στις μετακινήσεις των πολιτών στην Ελλάδα, όπως ανέφερε σε διάγγελμα ο πρωθυπουργός Κυρ. Μπιστοάκης. Οι εκκλήσεις θα είναι ανοικτές για ατομική λατρεία και από 17 Μαΐου θα μπορούν οι πιστοί να πηγαίνουν στις λειτουργίες. Το λιανηφόριο και τα μαθήματα στη Γ' Λυκείου θα επανεκκινήσουν στις 11 Μαΐου. Την 1η Ιουνίου ξεκινά ο τομέας της εστίασης και τα ξενοδοχεία. **Σελ. 14**

Με μάσκες η επιστροφή τελειοφοίτων στα θρανία

Πιθανότητα την 1η Ιουνίου

Η επιστροφή των τελειοφοίτων μαθητών στα σχολεία αναμένεται να γίνει κατά την τρίτη φάση χαλάρωσης των μέτρων την 1η Ιουνίου, με τους μαθητές να τηρούν τα μέτρα προστασίας. Αυτό που μελετάται είναι η προμήθεια καλής ποιότητας μάσκων, τις οποίες θα φορούν οι μαθητές όταν εισέρχονται στο σχολείο. Γρίφος το τι θα γίνει με τις υπόλοιπες τάξεις. **Σελ. 6**

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

«Business as usual»

Η συζήτηση που γίνεται τώρα, που ξεκινά η περίοδος χαλάρωσης των μέτρων που είχαν ληφθεί στην κορύφωση της πανδημίας, περιστρέφεται γύρω από το σε ποια κανονικότητα θέλουμε να επιστρέψουμε. Η επιθυμητή από όλους επιστροφή στην κανονικότητα αποκτά μια άλλη διάσταση μιας και τα επίπεδα ανοχής των πολιτών έχουν αλλάξει. Τι θα πρέπει, λοιπόν, να κρατήσουμε και τι να αφήσουμε είναι μια κουβέντα που ξεκίνησε και θα συνεχιστεί για το επόμενο διάστημα.

Μέσα από αυτές τις συζητήσεις, η οικονομία ασφαλώς και επηρεάζεται πρώτα και άμεσα. Ο χρόνος του lockdown προσέφερε ικανοποιητικό χρόνο για την αναθεώρηση κάποιων πραγμάτων. Βέβαια, η πιο σημαντική μεταβλητή σε

αυτήν την εξίσωση είναι η ανθρώπινη συμπεριφορά, η οποία δεν μπορεί να προβλεφθεί εύκολα. Επιπλέον, η ύφεση που είναι μπροστά μας ποτέ δεν αφήνει χώρο για αλλαγές και μεταρρυθμίσεις που συνήθως έρχονται με υψηλό κόστος.

Στη Γερμανία, εντούτοις, προωθείται η νομοθετική ρύθμιση του δικαίωματος των εργαζομένων, ακόμη και δίχως συνθήκες πανδημίας, να δουλεύουν από το σπίτι, εφόσον βέβαια η φύση της εργασίας τους το επιτρέπει. Η πρόταση φαίνεται να απολαμβάνει και τη στήριξη μελών της κυβέρνησης. Αυτή η μεταρρύθμιση και μόνο να μείνει ως απόρροια της πανδημίας, ο αντίκτυπος για την οικονομία θα είναι σημαντικός δεδομένου ότι το μέτρο θα προκαλέσει, μεταξύ άλλων, μείωση της ζήτησης για καύσιμα

κίνησης και συνεπώς θα επιφέρει χαμηλότερες τιμές ενέργειας. Την ίδια στιγμή, θα έχουμε μια ελάφρυνση στο περιβαλλοντικό κόστος και μια πρώτη απάντηση στη μεγάλη πρόκληση της κλιματικής αλλαγής.

Ο πρόεδρος Μάκρον, σε συνέντευξή του στο διεθνή Τύπο, σημείωσε δηκτικά ότι η επάνοδος στην κανονικότητα δεν σημαίνει ότι ο κόσμος θα αποδεχθεί να επιστρέψει σε μια καθημερινότητα όπου θα αναπνέει πάλι μολυσμένο αέρα. Κάποιες μεταβολές στο περιβάλλον έχουν καταγραφεί στα πολύ θετικά αυτά της πρωτόγνωρης κρίσης και πολύ πιθανόν να δούμε προσαρμογή σε νέα δεδομένα, έτσι ώστε κάποιες καλές πρακτικές να διατηρηθούν και μετά την άρση των μέτρων. Δεν υπονοούμε βέβαια, τον πε-

ριορισμό των μετακινήσεων αλλά τον επαναπροσδιορισμό τους και την επιλογή ενδεχομένως λιγότερο ενεργοβόρων πρακτικών, όπως είναι για παράδειγμα ο περιορισμός των επαγγελματικών ταξιδιών στα εντελώς απαραίτητα και η αύξηση των ηλεκτρονικών συναντήσεων. Οι ηλεκτρονικές αγορές και πληρωμές θα διατηρηθούν, αν όχι όλο, σημαντικό μέρος της πίτας που κατάφεραν να αποκτήσουν κατά το lockdown. Οι καταναλωτικές συμπεριφορές εύκολα διαφοροποιούνται και οι επαγγελματίες του λιανικού εμπορίου θα πρέπει να προσφέρουν νέες λύσεις στους πελάτες τους. Η δυνατότητα ηλεκτρονικών αγορών θα πρέπει πλέον να θεωρείται ένα απαραίτητο συστατικό επιβίωσης και ένα κανάλι προσφοράς νέων κατα-

ναλωτικών εμπειριών έχοντας υπόψη την «ευκολία» συναλλαγών. Βλέπουμε, λοιπόν, ένα εμπόδιο εισόδου στην αγορά λιανικής να αφαιρείται αφού πλέον η φυσική παρουσία δεν θα είναι απαραίτητη. Στην μετά την πανδημία εποχή, αναμένονται μια σειρά από μικρές μεταρρυθμίσεις που στόχο θα έχουν να αυξήσουν την παραγωγικότητα και να μειώσουν το κόστος λειτουργίας των επιχειρήσεων. Ο ανταγωνισμός θα είναι σκληρός αφού η προσφορά νέας καταναλωτικής εμπειρίας θα αποτελέσει κρίσιμο παράγοντα επιτυχίας.

Οι επιχειρηματίες θα αναγκαστούν γρήγορα και ίσως κάπως «βίαια» να αντιληφθούν ότι το «business as usual» δεν είναι ακριβώς αυτό που ήξεραν μερικούς μήνες πριν.

CONNECT
HELLENIC BANK - ONLINE BANKINGΚάνε εγγραφή
στο Online Banking
με 6 απλά βήματα

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

www.hellenicbank.com/connect

ΑΡΘΡΟ / Του ΑΝΔΡΕΑΣ Α. ΑΝΔΡΕΟΥ

Επανεκκίνηση: Ένας για όλους και όλοι για ένα

Υπάρχουν δύο κύριοι περιοριστικοί άξονες που δένουν τα χέρια του κράτους μη επιτρέποντάς του να προχωρήσει σε περαιτέρω μέτρα δημοσιονομικής χαλάρωσης στηρίζοντας στοχευμένα τομείς της οικονομίας όπως αυτής των ακινήτων. Ο ένας άξονας έχει να κάνει με το δεδομένο ότι το κράτος έχει ήδη προβεί σε δανεισμό μέσω της έκδοσης ομολόγων, τόσο από τις διεθνείς αγορές, όσο και από εγχώριες πηγές, εξαντλώντας τα περιθώρια βιώσιμης αύξησης του δημοσίου χρέους, έτσι ώστε να μπορεί να στηρίζει τα προγράμματα οικονομικής στήριξης που ήδη εξήγειλε. Ο άλλος άξονας έχει να κάνει με την επιδίωξη δανεισμού από τον ESM (European Stability Mechanism) ή Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας. Παρόλο που υπάρχει αυτή η δυνατότητα, αν εμείς προβούμε σε τέτοιο δανεισμό δεδομένης της παρούσας δημοσιονομικής μας εικόνας, αυτό θα σημαίνει αυτόματη ένταξη σε μνημόνιο. Συνεπώς ένταξη σε μνημόνιο ή/και επιπλέον αύξηση του δημοσίου δανεισμού σημαίνει ταυτόχρονη υποβάθμιση μας ως οικονομία, απόλεια της πρόσβασής μας στις διεθνείς αγορές, αύξηση του κόστους δανεισμού και εισδοχή μας σε ένα νέο φαύλο κύκλο ύφεσης μετατρέποντας έτσι μια υγειονομικά προκαλούμενη ύφεση σε βαθιά οικονομική ύφεση, όπου τα προβλήματα είναι γνωστά από το πρόσφατο παρελθόν: χαμηλή οικονομική δραστηριότητα, αυξημένη ανεργία, ανάγκη μείωσης μισθών, χαμηλοί ρυθμοί ανάπτυξης, αποπληθωρισμός, αύξηση μη εξυπηρετούμενων δανείων, αύξηση προβλημάτων στις τράπεζες, μείωση στις παραγωγικές κρατικές δαπάνες, μειώσεις των ιδιωτικών επενδύσεων, της κατανάλωσης κλπ. Το να διακινδυνεύουμε να πάθουμε ένα δεύτερο οικονομικό γεγονός αυτής της μορφής εντός δεκαετίας, θα είναι καταστροφικό για όλους μας. Ας μην ξεχνάμε επίσης ότι αυτή η κρίση είναι παγκόσμια και μέτρα που μας ξελάσπιωσαν πριν 5-6 χρόνια, ίσως να μην είναι ικανά να το πετύχουν ξανά αυτή την φορά. Συνεπώς, βαδίζουμε σε τεντωμένο σχοινί και καλούμαστε να κάνουμε πάνω σε αυτό ασκήσεις ακριβείας.

Τα όποια μέτρα από εδώ και πέρα θα πρέπει από τη μια να επανεκκινούν σταδιακά τομείς της οικονομίας, τόσο όσο να μην επιβαρύνουν την ικανότητα των νοσηλευτριών μας να διαχειρίζονται την ενδεχόμενη αύξηση των κρουσμάτων, να επανέρχεται σταδιακά η οικονομική δραστηριότητα, να αρχίσει το κράτος να εισπράττει εισοδήματα, έτσι ώστε να μπορεί να εκτελέσει τον υπό διαμόρφωση αναθεωρημένο προϋπολογισμό, χωρίς να επιβαρύνει τις δανειοδοτικές του ανάγκες.

Άρα, επειδή όλοι είμαστε στο ίδιο καράβι, όλοι θα πρέπει να βοηθήσουμε σε αυτή την προσπάθεια. Η καλύτερη

υπηρεσία που μπορούμε όλοι να παρέχουμε προς την χώρα μας είναι να συνεχίσουμε να πληρώνουμε κανονικά ή τουλάχιστον εντός των νέων πλαισίων που έθεσε το Κράτος (μεταφοράς υποχρεώσεων σε μελλοντικές ημερομηνίες, ευκολίες πληρωμής κλπ), τις οικονομικές μας υποχρεώσεις προς όπου δει – είτε αυτές ονομάζονται φορολογίες και εισφορές προς τα δημόσια ταμεία, είτε πρόκειται για δόσεις δανείων προς τις τράπεζες, είτε αυτές απορρέουν από άλλες ιδιωτικές συμβατικές μας υποχρεώσεις (π.χ. ενόικια, αγορά αγαθών και υπηρεσιών κλπ).

Σε ιδιωτικό επίπεδο και όπου υπάρχει πραγματική ανάγκη αλλά και η ευχέρεια, να γίνουν διευθετήσεις μεταξύ των συμβαλλομένων μερών για αποπληρωμή τρεχουσών οικονομικών υποχρεώσεων εντός λογικού χρονικού διαστήματος, τότε να γίνουν. Είναι σημαντικό όμως να μην γίνει εκμετάλλευση με επίκληση ψευδών αιτιών χάριν και μόνο μιας κρίσης για την οποία όλοι μιλάμε, αλλά κανείς δεν επιμέτρηση, επειδή αν όλοι το κάνουμε, τότε θα μας γυρίσει μπορούμε να μην προσφέρουμε πιο πάνω και όλοι καλούμαστε να τραβήξουμε κουπί και ξαφνικά ένας – ένας επικαλείται (ψευδώς) πως δεν μπορεί να κωπυλάσει επειδή πιάστηκε το χέρι του. Αν το κάνουμε όλοι αυτό, τότε το καράβι θα πάει ακυβέρνητο και θα κτυπήσει στα βράκια. Τόσο απλό. Τα μέτρα για το αμέσως επόμενο διάστημα θα πρέπει να είναι τέτοια που να μην έχουν δημοσιονομικές αρνητικές επιπτώσεις, να μην μειώνουν το διαθέσιμο εισόδημα όλων μας και να αναδεικνύουν τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της χώρας μας – ιδιαίτερα υπό το φως της μέχρι τώρα επιτυχίας μας στο πεδίο της μάχης εναντίον του κορωνοϊού – έτσι ώστε να είμαστε ψηλά στον κατάλογο των διεθνών επενδύσεων. Θα πρέπει επίσης ο αναθεωρημένος κρατικός προϋπολογισμός να δίνει έμφαση σε άμεση προώθηση και εκτέλεση δημοσίων έργων, γεγονόσ που θα είναι υποβοηθητικό στην απασχόληση και στην οικονομική δραστηριότητα. Θα πρέπει να επιβάλει πρόστιμο. Μάλιστα, όπως υποστηρίζει, η συγκεκριμένη αστυνομικός τσάκωθηκε με άλλο πελάτη της ψισταριάς και κάλεσε στη σκηνή 4 περιπολικά με δύο αστυνομικούς το καθένα ενώ αυτός την περιμένε. Αφού ο βουλευτής έφυγε από τον χώρο της ψισταριάς, χωρίς να του επιβληθεί πρόστιμο έλαβε τηλεφώνημα από την αστυνομικό, ώρες μετά ενώ βρισκόταν στο γραφείο του, με το οποίο τον ενημέρωσε ότι τελικά του επέβαλε πρόστιμο. Όπως του είπε, μελέτησε ξανά το διάταγμα και έκρινε ότι έπρεπε να του εκδώσει το εξώδικο. Αυτός επέμεινε ξανά ότι η αστυνομικός είχε αδίκιο και έκρινε σκόπιμο να τηλεφωνήσει στον

• Ακόμα λίγον να μας έφερναν τζι την κλουβάν!

Έντονες συζητήσεις προκάλεσε η είδηση ότι μία αστυνομικός επέβαλε εξώδικο πρόστιμο 300 ευρώ στον βουλευτή του ΔΗΚΟ Ζαχαρία Κουλία επειδή «έτρωγε» σε ψισταριά στη Λάρνακα. Ο βουλευτής αντέδρασε, όπως έγινε γνωστό και έκρινε σκόπιμο να τηλεφωνήσει για το θέμα στον Αρχηγό της Αστυνομίας. Όπως ο ίδιος έγραψε στο λογαριασμό του στο Facebook η αστυνομικός τον είχε να περιμένει μιάμιση ώρα ενώ της έδειξε τα δικαιολογητικά που είχε, χωρίς να του επιβάλει πρόστιμο. Μάλιστα, όπως υποστηρίζει, η συγκεκριμένη αστυνομικός τσάκωθηκε με άλλο πελάτη της ψισταριάς και κάλεσε στη σκηνή 4 περιπολικά με δύο αστυνομικούς το καθένα ενώ αυτός την περιμένε. Αφού ο βουλευτής έφυγε από τον χώρο της ψισταριάς, χωρίς να του επιβληθεί πρόστιμο έλαβε τηλεφώνημα από την αστυνομικό, ώρες μετά ενώ βρισκόταν στο γραφείο του, με το οποίο τον ενημέρωσε ότι τελικά του επέβαλε πρόστιμο. Όπως του είπε, μελέτησε ξανά το διάταγμα και έκρινε ότι έπρεπε να του εκδώσει το εξώδικο. Αυτός επέμεινε ξανά ότι η αστυνομικός είχε αδίκιο και έκρινε σκόπιμο να τηλεφωνήσει στον

αρχηγό της Αστυνομίας και να τον ενημερώσει για το συμβάν για να του πει: «Επειδή οι καιροί είναι δύσκολοι, οι αστυνομικοί που έρχονται σε επαφή με το κοινό να είναι προσεκτικοί και να μην δημιουργούν αχρείαστες εντάσεις». Και η ανάρτηση του βουλευτή καταλήγει: «Ο αρχηγός, με ευχαρίστησε για το ενδιαφέρον μου και η συνδιάλεξη τελείωσε. Αυτά είναι τα πραγματικά γεγονότα και σιδηρόποτε άλλο είναι αναληθές».

• Μία απορία: Εάν η αστυνομικός δεν έκοβε εξώδικο στον βουλευτή αυτός δεν θα ένοιωθε την ανάγκη να πάρει τηλεφώνημα τον Αρχηγό και να τον ενημερώσει για τη συμπεριφορά της; Γιατί μια χαρά θα μπορούσε να το είχε πράξει, εάν ένιωθε την ανάγκη να το κάνει, στις λίγες ώρες που μεσολάβησαν από την ώρα που έφυγε από την ψισταριά μέχρι την ώρα που έλαβε το θλιβερό τηλεφώνημα για το πρόστιμο...

Πάντως ο αρχηγός Αστυνομίας ξεκαθάρισε ότι ο βουλευτής δεν του ζήτησε να διαγραφεί το εξώδικο αλλά διάταξε έρευνα και για το περιστατικό από την οποία δεν προέκυψε

τίποτα το μεμπτό για τους αστυνομικούς που βρίσκονταν στη σκηνή...

Το θέμα, όπως ενημερώθηκε συζητήθηκε έντονα και στο ΔΗΚΟ, το κόμμα του κ. Κουλία. Υπήρξαν μάλιστα και έντονες αντιδράσεις στο άκουσμα της είδησης και σχόλια περί έκθεσης του κόμματος από τη συμπεριφορά του βουλευτή. Όπως μου λέχθηκε ο Κουlias κλήθηκε να δώσει εξηγήσεις και αυτό που απάντησε ήταν τις ίδιες θέσεις που κατέγραψε και στην ανάρτησή του στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

Σας είχα ξαναγράψει για την ενόχληση του Νίκαρου και του ΥΠΕΣ από την μεροληπτική στάση που τηρεί η ΕΛίζαμπεθ Σπέχαρ που με ευκολία επικρίνει κινήσεις της κυβερνήσης, αλλά αποφεύγει να τοποθετηθεί σε προκλήσεις που προέρχονται από τα κατεχόμενα.

Σύμφωνα με πηγή μου που γνωρίζει, οι τελευταίες προκλήσεις του κατοικού καθεστώς, τόσο στην παρεμπόδιση των ανδρών της ΟΥΝΟΙΚΥΠ στα κατεχόμενα και στις επαφές με τους εγκλωβισμένους όσο

και οι προκλητικές δηλώσεις και ενέργειες του Τατάρ στην Πύλα μένουν και ασχολίαστες και αναπάντητες. Και αυτό παρά τις υποδείξεις από τον ίδιο τον κυβερνητικό εκπρόσωπο προς την Σπέχαρ να τοποθετηθεί στο θέμα, όπως «αυθόρμητα» έπραξε και στην απόφαση της κυβέρνησης να κλείσει αριθμό οδοφραγμάτων λαμβάνοντας μέτρα κατά της πανδημίας.

• Αληθεύει πως στον Λόφο συζητήθηκε το ενδεχόμενο να «καταγραφεί και υποδειχθεί» η μεροληπτική στάση της Σπέχαρ και η αντίφαση στη συμπεριφορά της;

ΚΟΝΙΖ: Αληθεύει ότι σε μεγάλο κόμμα βρίσκονται σε εξέλιξη έντονες συζητήσεις για τις βουλευτικές εκλογές; Ενώ όλα βρίσκονται στη σκιά του κορωνοϊού, κάποιοι τσακώνονται για μια θέση στο ψηφοδέλτιο και η αντιπαράθεσή τους έφτασε μέχρι τη ψηλά δώματα του συγκεκριμένου κόμματος. Ούτε και εκεί όμως κατέστη δυνατόν να προεμίσουν τα πνεύματα και η αντιπαράθεση μάλλον πήρε παράταση για ένα... δεύτερο ημικόριο.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑΡΙΟ

Επιμέλεια: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ

Η Κύπρος για πρώτη φορά στην απονομή του Βραβείου Νεανικού Κοινού της Ευρωπαϊκής Ακαδημίας Κινηματογράφου

Το διεθνές Φεστιβάλ -Κινηματογραφικές Μέρες Κύπρος 2020, που διοργανώνουν οι Πολιτιστικές Υπηρεσίες του ΥΠΠΑΝ και το Θέατρο Ριάλτο, μπορεί φέτος να έχει ακυρωθεί εξαιτίας της πανδημίας του COVID-19, δράσεις του, όμως, συνεχίζουν να πραγματοποιούνται διαδικτυακά.

Μετά την ψηφιακή διοργάνωση της πλατφόρμας συμπαραγωγής, επιμόρφωσης και δικτύωσης Dot.on.the.map, σειρά πήρε η απονομή του Βραβείου Νεανικού Κοινού της Ευρωπαϊκής Ακαδημίας Κινηματογράφου, που αποτελεί δράση του τμήματος του Φεστιβάλ για Παιδιά και Νέους. Στην απονομή του Βραβείου Νεανικού Κοινού της Ευρωπαϊκής Ακαδημίας Κινηματογράφου συμμετείχε φέτος για πρώτη φορά και η Κύπρος. Τριάντα παιδιά, ηλικίας 12-14 ετών, έχουν τη μοναδική ευκαιρία να παρακολουθήσουν τις 3 υποψήφιες ταινίες και να αναδείξουν μία νικήτρια, ως μέλη μιας διεθνούς κριτικής επιτροπής.

Στη φετινή 4η έκδοση του θεσμού συμμετείχαν συνολικά 2.080 νέοι από 32 χώρες, υπό την καθοδήγηση έμπειρων στον χώρο του κινηματογράφου. Στην Κύπρο την προσπάθεια συντόνισε ο καλλιτεχνικός διευθυντής του Φεστιβάλ για Παιδιά, Πέτρος Χαράλαμπος και η ομάδα του φεστιβάλ @cfchildren με την υποστήριξη των Πολιτιστικών Υπηρεσιών και του Θεάτρου Ριάλτο. Οι νεαροί έθελοντές της Κύπρου απόλαυσαν τις ταινίες online μέσω της πλατφόρμας @festivalscope. Παρά με

την ομάδα του παιδικού φεστιβάλ μοιράζονταν καθημερινά τις εντυπώσεις τους για τις ταινίες διαδικτυακά, αναπτύσσοντας έτσι μια κριτική ματιά μέσα από μια όμορφη δημιουργική δραστηριότητα.

Η νικήτρια ταινία

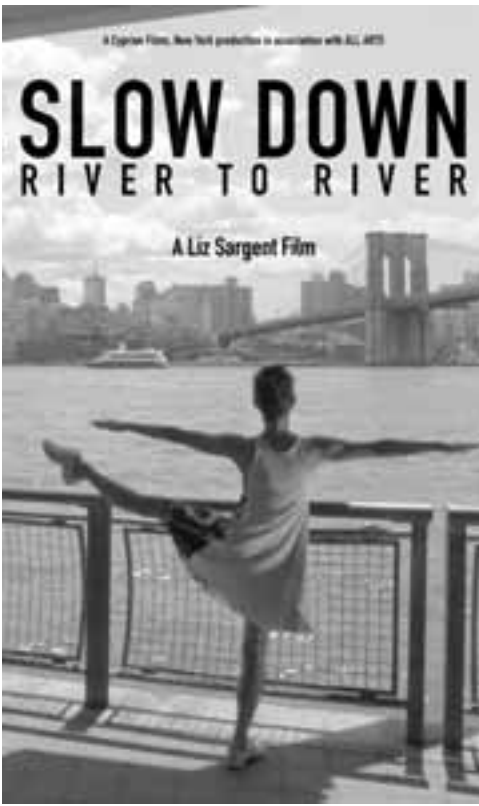
Φέτος το Βραβείο Νεανικού Κοινού της Ευρωπαϊκής Ακαδημίας Κινηματογράφου απονεμήθηκε

στην ταινία «Ο αδελφός μου κυνηγάει δεινόσαυρους» του Stefano Cipani, μία συμπαραγωγή Ιταλίας και Ισπανίας, μετά από ταυτόχρονη online ψηφοφορία πανευρωπαϊκής κριτικής επιτροπής αποτελούμενης από περισσότερους από 2000 νέους ηλικίας 12-14 ετών από 32 χώρες της Ευρώπης. Οι άλλες δύο υποψήφιες ταινίες ήταν «Το απίθανο καλοκαίρι μου με την Τες» του Steven Wouterlood και «Η Ρόκκα αλλάζει τον κόσμο» της Katja Benrath.

Η ταινία που έλαβε το βραβείο αφορούσε δύο αδελφία, τον Jack και τον Γίο και τη δύσκολη σχέση τους... αρχικά τουλάχιστον. Ο Γίο έχει σύνδρομο Down και ο Jack πίστευε το τριφερό ψέμα που του είχαν πει οι γονείς του, ότι ο Γίο ήταν ένα ξεχωριστό παιδί, με υπερδυνάμεις. Όταν ήλθε ο καιρός ο Jack να πάει στο γυμνάσιο καταλαβαίνει ότι ο αδελφός του δεν είναι υπερήρωας και σχεδόν τρέπεται για αυτόν. Τα πράγματα μπερδεύονται περισσότερο όταν ο Jack γνώρισε την Arianna, το κορίτσι των ονείρων του. Ωστόσο, η απρόβλεπτη συμπεριφορά του αδελφού του, Γίο, του γίνεται βάρος, μέχρι που φτάνει στο σημείο να υποκριθεί πως δεν έχει αδέρφια και να κρύψει την ύπαρξή του. Όμως, η αγάπη και η κατανόηση παίζουν τον δικό τους ρόλο και ο Γίο που δώσει στον αδελφό του να καταλάβει, με τους ευθείς του τρόπους και τα απλά αλλά εκπληκτικά σοφά λόγια του, πόση σημασία έχει να αγαπήσεις τους άλλους όπως είναι, δίνοντάς του ένα μάθημα ζωής.

Στην 63η απονομή των Ετήσιων Βραβείων New York Emmy

της Εθνικής Ακαδημίας των Τεχνών και Επιστημών της Τηλεόρασης στην Κατηγορία ARTS PROGRAM/SPECIAL βραβεύτηκε η ταινία «Slow Down: River to River» της Εταιρείας AllArts, μια συμπαραγωγή με την Εταιρεία του Κύπριου Σκηνοθέτη, Μίνου Παπά, Cyprian Films NY. Παραγωγός και διευθυντής Φωτογραφίας της βραβευμένης ταινίας ήταν ο Μίνως Παπάς, ενώ σκηνοθέτης και παραγωγός η σύζυγός του, Liz Sargent. Η απονομή έλαβε χώρα σε μια livestream virtual γιορτή στην ιστοσελίδα nyemmys.org στις 25 Απριλίου 2020. Το Τμήμα Νέας Υόρκης της Ακαδημίας (έτος ίδρύσεως 1955) προωθεί τη δημιουργικότητα και εμπνέει καλλιτεχνικά και τεχνικά αρτιότητα μέσω του έβδοξου Βραβείου Emmy, ένα πολυπόθητο σύμβολο συναδελφικής αναγνώρισης και διάκρισης στο χώρο της τηλεόρασης. Η ταινία «Slow Down: River to River» είναι ένα πειραματικό ντοκιμαντέρ μικρού μήκους που αφορά τα θέματα του φεστιβάλ River to River 2019, μιας καλοκαιρινής διοργάνωσης των τεχνών στην πόλη της Νέας Υόρκης. Ο Κύπριος σκηνοθέτης δήλωσε για τη βράβευσή του: «Χαιρώμαι ιδιαίτερα για τη διάκριση. Πρόκειται για την πρώτη του είδους τόσο για μένα και τη σύζυγό μου όσο και για το κανάλι ALLARTS που επιχορήγησε την παραγωγή.»

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτήτρια

«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΟΤΤΙΑΝΗΣ • Διευθυντής: ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΚΟΣ

Υπεύθυνος Υλικό: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ • Υπεύθυνος Αιτιολογία: ΠΑΝΤΕΑΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ

Νίκου Κρανιδιώτη 7Ε, 3ος όροφος, 2411 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Διευθυντής: ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΚΕΛΑΣ • Διευθυνση συντάξεως: ΚΩΣΤΗΣ ΦΑΦΟΥΤΗΣ - ΝΩΤΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

αλφάμεγα

Ένα μεγάλο
ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ
στους δικούς
μας ανθρώπους

Στην κατεύθυνση των εισηγήσεων της Συμβουλευτικής Επιστημονικής Επιτροπής για την πανδημία κινείται σύμφωνα με όλες τις πληροφορίες η πρώτη φάση άρσης των περιορισμών η οποία θα τεθεί ενώπιον του Υπουργικού Συμβουλίου για έγκριση.

Παραμένουν τα SMS, ανοίγουν εργοτάξια και λιανικό

Μερική άρση των περιορισμών στη μετακίνηση με έντονο σκεπτικισμό και ανησυχία για αποτροπή επιδείνωσης της επιδημίας

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ

Με το βλέμμα στραμμένο στην επόμενη μέρα και σε ευρωπαϊκές χώρες που έχουν εισέλθει σε διαδικασία άρσης των μέτρων, που λήφθηκαν για ανακαίτιση της πανδημίας του κορωνοϊού, η κυβέρνηση προχώρησε στον καταρτισμό του πλάνου που θα παρουσιαστεί ενώπιον του Υπουργικού Συμβουλίου και θα αφορά τη σταδιακή άρση των περιορισμών που έχουν επιβληθεί, από ενάρξεως της πανδημίας στην Κύπρο. Τα μέτρα που θα ανακοινωθούν από τον ίδιο τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας Νίκο Αναστασιάδη, σύμφωνα με τα όσα έχουν διαρρεύσει κατά την διάρκεια της χθεσινής μέρας, κινούνται στη λογική της μερικής χαλάρωσης των μετακινήσεων των πολιτών, χωρίς ωστόσο να αίρεται η βασική τους φιλοσοφία. Πρακτικά που αποκαλύπτει το βασικό μέλημα της κυβέρνησης να προλάβει το ανεπιθύμητο σενάριο, επιβάρυνσης της επιδημιολογικής εικόνας της πανδημίας. Αυτό το οποίο προκαλεί ανησυχία στη Λευκωσία και ήταν στη σφαίρα των ολόημερων συζητήσεων προετοιμασίας του πακέτου μέτρων, ήταν η επιδείνωση της όλης κατάστασης στη Γερμανία η οποία, επίσης, βρίσκεται σε φάση αποκλιμάκωσης των περιοριστικών μέτρων. Το κυβερνητικό επιτελείο το οποίο μέχρι αργά την Τρίτη το βράδυ προετοιμάζε την πρόταση προς το Υπουργικό Συμβούλιο, κινήθηκε στη λογική βήμα – βήμα άρσης των περιορισμών, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στην πρώτη φάση η οποία, εκτός συγκλονιστικού απρόοπτου, προδιορίζεται να γίνει την 4η Μαΐου 2020. Πρώτη φάση η διάρκεια της οποίας θα είναι δεκατέσ-

σερις μέρες. Όσο δηλαδή η χρονική διάρκεια επέκτασης του ιού. Εκτός από τα ζητήματα των μετακινήσεων, στην πρώτη φάση έχει συμπεριληφθεί και ένα μέρος των μέτρων που αφορούν την επανέναρξη των δραστηριοτήτων, υπηρεσιών και επιχειρήσεων.

Τα SMS

Η σύσκεψη στο Προεδρικό Μέγαρο, της Συμβουλευτικής Επιστημονικής Επιτροπής για την πανδημία υπό τον Νίκο Αναστασιάδη και στην παρουσία των Υπουργών Υγείας και Οικονομίας, ασχολήθηκε με το γενικό πλαίσιο άρσης των περιορισμών στο σύνολο τους, δίνοντας

Στο κομμάτι των μετακινήσεων όλες οι πληροφορίες συγκλίνουν πως από τις 4 Μαΐου θα αυξηθεί η συχνότητα σε ημερήσια βάση. Λέγεται πως θα αυξηθούν τα γραπτά μηνύματα από ένα σε δυο την ημέρα.

ιδιαιτερη έμφαση στην εκκίνηση. Σύμφωνα με τις λιγοστές πληροφορίες που έχουν διαρρεύσει, ενώπιον του Υπουργικού Συμβουλίου θα παρουσιασθεί πρόνοια για μερική χαλάρωση του υφιστάμενου πλαισίου με τις μετακινήσεις. Εδώ η κυβέρνηση έχει υιοθετήσει τις εισηγήσεις της Συμβουλευτικής Επιστημονικής Επιτροπής. Τα γραπτά μηνύματα (SMS), στο 8998, δεν θα εγκαταλειφθούν

Από τις 4 Μαΐου θα ξεκινήσει η δραστηριότητα σε εργοτάξια αλλά και σε επαγγέλματα που έχουν ως σημείο αναφοράς εξωτερικούς χώρους.

την καθημερινότητα των πολιτών με μια διαφοροποίηση. Θα αυξηθεί η συχνότητα των εγκρίσεων, σε ημερήσια βάση που σήμερα είναι μια άδεια την ημέρα. Ως προς το νέο καθεστώς που θα ισχύει, οι πληροφορίες είναι συγκεχυμένες. Κάποιες θέλουν από τις 4 Μαΐου, οι εγκρίσεις να αυξάνονται σε δυο ενώ κάποιες άλλες σε τρεις. Στο κομμάτι των μετακινήσεων, η κυβέρνηση φαίνεται να ποντάρει στην

υπευθυνότητα που έχει επιδείξει το προηγούμενο διάστημα, η συντριπτική πλειοψηφία των πολιτών.

Διακίνηση

Στο κομμάτι των περιορισμών που έχουν επιβληθεί, στην πρώτη φάση η κυβέρνηση προτείνει να μην επιβληθούν πρόσθετα μέτρα, αλλά να συνεχιστεί η διακίνηση για σκοπούς άθλησης. Στο πνεύμα αυτό, σύμφωνα με πληροφορίες

που έχει στην διάθεσή της η «Κ», εάν δεν προκύψουν δεύτερες σκέψεις τις τελευταίες στιγμές, προτείνεται το άνοιγμα των πεζοδρόμων αλλά και παραλιακών μετώπων για σκοπούς ψυχαγωγίας και σωματικής άσκησης. Στο κομμάτι αυτό δεν έχει διευκρινιστεί αν θα επιβληθούν χρονικοί περιορισμοί, ή περιορισμοί στη συχνότητα, σε ημερήσια βάση. Κάποιες πληροφορίες αναφέρουν πως εξετάσθηκε και το σενάριο ανοίγματος παραλιών για σκοπούς άσκησης χωρίς κρεβατάκια. Κάνοντας μια πρώτη σύγκριση των πληροφοριών που υπάρχουν, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας φαίνεται να έχει υιοθετήσει τις εισηγήσεις της Συμβουλευτικής Επιστημονικής Επιτροπής, εισηγήσεις που παρουσίασε η κυριακάτικη «Κ» και κινούνται στη λογική άρσης των μέτρων με το σταγονόμετρο.

Οικονομία

Στην πρώτη φάση άρσης των μέτρων, η προσοχή επικεντρώνεται και στην σταδιακή επανέναρξη της οικονομικής δραστηριότητας σε τομείς που προσφέρουν αυξημένο βαθμό ασφάλειας και προστασίας των εργαζομένων. Στο πνεύμα αυτό, όλες οι πληροφορίες συγκλίνουν πως από τις 4 Μαΐου θα ξεκινήσει η δραστηριότητα σε εργοτάξια αλλά και σε επαγγέλματα που έχουν ως σημείο αναφοράς εξωτερικούς χώρους. Στις εισηγήσεις της Συμβουλευτικής Επιστημονικής Επιτροπής γίνεται λόγος για επαγγέλματα όπως υ-περγολάβοι, ξυλουργοί, εργαζόμενοι στο αλουμίνιο, ελαιοχρωματιστές, οικοδομικά υλικά, είδη υγιεινής, ζυλείας και φυτώρια. Επίσης οι ίδιες πληροφορίες τοποθετούν στην ίδια κατηγορία άρσης των περιορισμών, μικρομεσαίες επιχειρήσεις αλλά

και του λιανικού εμπορίου, όπως καταστήματα ένδυσης, υπόδησης και άλλα. Η άρση των περιορισμών πρέπει να θεωρείται βέβαιο πως θα συνοδεύεται από αυστηρές προϋποθέσεις στο κομμάτι των μέτρων προστασίας των εργαζομένων.

Παρακολούθηση

Για την ώρα το βασικό ζητούμενο αλλά και η προσοχή της κυβέρνησης επικεντρώνεται στην εφαρμογή της πρώτης φάσης. Άγνωστο παρέμεινε, μέχρι αργά το βράδυ Τρίτης, αν ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας κατά τις ανακοινώσεις στις οποίες θα προχωρήσει θα συμπεριλάβει και τα μέτρα που θα ακολουθήσουν, μετά την πρώτη φάση ή θα επιλέξει την τιμηματική ανακοίνωση και ανάλογα με την αποτελεσματικότητα της προηγούμενης φάσης. Όσα μέτρα έχουν ληφθεί και δεν αίρονται συνεχίζει η ισχύς τους, καθώς και οι ποινές που προβλέπονται για τους παραβάτες. Η κυβέρνηση θορυβημένη από την έντονη δημοσιότητα των τελευταίων ημερών και το ενδεχόμενο χαλάρωσης του πληθυσμού, επέλεξε να κρατήσει ως επιτασφράγιστο μυστικό τα όσα απασχόλησαν τη σύσκεψη της Τρίτης μέχρι και τις επίσημες ανακοινώσεις. Ένα άλλα στοιχεία που φαίνεται να προκαλεί έντονους προβληματισμούς στο Προεδρικό Μέγαρο τις τελευταίες ώρες, είναι τα στοιχεία που έρχονται από τη Γερμανία. Η επιδείνωση της επιδημιολογικής εικόνας της χώρας παρακολουθείται στενά έλεγαν πηγές στην «Κ». Το πακέτο μέτρων θα τεθεί ενώπιον του Υπουργικού Συμβουλίου προς έγκριση την Τετάρτη και μετά θα γίνουν οι επίσημες ανακοινώσεις από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας.

ΑΡΘΡΟ / Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΣΚΛΑΒΟΥ*

Να επιδείξουμε όλοι υψηλό αίσθημα ατομικής και κοινωνικής ευθύνης

Η πανδημία έριξε βαριά τη σκιά της πάνω από την ανθρωπότητα, επηρεάζοντας τις ζωές μας, προκαλώντας ταυτόχρονα τριγμούς σε οικονομικές και κοινωνικές δομές. Οι πρωτοφανείς αυτές συνθήκες, οδήγησαν κάθε οργανισμό στη λήψη σημαντικών αποφάσεων για την ασφάλεια των μελών του προσωπικού του, την προστασία των συναδέλφων μας, των πελατών μας και περαιτέρω για τη διασφάλιση της δημόσιας υγείας, ενώ προχωρήσαμε αμέσως στη λήψη μέτρων για στήριξη και διευκόλυνση των πελατών μας.

Μεταξύ άλλων, παρέχουμε πρωτοποριακές διευκολύνσεις για να ενθαρρύνουμε τη χρήση των ψηφιακών καναλιών που διαθέτουμε ή Τράπεζα, ώστε να περιοριστεί στο ελάχιστο η ανάγκη φυσικής επαφής ή επίσκεψης στα καταστήματα, απολοισίσαμε τη διαδικασία ανοίγματος λογαριασμού για τους συνανθρώπους μας που λαμβάνουν κρατικά επιδόματα, προσφέρουμε δωρεάν έκδοση χρεωστικών καρτών και μπενίσαμε τους τόκους στα υπόλοιπα των όλων των πιστωτικών καρτών κατά τους κρίσιμους μήνες. Παράλληλα, κατανοώντας τις ιδιαίτερα δυσμενείς οικονομικές συνθήκες, επεξεργαζόμαστε μια σειρά συγκεκριμένων μέτρων άμεσης ενίσχυσης της ρευστότητας, με στόχο τη στήριξη των πελατών μας, ούτως ώστε να βγουν όσο το δυνατό αλώβητοι μέσα

από αυτή τη δίχως προηγούμενο κρίση. Πρόσθετα, η Ελληνική Τράπεζα δώλωσε δυναμικά το παρών της σε μια περίοδο αυξημένων αναγκών της κοινωνίας, μέσα από μια σειρά δράσεων Εταιρικής Κοινωνικής Ευθύνης, υπό το σύνθημα #ΕίμαστεΔίπλαΣας. Ειδικότερα, ανταποκρινόμενοι στο κάλεσμα της Παγκύπριας Συντεχνίας Νοσηλευτών (ΠΑΣΥΝΟ) και άλλων οργανισμών για παροχή βοήθειας, ώστε οι επαγγελματίες υγείας που βρίσκονται στην πρώτη γραμμή να έχουν πρόσβαση στον απαραίτητο προστα-

Η στήριξη της κοινωνίας και των ευπαθών ομάδων στις προτεραιότητες της Ελληνικής Τράπεζας.

τευτικό εξοπλισμό, η Ελληνική Τράπεζα παρέχει οικονομική στήριξη για την αγορά 500 ειδικών οδόσφαιρων στολών, 500 ειδικών γυαλιών, 500 ασιδών προστασίας, και άλλων προστατευτικών μέσων.

Επιπρόσθετα, στήριξε οικονομικά την Έκτακτη Υπηρεσία του Κυπριακού Ερυθρού Σταυρού, που δημιουργήθηκε για την ικανοποίηση βασικών αναγκών των ευάλωτων ομάδων του πληθυσμού που δεν μπορούν να βγουν από το σπίτι, μέσα από την κατ' οίκον διανομή φαρμάκων και ειδών πρώτης ανάγκης.

Ως διαχρονικός υποστηρικτής του οργανισμού «Hope for Children», η Ελληνική Τράπεζα κάλυψε επίσης τα έξοδα για τη διενέργεια προληπτικών απολυ-

μώνσεων σε τρεις παιδικές στέγες που διατηρεί ο Οργανισμός σε Λάρνακα και Λεμεσό, στις οποίες φιλοξενούνται σήμερα 112 ασυνόδευτα παιδιά.

Με στόχο την προαγωγή του πολιτισμού σε αυτή τη δύσκολη περίοδο, όπου επικρατεί η απομόνωση και η αυστηρή αποφυγή κοινωνικών επαφών, η Ελληνική Τράπεζα παρέχει οικονομική στήριξη στο Μουσείο Παραμυθιού για τις δράσεις «Παραμύθια από το τηλέφωνο» και «Να σου πω ένα παραμύθι» για τη δημιουργική απασχόληση των παιδιών για όσο καιρό μένουν σπίτι. Επίσης, η Τράπεζα στάθηκε αρωγός των εναλλακτικών τρόπων ψυχαγωγίας που προσφέρει στο κοινό το Παττίτσειο Δημοτικό Θέατρο και ο Δήμος Λεμεσού. Η σκηνή του Παττίτσειου Δημοτικού Θεάτρου φιλοξενεί καλλιτέχνες της πόλης, οι οποίοι λόγω των μέτρων που εφαρμόζονται για την αντιμετώπιση της πανδημίας, έχουν μείνει χωρίς εργασία και εισόδημα.

Σε συνεννόηση με τις αρμόδιες κρατικές υπηρεσίες και άλλα οργανωμένα σύνολα, οι ενέργειες της Τράπεζας για ουσιαστική στήριξη των συνανθρώπων μας που μας έχουν περισσότερο ανάγκη αυτή την περίοδο, θα συνεχιστούν και θα ενισχυθούν.

Σε αυτές τις δύσκολες συνθήκες που βιώνουμε, είναι καθήκον όλων μας να πορευτούμε προς τον κοινό στόχο για αντιμετώπιση της πανδημίας με ψυχραιμία, αισιοδοξία και κυρίως με υψηλό αίσθημα κοινωνικής ευθύνης. Όση περισσότερη πειθαρχία και ευσυνειδησία επιδείξουμε, τόσο πιο γρήγορα θα επανέλθουμε σε συνθήκες ομαλότητας.

*Διευθυντής Επικοινωνίας και Δημοσίων Σχέσεων Ελληνικής Τράπεζας.

ΑΡΘΡΟ / Του ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΑΝΔΡΕΟΥ*

Ο δρόμος για την επόμενη μέρα και την ανάκαμψη της οικονομίας

Η εμπειρία του τελευταίου διαστήματος ξεπερνά κάθε σενάριο επιστημονικής φαντασίας. Ένας ιός ανατρέπει ξαφνικά τα δεδομένα της ζωής μας και τοποθετεί σε διαφορετική τροχιά την καθημερινότητά μας και την παγκόσμια οικονομία.

Ο ξαφνικός εγκλεισμός αποτελεί μια καλή ευκαιρία για αυτογνωσία και περισυλλογή. Ωστόσο, ένα παράξενο αίσθημα φόβου είναι παρόν.

Ο περιορισμός και η απώλεια ελέγχου σε μικρά, καθημερινά και αυτονόητα πράγματα που θεωρούσαμε δεδομένα εντείνει την ανασφάλεια και αυξάνει τα ερωτήματα για την επόμενη μέρα.

Η μεταβατική φάση θα είναι δύσκολη για όλους, αλλά και μια μεγάλη δοκιμασία για την οικονομία της χώρας μας. Ένα ταυτόχρονο χτύπημα στην προσφορά και τη ζήτηση όπως φάνηκε κατά την πρώτη φάση, είναι δύσκολα διαχειρίσιμο από οποιαδήποτε κυβέρνηση. Τη δε αφετηρία για την επόμενη μέρα φαίνεται να αποτελέσει η ανακοίνωση του εμβολίου που θα σημάνει την οριστική λήξη της υγειονομικής κρίσης.

Στην Ελλάδα, οι συνέπειες των περιοριστικών μέτρων σε συνδυασμό με τις σοβαρές επιπτώσεις στον τουρισμό θα οδηγήσουν σε σημαντική ύφεση κατά το 2020. Η οικονομία μας χρειάζεται να θωρακιστεί και να προετοιμαστεί για μια μεγάλη ανάκαμψη την επόμενη μέρα. Σε αυτή τη φάση χρειάζεται να κινηθούμε σε τέσσερις άξονες:

Εμπιστοσύνη: Η εμπιστοσύνη που χτίστηκε με την αποτελεσματική διαχείριση της υγειονομικής κρίσης χρειάζεται να διατηρηθεί τόσο κατά την οργάνωση της αποκλιμάκωσης, όσο και στις στοχευμένες παρεμβάσεις στην οικονομία. Παράλληλα, θα ενισχύσει τη

δικδίκηση σημαντικού μεριδίου από την τουριστική αγορά όπως τελικά διαμορφωθεί, ενώ θα διασφαλίσει την απρόσκοπτη πρόσβαση στις αγορές τους επόμενους δύσκολους μήνες.

Συνοχή: Η απομόνωση στο σπίτι δίνει μια παράξενη αίσθηση ισότητας και ισοκατανομής του κόστους. Στην έναρξη της αποκλιμάκωσης και την επιστροφή υπάρχει ο κίνδυνος ενός νέου δικασμού. Οι μνημονιακοί και αντιμνημονιακοί του παρελθόντος να αντικατασταθούν από τους περιορισμένους και ελεύθερους της

Η ελληνική οικονομία χρειάζεται να θωρακιστεί και να προετοιμαστεί για μια μεγάλη ανάκαμψη την επόμενη μέρα.

αποκλιμάκωσης. Χρειάζεται αποτελεσματική επικοινωνία του κάθε μέτρου και της σημασίας του τόσο στη διαφύλαξη της δημόσιας υγείας όσο και στη θωράκιση της οικονομίας.

Σχεδιασμός: Απαιτείται η ανάπτυξη ολοκληρωμένου σχεδίου στήριξης και προετοιμασίας της οικονομίας για την επόμενη μέρα με επικέντρωση σε τομείς όπως:

Αυξημένη παροχή ρευστότητας για τις επιχειρήσεις που θα βρεθούν σε ανάγκη. Στοχευμένη ενίσχυση της ζήτησης σε περιοχές όπου κρίνεται απαραίτητο με κρατικά σχεδιασμένες παρεμβάσεις και προγράμματα.

Υποστήριξη επιχειρήσεων για την ο-

μαλή επαναλειτουργία υπό τις νέες υγειονομικές συνθήκες.

Προστασία του τουριστικού οικοσυστήματος (αερομεταφορές, ακτοπλοΐα, ξενοδοχεία κ.λπ.) με τον σχεδιασμό προγραμμάτων στήριξης της παραγωγικής βάσης.

Άμεση επιτάχυνση διαδικασιών ωρίμανσης έργων υποδομής με υψηλό πολλαπλασιαστή στην οικονομία και επίδραση σε όλους τους κλάδους.

Σχεδιασμός προγραμμάτων στήριξης προς αποφυγή νέου κύματος μη εξυπηρετούμενων δανείων που θα δημιουργήσει μια νέα τραπεζική κρίση.

Ορθολογική χρήση των εθνικών πόρων για την ενίσχυση της οικονομίας στο πλαίσιο ενός δημοσιονομικού σχεδιασμού που θα αποτρέπει μια νέα δημοσιονομική κρίση.

Ατομική ευθύνη: Ο καθένας θα πρέπει να αναλάβει την προσωπική του ευθύνη ως πολίτης, εργαζόμενος και επιχειρηματίας. Απαιτείται συνέπεια όλων στις υποχρεώσεις τους, ειδικά αυτών που πλύνονται σε χαμηλότερο βαθμό. Οποιαδήποτε προσπάθεια εκμετάλλευσης της κατάστασης μπορεί να προκαλέσει μεγάλο δημοσιονομικό πλήγμα. Η επόμενη μέρα θα είναι σίγουρα εντελώς διαφορετική. Ο ψηφιακός μετασχηματισμός που τόσο ξαφνικά ήρθε στη ζωή μας θα αλλάξει όλα τα δεδομένα που ξέραμε. Η εμπειρία μας ως πελατών, εργαζομένων, αλλά και πολιτών θα είναι εντελώς διαφορετική. Οι επιχειρήσεις θα χρειαστεί να επαναπροσδιορίσουν τη σχέση με τους πελάτες και την εφοδιαστική τους αλυσίδα, διαμορφώνοντας ένα νέο μοντέλο λειτουργίας που θα ανταποκρίνεται στις νέες προκλήσεις.

* Partner και Advisory Leader στην PwC Ελλάδας.

Επί τάπητος τα ενεργειακά των εταιρειών στην ΑΟΖ

Μετά την *ExxonMobil* ακολουθεί η *ENI-TOTAL*

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ**

Η δημοσιοποίηση της απόφασης της *ExxonMobil* να αναθεωρήσει τους καλοκαιρινούς σχεδιασμούς της στην κυπριακή ΑΟΖ, μετακινώντας το γεωτρητικό πρόγραμμα στο τεμάχιο 10 για το 2021, υπό τις περιστάσεις μπορεί να εκληφθεί ως μια θετική εξέλιξη αν ληφθούν υπόψη τα νέα πλάνα της εταιρείας, ένεκα πανδημίας, σε άλλα έργα ανά το παγκόσμιο.

Οι κινήσεις του ενεργειακού κολοσσού, ουσιαστικά αποτελούν πυξίδα και για το υπόλοιπο κομμάτι δραστηριοτήτων εντός της ΑΟΖ, παρά το γεγονός ότι Ιταλοί και Γάλλοι δεν έχουν ανοίξει, επίσημα, τα χαρτιά τους. Κομβικό σημείο για το παγκόσμιο αποτύπωμα της πανδημίας του κορωνοϊού και στον ενεργειακό τομέα, θα αποτελέσουν οι επόμενες ανακοινώσεις από τις μεγάλες εταιρείες που δραστηριοποιούνται στην ΑΟΖ, που αναμένονται τέλος του τρέχοντος μηνός.

Ήδη όπως έχει ανακινωθεί επίσημα, η *ExxonMobil* έχει προχωρήσει σε μείωση των κεφαλαιουχικών της δαπανών κατά 30% για το 2020.

Για τους ενεργειακούς κολοσσούς που δραστηριοποιούνται στην Ανατολική Μεσόγειο ο μεγάλος πονοκέφαλος είναι οι επιπτώσεις από την πανδημία του κορωνοϊού και λιγότερο οι τουρκικές προκλήσεις, θέμα με πολιτική υφή.

Κίνηση που σαφέστατα δείχνει το δύσκολο περιβάλλον εντός του οποίου θα πρέπει να κινηθούν οι εταιρείες.

Στην περίπτωση της Κύπρου και το ενεργειακό της πρόγραμμα, με βάση τα έως τώρα δεδομένα αυτό το οποίο χαρακτηρίζεται ως θετικό σημάδι είναι η απουσία ακυρώσεων έργων εντός της ΑΟΖ. Κατεύθυνση στην οποία αναμένεται να κινηθεί και η κοινοπραξία Γάλλων και Ιταλών, η οποία μέσα στο 2020 έχει προγραμματίσει την διεξαγωγή τριών γεωτρήσεων, κάνοντας αρχή από το τεμάχιο 6 και τον στόχο «Κρόνος».

Σε αναμονή

Την περασμένη Δευτέρα ο Υπουργός Υγείας, με διάταγμά του για την πανδημία, αφαιρούσε από τη λίστα των περιορισμών που έχουν επιβληθεί στις αφίξεις, πρόσωπα τα οποία εργάζονται σε πλατφόρμες γεωτρήσεων στην κυπριακή ΑΟΖ. Κίνηση περισσότερο τυπική παρά ουσίας που δεν αποκαλύπτει προθέσεις, στην προκειμένη περίπτωση *ENI* και *TOTAL*.

Παρά τις λιγοστές πληροφορίες, στο κυβερνητικό στρατόπεδο η επικρατούσα εκτίμηση είναι πως οι δυο ευρωπαϊκές εταιρείες θα ακολουθήσουν το παράδειγμα των Αμερικανών και των Καταριανών συνεργατών τους, με μετακίνηση του προγράμματος γεωτρήσεων. Στις επαφές που φαίνεται να γίνονται μεταξύ κυβέρνησης και κοινοπραξίας, η επιδίωξη της Λευκωσίας, υπό τις περιστάσεις, είναι να αποφευχθεί το χειρότερο σενάριο της ακύρωσης έργων εξέλιξη που θα κρατήσει ζωντανούς τους ενεργειακούς σχεδιασμούς, έστω και με μερική αναβολή. Κάτι ανάλογο συνέβη και με την περίπτωση των εργασιών στο τεμάχιο 10 και στο κοιτάσμα «Γλαυκός», έργο το οποίο δεν

ακυρώθηκε παρά τις αντιζήσεις, σε παγκόσμιο επίπεδο, υγειονομικές συνθήκες.

30η Απριλίου

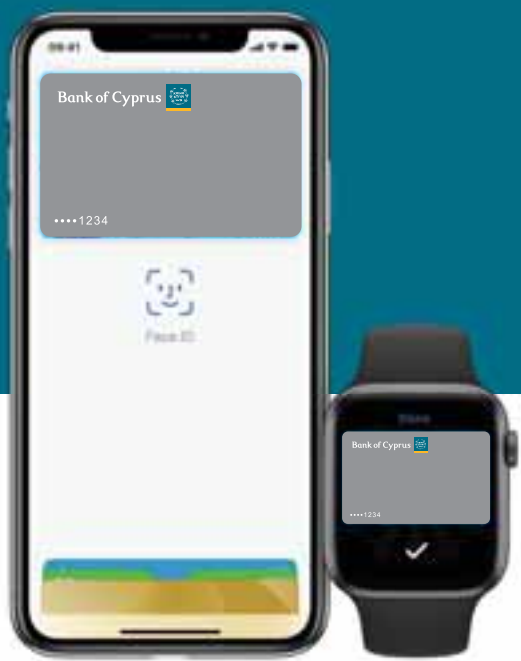
Μια πρώτη γεύση για τις κινήσεις μιας εκ των δυο εταιρειών, του τεμαχίου 6 σε καιρούς πανδημίας θα δοθεί στις 30 Απριλίου, ημερομηνία κατά την οποία έχει ανακοινωθεί η παρουσίαση των οικονομικών αποτελεσμάτων της Γαλλικής *TOTAL*, για το πρώτο τρίμηνο του 2020. Όπως εκτιμάται η εταιρεία θα δημοσιοποιήσει τις προθέσεις της για μια σειρά έργα που βρίσκονται στο στάδιο της ανάπτυξης. Στη Λευκωσία παράγοντες που παρακολουθούν τα ενεργειακά, στρέφουν την προσοχή τους στο εύρος των επιπτώσεων της πανδημίας, θεωρώντας βέβαιο πως οι αρχικοί

Τέλη Απριλίου *ENI* και *TOTAL* αναμένεται και επίσημα να ανοίξουν τα χαρτιά τους σχετικά με την τύχη του προγράμματος γεωτρήσεων στην κυπριακή ΑΟΖ ελέω κορωνοϊού. Το αισιόδοξο σενάριο που φαίνεται να εξετάζεται είναι μια μικρή αναβολή μέχρι το ερχόμενο φθινόπωρο.

Apple Pay με κάρτες της Τράπεζας Κύπρου

Ασφαλείς και γρήγορες πληρωμές.

Απολαύστε τα οφέλη όλων των καρτών της Τράπεζας Κύπρου εύκολα και γρήγορα, χρησιμοποιώντας iPhone, Apple Watch, iPad και Mac.* Το Apple Pay είναι απλό στη χρήση και συμβατό με τις συσκευές που χρησιμοποιείτε καθημερινά. Τα στοιχεία της κάρτας σας προστατεύονται, αφού δεν αποθηκεύονται στη συσκευή σας ούτε και κοινοποιούνται όταν πληρώνετε.

* Για τη λίστα με τις συμβατές συσκευές με Apple Pay δείτε: support.apple.com/km207105

ΑΠΟΨΗ / Του **ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ**

Το ανεπαίσθητο 1% απειλεί την Τουρκία

Οι φερεδρίες της κυβέρνησης Ερντογάν «καίγονται» ταχύτερα από ό,τι φαίνεται. Αφεντρία της μεγάλης κατρακύλας μπορεί να αποδειχθεί μια ανεπαίσθητη κίνηση, αυτή της περασμένης Τετάρτης, όταν η κεντρική τράπεζα της χώρας ανακοίνωσε ότι μειώνει το επιτόκιο των εβδομαδιαίων ρέπας από 9,75% σε 8,75%. Μία μόνον ποσοστιαία μονάδα μπορεί να αποδειχθεί πολύ μεγαλύτερη.

Η τεχνοκρατική αιτιολόγηση της απόφασης ήταν ότι αναμένεται περιορισμός του πληθωρισμού εξαιτίας της πτώσης του πετρελαίου και συνεπώς δικαιολογούνται χαμηλότερα επιτόκια. Βέβαια, όλοι γνωρίζουν ότι η εξήγηση αυτή είναι προσημαστική για μια χώρα με πληθωρισμό 11,9% και η οποία βρίσκεται αρκετούς μήνες σε περιοχή αρνητικών επιτοκίων. Δεν είναι καθόλου τυχαίο ότι από την αρχή της χρονιάς η υποτίμηση της τουρκικής λίρας έναντι του δολαρίου είναι 15% και η εξασθένιση του νομίσματος ενισχύει τις πληθωριστικές τάσεις σε χώρα που εξαρτάται από εισαγωγές. Εξάλλου, η πτώση της λίρας δεν οφείλεται στην ανησυχία για άνοδο του πληθωρισμού αλλά στην

Για να απομακρύνουν την ύφεση, μειώνουν τα επιτόκια πέραν των δυνατοτήτων της οικονομίας.

έλλειψη εμπιστοσύνης στο εθνικό νόμισμα. Η ανακοίνωση και μόνον της αναπάντεχης μείωσης του επιτοκίου είχε ως αποτέλεσμα ισχυρές πιέσεις στη λίρα και η κεντρική τράπεζα εκτιμάται ότι αναγκάστηκε να δαπανήσει περίπου 600 εκατ. δολ. από τα περιορισμένα πλέον συναλλαγματικά διαθέσιμα της. Εκτιμήσεις της διεθνούς αγοράς αναφέρουν ότι οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της χώρας στο εξωτερικό είναι 122 δισ. δολ. ενώ τα συναλλαγματικά διαθέσιμα, εκτός των απαιτήσεων εγκρίτων δανειστών, είναι 26,3 δισ. δολ. Το απόθεμα αυτό θα ήταν επαρκές αν, από αυτό, τα 25,9 δισ. δολ. δεν ήταν βραχυπρόθεσμα swaps, με τα περισσότερα να έχουν διάρκεια ενός μηνός ή και λιγότερο. Φαίνεται ότι και στην οικονομία η

κυβέρνηση Ερντογάν ακολουθεί τη γνώριμη πρακτική έντονων, «τολμηρών», ίσως και απερισκεπτών, επιλογών υψηλού ρίσκου.

Θέλουν να απομακρύνουν την ύφεση και μειώνουν τα επιτόκια πέραν των δυνατοτήτων της οικονομίας. Στηρίζουν το νόμισμα, «καίγοντας» το αποθεματικό της κεντρικής τράπεζας και «αξιοποιώντας» καταθέσεις των εμπορικών τραπεζών. Τόσο η Fed όσο και η ΕΚΤ αρνήθηκαν να ανοίξουν γραμμή swap στην κεντρική τράπεζα για να διευκολύνουν την τουρκική οικονομία με συνάλλαγμα που χρειάζεται. Μελέτη της Morgan Stanley διαπίστωσε πλεόν συναλλαγματικά διαθέσιμα της. Εκτιμήσεις της διεθνούς αγοράς αναφέρουν ότι οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της χώρας στο εξωτερικό είναι 122 δισ. δολ. ενώ τα συναλλαγματικά διαθέσιμα, εκτός των απαιτήσεων εγκρίτων δανειστών, είναι 26,3 δισ. δολ. Το απόθεμα αυτό θα ήταν επαρκές αν, από αυτό, τα 25,9 δισ. δολ. δεν ήταν βραχυπρόθεσμα swaps, με τα περισσότερα να έχουν διάρκεια ενός μηνός ή και λιγότερο. Φαίνεται ότι και στην οικονομία η

Πριν από λίγες ημέρες το κρατικό επενδυτικό ταμείο αγόρασε έξι ασφαλιστικές εταιρείες, θυγατρικές μεγάλων τραπεζών, έναντι περίπου 1 δισ. δολ. Η κίνηση στοχεύει στη σωτηρία των ισολογισμών των τραπεζών, που αντί να καταγράφουν τις ζημιές θυγατρικών, θα εμφανίσουν κέρδη από πώληση ε-

ταιρειών. Βέβαια, οι τράπεζες δεν θα πάρουν «ζεστό χρήμα», αλλά κρατικά ομόλογα θα καταγράφουν, όμως, λογιστικά κέρδη.

Γιατί η τουρκική οικονομία, που επетύγχανε αύξηση ΑΕΠ 4%-6% τα προηγούμενα χρόνια, διολισθαίνει στην κρίση; Επειδή και στην οικονομία υλοποιήθηκε το υπερφίλιο σχέδιο, η χώρα να δείχνει παγκόσμια δύναμη. Ισχυρή χώρα που εισβάλλει σε άλλες, συμμετέχει στον εμφύλιο της Λιβύης, αγοράζει πλωτά γεωτρήσιμα πληρώματα 1 δισ. δολ., συντηρεί μια παγκόσμια αεροπορική εταιρεία, διατηρεί στρατιωτικές βάσεις σε μακρινές ισλαμικές χώρες όπως το Κατάρ και η Σομαλία. Η Τουρκία πήγε ακόμα πιο μακριά, δημιούργησε ερευνητική βάση στην Ανταρκτική και προγραμματίζει επιστημονικές έρευνες στην Παγωμένη Ηπειρο.

Κινήσεις εντυπωσιασμού υλοποιούνται και στην οικονομία, αλλά οι συνέπειες μπορεί να είναι καταστροφικές. Το ερώτημα είναι αν κινδυνεύει περισσότερο από τους στρατηγικούς τυχοδιωκτισμούς ή από τα οικονομικά ανοίγματα.

Αν δεν ήταν πρόεδρος στην ισχυρότερη χώρα του κόσμου, πλανητάρχης δηλαδή, πώς θα αντιμετωπιζόταν από τον λαό του και τους άλλους λαούς ο Ντόναλντ Τραμπ; Μάλλον δεν θέλει ρώτημα: όπως θα αντιμετωπιζόταν ο Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν, αν δεν ήταν κάτι σαν σουλτάνος. Ειρωνικά. Καχαστικά. Χλευαστικά. Σαν άτομα άκρως επικίνδυνα για τη δημόσια υγεία. Διότι τι άλλο από άκρως επικίνδυνο είναι το να συστήνεις στους συμπατριώτες σου, αντιποιούμενος την αρχή των γιατρών, να εμπιστευτούν σαν ασπίδα κατά του κορωνοϊού την κολόνα λεμόνι και το βατόμουρο, ή πάλι τις ενέσεις με απολυμαντικά και την υπερέκθεση σε συσκευές μαυρίσματος;

Αποφοιτώντας από τη Μεγάλη του Εαυτού τους Σχολή, ο Τραμπ και ο Ερντογάν δεν είναι απλώς γιατροί στη θέση των γιατρών. Είναι πανεπιστημιακοί. Φρονούν πως η εξουσία τους επικυρώνει οποιαδήποτε ιδέα τους, και προσφέρει νομιμότητα και βαρύ νόημα σε κάθε τους πράξη. Η φιλαυτία και η αρχομανία τους θα μας ενδιέφεραν ακόμα κι αν ο ένας δεν ήταν ο επικίνδυνος γείτονας και ο άλλος ο ηγέτης του κόσμου – τέτοιος ηγέτης που επιτίθεται με βούληση καταστροφά σε ό,τι περιβάλλει έναν κάπως οικουμενικό χαρακτήρα: στον ΟΗΕ, στον ΠΟΥ, στις συμφωνίες για την κλιματική αλλαγή και τα πυρηνικά. Τώρα μας

προγραμματισμοί, μετ' εμποδίων, για γεωτρήσεις στο τεμάχιο 6, τέλη Απριλίου, είναι εκτός της σφαίρας του εφικτού. Αυτό στο οποίο εντοπίζεται αξία, από τους ίδιους παράγοντες, είναι το εύρος της χρονικής μετατόπισης των νέων σχεδιασμών από Ιταλούς και Γάλλους. Μια εξέλιξη που θα επηρεασθεί από δυο παράγοντες: Την επιδημιολογική εικόνα του κορωνοϊού αλλά και τις διεθνείς τιμές πετρελαίου και Φυσικού Αερίου.

Τα δυο σενάρια

Με τα σημερινά δεδομένα για την περίπτωση της γαλλοϊταλικής κοινοπραξίας, επικρατέστερα είναι δυο σενάρια τα οποία σχετίζονται άμεσα με τα διλήμματα που προκαλούνται από την παρούσα κατάσταση και που εκ των πραγμάτων αυξάνουν το βαθμό δυσκολίας στους προγραμματισμούς. Το καλό σενάριο μετακινεί τους προγραμματισμούς των δυο εταιρειών για το ερχόμενο φθινόπωρο. Ωστόσο, και εδώ επικρατεί μεγάλη αβεβαιότητα, κάτι που φαίνεται και στις συζητήσεις που διεξάγονται στο εσωτερικό της κοινοπραξίας. Το βασικό ερώτημα που τίθεται επί τάπητος και από την απάντηση του οποίου θα καθορισθούν τα επόμενα βήματα, έχει να κάνει με το κατά πόσο είναι εφικτός ο προγραμματισμός έναρξης εργασιών, τον ερχόμενο Σεπτέμβριο, στο σενάριο ενός δεύτερου κύματος του ιού, όπως υποστηρίζεται από την επιστημονική κοινότητα. Στο πνεύμα αυτό θεωρείται περισσότερο ασφαλής η επιλογή μετακίνησης των δραστηριοτήτων για το 2021, ημερομηνία κατά την οποία πιστεύεται ότι η υγειονομική κρίση θα έχει υποχωρήσει και θα υπάρξει ανάκαμψη και στις διεθνείς τιμές.

Η Τουρκία

Χωρίς να παραγνωρίζονται οι συνεχιζόμενες προκλητικές κινήσεις της Τουρκίας εντός της κυπριακής ΑΟΖ, εν μέσω πανδημίας, αυτό που φαίνεται να απασχολεί περισσότερο είναι οι επιπτώσεις της παγκόσμιας υγειονομικής κρίσης. Όπως και στο παρελθόν έτσι και στην περίπτωση του τεμαχίου 6 και της παρουσίας τουρκικού γεωτρήσιμου, πηλές στη Λευκωσία υποστηρίζουν πως το θέμα με τις τουρκικές προκλήσεις είναι περισσότερο πολιτικό θέμα παρά τεχνοκρατικό. Όπως λέγατε, ακόμα και στην περίπτωση που ξεκινούσαν οι εργασίες τέλος Απριλίου, η παρουσία του τουρκικού γεωτρήσιμου δεν θα επηρέαζε τις εργασίες Ιταλών και Γάλλων μιας και το σημείο του «Γαβούζ» βρίσκεται σε μεγάλη απόσταση από το σημείο γεωτρήσεων της κοινοπραξίας.

Ωστόσο, και για τις εταιρείες η κατάσταση που επικρατεί εντός της ΑΟΖ θεωρείται ανησυχητική, πλην όμως την παρούσα περίοδο ο πονοκέφαλος είναι η πανδημία και οι επιπτώσεις της όχι μόνο στην Κύπρο.

ΑΡΘΡΟ / Του **ΠΑΝΤΕΛΗ ΜΠΟΥΚΑΛΑ**

Ενέσιμη κλωρίνη...

απασχολούν περισσότερο, γιατί η στάση τους απέναντι στην πανδημία, στάση απαίδευτων με μοναδική προτεραιότητα την εξουσία τους, αποκαλύπτει και το πως εννοούν τις ευθύνες τους: σιδερένια ισχυρογνωμοσύνη, απουσία οποιασδήποτε κουλτούρας συζήτησης, επιθετικότητα.

Το κορυφαίο επίτευγμα του Ντόναλντ Τραμπ μέχρι τώρα, δηλαδή μέχρι το αμέσως επόμενο, αύριο μεθαύριο, είναι η γνωμάτευσή του (μπροστά σε τρομαγμένους γιατρούς, εμβρόντητους δημοσιογράφους και συμβούλους του που ήθελαν ν' ανοίξει η γη και να τους καταπεί) για τις αντιπανδημικές αρετές της υπεριώδους ακτινοβολίας και των ενέσεων με απολυμαντικό, με κλωρίνη δηλαδή. Με τη «μεγάλη Αμερική» του να γονατίζει μπροστά στον ιό, με 50.000 νεκρούς, ο μέγας και ένας, αντί να εμπιστευτούν τους γνώστες, έστω με τραγική καθυστέρηση, συνεχίζει να αυτοσχεδιάζει δημοσίως. Όταν, ερήμην των γιατρών, διαφήμιζε την υδροξυκλωρίνη, ένα ζευγάρι στην Αριζόνα πείστηκε, ήπιε το απολυμαντικό που χρησιμοποιούν σε καθαρισμό ενυδρείων, ο άντρας πέθανε, η γυναίκα χαροπάλεψε. Τώρα, εφιαλτικά ανεύθυνος, προτείνει τη κλωρίνη σε ενέσιμη ή πόσιμη μορφή. Οι γιατροί αντιδρούν, αλλά δεν μπορούν να καγκάσουν μπροστά του. Είναι βλέπετε πρόεδρος. Ακόμα.

Δυσεπίλυτος γρίφος η επιστροφή στα θρανία

Προτεραιότητα οι τελειόφοιτοι τη στιγμή που διχάζονται οι απόψεις για την επαναλειτουργία σε άλλες τάξεις - Οι μάσκες και τα αντισηπτικά

Της **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

Δεδομένη θεωρείται η επιστροφή των τελειόφοιτων μαθητών στα σχολεία, το πιθανότερο, κατά την τρίτη φάση χαλάρωσης των μέτρων και συγκεκριμένα την περίοδο 1ης και 14ης Ιουνίου.

Όπως είχε αναφέρει και στο παρελθόν η «Κ», στόχος της επαναλειτουργίας των σχολείων δεν είναι να προχωρήσουν στο να καλύψουν επιπλέον ύλη, αλλά να κάνουν- αν το επιτρέπει ο χρόνος- μία επανάληψη της εξεταστέας ύλης αλλά κυρίως στόχος είναι να δουν με τους μαθητές τα διαδικαστικά και πρακτικά θέματα των εξετάσεων.

Με μάσκες και σε μικρές ομάδες

Το Υπουργείο Παιδείας προχώρησε σε μία δεύτερη συζήτηση την Τρίτη για το πώς μπορεί να γίνει σταδιακά η επιστροφή μαθητών στα σχολεία με τους μαθητές, ωστόσο να τηρούν τα μέτρα προστασίας. Η γενική θέση των εκπαιδευτικών κύκλων

Στη Νορβηγία μειώνεται ο αριθμός στους 15 μαθητές ανά τάξη, ενώ η αυλή έχει διαμορφωθεί με τέτοιο τρόπο ώστε οι μαθητές της μιας τάξης να μην έρχονται σε επαφή με μαθητές άλλης τάξης κατά τα διαλείμματα.

είναι πως η επιστροφή στα θρανία θα είναι ιδιαίτερα περιπλοκή έστω κι αν αυτό αφορά αποκλειστικά τους τελειόφοιτους μαθητές.

Αυτό που μελετάται επί του παρόντος είναι η προμήθεια καλής ποιότητας масκών, τις οποίες θα φορούν οι μαθητές όταν εισέρχονται στο σχολείο. Ερώτημα είναι κατά πόσο θα υπάρχει υποχρεωτικά χρήση αντισηπτικών. Στη συζήτηση μελετάται ο τρόπος ούτως ώστε να βρίσκονται ανά τάξη, 5-10 μαθητές.

Όσο όμως κι αν η επιστροφή των τελειοφοιτών βρίσκεται υπό συζήτηση για τους τρόπους, ανοικτό παραμένει το τι θα γίνει με τις υπόλοιπες τάξεις και αν η επαναλειτουργία των σχολείων εμπερικλείει και μικρότερες τάξεις. Υπάρχουν

Το Υπουργείο μελετά προμήθεια масκών για τους τελειόφοιτους μαθητές, όμως οι απόψεις διίστανται για το αν είναι φρόνιμο να ανοίξουν τα σχολεία και για μικρότερες τάξεις.

οι οικονομικοί κύκλοι που υποστηρίζουν πως για να μπει σε τροχιά κανονικότητας η οικονομία θα πρέπει να είναι σε θέση να επιστρέψουν στην εργασία τους οι παραγωγικές ηλικίες, οι πλείστοι των οποίων έχουν παιδιά τα οποία δεν έχουν πού να τα αφήσουν, δεδομένου και του ότι οι παππούδες δεν μπορούν να τα προσέχουν.

Γι' αυτό ακριβώς τον λόγο υποστηρίζουν πως θα πρέπει να ανοίξουν μικρότερες τάξεις, όπως του δημοτικού και του νηπιαγωγείου.

Υπάρχουν και οι κύκλοι βεβαίως που θεωρούν πως κάτι τέτοιο θα προκαλέσει περαιτέρω προβλήματα θέτοντας δύο επιχειρήματα.

Είναι δύσκολο για τους εκπαιδευτικούς να μπορούν να ελέγξουν ένα μεγάλο αριθμό μαθητών να κρατά τις ανάλογες αποστάσεις.

Δεν υπάρχει λόγος να ρισκάρει το κράτος να αυξήσει τον αριθμό κρουσμάτων και να προκληθεί χάος για να επαναλειτουργήσουν δύο επιπλέον βδομάδες πε-

ρισσότερες τάξεις. Θα πρέπει πάντως να σημειωθεί πως ο υπουργός Παιδείας Πρόδρομος Προδρόμου διαμήνυσε πως θα ακολουθηθεί τις συμβουλές των επιδημιολόγων στο εν λόγω ζήτημα, οι οποίοι ωστόσο δεν έχουν τοποθετηθεί συγκεκριμένα για το ποιες τάξεις θα πρέπει να ανοίξουν.

Τι συμβαίνει σε άλλες χώρες

Ήδη αρκετές χώρες έχουν σχεδιάσει την επαναλειτουργία των σχολείων. Στην περίπτωση της Νορβηγίας, τα σχολεία έχουν ξεκινήσει να λειτουργούν από τη Δευτέρα, για μαθητές 6-10 ετών.

Όπως σημειώνεται, ο αριθμός των μαθητών ανά τάξη έχει μειωθεί στους δεκαπέντε, ενώ η αυλή έχει διαμορφωθεί με τέτοιο τρόπο ούτως ώστε οι μαθητές της μίας τάξης να μην έρχονται σε επαφή με μαθητές άλλης τάξης κατά τα διαλείμματα. Στη Νέα Ζηλανδία, επίσημα έχουν ανοίξει τα σχολεία, ωστόσο γονείς αποφεύγουν να στείλουν τα παιδιά στο σχολείο, φοβούμενοι ότι δεν θα τηρούνται τα μέτρα προστασίας.

Ως αποτέλεσμα, ένα στα έξι σχολεία αναμένεται να λειτουργήσουν. Σε αυτό το πλαίσιο, το κράτος έχει ήδη προνοήσει στο θέμα της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης αποστέλλοντας 11.250 ηλεκτρονικές συσκευές σε μαθητές που δεν έχουν ηλεκτρονικούς υπολογιστές, παρέχοντας σε 6.700 πρόσβαση στο διαδίκτυο, οι οποίοι δεν είχαν, ενώ 649.000 μαθητές παρακολούθησαν μαθήματα μέσω εκπαιδευτικών καναλιών τις πρώτες τρεις μέρες του lockdown. Στη Γαλλία και την Ολλανδία αναμένεται να επαναλειτουργήσουν τα σχολεία τον Μάη για τις μικρότερες τάξεις μειώνοντας τον αριθμό ανά τάξη στους 15. Στην περίπτωση της Ελλάδας τα μαθήματα της γ' Λυκείου θα αρχίσουν στις 11 Μαΐου και μία βδομάδα αργότερα θα ακολουθήσουν οι υπόλοιπες τάξεις του λυκείου και γυμνασίου. Τα νηπιαγωγεία και τα δημοτικά θα παραμείνουν κλειστά στην Ελλάδα εκτός κι αν οι συνθήκες το επιτρέψουν, οπότε θα ανοίξουν την 1η Ιουνίου.

Κτύπησε κόκκινο η τουρκική οικονομία

Ψάχνει έκτακτα κονδύλια και φόρμουλες για τις τράπεζες ο Ερντογάν για να αντιμετωπίσει την κρίση

Του **ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΙΑ**

Η πανδημία του κορωνοϊού επιδεινώνει την κρίση στην τουρκική οικονομία. Το προηγούμενο διάστημα, η οικονομία της «Κ» εστίασε στα συστημικά προβλήματα που αντιμετωπίζει η οικονομία της χώρας και υπογράμμισε ότι η Τουρκία χρειάζεται «γρήγορες» και διεξοδικές διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις στον τομέα της οικονομίας. Λίγο πριν από το ξέσπασμα της κρίσης του Covid 19, Τούρκοι και ξένοι οικονομολόγοι που αντιμετώπιζαν με προβληματισμό τις υπεριοδόδες αναγνώσεις της κυβέρνησης του Ρετζέπ Ταγγίν Ερντογάν, προειδοποίησαν ότι η τουρκική οικονομία θα έφτανε στο κατώφλι μιας ιστορικής οικονομικής κρίσης το αργότερο στα τέλη του 2020.

Οι τελευταίες εξελίξεις δείχνουν ότι η πανδημία του κορωνοϊού επιτάχυνε την καταρρέση της τουρκικής οικονομίας. Οι δεικτές της οικονομίας «κτυπούν» κόκκινο εξαιτίας της διακοπής των οικονομικών δραστηριοτήτων, της καραντίνας και της επιδείνωσης της συνολικής εικόνας στις δυτικές οικονομίες από τις οποίες εξαρτάται αυτή της Τουρκίας.

Σε αντίθεση με την προηγούμενη περίοδο, οι αναλυτές και οικονομολόγοι, που υποστηρίζουν την κυβέρνηση του Κόμματος Δικαιοσύνης και Ανάπτυξης (ΑΚΡ), παραδέχονται πλέον την σοβαρότητα της κρίσης και προειδοποιούν ότι η τουρκική οικονομία χρειάζεται επείγοντως ριζοσπαστικού τύπου πρωτοβουλίες για να τερματιστεί η ελεύθερη πτώση.

Από την πλευρά τους οι Τούρκοι οικονομολόγοι που ασκούν κριτική στην κυβερνητική πολιτική, στο τιμόνι της οποίας βρίσκεται ο γαμπρός του Τούρκου Προέδρου, υπουργός Οικονομικών Μπεράτ Άλμπαϊράκ, αμφισβητούν την ορθότητα των πρωτοβουλιών και αποφάσεων που επιτελείουν της τουρκικής οικονομίας στο σύνολό τους. Από την δική τους σκοπιά, η χώρα χρειάζεται επείγοντως ξένη οικονομική βοήθεια. Επίσης θεωρούν ότι πρέπει να δοθεί άμεσα υποστήριξη σε όλες τις κοινωνικές τάξεις τις οποίες πλήττει η οικονομική κρίση και ο κορωνοϊός χωρίς εξαιρέσεις.

Επίσημη «αποδοχή» και συνταγή

Σε μια περίοδο που η καταρρέση της τουρκικής λίρας έναντι των ξένων νομισμάτων δεν έχει τέλος και την τουρκική επικαιρότητα μονοпоιούν ειδήσεις σχετικά με την πορεία του νέου ιού και τις οικονομικές κρίσεις, οι κύκλοι του τουρκικού Προεδρικού παραδέχονται για πρώτη φορά την σοβαρότητα της όλης κατάστασης. Την ώρα που ο αριθμός των θανάτων από τον ιό στην Τουρκία πλησίαζε τις 3.000, το τουρκικό φιλοκυβερνητικό

Η τουρκική οικονομία θα χρειαστεί αργά ή γρήγορα ξένη βοήθεια για να αντιμετωπίσει τις επιπτώσεις της νέας κρίσης.

Οι τράπεζες, οι οποίες προβληματίζονται για τις επιπτώσεις της ανέλεγκτης οικονομικής κρίσης, επιλέγουν να διατηρήσουν το ζεστό χρήμα στα θησαυροφυλάκιά τους.

κέντρο στρατηγικών μελετών «Seta», με μια νέα ανάλυση η οποία αναδημοσιεύτηκε στον φιλοκυβερνητικό τύπο, προειδοποιεί ότι υπό την σκιά της πανδημίας του Covid 19, η κρίση στην τουρκική οικονομία λαμβάνει πλέον νέες διαστάσεις.

Σύμφωνα με το «Seta», τα νέα οικονομικά δεδομένα και συγκεκριμένα οι «αριθμοί» του Απριλίου έδειξαν ότι η οικονομική κρίση στην Τουρκία άρχισε να προλαμβάνει ιστορικές διαστάσεις οι οποίες είναι πλέον αισθητές σε όλους τους τομείς της οικονομίας. Εξαιτίας της επιδείνωσης αυτής, η τουρκική Κεντρική Τράπεζα παρεμβαίνει με στόχο την παροχή «ζεστού χρήματος» στην αγορά υπό την μορφή δανείων με ελκυστικούς όρους.

Στα πλαίσια της νέας προσπάθειας η τουρκική Κεντρική Τράπεζα, πιστή στην ιδιόρρυθμη οικονομική γραμμή του Προέδρου Ερντογάν, μείωσε για μια ακόμη φορά μέσα σε σύντομο χρονικό

διάστημα τα επιτόκια από τις 9,75 μονάδες στις 8,75 μονάδες. Το «Seta» δεν αποκλείει το ενδεχόμενο της λήψης παρόμοιας πρωτοβουλίας από την Κεντρική Τράπεζα το επόμενο διάστημα, αν και εφόσον οι επιπτώσεις οι συνθήκες. Για την περαιτέρω μείωση των επιτοκίων θα πρέπει να υποχωρήσει ο δείκτης ρίσκου της τουρκικής οικονομίας και να προκύψουν νέες ευκαιρίες ανταλλαγής εθνικών νομισμάτων (πρακτική swap) με τις αναπτυγμένες οικονομίες.

Από την οπτική γωνία του «Seta», στο σημείο που έχουν φτάσει σήμερα οι εξελίξεις, η μείωση των επιτοκίων από την Κεντρική Τράπεζα δεν αρκεί από μόνη της για την βελτίωση της συνολικής εικόνας στην τουρκική οικονομία. Και αυτό διότι διάφορες ιδιωτικές τουρκικές τράπεζες δεν ακολουθούν την κυβερνητική γραμμή και προσεγγίζουν με δισταγμό την προοπτική της παροχής νέων δανείων με ελκυστικούς όρους. Οι τράπεζες, οι οποίες προβληματίζονται για τις επιπτώσεις της ανέλεγκτης οικονομικής κρίσης επιλέγουν να διατηρήσουν το ζεστό χρήμα στα θησαυροφυλάκιά τους. Για αυτόν τον λόγο, το «Seta» προτείνει την αναζήτηση νέων οδών για την παροχή ρευστότητας στην αγορά.

Σε σχέση με τη νέα συνταγή που προτείνει το «Seta» αξίζει να υπογραμμιστούν δυο σημεία. Πρώτον, την παρούσα στιγμή ο Πρόεδρος Ερντογάν επιλέγει να επιτεθεί δημοσίως στις ιδιωτικές τράπεζες, ανοίγοντας έτσι ένα ακόμη «πο-

λεμικό» μέτωπο στο εσωτερικό της χώρας. Δεύτερον, η δημόσια αποδοχή της σοβαρότητας της οικονομικής κρίσης από το κορυφαίο τουρκικό κέντρο ερευνών έρχεται σε μια στιγμή στην οποία η τουρκική οικονομία προσανατολίζεται προς την επιλογή μιας «εύκολης λύσης» για την κρίση, δηλαδή την εκτύπωση χρημάτων.

Τι χρειάζεται η Τουρκία;

Τόσο τα στελέχη της κυβέρνησης όσο και οι οικονομολόγοι και αναλυτές οι οποίοι αντιμετωπίζουν με προβληματισμό τους χειρισμούς της τουρκικής κυβέρνησης στον τομέα της οικονομίας, συμφωνούν ως προς την σοβαρότητα της κρίσης, αλλά διαφωνούν ως προς την προσέγγιση δυο σημείων. Ο Μαγκρί Εγγλμέζ είναι ένας από τους Τούρκους οικονομολόγους που συμφωνεί με την ανάλυσή του «Seta». Ο ίδιος μας υπενθυμίζει ότι εάν πραγματοποιηθεί η νέα απαισιόδοξη πρόβλεψη του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (ΔΝΤ) για την τουρκική οικονομία για το 2020, τότε το κατά κεφαλήν εισόδημα της χώρας δεν αποκλείεται να υποχωρήσει από τα 9.127 δολάρια σε 8.196 δολάρια μέσα σε λίγους μήνες.

Με την άποψη του κ. Εγγλμέζ συμφωνεί επίσης ο έμπειρος Τούρκος οικονομολόγος, Μουσταφά Σονμεζ, ο οποίος θεωρεί ότι η συνταγή της παροχής ζεστού χρήματος στην τουρκική αγορά διά μέσου της Κεντρικής Τράπεζας και των ιδιωτικών τραπεζών δεν πρόκειται να αποδώσει τα αναμενόμενα αποτελέσματα. Και αυτό διότι η συγκεκριμένη πρακτική εστιάζει στις ανάγκες ορισμένων Τούρκων κεφαλαιοκρατών, κυρίως μεγάλων συγκροτημάτων και εταιριών οι οποίοι διατηρούν στρατηγική συνεργασία με την κυβέρνηση Ερντογάν, ενώ την ίδια στιγμή αγνοεί τις έκτακτες ανάγκες μεγάλων μερίδων της τουρκικής κοινωνίας.

Με την άποψη του κ. Σονμεζ συμφωνεί και η Τουρκική Ένωση Βιομηχάνων και Επιχειρηματιών, η οποία σε πρόσφατη δημόσια τοποθέτησή της εισηγείται την άμεση δημιουργία μηχανισμού στήριξης όλων των κοινωνικών τάξεων οι οποίες πλήττονται αυτή την περίοδο. Παρόμοια είναι και η άποψη των τουρκικών συνδικάτων και εργατικών οργανώσεων που ζητούν ριζοσπαστικά μέτρα άμεσα.

Στο σύνολό τους, οι «φωνές» που αμφισβητούν την ορθότητα της οικονομικής γραμμής της κυβέρνησης Ερντογάν, θεωρούν ότι η τουρκική οικονομία θα χρειαστεί, αργά ή γρήγορα, ξένη βοήθεια για να αντιμετωπίσει τις επιπτώσεις της νέας κρίσης. Την ίδια στιγμή, προειδοποιούν ότι η τουρκική κυβέρνηση δεν έχει την πολυτέλεια να παραβλέψει την επιδείνωση της οικονομικής κατάστασης των μεγάλων μερίδων της κοινωνίας.

ΑΡΘΡΟ / Του ΓΙΑΝΝΗ ΓΕΩΡΓΟΥΛΑ

Το χάος της Τουρκίας

Η Τουρκία οδεύει γοργά προς την απόλυτη καταστροφή και το χάος! Ο Ερντογάν έχει χάσει προ πολλού το παιχνίδι και δυστυχώς παρασύρει μαζί του τα 80 εκατομμύρια των κατοίκων της. Κατάφερε να καταστρέψει μια ακμάζουσα μέχρι πριν λίγα χρόνια οικονομία, έβαλε φυλακή αθώους πολίτες, δημοσιογράφους αλλά και στρατιωτικούς, απελευθέρωσε ελέω κορωνοϊού μαφιόζους και δολοφόνους και άφησε τους πολίτες της Τουρκίας να πεθαίνουν από την πανδημία γιατί πολύ απλά νόμιζε ότι οι Τούρκοι έχουν διαφορετικό DNA και δεν κολλάνε καμία αρρώστια. Η διαφθορά είναι πλέον κάτι συνηθισμένο με την οικογένειά του να κρατάει τα νηπία. Όλα αυτά μαζί συνθέτουν ένα σκηνικό Αρμαγεδδώνα που σύντομα θα εμφανιστεί στη γείτονα.

Μέχρι τότε όμως καλό θα ήταν σε Κύπρο και Ελλάδα να είμαστε έτοιμοι αυτό το καλοκαίρι για όλα τα σεσάρια σε Αιγαίο και Μεσόγειο. Έχει δείξει πολλές φορές στο παρελθόν ο Ερντογάν πως όταν έρχεται αντιμέτωπος με εσωτερικά προβλήματα, προσπαθεί να βρυσκει λύσεις στην εξωτερική πολιτική και πιο συγκεκριμένα με αναίτιες επιθέσεις στον Ελληνισμό, όπου μέχρι πριν την έλευση Μπντοσάκ ήμασταν ο εύκολος στόχος.

Με το ένα πόδι στο ΔΝΤ και με το άλλο στα νεκροταφεία από τους νεκρούς του κορωνοϊού να είστε σίγουροι ότι ετοιμάζει κίνηση αποπροσανατολισμού. Δεν του βγήκε το μεγάλο κόλπο με τον Έβρο, δεν του βγήκε η στήριξη που περίμενε από την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Αμερική και είναι σαν πληγωμένος λύκος. Ένας λύκος που είναι σκελετωμένος και αδύνατος αλλά ακόμα επικίνδυνος. Αμφισβητεί ανοικτά πλέον τη συνθήκη της Λωζάννης, δεν θέλει να βλέπει τον Ακιντζί, θέλει να διώξει τους Αμερικάνους από τη βάση του Ιντρίνλικ και πολλά άλλα που τον καθιστούν γραφικό.

Ο Έλληνας Υπουργός Εξωτερικών είναι σε διαρκή επικοινωνία με τους ομολόγους του στην Ευρώπη και στην Αμερική και η Κύπρος στέλνει όλα τα σωστά μηνύματα στους διεθνείς οργανισμούς για την προκλητικότητα των Τούρκων. Αυτό το καλοκαίρι σε είμαστε έτοιμοι ώστε αν χρειαστεί να απαντήσουμε όπως πρέπει. Δεν πρέπει να φοβόμαστε γιατί έχουμε ικανά τους διπλωμάτες και πολιτικούς έτοιμους να διαχειριστούν και αυτή την κρίση και από την άλλη οι ένοπλες δυνάμεις μας είναι πανέτοιμες, με ηθικό ακμαίοτατο και με κατάλληλο εξοπλισμό για να φυλάνε τον Ελληνισμό.

Ο κ. Γιάννης Γεωργούλας είναι σύμβουλος Στρατηγικής και Επιχειρήσεων.

Αρχές Μαΐου οι κρατικές εγγυήσεις στη Βουλή

Στο Υπουργείο Οικονομικών βάζουν τις τελευταίες πινελιές βάσει των εισηγήσεων των κομμάτων - Σε αναμονή οι επιχειρήσεις

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Ημέρα ανακοινώσεων η Τετάρτη 29 Απριλίου αναφορικά με το χαλάρωμα το μέτρων που έλαβε η Κυβέρνηση για να αντιμετωπίσει την πανδημία του κορωνοϊού. Επιχειρήσεις κυρίως του λιανικού εμπορίου και εργοτάξια αναμένεται να πάρουν το πράσινο φως να ξεκινήσουν τις εργασίες τους από τις 4 του Μάη, με τις επόμενες επιχειρήσεις να ακολουθούν. Όλες οι επιχειρήσεις όμως έχουν ένα κοινό. Αναζητούν ρευστότητα για να πληρώσουν τις υποχρεώσεις τους και τους μισθούς των υπαλλήλων τους. Τη δυνατότητα αυτή παρέχει το Σχέδιο των Κρατικών Εγγυήσεων ύψους 2 δισεκατομμυρίων ευρώ. Με αυτό το νομοσχέδιο, το οποίο έχει συνταχθεί από τις 16 Μαρτίου αλλά έχει απορριφθεί από τους πλείστους βουλευτές, οι τράπεζες θα μπορέσουν να παραχωρήσουν δάνεια με χαμηλούς τόκους σε βιώσιμες επιχειρήσεις ώστε να συνεχίσουν τις εργασίες τους και να επανέλθουν στην κανονικότητα. Το νομοσχέδιο των κρατικών εγγυήσεων που έχει επιστραφεί μία εβδομάδα πριν από τη Μεγάλη Εβδομάδα για αναπροσαρμογή στα μέτρα των εισηγήσεων των κοινοβουλευτικών κομμάτων ακόμα βρίσκεται υπό επεξεργασία, ενώ αναμένεται να κατατεθεί εκ νέου την πρώτη εβδομάδα του Μαΐου στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Οικονομικών. Το Υπουργείο Οικονομικών μελέτησε όλες τις εισηγήσεις των κομμάτων που εστάλησαν από τις 7 Απριλίου και ο Υπουργός Οικονομικών την Δευτέρα απάντησε αρμοδίως στα κόμματα βάσει των εισηγήσεων τους και για το πώς έκριναν ότι θα πρέπει να γίνει το νομοσχέδιο. Όπως είναι εις θέση να γνωρίζει η «Κ», το νομοσχέδιο που αναδιαμορφώνεται στο Υπουργείο Οικονομικών έχει υιοθετήσει μερικές εισηγήσεις από τις θέσεις των κομμάτων, ωστόσο ο «πυρήνας» του παραμένει ίδιος. Να χρηματοδοτηθούν χαμηλότοκα επιχειρήσεις που θέλουν να παραμείνουν σε λειτουργία μέχρι να ανακάμψει η οικονομία και να επιστρέψουν μακροπρόθεσμα τα δάνεια με μεγαλύτερο ρίσκο να είναι πάνω στο κράτος. Όπως διαφαίνεται από τις απαιτήσεις του Υπουργού Οικονομικών που κοινοποιήθηκαν στα μέλη της Επιτροπής

Το κράτος θα αξιοποιήσει όλα τα χρηματοδοτικά εργαλεία με εξαίρεση αυτό του ESM και του De Minimis σύμφωνα με το Υπ. Οικονομικών.

Οικονομικών, η εισήγηση ΔΗΚΟ για δημιουργία ενός ειδικού ταμείου χρηματοδότησης μικρομεσαίων επιχειρήσεων ύψους €250 εκ. είτε με απευθείας χορηγία του κράτους, είτε με δάνεια που θα δώσουν τράπεζες τα οποία όμως θα καλυφθούν σε μεταγενέστερο στάδιο από το κράτος και θα διαγραφούν, τον βρίσκει αντίθετο. Όσον αφορά για την απευθείας χορηγία του κράτους απαντά πως η απευθείας χορηγία από το κράτος επιφέρει άμεση δημοσιονομική επιβάρυνση και αύξηση του δημόσιου χρέους, ενώ για τη δεύτερη πτυχή απαντά πως αυτό δεν ενδεικνύεται εφόσον θα θεωρηθεί ως κρατική ενίσχυση προς τις τράπεζες μη συμβατή με τους κανόνες της ΕΕ περί κρατικών ενισχύσεων. Σημαντικές αυτές οι δύο απαντήσεις, διότι όπως είχε διαφραύσει, αυτό το ταμείο θα ήταν και το «κλειδί» για να ψηφιστεί το εν λόγω νομοσχέδιο. Αναμένουμε ωστόσο την τελική μορφή του νομοσχεδίου

Στόχος να χρηματοδοτηθούν χαμηλότοκα επιχειρήσεις που θέλουν να παραμείνουν σε λειτουργία μέχρι να ανακάμψει η οικονομία και να επιστρέψουν μακροπρόθεσμα τα δάνεια.

που αναδιαμορφώνει το ΥΠΟΙΚ. Συνεχίζοντας στις εισηγήσεις του ΔΗΚΟ, ο Υπουργός αναφορικά με την πρόταση του κόμματος για δανεισμό από τον Μηχανισμό Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (ESM), απαντά ότι η πρόσβαση στον ESM προϋποθέτει την ένταξη του κράτους σε μνημόνιο. Ωστόσο, τονίζει πως το κράτος θα αξιοποιήσει όλα τα χρηματοδοτικά

εργαλεία με εξαίρεση αυτό του ESM και του De Minimis, δεδομένου ότι το τελευταίο χρηματοδοτείται αποκλειστικά από εθνικούς πόρους. Σε τυχόν φορολογικές εκπτώσεις για τους επόμενους 9 μήνες και κίνητρα για να μην απολύσουν προσωπικό οι επιχειρήσεις ο Υπουργός απαντά πως οι φορολογικές εκπτώσεις έχουν νόημα σε περιόδους που οι επιχειρήσεις πραγματοποιούν κέρδη, ενώ στην εισήγηση του ΔΗΚΟ για να επεκταθεί η περίοδος απώλειών μιας επιχείρησης από τα 5 χρόνια στα 7, απαντά πως θα είναι μέτρο που αν υιοθετηθεί θα φέρει μεγάλες δημοσιονομικές απώλειες.

Αδήλωτα ενοίκια

Το ΑΚΕΛ, στις δικές του εισηγήσεις, κάνει λόγο για εισαγωγή νομοσχεδίου για προσωρινή μείωση των ενοικίων τόσο για επαγγελματικούς σκοπούς όσο και για τα νοικοκυριά. Ο Υπουργός όμως α-

παντά πως το όλο θέμα τυγχάνει επεξεργασίας από το Υπουργείο, παρόλο που ενδεχομένως να προκύπτουν και νομικά θέματα. Σημειώνει επίσης ότι τα δηλωμένα ενοίκια ανέρχονται στα €600 εκ. ετησίως ενώ εκτιμάται ότι μεγάλο μέρος των ενοικίων δεν δηλώνονται. Όσον αφορά στην φορολογία του πλούτου ο Υπουργός αναφέρει ότι η επιβολή φορολογιών σε περιόδους ανύπαρκτης ζήτησης δεν προκρίνεται, ενώ στην εισήγηση του Κόμματος για ένα μηνιαίο προσωρινό δάνειο μέχρι 40% του μηνιαίου μισθολογίου των επιχειρήσεων για την περίοδο Αυγούστου – Δεκεμβρίου με τη δανειοδότηση να γίνεται εύκολα και με απλό τρόπο κάθε μήνα μέσω του Ταμείου Κοινωνικών Ασφαλίσεων, τονίζει τα εξής: «Υλοποίηση του μέτρου, συνεπάγεται αύξηση δημόσιου χρέους. Επιπρασμός της δημοσιονομικής σταθερότητας με ενδεχόμενες υποβαθμίσεις και απώλεια πρόσβασης στις αγορές. Πρόσθετα, το Υπ.Οικ. έχει καταθέσει, στη βάση και του ευρωπαϊκού «Προσωρινού πλαισίου για τη λήψη μέτρων κρατικής ενίσχυσης με σκοπό να στηριχθεί η οικονομία κατά της διάρκεια της τρέχουσας έξαρσης της νόσου του covid-19», το νομοσχέδιο για την παραχώρηση κρατικών εγγυήσεων για δανειοδότηση επιχειρήσεων, με στόχο την ενίσχυση της ρευστότητας τους».

Απώλεια εσόδων

Στις εισηγήσεις της ΕΔΕΚ που στοχεύουν στα ακίνητα και συγκεκριμένα να καταργηθεί ο φόρος κεφαλαιουχικών κερδών, όπου απαιτείται η καταβολή μεταβιβαστικών τελών να μειωθεί στο 50% και όπου απαιτείται καταβολή ΦΠΑ να μειωθεί στο 10%, ο Υπουργός απαντά πως τέτοια μέτρα θα φέρουν απώλεια εσόδων, επίπτωση στο δημοσιονομικό ισοζύγιο, αύξηση δημόσιου χρέους, επίπτωση στις αξιολογήσεις και στην πρόσβασή μας στις αγορές, ενώ την ίδια ώρα η μείωση του ΦΠΑ αντικείται στο κοινωνικό κεκτημένο.

Στις εισηγήσεις της Συμμαχίας Πολιτών για τους «άμεσα πληγέντες» ώστε να γίνει αναβολή της καταβολής εισφορών και φόρων προς το κράτος, αλλά και να παραχωρηθεί κατευθείαν ρευστότητα για τυχόν έξοδα που έχουν, ο Υπουργός α-

παντά πως έχει προωθηθεί ήδη η αναστολή της καταβολής ΦΠΑ και ότι δεν υπάρχει δυνατότητα περαιτέρω αναστολών λόγω περιθωρίων ρευστότητας, ενώ για την κατευθείαν ρευστότητα, απαντά πως είναι μικρά τα περιθώρια εφόσον οι δημοσιονομικές συνθήκες δεν το επιτρέπουν. Για τη μείωση του εταιρικού φόρου, ο κ. Πετρίδης απαντά πως ενδεχομένως να εξεταστεί σε μεταγενέστερο στάδιο.

Στις εισηγήσεις της Αλληλεγγύης που ζητείται η παραχώρηση εφάπαξ βοηθήματος κεφαλαίου κίνησης σε μικρές ή πολύ μικρές επιχειρήσεις και αυτοεργοδοτούμενους, καθώς αυτοί δεν έχουν περιθώρια δανεισμού, με το Υπουργείο Εμπορίου να αναλάβει τη διαχείριση του Σχεδίου, ο Υπουργός απαντά πως τα περιθώρια είναι στενά και τυχόν υιοθέτηση της εισήγησης θα επιφέρει δημοσιονομικές επιπτώσεις, αλλά και τα ποσά που δύνανται να καταβληθούν θα είναι ασήμαντα.

Έγιναν δεκτές κάποιες

Το Κίνημα Οικολόγων εμπλέκει βάσει των εισηγήσεων του, αρκετά τη λειτουργία του Οργανισμού Χρηματοδοτήσεως Στέγης. Σύμφωνα με τους Οικολόγους, πρέπει να μελετηθεί η παροχή εγγυημένων από το κράτος δανείων προς επιχειρήσεις μέσω δημόσιου ελέγχου τραπεζικών οργανισμών, π.χ. Οργανισμό Χρηματοδοτήσεως Στέγης, με τον Υπουργό να τονίζει πως ο Οργανισμός δεν έχει αυτή την δυνατότητα εφόσον απαιτείται η κεφαλαιακή του ενίσχυση. Σε άλλο σημείο, οι Οικολόγοι αναφέρουν να γίνει δανεισμός μέσα από τον ΟΧΣ για άμεση ενίσχυση των μικρών επιχειρήσεων. Σε αυτές τις επιχειρήσεις να γίνεται επιδότηση της απασχόλησης κατά 60% από το κράτος απευθείας στους εργαζομένους και να υπάρξει όρος μη απολύσεων μέχρι την αποπληρωμή του δανείου. Ο Υπουργός απαντά πάλι πως απαιτείται η κεφαλαιακή ενίσχυση του ΟΧΣ για την παραχώρηση νέων δανείων, πράγμα το οποίο δεν είναι εφικτό υπό τις περιστάσεις. Ο Πρόεδρος των Οικολόγων Γιώργος Πετρίδης πάντως αναφέρει σε σχετική δήλωσή του πως «μέχρις στιγμής δεν έχει καταστεί δυνατόν να γεφυρωθεί το χάσμα παρά το γεγονός ότι κάποιες εισηγήσεις μας έχουν γίνει αποδεκτές από την κυβέρνηση».

Read

Η ΨΗΦΙΑΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΤΑ

ΣΧΟΛΙΚΑ

BIBLIA

ΔΩΡΕΑΝ

ΣΤΗ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ

ΨΗΦΙΑΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

500+ BIBLIA

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ, ΙΣΤΟΡΙΑΣ, ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ, ΘΡΗΣΚΕΙΑΣ, ΠΑΙΔΙΚΑ, ΠΟΙΗΣΗΣ

ΣΤΗΡΙΖΟΥΝ

Πολιτιστικό Ίδρυμα Τράπεζας Κύπρου

European University Cyprus

LAUREATE INTERNATIONAL UNIVERSITIES

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Η πανδημία αλλάζει άρδην τον παγκόσμιο ενεργειακό χάρτη

Κατάρρευση της τιμής πετρελαίου λόγω ανααιμικής ζήτησης και υπερπροσφοράς

Της **ΡΟΥΜΠΙΝΑΣ ΣΠΑΘΗ**

ΤΕΚΤΟΝΙΚΕΣ ανακατατάξεις στην παγκόσμια αγορά πετρελαίου και ενδεχομένως στον ενεργειακό χάρτη προοιωνίζονται οι εξελίξεις των τελευταίων ημερών με καταλύπη, στην αρχή της εβδομάδας, την πρωτοφανή υποχώρηση της τιμής του αμερικανικού αργού σε αρνητικό πρόσημο. Συνιστάμενη ετερόκλητων παραγόντων, αλλά κυρίως απότοκος της θεαματικής πτώσης κατά 30% που έχει σημειώσει η παγκόσμια ζήτηση εν μέσω της πανδημίας, η ιλιγγιώδης πτώση του πετρελαίου προδιαγράφει σειρά ανατροπών και συνεπειών για χώρες, εταιρείες και ολόκληρους βιομηχανικούς κλάδους. Όσες χώρες αντλούν σημαντικό τμήμα των εσόδων τους από τις εξαγωγές «μαύρου χρυσού» αντιμετωπίζουν άμεσα δημοσιονομικά στενότητα και όσες από αυτές δεν στηρίζονται σε ισχυρά οικονομικά θεμέλια, βρίσκονται

πανδημία. Με τις βιομηχανίες να κλείνουν, τα αεροπλάνα να καθλώνονται στο έδαφος και τους ανθρώπους να κλείνονται σπίτια τους ήταν αναπόφευκτη η κατάρρευση της ζήτησης για πετρέλαιο. Και το αποτέλεσμα ήταν κυριολεκτικά να πλέει η παγκόσμια αγορά σε ένα πλεόνασμα υπερπροσφοράς πετρελαίου.

Πόλεμος τιμών

Προϋπήρχαν, ωστόσο, οι συνθήκες που οδηγούσαν σε πτώση του πετρελαίου, ιδιαίτερως από τις αρχές Μαρτίου, όταν η Σαουδική Αραβία εγκαινίασε έναν πόλεμο τιμών κατά της Ρωσίας, εξαντλώντας τις δυνατότητές της σε άντληση και παραγωγή πετρελαίου και διεκδικώντας το μέγιστο δυνατό μερίδιο στην παγκόσμια αγορά. Οι δύο χώρες με τις μεγαλύτερες εξαγωγές πετρελαίου στον κόσμο και αναπόφευκτα σε ανταγωνιστική σχέση είχαν συμμαχήσει τα τελευταία χρόνια για να στηρίξουν τις τιμές του πετρελαίου. Από τη στιγμή που επήλθε ρήξη ανάμεσά τους, οι τιμές του πετρελαίου βρέθηκαν σε ελεύθερη πτώση.

Την ίδια τη συμμαχία Ριάντ και Μόσχας είχε, άλλωστε, υπαγορεύσει η υποχώρηση που είχαν ήδη σημειώσει οι τιμές του πετρελαίου από το 2014 και μετά. Και ο λόγος ήταν η υπερπαραγωγή «μαύρου χρυσού» στις ΗΠΑ, στην οποία διαδραμάτισαν καθοριστικό ρόλο οι βιομηχανίες οχολογικού πετρελαίου οδηγώντας την υπερδύναμη στην πρώτη θέση παγκοσμίως στην παραγωγή πετρελαίου. Θύματα της επιτυχίας τους, όμως, οι βιομηχανίες αυτές ήταν οι πρώτες που γονάτισαν όταν επιταχύνθηκε η πτώση του πετρελαίου, καθώς έχουν μεγάλο λειτουργικό κόστος και δεν είναι βιώσιμες με τιμές κάτω των 50 δολαρίων το βαρέλι. Με στόχο την επιβίωσή τους, εξάλλου, ο Αμερικανός πρόεδρος βρέθηκε προ δύο εβδομάδων στην απίθανη θέση του μεσολαβητή ανάμεσα στο Ριάντ και στη Μόσχα, για να επιτύχει τον μεταξύ τους συμβιβασμό και μια νέα συμφωνία μείωσης της παγκόσμιας παραγωγής με τη συμμετοχή όλων ανεξαιρέτως, συμπεριλαμβανομένων και των αμερικανικών πετρελαϊκών. Όλες αυτές οι προσπάθειες έχουν, ωστόσο, αποδειχθεί ατελέσφορες, καθώς η ζήτηση παραμένει εξαιρετικά χαμηλή.

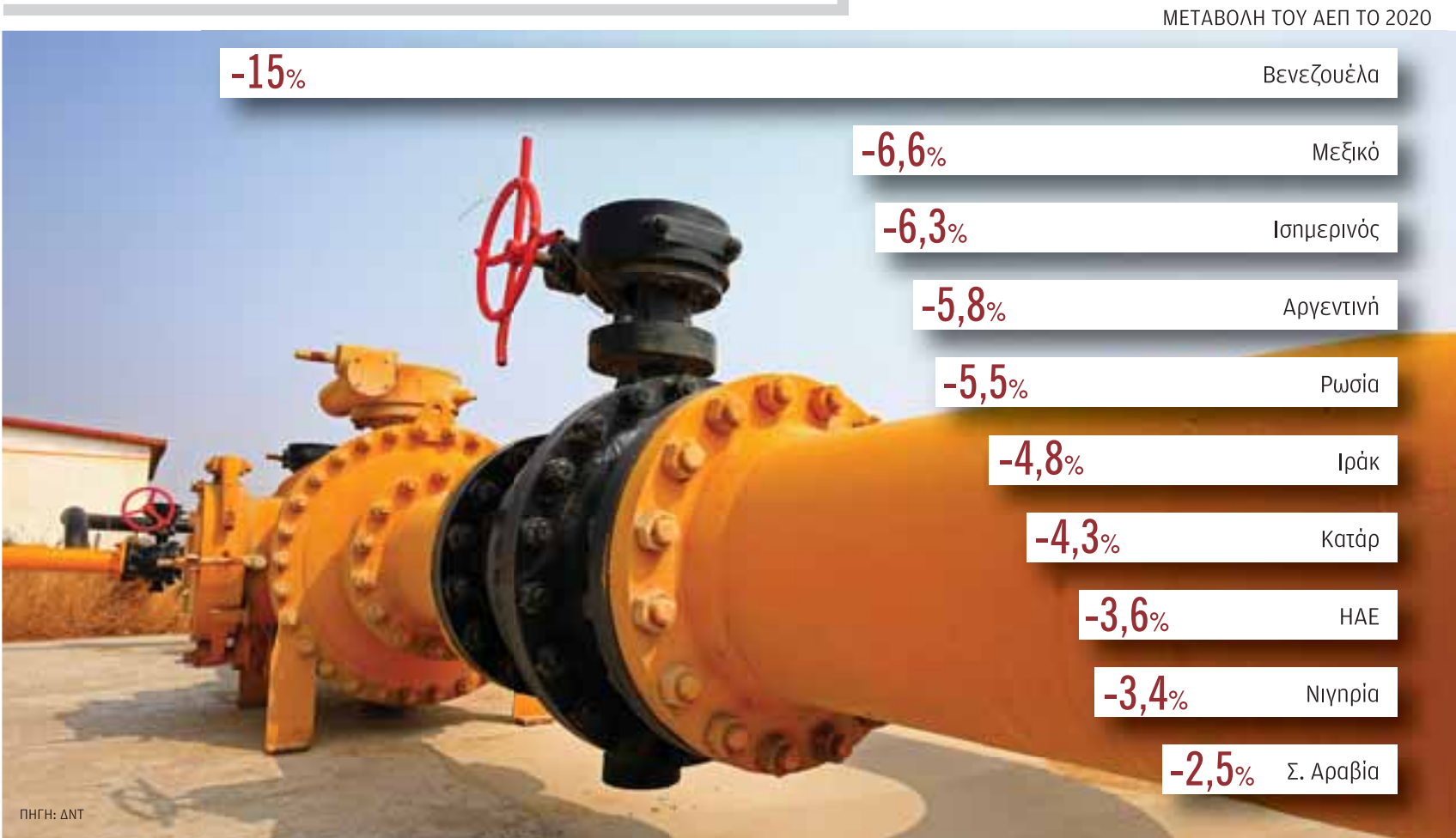
Κλειστές βιομηχανίες, καθλωμένα αεροπλάνα και πολίτες έγκλειστοι στα σπίτια δημιουργούν ένα πρωτόγνωρο σκηνικό, που εκμηδένισε την αξία του βαρελιού.

ήδη σε διηνή θέση. Πετρελαϊκές κάθε μέγεθος βλέπουν να πλύνεται η κερδοφορία τους και μειώνουν τις επενδύσεις, ενώ ολόκληρος ο κλάδος της οχολογικής βιομηχανίας των ΗΠΑ κινδυνεύει από εξαφάνιση.

Στην πράξη, η αρνητική τιμή που είχαν τα προθεσμιακά συμβόλαια αμερικανικού αργού επί δύο συναπτες συνεδριάσεις σημαίνει ότι οι διαπραγματευτές πετρελαίου πλήρωναν ή, τουλάχιστον, ήταν πρόθυμοι να πληρώσουν τους πελάτες τους προκειμένου αυτοί να αγοράσουν το πετρέλαιό τους. Η μέχρι πολύ προσφάτως αδιανόητη αυτή κατάσταση είναι σίγουρα αποτέλεσμα της άνευ προηγουμένου αναστολής της οικονομικής δραστηριότητας, στην οποία έχει εξαναγκαστεί το μεγαλύτερο μέρος του πλανήτη προσπαθώντας να ανακατίσει την

Η πανδημία αλλάζει τους τομείς που καθορίζουν την ζήτηση για πετρέλαιο

Σε δεινή θέση οι φτωχοί πετρελαιοπαραγωγοί

Του **RICK GLADSTONE**
THE NEW YORK TIMES

Για τις πετρελαιοπαραγωγούς χώρες, των οποίων οι οικονομίες εξαρτώνται από τις εξαγωγές πετρελαίου, από το Ιράκ μέχρι τη Βενεζουέλα, ο συνδυασμός κατάρρευσης των τιμών του πετρελαίου και διεκδικώντας το μέγιστο δυνατό μερίδιο στην παγκόσμια αγορά. Οι δύο χώρες με τις μεγαλύτερες εξαγωγές πετρελαίου στον κόσμο και αναπόφευκτα σε ανταγωνιστική σχέση είχαν συμμαχήσει τα τελευταία χρόνια για να στηρίξουν τις τιμές του πετρελαίου. Από τη στιγμή που επήλθε ρήξη ανάμεσά τους, οι τιμές του πετρελαίου βρέθηκαν σε ελεύθερη πτώση.

Ιράκ

Σύμφωνα με τη Διεθνή Υπηρεσία Ενέργειας, το Ιράκ θα υποστεί το μεγαλύτερο πλήγμα από σχεδόν όλες τις άλλες πετρελαιοπαραγωγούς χώρες. Περίπου το 90% των εσόδων της ιρακινής κυβέρνησης προέρχεται από το πετρέλαιο. Από αυτό πληρώνονται οι μισθοί τουλάχιστον τεσσάρων εκατ. εργαζομένων όπως επίσης συντάξεις και επι-

Δημιουργείται μεγάλος κίνδυνος για αύξηση της φτώχειας και νέο κύκλο πολιτικής αστάθειας.

δόματα σε φτωχούς. Η Βαγδάτη μόλις που κατάφερε να καλύψει αυτές τις υποχρεώσεις όταν η τιμή του πετρελαίου ήταν στα 61 δολάρια το βαρέλι, όπως ήταν μέχρι τον Δεκέμβριο. Ο Μοντέρ Μοχαμέντ Σαλέχ, οικονομολόγος και σύμβουλος του Ιρακινού πρωθυπουργού, τονίζει πως λείπουν ήδη 4,5 δισ. δολάρια.

Μεξικό

Ηδη πριν από την πανδημία και την κατάρρευση των τιμών του πετρελαίου, η οικονομία του Μεξικού δεν ήταν σε

καλή κατάσταση. Εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την παραγωγή και τις πωλήσεις πετρελαίου, οπότε τα εισοδήματα της κυβέρνησης θα μειωθούν δραματικά. Ο πρόεδρος, Αντρές Μανουέλ Λόπεζ Ομπραδόρ, έχει παρουσιάσει το φιλόδοξο σχέδιό του για τη στήριξη της κρατικής πετρελαϊκής Pemex. Τις τελευταίες εβδομάδες, όμως, δυσκολεύεται πολύ να αντλήσει χρήματα για την Pemex, καθώς οι μεγαλύτεροι οίκοι πιστοληπτικής αξιολόγησης υποβάθμισαν τα ομόλογα της εταιρείας.

Βενεζουέλα και Ισμηρινός

Η κατάρρευση των τιμών του πετρελαίου έγινε αισθητή σε όλη τη Νότια Αμερική, αλλά θα καταφέρει καιρό πλήγμα στην ασθενέστερη οικονομία της περιοχής. Οι εξαγωγές πετρελαίου είναι για τη Βενεζουέλα σχεδόν το μοναδικό εισόδημά της, από το οποίο εξαρτάται

για να εισάγει τρόφιμα και καύσιμα. Ακόμη και πριν από την κατάρρευση των τιμών, δυσκολευόταν να βρει αγοραστές καθώς η Ουασιγκτον επέβαλε δεύτερο κύμα κυρώσεων και το ΔΝΤ προβλέπει συρρίκνωση της οικονομίας της κατά 15% φέτος. Σε ό,τι αφορά τον Ισμηρινό, ο πρόεδρος, Λένιν Μορένο, μίλησε για «την πιο κρίσιμη στιγμή στην ιστορία της χώρας».

Νιγηρία και Ανγκόλα

Ακόμη και πριν από την κατάρρευση του πετρελαίου, η Παγκόσμια Τράπεζα προέβλεπε πως η Νιγηρία θα διολισθήσει σε ύφεση για πρώτη φορά μετά 25 χρόνια. Τόσο η Νιγηρία όσο και η Ανγκόλα αντλούν το 90% των εσόδων τους από τις εξαγωγές, τα 2/3 των οποίων είναι εξαγωγές πετρελαίου. Η Νιγηρία ζητάει από διεθνείς πιστωτές δάνειο ύψους 6,9 δισ. δολαρίων.

Χαριστική βολή στη ζήτηση αν μονιμοποιηθούν οι... συνήθειες της καραντίνας

Του **DAN MURTAUGH / BLOOMBERG**

Ο Ρίτσι Μέρτζιαν, Αυστραλός ερευνητής για θέματα ενέργειας και κλιματικής αλλαγής, άλλοτε πήγαινε καθημερινά στο γραφείο του και περιστασιακά ταξίδευε στο εξωτερικό για διεθνείς διασκέψεις. Τώρα εργάζεται από το σπίτι του, σε προάστιο της Καμπέρας, και παρουσιάζει online τις προτάσεις του στους επενδυτές από το σαλόνι του. Κάτι ανάλογο κάνουν εκατομμύρια άνθρωποι σε όλον τον κόσμο, με αποτέλεσμα να έχει υποχωρήσει δραματικά η ζήτηση για πετρέλαιο, προκαλώντας μια πρωτοφανή στην ιστορία κατάρρευση της τιμής του. Δεν είναι, όμως, σαφές κάτι ιδιαίτερα σημαντικό: ποιοι από αυτούς τους περιορισμούς ενδουλεύει, στα ταξίδια και στο εμπόριο επδέχεται να αλλοιώσουν την κατανάλωση σε μόνιμη βάση.

Μεταξύ αναλυτών επικρατεί διχογνωμία ως προς το πότε μπορεί να ανακάμψει η ζήτηση. Η συμβουλευτική Wood Mackenzie και η τράπεζα Citigroup εκτιμούν πως θα υπάρξει ανάκαμψη στις

αρχές του επόμενου έτους και η κατανάλωση θα υπερβεί τα επίπεδα του 2019. Ο όμιλος Eurasia Group, όμως, θεωρεί πως θα χρειαστεί να περάσουν χρόνια καθώς σε ορισμένες μεγάλες οικονομίες ο αντίκτυπος της πανδημίας έχει συνδυαστεί με την αύξηση των δαπανών για την πράσινη ενέργεια.

Μετακινήσεις

Εφόσον οι μεταφορές και τα πετροχημικά αντιπροσωπεύουν πάνω από το 50% της κατανάλωσης πετρελαίου, το μέλλον της αγοράς αργού θα εξαρτηθεί σε μεγάλο βαθμό από το εάν θα παγιωθούν οι νέες συνήθειες. «Οι άνθρωποι προσαρμόζονται σε μια ζωή περιορισμένη στον τόπο τους και σε πιο βιώσιμες δραστηριότητες», επισημαίνει ο Ντάμιεν Κουρβαλέν, αναλυτής της Goldman Sachs, και εξηγεί ότι τώρα «καταναλώνουμε λιγότερα εισαγόμενα τρόφιμα, παράγουμε λιγότερα απορρίμματα υιοθετώντας πιο συντηρητική προσέγγιση στην κατανάλωση, και όλα αυτά μπορεί να έχουν μακροπρόθεσμο αντίκτυπο στη ζήτηση».

Η μείωση επαγγελματικών ταξιδιών και αναψυχής, η τηλεργασία και οι online αγορές αντί της βόλτας στα μαγαζιά θα πλήξουν την κατανάλωση καυσίμων.

Δεδομένου ότι θα περάσουν μήνες προτού αρχίσει να επιστρέφει ο κόσμος σε κάποιες μορφές κανονικότητας, είναι πρόωρο να υποθέσει κανείς πως θα μοιάζει ο κόσμος μετά την πανδημία. Σύμφωνα με τον Κουρβαλέν, για τις καθημερινές μετακινήσεις των ανθρώπων και τις αερομεταφορές χρειάζονται 16 εκατ. βαρέλια πετρέλαιο την ημέρα, που «ίσως να μην επιστρέψει ποτέ στα προηγούμενα επίπεδα».

Ενας από τους τομείς που θα πληγούν περισσότερο θα είναι τα επαγγελματικά ταξίδια. Οι επιχειρήσεις θα μειώσουν ευ-

χαρίστως τις σχετικές δαπάνες, καθώς έχουν διαπιστώσει πόσο μεγάλο μέρος της δουλειάς μπορεί να διεκπεραιωθεί επιτυχώς με τηλεδιασκέψεις. Και σε ό,τι αφορά τις ελίτ, που αδημονούν να αρχίσουν τα ταξίδια, οι διεθνείς περιορισμοί στις πτήσεις και η καραντίνα θα διαρκέσουν πολύ περισσότερο από την αναστολή της οικονομικής δραστηριότητας στις χώρες τους. «Οι άνθρωποι θα εξακολουθήσουν να παραμένουν στον τόπο τους και τα σύνορα δεν θα ανοίξουν τόσο εύκολα», προβλέπει ο Βίνσεντ Ελμπάρ, συνιδρυτής και σύμβουλος της GZC Investment Management, που διαχειρίζεται κεφάλαια ύψους 200 εκατ. δολαρίων.

Βενζίνη

Πολλοί θα αποφύγουν τα μέσα μαζικής μεταφοράς και θα προτιμήσουν να κινούνται με το αυτοκίνητό τους, καταναλώνοντας, έτσι, περισσότερα καύσιμα. Στην Κίνα μειώθηκε ο αριθμός των ανθρώπων που κινούνται με υπεραστικά λεωφορεία κατά 50 εκατομμύρια, ενώ ο αριθμός των οχημάτων στους μεγάλους

αυτοκινητοδρόμους εκτινάχθηκε κατά εκατομμύρια. Στο μεταξύ, βέβαια, ο επιχειρηματικός κόσμος αναγκάζεται να δοκιμάσει την τηλεργασία. Θα υπάρξει κάποια μερίδα επιχειρήσεων και ανθρώπων που θα αποφασίσουν ότι είναι προτιμότερη αυτή η πρακτική και θα τη συνεχίσουν μόνιμως.

Σε πόλεις με κυκλοφοριακή συμφόρηση όπως το Χιούστον και το Λος Άντζελες, ακόμη και μια μικρή αλλαγή μπορεί να επιφέρει σοβαρό αντίκτυπο. Το 2014, το ποσοστό των Αμερικανών που εργάζονταν από το σπίτι ανερχόταν στο 5%. Αν αυτό το ποσοστό διπλασιαστεί μετά την πανδημία, η κατανάλωση βενζίνης στις ΗΠΑ θα μειωθεί κατά περίπου 94.000 βαρέλια την ημέρα, σύμφωνα με τον Ντέιβιντ Ντόχερτι, αναλυτή της BNEF. Αν κάθε Αμερικανός εργάζεται μία ημέρα την εβδομάδα από το σπίτι, θα μειωθεί η ζήτηση κατά 376.000 βαρέλια την ημέρα, περισσότερο δηλαδή από όσο πετρέλαιο παράγουν καθημερινά οι χώρες του ΟΠΕΚ, η Γκαμπόν και η Γουινέα. Ο Γκέβιν Τόμπσον, επικεφαλής της μονάδας Ασίας-

Ειρηνικού στη συμβουλευτική Wood Mackenzie, προεξοφλεί πως «οι επιχειρήσεις διαπίστωσαν πως οι υπάλληλοί τους είναι αρκετά παραγωγικοί και μπορούν να περιορίσουν τον χώρο των γραφείων τους κατά 50%».

Αγορές μέσω Ιντερνέτ

Η πανδημία ενίσχυσε την τάση για αγορές μέσω Ιντερνέτ και τη μετέτρεψε από κάτι ευχάριστο σε κάτι αναγκαίο. Ίσως ανεπιστρεπτή για όσους έμαθαν να ψωνίζουν τα πάντα online από τρόφιμα μέχρι καλλυντικά. Αυτό σημαίνει πως βραχυπρόθεσμα θα αναλάβουν μεγαλύτερο μέρος της διανομής τα φορτηγά που θα παραδίδουν τα ψώνια κατ'οίκον. Όπως επισημαίνει ο Περ Μάγκνους Νισβέν, συνεργάτης της συμβουλευτικής Rystad Energy AS, θα αυξηθεί η κατανάλωση ντιζέλ. Μακροπρόθεσμα, όμως, η αλλαγή αυτή θα επιφέρει πτώση της ζήτησης για πετρέλαιο. Οι μεταφορικές θέλουν να περιορίσουν τη χρήση καυσίμων και ίσως επισπεύσουν την ανανέωση του στόλου τους με ηλεκτροκίνητα οχήματα.

Λάρνακα →
Αθήνα • Θεσσαλονίκη
Βουκουρέστι

23^h30^m
32^h

Ταξιδέψτε περισσότερο, απολαύστε περισσότερα

www.flyblueair.com

Βαρύ πλήγμα για υπαλλήλους και της μεσαίας τάξης των ΗΠΑ

Το 2ο κύμα απολύσεων αφορούσε γραφείς, διοικητικά στελέχη και μηχανικούς υπολογιστών

Οι σοβαρές επιπτώσεις της πανδημίας, όπως αυτές γίνονται ορατές στα αμερικανικά νοικοκυριά, δεν κάνουν ταξικές διακρίσεις και πλήττουν και τη μεσαία τάξη. Και αν στο πρώτο κύμα των απολύσεων, που έγιναν σχεδόν αυτόματα με την επιβολή καραντίνας και το κλείσιμο χιλιάδων επιχειρήσεων, είχαν πληγεί οι χαμηλόμισθοι και ανειδίκευτοι εργαζόμενοι, στο επόμενο ακολούθησαν οι υπάλληλοι γραφείου, τα διοικητικά στελέχη, οι επιστήμονες, οι μηχανικοί υπολογιστών – όσοι δηλαδή είχαν κατορθώσει αρχικά να διατηρήσουν τη δουλειά τους, διεκπεραιώνοντάς την από το σπίτι. Στην πρώτη φάση απολύσεων, χαρακτηριστικό παράδειγμα του βαρύτατα πληττόμενου κλάδου παροχής υπηρεσιών είναι το Las Βέγκας με τα καζίνο, τα ξενοδοχεία, τα μπαρ και τα εστιατόρια. Εκεί απασχολούνταν περισσότεροι από 350.000 άνθρωποι, οι οποίοι από τη μία στιγμή στην άλλη βρέθηκαν «επί ξύλου κρεμάμενοι» και μπήκαν στους καταλόγους των ανέργων, σύμφωνα με εκτεταμένο ρεπορτάζ των New York Times. Ωστόσο, οι αρμόδιες αρχές (της πολιτείας της Νεβάδας) ξαφνικά έπρεπε να διαχειριστούν έναν απρόσμενο όγκο εγγράφων και διαδικασιών ώστε να ανταποκριθούν έγκαιρα σε όλα τα αιτήματα για επίδομα ανεργίας – αποτέλεσμα

Οσες επιχειρήσεις παρέμειναν εν λειτουργία προχώρησαν σε μείωση ωραρίου και αποδοχών.

είναι πολλοί άνθρωποι να ζουν χωρίς χρήματα για καιρό και να σχηματίζουν τεράστιες ουρές για ένα πιάτο φαγητό στα συστήματα, εκδόνα κοινή σε πολλές πολιτείες. Τον Μάρτιο, 22 εκατομμύρια άνθρωποι στις ΗΠΑ έμειναν χωρίς δουλειά. Το 52% των χαμηλόμισθων Αμερικανών λέει πως ένα μέλος του νοικοκυριού του βρέθηκε εκτός εργασίας εν συγκρίσει με το 43% του συνολικού πληθυσμού ενήλικων της χώρας, σύμφωνα με το Ερευνητικό Κέντρο Πιου. Μόνο το 23% των χαμηλόμισθων έχει κάτι στην άκρη για να ζήσει τρεις μήνες. Στην περίπτωση του δεύτερου κύματος απολύσεων στις ΗΠΑ, αυτό αφορούσε όσους άντεξαν στο πρώτο, όπως ο Σάμιον, ειδικός στην προώθηση προϊόντων και πατέρας δύο παιδιών. Στις 7 Απριλίου, σχεδόν δύο εβδομάδες μετά την έναρξη της καραντίνας στη Β. Καρολίνα, όπου ζει, απολύθηκε από την εταιρεία του, που ασχολείται με εκπαίδευση σε πωλήσεις. Όσοι έμειναν είχαν περικοπές 10% στον μισθό τους.

Όπως αναφέρει η ανώτατη οικονομολόγος της Grant Thornton, Ντράιν Σούναν, «αυτό που βλέπουμε τώρα είναι ότι δεν υπάρχει κάποιο ασφαλές καταφύγιο να κρυφτείς και οι παράπλευρες απώλειες ολοένα θα είναι μεγαλύτερες». Ακόμη και όσες επιχειρήσεις, μετά την

Οι απολύσεις στελεχών επιχειρήσεων βρίσκονται στην ημερησία διάταξη στις Ηνωμένες Πολιτείες, ενώ εκφράζονται φόβοι ότι στις περιπτώσεις που απλώς μειώθηκαν οι μισθοί το καθεστώς αυτό θα παραμείνει και μετά την κρίση.

επιβολή των περιορισμών, παρέμειναν εν λειτουργία, βρίσκονται αντιμέτωπες με δραστηκή μείωση εσόδων και κερδών, διότι μεγάλο μέρος τις αμερικανικής οικονομίας έχει κατεβάσει ρολά, όπως αναφέρει το Bloomberg.

Οι διευθυντές τους είτε προχώρησαν σε απευθείας απολύσεις είτε έθεσαν σε διαθεσιμότητα τους υπαλλήλους τους. Κάποιοι άλλοι αποφάσισαν να κάνουν κάτι συνηθισμένο σε περιόδους ύφεσης, δηλαδή να μειώσουν το ωράριο και μετά και τις αποδοχές αντιστοίχως. Αυτή η περικοπή, ωστόσο, όπως αναφέρει το Bloomberg, δεν είναι κάτι συνηθές και ίσως να θεωρηθεί και κακός οίονος για την εξέλιξη της οικονομίας μετά την πανδημία. Σύμφωνα με τον οικονομολόγο Γκρέγκορι Ντάκος Oxford Economics, «σε περιόδους ύφεσης οι θεωρούμενες προσωρινές μισθολογικές περικοπές μπορεί να γίνουν περισσότερο μόνιμες και οι υπάλληλοι να πρέπει να εργάζονται με 10%-20% λιγότερο από προηγούμενους».

Τέλος, θα πρέπει να αναφερθεί ότι η μεσαία τάξη στην Αμερική εισήλθε σε αυτήν τη νέα κρίση ευρισκόμενη σε καλύτερη κατάσταση από ό,τι το 2008, με σχεδόν 2.000 δολάρια σε ρευστό κατά μέσον όρο ως αποταμίευση. Αν, όμως, οι άνθρωποι αυτοί παραμείνουν χωρίς

εισόδημα για μήνες, ακόμη και αυτά τα αποθεματικά τους θα εξανημιθούν.

Ατασθαλίες στα κονδύλια

Σοβαρά προβλήματα σημειώνονται στην εφαρμογή του προγράμματος της Ουάσιγκτον για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις, από τους πόρους του οποίου φαίνεται πως επωφελούνται μεγάλες εταιρείες που, μεταξύ άλλων, έχουν την οικονομική δυνατότητα να δίνουν γενναιόδωρα μπόνους στα στελέχη τους. Μια εταιρεία στην πολιτεία της Τζόρτζιας, λόγω χάριν, είχε καταβάλει 6,5 εκατομμύρια δολάρια για να εξασφαλίσει διακανονισμό με το υπουργείο Δικαιοσύνης των ΗΠΑ, που διεξήγαγε γι' αυτήν έρευνα. Δεκαπέντε ημέρες αργότερα αιτήθηκε να λάβει δάνειο 10 εκατομμυρίων δολαρίων με κρατικές εγγυήσεις για να αντεπεξέλθει στην πανδημία.

Τα σχετικά αναφέρει η εφημερίδα New York Times, επισημαίνοντας πως κάτι αντίστοιχο συνέβη και με την AutoWeb, πλατφόρμα διασύνδεσης των αντιπροσωπειών αυτοκινήτων με τους πελάτες, η οποία πέτυχε πλήρως 1,7 εκατομμύριο δολάρια στον διευθυνόντα σύμβουλό της. Λίγες ημέρες μετά την επικείμενη της Τζόρτζιας, έλαβε και εκείνη δάνειο 1,4 εκατ. δολαρίων. Η εταιρεία λογισμικού Intellinetics του

Οχάιο πήρε από το κρατικό πρόγραμμα πιστώσεις 838.700 δολαρίων, εκ των οποίων τις 300.000 θα τις χρησιμοποιήσει για να εξაγοράσει μια ανταγωνιστριά της. Στο πλαίσιο του τεράστιου προγράμματος ενίσχυσης οικονομίας και νοικοκυριών που προώθησε η αμερικανική κυβέρνηση επιμερίζεται κονδύλι 349 δισεκατομμυρίων δολαρίων. Αυτό συνίσταται σε προσιτά δάνεια με αποδέκτριες μικρομεσαίες εταιρείες, οι οποίες απασχολούν έως και 500 εργαζομένους και δεν μπορούν πλέον να αυτοχρηματοδοτηθούν με τα συνηθισμένα εργαλεία. Τα κρατικά δάνεια με τόκο 1% δίδονται για ενοίκιο ή για να πληρωθούν οι υπάλληλοι. Σε ορισμένες περιπτώσεις, μάλιστα, οι εταιρείες δεν οφείλουν να τα επιστρέψουν στο κράτος. Εντούτοις, μέσα σε λίγες ημέρες από την έναρξη του προγράμματος ανέκυψε σωρεία προβλημάτων, όπως αναφέρει η NYT. Τα κονδύλια τελείωσαν και το Κογκρέσο ενέκρινε επιπλέον 310 δισεκατομμύρια δολάρια. Πολλές μικρομεσαίες εταιρείες έμειναν εκτός, αν και μεγάλες επιχειρήσεις έλαβαν εκατομμύρια δολάρια, προκαλώντας δυσανεξία στην κοινή γνώμη. Μερικές από αυτές, που είναι πολύ γνωστές, μετά την κατακραυγή δήλωσαν πως θα επιστρέψουν τις κρατικές πιστώσεις.

Χωρίς κρατική στήριξη η αυτοκινητοβιομηχανία στις αναπτυσσόμενες

Χωρίς καμία οικονομική στήριξη καλούνται να επιβιώσουν της πανδημίας όσες αυτοκινητοβιομηχανίες και προμηθευτές εξοπλισμού αυτοκινήτων διατηρούν εργοστάσια σε αναπτυσσόμενες χώρες. Σε αντίθεση με τις ανεπτυγμένες οικονομίες, όπου οι κυβερνήσεις στο σύνολό τους έχουν εφαρμόσει πακέτα στήριξης τεράστιου βελγνεκούς, τα προγράμματα στήριξης εργαζομένων σε ορισμένες αναδυόμενες οικονομίες είναι ανεπαρκή, προκαλώντας τεράστια πλήγματα στον κλάδο της αυτοκινητοβιομηχανίας. Μεταξύ αυτών, συγκαταλέγεται το Μεξικό, οι χώρες της Κεντρικής Ευρώπης και της Βορείου Αφρικής, όπου οι επιχειρήσεις του κλάδου έχουν πολλές μονάδες παραγωγής, διότι το κόστος εργασίας εκεί είναι χαμηλότερο.

Η Audi, για παράδειγμα, εξακολουθεί να καταβάλλει πλήρεις μισθούς στους 12.800 υπαλλήλους της, που απασχολούνται σε εργοστάσιο στην Ουγγαρία και έχουν σταματήσει να εργάζονται λόγω της πανδημίας. Οι 5.000 εργαζόμενοι της Audi στο Μεξικό λαμβάνουν το 75% των αποδοχών τους. Επίσης χωρίς κρατική στήριξη, η Nissan και η Fiat Chrysler πληρώνουν κανονικά τους μισθούς των εργαζομένων τους στο Μεξικό. Σημειώνεται πως μετά τη σύναψη της συμφωνίας ελεύθερου εμπορίου στη Βόρεια Αμερική (NAFTA), το Μεξικό κατέστη μία από τις μεγαλύτερες βιομηχανίες αυτοκινήτων, διότι οι επιχειρήσεις του κλάδου έσπευσαν να εκμεταλλευτούν το χαμηλό εργατικό κόστος και τους φθηνούς εργοστασιακούς χώρους.

Για τους ίδιους λόγους, πολλές ευρωπαϊκές αυτοκινητοβιομηχανίες έχουν στραφεί στις χώρες της Βορείου Αφρικής. Ενδεικτικά, η Renault διατηρεί εργοστάσια στο Μαρόκο και στην Αλγερία, ενώ η γαλλική PSA έχει μονάδα παραγωγής στην Τυνησία. Μάλιστα, η Renault έχει επιβεβαιώσει στους Financial Times ότι εξακολουθεί να αποζημιώνει πλήρως τους εργαζομένους της στο Μαρόκο και σκοπεύει να επανεκκινήσει την παραγωγή στο τέλος

Η Audi εξακολουθεί να καταβάλλει πλήρεις μισθούς στους 12.800 υπαλλήλους της, που απασχολούνται σε εργοστάσιο στην Ουγγαρία και έχουν σταματήσει να εργάζονται λόγω της πανδημίας.

Οι αναπτυσσόμενες χώρες δεν καλύπτουν μέρος των μισθών των εργαζομένων όπως στις ανεπτυγμένες.

Μαΐου. Η Seat της Volkswagen έχει ένα εργοστάσιο στην Αλγερία, το οποίο είναι κλειστό από το τέλος του προηγούμενου έτους εξαιτίας των πολιτικών αναταραχών. Ωστόσο, η Seat συνεργάζεται με την τοπική Sonac, η οποία καταβάλλει το 75% των αποδοχών στους εργαζομένους της. Αντιθέτως, σε ανεπτυγμένες οικονομίες, οι ίδιες αυτοκινητοβιομηχανίες πρόκειται να καλύψουν, τουλάχιστον εν μέρει, τις υποχρεώσεις τους μέσω των κρατικών προγραμμάτων στήριξης. Στις ΗΠΑ, οι αυτοκινητοβιομηχανίες προσπαθούν να εξασφαλίσουν στήριξη όχι μόνον από τις τοπικές κυβερνήσεις των πολιτειών, αλλά και άμεσα από το αμερικανικό κράτος. Στη Βρετανία και σε ορισμένες χώρες της Ανατολικής Ευρώπης, οι κυβερνήσεις καλύπτουν έως και το 80% των μισθών των εργαζομένων. Συγκεκριμένα η Renault, για παράδειγμα, διαπραγματεύεται με τη γαλλική κυβέρνηση για δάνειο δισεκατομμυρίων ευρώ, καθώς όπως έχει δηλώσει κάθε μήνας αδράνειας κοστίζει στην εταιρεία 600 εκατ. ευρώ σε μετρητά.

Η τράπεζα της Ιαπωνίας αναθεώρησε επί τα χείρω τις προβλέψεις της σχετικά με την ανάπτυξη της οικονομίας, ενώ αναμένει πως τα επόμενα τρία χρόνια δεν θα επιτευχθεί ο στόχος για πληθωρισμό στο 2%.

Νέα ένωση ρευστότητας \$186 δισ. στην Ιαπωνία

Μόλις ένα μήνα μετά την εφαρμογή του οικονομικού πακέτου για την αντιμετώπιση του κορωνοϊού, η κεντρική τράπεζα της Ιαπωνίας ανακοίνωσε νέα μέτρα νομισματικής πολιτικής και υποσχέθηκε ότι θα προχωρήσει σε απεριόριστες αγορές κρατικών ομολόγων. Ο διοικητής της, Χαρουχίκο Κουρόντα, τόνισε πως η κεντρική τράπεζα είναι έτοιμη να αντιμετωπίσει τον οικονομικό αντίκτυπο της πανδημίας, ο οποίος ενδέχεται να επιβαρύνει τη διεθνή οικονομία περισσότερο από τη χρηματοπιστωτική κρίση του 2008.

Συγκεκριμένα, η κεντρική τράπεζα της Ιαπωνίας ανακοίνωσε την αύξηση του ορίου αγοράς εταιρικών ομολόγων και άλλων ιδιωτικών τίτλων στα 186 δισ. δολάρια, τριπλάσιο ποσό σε σχέση με προηγούμενους. Επίσης, καθήρσες εντελώς το συμβολικό όριο των 746 δισ. δολαρίων που είχε θέσει όσον αφορά τις αγορές των κρατικών ομολόγων. «Η κεντρική τράπεζα της Ιαπωνίας θα αγοράσει το απαραίτητο ύψος κρατικών ομολόγων χωρίς να θέσει ανώτατο όριο», προκειμένου να διατηρήσει το επιτόκιο δανεισμού κοντά στον στόχο του 0% σε βάθος χρόνου, όπως σημειώνεται σε σχετική ανακοίνωση της τράπεζας.

Όπως ανέμεναν πολλοί αναλυτές της αγοράς, η κεντρική τράπεζα διατήρησε σταθερό το επιτόκιο δανεισμού στο 0%. Ωστόσο, προστίθεται να πληρώσει επιτόκιο ύψους 0,1% σε δαχτυλίσματα ομολόγων. Η κεντρική τράπεζα της Ιαπωνίας ανακοίνωσε την αύξηση της κεντρικής τράπεζας έθεσε την εν λόγω εξαίρεση ώστε να δώσει επιπλέον κίνητρο στις εμπορικές τράπεζες να υποστηρίξουν τις πληττόμενες επιχειρήσεις. Μολονότι πριν από ένα μήνα η κεντρική

Η κεντρική τράπεζα της χώρας δεσμεύθηκε για «απεριόριστες αγορές κρατικών ομολόγων».

τράπεζα της Ιαπωνίας είχε ανακοινώσει την εξαγορά περισσότερων περιουσιακών στοιχείων και νέο πακέτο στήριξης των επιχειρήσεων, κρίθηκε πως η οικονομία απαιτεί μεγαλύτερη ώθηση. «Το ύψος των περιουσιακών στοιχείων που δεσμεύθηκε να αγοράσει η κεντρική τράπεζα της Ιαπωνίας, καθώς και η χαλάρωση των ορίων στις εξαγορές της, ήταν μεγαλύτερα από το προσδοκώμενο», σχολίασε στο Reuters η Μαρί Ιβασίτα, επικεφαλής οικονομολόγος στην Daiwa Securities. «Δείχνει το πόσο ανησυχεί η κεντρική τράπεζα», συμπλήρωσε η ίδια. Αξίζει, βέβαια, να σημειωθεί ότι στην πλειονότητά τους οι μεγάλες κεντρικές τράπεζες ανά τον κόσμο έχουν προχωρήσει σε αντίστοιχες κινήσεις, φοβούμενες ότι η κρίση του κορωνοϊού θα επιφέρει βαθιά παγκόσμια ύφεση.

Η τράπεζα της Ιαπωνίας αναθεώρησε επί τα χείρω τις προβλέψεις της σχετικά με την ανάπτυξη της οικονομίας, ενώ αναμένει πως τα επόμενα τρία χρόνια δεν θα επιτευχθεί ο στόχος για πληθωρισμό κοντά στο 2%, αφήνοντας να εννοηθεί ότι τουλάχιστον σε βραχυπρόθεσμο επίπεδο η προσοχή της θα είναι στραμμένη αποκλειστικά στην αντιμετώπιση της κρίσης του κορωνοϊού. «Εάν χρειαστεί, δεν θα διστάσουμε να λάβουμε επιπλέον μέτρα νομισματικής πολιτικής», τόνισε χθες ο Κουρόντα.

Εκροές κεφαλαίων στις αναδυόμενες οικονομίες

Να αποτρέψουν τη μαζική εκροή κεφαλαίων από τις αναδυόμενες οικονομίες επιχειρούν από κοινού διεθνείς φορείς, επικεντρώνοντας τις προσπάθειές τους κατά κύριο λόγο στα ανατολικά Βαλκάνια. Μεταξύ αυτών, το ΔΝΤ, η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης (EBRD), η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ), η Παγκόσμια Τράπεζα και κεντρικές τράπεζες της ευρύτερης περιοχής αναβιώνουν το πρόγραμμα «Vienna Initiative», με το οποίο είχαν δώσει κίνητρα στις εμπορικές τράπεζες και στους επενδυτές κατά τη διάρκεια της χρηματοπιστωτικής κρίσης, ώστε να μην εγκαταλείψουν τις αναδυόμενες οικονομίες εν μέσω της κρίσης του κορωνοϊού.

Σύμφωνα με τον Σούμα Σακραμπάρτι, πρόεδρο της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης, το «Vienna Initiative» στην ανανεωμένη μορφή του θα περιλαμβάνει κατά πόσα πιθανότητα πολύ ευρεία γκάμα εργαλείων. Κατά βάση, το πρόγραμμα επιτρέπει στα διεθνή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και στους σχετικούς φορείς να ασκήσουν πίεση στις ιδιωτικές τράπεζες και σε άλλους επενδυτές, προκειμένου να μη μειώσουν την έκθεσή τους σε ευάλωτες αναπτυσσόμενες οικονομίες εν μέσω κρίσεων. «Το ζήτημα είναι να πεισθούν ότι παίχουν σημαντικό ρόλο στην κρίση και στην ανάκαμψη», εξήγησε ο Σακραμπάρτι σε συνέντευξη που παραχώρησε στους Financial Times. «Δεν υπάρχει περίπτωση να βγούμε από την κρίση και να βοηθήσουμε, βασίζομενοι αποκλειστικά στις αναπτυξιακές τράπεζες», τόνισε ο ίδιος. Στο πλαίσιο του «Vienna

Το ΔΝΤ, η EBRD, η ΕΤΕπ και η Παγκόσμια Τράπεζα αναβιώνουν το πρόγραμμα «Vienna Initiative», το οποίο εφαρμόστηκε το 2009 για να μειωθούν οι εκροές, που είναι εντονότερες στα ανατολικά Βαλκάνια.

Initiative», τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα σκοπεύουν να προσεγγίσουν και όσους έχουν επενδύσει σε κρατικά ομόλογα.

Σύμφωνα με στοιχεία του Ινστιτούτου Διεθνών Χρηματοοικονομικών (IIF), το πρώτο τρίμηνο το έτος οι μεγαλύτερες εκροές κεφαλαίων σημειώθηκαν στις αγορές των αναπτυσσόμενων οικονομιών. Η κινητικότητα των αγορών ήταν εντονότερη σε ορισμένες αναδυόμενες οικονομίες, όχι όμως στην Κίνα. Συνολικά, μέχρι τη μέσα του Μαρτίου, μόνον οι ξένοι επενδυτές απέσυραν 78 δισ. δολάρια από τα περιουσιακά στοιχεία και τα ομόλογα των αναδυόμενων αγορών.

Ορισμένες χώρες των Βαλκανίων, μεταξύ αυτών η Αλβανία, η Μολδαβία και η Βόρεια Μακεδονία, έχουν ήδη αντλήσει χρηματοδότηση από τις ταχείες πιστωτικές γραμμές του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου. Την προηγούμενη εβδομάδα, η Βοσνία-Ερζεγοβίνη αντλήσε 333 εκατ. ευρώ, προκειμένου να εξοφλήσει ορισμένες αναγκαίες υποχρεώσεις που προέκυψαν εξαιτίας της πανδημίας.

Το «Vienna Initiative» αξιοποιήθηκε για πρώτη φορά το 2009, ώστε να εμπο-

Η αργή επανεκκίνηση της ευρωπαϊκής οικονομίας

Υπό το βάρος μεγάλων ζημιών αρκετά κράτη αρχίζουν να αίρουν κάποια μέτρα - Τα μέτρα δεν πρέπει να αρθούν πλήρως πριν βρεθεί εμβόλιο

Πριν από λίγες ημέρες ήταν ο Γάλλος πρόεδρος Εμ. Μακρόν, ο οποίος σε τηλεοπτικό διάγγελμά του έλεγε στους συμπολίτες του ότι «δεν υπάρχει κάποια ξεκάθαρη απάντηση για το πότε ακριβώς θα επιστρέψουμε στην κατάσταση, που γνωρίζαμε πριν». Επιστήμονες προειδοποιούν τους ψυχολογικά πιεσμένους «εγκλειστούς» να μην ονειρεύονται ανεμεζες διακοπές σε ελληνικά νησιά,

διότι ο πόλεμος κατά του κορωνοϊού δεν έχει κερδηθεί (άλλωστε, οι βαρύτατα πληττόμενοι κλάδοι του τουρισμού και της εστίασης θα είναι από τους τελευταίους που θα επανέλθουν σε κανονικούς ρυθμούς μετά την άρση των μέτρων της καραντίνας). Ωστόσο, με την ευρωπαϊκή οικονομία να καταβυθίζεται, είναι επιτακτική η ανάγκη να επανα-λειτουργήσει ο οικονομικός μηχανισμός,

έστω και αργά, σταδιακά και επιφυλακτικά – κι αυτό, ενώ παράλληλα, θα πρέπει να δοθεί μεγάλη προσοχή να μην αυξηθούν αιφνιδιαστικά τα κρούσματα. Οι επιστήμονες προειδοποιούν ότι τα περιοριστικά μέτρα δεν πρέπει να αρθούν πλήρως πριν βρεθεί εμβόλιο. Ωστόσο, στη Γηραιά Ηπειρο οι άνεργοι αυξάνονται και οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις αντιμετωπίζουν το φάσμα

της χρεοκοπίας. Η πρόεδρος της ΕΚΤ, Κρ. Λαγκάρντ, προειδοποιεί πως το ΑΕΠ της Ευρωζώνης ενδέχεται να συρρικνωθεί έως και 15% εφέτος. Ορισμένες χώρες έχουν αρχίσει σταδιακά να αίρουν τους περιορισμούς. Οι Τσέχοι μπορούν να ψωνίζουν σε καταστήματα ηλεκτρονικών ειδών και ποδηλάτων, να παίζουν τένις και να κολυμπούν, στην Ιταλία οι άνθρωποι αρχίζουν σιγά σιγά να πη-

γαίνουν στα βιβλιοπωλεία και στα καφενεία, ενώ οι μικροί Δανοί επιστρέφουν στα θρανία. Η Αυστρία και η Γερμανία ανοίγουν τα μικρά καταστήματα, τα βιβλιοπωλεία και τις εκθέσεις αυτοκινήτων. Όπως επισημαίνει, τέλος, στο CNN, ο δρ Πίτερ Ντρόμπακ, εμπειρογνώμονας παγκόσμιας υγείας στη Σχολή Διοίκησης Επιχειρήσεων Σεντ του Πανεπιστημίου της Οξφόρδης,

«οι εν λόγω χώρες, που αποτελούν σημαντικά και επιδοφόρα παραδείγματα, έχουν κοινά στοιχεία, όπως το ότι ήταν από τις πρώτες που επέβαλαν αυστηρούς περιορισμούς και κοινωνικές αποστάσεις, έκαναν εκτεταμένα διαγνωστικά τεστ, η αύξηση των κρουσμάτων τους έχει ήδη κορυφωθεί και ο αριθμός των θανάτων μετρίεται σε δεκάδες ή εκατοντάδες, αλλά όχι σε χιλιάδες».

ΙΣΠΑΝΙΑ

Επέστρεψαν στη δουλειά 300.000 Μαδριλένοι

Μολονότι επικριρήκε έντονα από τον ΠΟΥ και από την κυβέρνηση της Καταλονίας, ο Ισπανός πρωθυπουργός Πέδρο Σάντσεθ προχώρησε σε χαλάρωση των περιοριστικών μέτρων αμέσως μετά το Πάσχα των Καθολικών στα μέσα Απριλίου. Όσοι εργαζόμενοι αδυνατούσαν να δουλέψουν από το σπίτι, για παράδειγμα αυτοί που απασχολούνταν στον κατασκευαστικό κλάδο και σε βιομηχανίες, επέστρεψαν κανονικά στα πόστα τους. Ενδεικτικά, μόνον στην ευρύτερη περιοχή της Μαδρίτης περίπου 300.000 υπάλληλοι επέστρεψαν στον χώρο εργασίας τους, εξαιρώντας βέβαια όσους ανήκουν στις ευπαθείς ομάδες και όσους έχουν ήδη συμπτώματα του κορωνοϊού. Οι εργαζόμενοι που μπόρεσαν να επιστρέψουν στη δουλειά οφείλουν να κρατούν τις αποστάσεις ασφαλείας, ενώ στους χώρους του μετρό

και στους σιδηροδρόμους δίνονται μάσκες, τις οποίες φορούν υποχρεωτικά. Τα καταστήματα και οι χώροι εστίασης, που θεωρείται πως δεν είναι πρώτης ανάγκης, παραμένουν κλειστά μέχρι νεωτέρας. Η χώρα, η οποία έχει πληγεί περισσότερο από κάθε άλλη στην Ευρώπη όσον αφορά τον αριθμό των κρουσμάτων, εξακολουθεί να βρίσκεται σε κατάσταση εκτάκτου ανάγκης και παρέτεινε τη διάρκεια των μέτρων περιορισμού μέχρι τις 9 Μαΐου. Ωστόσο, αυτή την εβδομάδα και έπειτα από πίεση που δέχθηκε από τους Ισπανούς πολίτες, η κυβέρνηση επέτρεψε στα παιδιά κάτω των 14 ετών να βγαίνουν υπό την επίβλεψη κηδεμόνα για σύντομες εξόδους, χωρίς ωστόσο να προσδιορίζει τις λεπτομέρειες. Η επιστροφή στους φυσιολογικούς ρυθμούς θα γίνει «σταδιακά» και σε κλιμακωτές φάσεις.

ΓΕΡΜΑΝΙΑ

Λειτουργούν ξανά τα εργοστάσια της VW

Είναι η χώρα η οποία πολύ γρήγορα άρχισε τη διενέργεια τεστ όταν ξέσπασε η πανδημία, όπως αναφέρει το CNN. Ηδη άνοιξαν τα καταστήματα έως και 800 τετραγωνικών μέτρων, όπου πρέπει να τηρούνται οι αποστάσεις ασφαλείας και οι κανόνες υγιεινής. Οι ίδιες προδιαγραφές θα ισχύουν και για τα σχολεία, τα οποία σταδιακά θα τεθούν σε λειτουργία ξανά από τις 4 Μαΐου, ενώ προτεραιότητα θα δοθεί στις τελευταίες τάξεις δημοτικού και γυμνασίου. Οι παιδικοί σταθμοί δεν θα ανοίξουν. Θα παραμείνουν εν ισχύ και οι διατάξεις αποστάσεων, καθώς και η απαγόρευση πολυπληθών εκδηλώσεων. Η γερμανική αυτοκινητοβιομηχανία VW έθεσε σε λειτουργία τα εργοστάσιά της συνολικά στην Ευρώπη. Η Γερμανίδα καγκελάριος Άγκελα Μέρκελ διεμήνυσε ότι η χαλάρωση των μέτρων δεν σημαίνει και χαλάρωση της πειθαρχίας, ειδικά ως προς την άρση των μέτρων.

Η χώρα, η οποία έχει πληγεί περισσότερο από κάθε άλλη στην Ευρώπη όσον αφορά τον αριθμό των κρουσμάτων, εξακολουθεί να βρίσκεται σε κατάσταση εκτάκτου ανάγκης και παρέτεινε τη διάρκεια των μέτρων περιορισμού μέχρι τις 9 Μαΐου. Ωστόσο, αυτή την εβδομάδα και έπειτα από πίεση που δέχθηκε από τους Ισπανούς πολίτες, η κυβέρνηση επέτρεψε στα παιδιά κάτω των 14 ετών να βγαίνουν υπό την επίβλεψη κηδεμόνα για σύντομες εξόδους, χωρίς ωστόσο να προσδιορίζει τις λεπτομέρειες. Η επιστροφή στους φυσιολογικούς ρυθμούς θα γίνει «σταδιακά» και σε κλιμακωτές φάσεις.

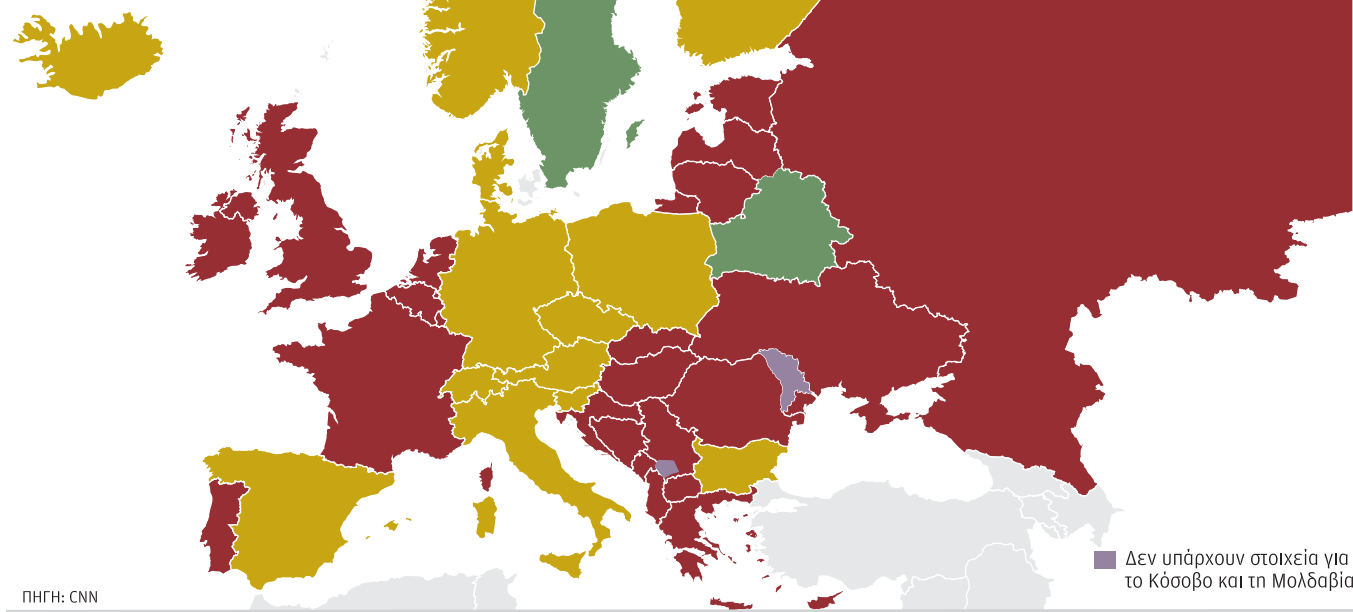
ΑΥΣΤΡΙΑ

Σηκώνουν ρολά εμπορικά κέντρα και κομμωτήρια

Από τις 14 Απριλίου η Αυστρία έδωσε τη δυνατότητα σε καταστήματα, που μέχρι τώρα είχαν διακόψει τη λειτουργία τους και έχουν εμβιβαστεί έως και 400 τ.μ., να ανοίξουν και πάλι. Ας σκεφθούμε ότι τα 400 τ.μ. ισοδυναμούν με σχεδόν δύο γήπεδα αντισφαίρισης. Εκτός από αυτά έχουν ανοίξει και όσα μαγαζιά προσφέρουν προϊόντα και λύσεις για ιδιοκατασκευές, καθώς και φυτώρια. Από την Πρωτομαγιά δε η άρση των περιοριστικών μέτρων θα επεκταθεί και στα μεγαλύτερα καταστήματα, τα εμπορικά κέντρα, αλλά και τα κομμωτήρια. Ας θυμηθούμε, όπως αναφέρει η ιστοσελίδα weforum.org, ότι στις 6 Απριλίου ο Αυστριακός καγκελάριος Σερμπάστιαν Κουρτς είχε προαναγγείλει μία «Ανόσταση μετά το Πάσχα», υπαινισσόμενος άρση

των περιοριστικών μέτρων. Βέβαια, αυτό δεν μεταφράζεται σε μία επιστροφή στην κανονική ζωή (όπως εννοείτο πριν από το ξέσπασμα του κορωνοϊού). Οι αποστάσεις του 1,5 μ. μεταξύ των ανθρώπων στις διάφορες κοινωνικές συγκεντρώσεις και συναναστροφές διατηρούνται εν ισχύ. Επίσης, η κυβέρνηση έχει ορίσει ως υποχρεωτική τη χρήση μάσκας εκτός σπιτιού και ειδικά στα μέσα μαζικής μεταφοράς και τα καταστήματα. Εν τω μεταξύ, η χαλάρωση της καραντίνας φαίνεται πως δεν προκαλεί τις ίδιες αντιδράσεις. Σύμφωνα με ρεπορτάζ του Independent, δεν είναι λίγοι οι Αυστριακοί που προτιμούν να παραμείνουν εντός του σπιτιού τους, παρατηρώντας τη συνθήκη κοινωνικής απομόνωσης.

Σταδιακή άρση των περιοριστικών μέτρων στην Ευρώπη

ΙΤΑΛΙΑ

Άρση μέτρων ανάλογα με τα κρούσματα

Βιβλιοπωλεία, καταστήματα με χαρτικά και είδη γραφείου, καθαριστήρια και πλυντήρια, αλλά και μαγαζιά παιδικών ρούχων, άνοιξαν τις πόρτες τους στην Ιταλία λίγο πριν από το ρωμαιοκαθολικό Πάσχα. Μετά, η ευνοϊκή για την οικονομία ρύθμιση συμπεριέλαβε και άλλες δραστηριότητες, όπως οι εξής: κατασκευή υπολογιστών, υπηρεσίες κηποτεχνικής, υδραυλικές εργασίες, εργασίες δασοκομίας και παραγωγής χαρτόνι. Πρόκειται για την πρώτη φάση επαναφοράς στην κανονικότητα, που εγκαινίασε με σχετικό διάταγμα ο πρωθυπουργός Τζουζέπε Κόντε, η οποία λειτουργεί και ως δοκιμαστική. Ο σχεδιασμός της κυβέρνησης προβλέπει ακόμα δύο στάδια, ενώ το δεύτερο θα ξεκινήσει κάποια στιγμή μετά τις 3 Μαΐου. Ο διευθυντής του Τμήματος Μολυσματικών

Ασθενειών του Εθνικού Ινστιτούτου Υγείας της Ιταλίας, Τζάνι Ρέτζα, διευκρινίζει ότι ναι μεν η καμπύλη των κρουσμάτων, άνοιξαν τις πόρτες τους στην Ιταλία λίγο πριν από το ρωμαιοκαθολικό Πάσχα. Μετά, η ευνοϊκή για την οικονομία ρύθμιση συμπεριέλαβε και άλλες δραστηριότητες, όπως οι εξής: κατασκευή υπολογιστών, υπηρεσίες κηποτεχνικής, υδραυλικές εργασίες, εργασίες δασοκομίας και παραγωγής χαρτόνι. Πρόκειται για την πρώτη φάση επαναφοράς στην κανονικότητα, που εγκαινίασε με σχετικό διάταγμα ο πρωθυπουργός Τζουζέπε Κόντε, η οποία λειτουργεί και ως δοκιμαστική. Ο σχεδιασμός της κυβέρνησης προβλέπει ακόμα δύο στάδια, ενώ το δεύτερο θα ξεκινήσει κάποια στιγμή μετά τις 3 Μαΐου. Ο διευθυντής του Τμήματος Μολυσματικών

ΕΛΒΕΤΙΑ

Τρία στάδια για επιστροφή στην κανονικότητα

Σχέδιο τριών σταδίων για την επανεκκίνηση της οικονομικής δραστηριότητας πρόκειται να θέσει σε εφαρμογή η ελβετική κυβέρνηση. Από αύριο, μία σειρά μικρομεσαίων επιχειρήσεων, μεταξύ αυτών τα κομμωτήρια, τα ινστιτούτα αισθητικής και τα ανθοπωλεία, θα λειτουργήσουν κανονικά. Προκειμένου να ανοίξουν όμως οφείλουν να ακολουθούν τους κανόνες υγιεινής. Πολλές από αυτές τις επιχειρήσεις θα μιμηθούν το παράδειγμα των ελβετικών σουπερ μάρκετ, τα οποία χρησιμοποιούν αυτόματους αισθητήρες, ώστε να μετρούν τον αριθμό των πελατών που βρίσκονται στο κατάστημα. Από αύριο τα νοσοκομεία, οι κλινικές, οι γιατροί και όσοι απασχολούνται στον παλαιότερο κλάδο θα μπορούν να δέχονται ραντεβού και τακτικά περιστατικά. Αρχής

γενομένης από 11 Μαΐου θα τεθεί σε εφαρμογή το δεύτερο στάδιο άρσης των μέτρων, εφόσον βέβαια ο ρυθμός αύξησης των κρουσμάτων παραμείνει σταθερός. Τότε πρόκειται να ανοίξουν τα δημοτικά σχολεία σε ολόκληρη τη χώρα, καθώς και όσα καταστήματα λιανικής δεν έχουν ανοίξει από την πρώτη φάση. Το τρίτο στάδιο του σχεδίου, που θα εφαρμοστεί από τις 8 Ιουνίου, περιλαμβάνει το άνοιγμα των γυμνασίων, λυκείων και πανεπιστημίων ή άλλων ιδρυμάτων εκπαίδευσης. Επιπλέον, θα ανοίξουν και πάλι οι πόρτες των βιβλιοθηκών, των ζωολογικών κήπων και των μουσείων. Τα καταστήματα εστίασης και οι χώροι αναψυχής πρόκειται επίσης να ανοίξουν, εφόσον πάντοτε έχει σταθεροποιηθεί ο ρυθμός αύξησης των κρουσμάτων.

ΤΣΕΧΙΑ

Νωρίς στην καραντίνα, νωρίς στην απελευθέρωση

Χάρη στην ταχεία αντίδραση της τσεχικής κυβέρνησης, η οποία από τις 12 Μαρτίου κήρυξε κατάσταση εκτάκτου ανάγκης, η χώρα κάνει τα πρώτα βήματα για την επανεκκίνηση της οικονομίας της. Ηδη από τις αρχές Απριλίου λειτουργούν κανονικά ορισμένες επιχειρήσεις, όπως καταστήματα σιδηρικών και επισκευής ποδηλάτων. Επίσης, έχουν ήδη ανοίξει οι εξωτερικοί χώροι άθλησης. Γενικά επιτρέπεται η άθληση χωρίς μάσκα, εφόσον γίνεται κατά μόνας. Από αύριο, φοιτητές και μαθητές θα μπορούν να επιστρέψουν στα εκπαιδευτικά ιδρύματα, μόνον όμως για επισκέψεις στους καθηγητές τους. Επίσης, θα ανοίξουν οι λαϊκές αγορές και οι αντιπροσωπευτικές αυτοκινήτων, ενώ θα επιτρέπεται και η τέλεση γάμων, εφόσον οι καλεσμένοι δεν ξεπερνούν τους 10. Στο τέλος Μαΐου

θα εστιατόρια, τα μπαρ και γενικά όσοι χώροι εστίασης προσφέρουν προϊόντα προς άμεση κατανάλωση θα λειτουργούν κανονικά, εφόσον όμως έχουν ανοικτούς ή εξωτερικούς χώρους ή στην περίπτωση που δίνουν την επιλογή παραλαβής από το κατάστημα. Επίσης, από 25 Μαΐου η κυβέρνηση θα επιτρέψει τη λειτουργία των εξωτερικών χώρων σε μουσεία, πινακοθήκες και ζωολογικά πάρκα. Παράλληλα θα ανοίξουν και τα κομμωτήρια και τα ινστιτούτα αισθητικής. Μετά την 1η Ιουνίου θα διεξαχθούν οι τελευταίες απορρίψεις των λυκείων και οι εισαγωγικές εξετάσεις. Τέλος, όλα τα υπόλοιπα καταστήματα λιανικής, συμπεριλαμβανομένων όσων βρίσκονται σε εμπορικά κέντρα, τα κέντρα εστίασης και τα ξενοδοχεία θα μπορούν να λειτουργήσουν από τις 8 Ιουνίου.

ΝΟΡΒΗΓΙΑ

Ξεκίνησε η χαλάρωση με το άνοιγμα των σχολείων

Διαφορετική είναι η προσέγγιση της Νορβηγίας, αφού βάζει ως άμεση προτεραιότητα το άνοιγμα των σχολείων. Ηδη από αυτή την εβδομάδα ξεκίνησε η λειτουργία των νηπιαγωγείων, ενώ από αύριο θα ανοίξουν τα δημοτικά σχολεία, ορισμένα λύκεια και γυμνάσια και τα πανεπιστήμια. «Φιλοδοξούμε να γυρίσουν όλοι οι μαθητές στα σχολεία πριν από το καλοκαίρι», σχολίασε ο πρωθυπουργός της χώρας, Ερντ Σόλμπεργκ, η οποία είχε ανακινώσει τα μέτρα από το τέλος Μαρτίου, όταν είχε παρατηρηθεί ύφεση στον ρυθμό αύξησης των κρουσμάτων. Η Νορβηγική κυβέρνηση έχει υποστηρίξει ότι τα στατιστικά θέτουν τις βάσεις για μία «επιφυλακτική αισιοδοξία». Σύμφωνα με την Σόλμπεργκ, η Νορβηγία θα ακολουθήσει επίσης το μοντέλο της σταδιακής

χαλάρωσης των περιοριστικών μέτρων. Την επόμενη εβδομάδα τα κομμωτήρια και τα ινστιτούτα αισθητικής θα ανοίξουν ξανά τις πόρτες τους. Η κυβέρνηση της Νορβηγίας δεν έχει απαγορεύσει τα εγχαίρια ταξίδια και απλώς προτερεί τους πολίτες να μη μετακινούνται άσκοπα. Ακολουθώντας το παράδειγμα της Νοτίου Κορέας, της Σιγκαπούρης και άλλων χωρών, η νορβηγική κυβέρνηση δημιούργησε μία εφαρμογή για το κινητό, η οποία ανακινώνει τα μέτρα από το τέλος Μαρτίου, όταν είχε παρατηρηθεί ύφεση στον ρυθμό αύξησης των κρουσμάτων. Η Νορβηγική κυβέρνηση έχει υποστηρίξει ότι τα στατιστικά θέτουν τις βάσεις για μία «επιφυλακτική αισιοδοξία». Σύμφωνα με την Σόλμπεργκ, η Νορβηγία θα ακολουθήσει επίσης το μοντέλο της σταδιακής

Expertise Solutions Value

www.pwc.com.cy

Τεράστια ζήτηση για ράβδους χρυσού σε Νέα Υόρκη και Λονδίνο

Οι ελλείψεις είχαν ως αποτέλεσμα να εκτιναχθούν οι τιμές συμβολαίων

Μια απόσταση 11.000 χιλιομέτρων ετοιμάζεται να διανύσει ένας σημαντικός όγκος χρυσού που θα ταξιδέψει από την Αυστραλία στη Νέα Υόρκη, και συγκεκριμένα στο χρηματιστήριο εμπορευμάτων, ώστε να ανταποκριθεί στη διαρκώς αυξανόμενη ζήτηση για το λαμπερότερο από τα ασφαλή καταφύγια. Στην Αυστραλία, η μεγαλύτερη βιομηχανία επεξεργασίας του πολύτιμου μετάλλου έχει επιταχύνει την παραγωγή ράβδων χρυσού ενός κιλού για να καλύψει τη ζήτηση στη Νέα Υόρκη. Το σημαντικότερο χρηματιστήριο εμπορευμάτων στον κόσμο, εν μέσω πανδημίας και της στροφής των επενδύτων στα ασφαλή καταφύγια, αντιμετώπισε ανεπάρκεια ράβδων χρυσού, με αποτέλεσμα να εκτιναχθούν στα ύψη οι τιμές των προθεσμιακών συμβολαίων. Η αιτία δεν ήταν άλλη από τους περιορισμούς στις μετακινήσεις, που καθήλωσαν τα αεροσκάφη στο έδαφος, δυσχεραίνοντας τη μεταφορά του χρυσού, ενώ επέβαλαν αναστολή της λειτουργίας ορισμένων μονάδων επεξεργασίας του πολύτιμου μετάλλου. Και το αποτέλεσμα ήταν να σημειωθεί έλλειψη των γνωστών παραλλήλεπιδων ράβδων χρυσού βάσει των οποίων κλείνουν τα προθεσμιακά συμβόλαια στο χρηματιστήριο εμπορευμάτων. «Παράγουμε όσες περισσότερες ράβδους του ενός κιλού μπορούμε, έχουμε φθάσει στους 7,5 τόνους την εβδομάδα προς το παρόν και έχουμε ήδη προπωλήσει μέχρι και την παραγωγή του Μαΐου», δηλώνει στο Bloomberg ο Ρίτσαρντ Χέινς, διευθυντών σύμβουλος της Perth Mint.

Σύμφωνα με στοιχεία του Bloomberg, στη διάρκεια ενός χαοτικού διημέρου στα τέλη Μαρτίου, η τιμή προθεσμιακών συμβολαίων στην αγορά της Νέας Υόρκης ήταν κατά 70 δολάρια υψηλότερη από

Το χρηματιστήριο εμπορευμάτων των ΗΠΑ έχει ξεκινήσει εισαγωγές ράβδων από την Αυστραλία.

την τιμή άμεσης παράδοσης στην αγορά του Λονδίνου. Πρόκειται για τη μεγαλύτερη διαφορά των τελευταίων τεσσάρων δεκαετιών.

Η διαφορά έχει υποχωρήσει ήδη σε επίπεδα γύρω στα 21 δολάρια, αλλά παραμένει εντυπωσιακή σε σύγκριση με τις μικρές διαφορές ολίγων δολαρίων που χωρίζουν τις δύο τιμές υπό κανονικές συνθήκες. Αιτία είναι, όπως τονίζει ο κ. Χέινς, «η ασυνήθιστη αυτή κατάσταση που έχει δημιουργηθεί εξαιτίας της πανδημίας: υπάρχει άφθονος χρυσός, αλλά δεν είναι στην κατάλληλη μορφή ούτε στην κατάλληλη θέση».

Την ίδια στιγμή, παρόμοιος προβληματισμός επικρατεί στην αγορά χρυσού του Λονδίνου. Σύμφωνα με τη Ρουθ Κρόουελ, διευθύνουσα σύμβουλο της Ενωσης Αγορών Χρυσού του Λονδίνου, θα πρέπει να επιτραπεί η μεταφορά του μετάλλου εκτός της πόλεως αν επιβληθούν αυστηρότερα μέτρα για την αναχαίτιση της πανδημίας.

«Τι θα γίνει αν κλείσουν αεροδρόμια, αν επιβληθούν αυστηρότεροι περιορισμοί στα ταξίδια;» διερωτάται η κ. Κρόουελ και σε τηλεφωνική συνέντευξη στο Bloomberg αναφέρει πως η αγορά χρυσού του Λονδίνου «έχει ήδη αρχίσει διαπραγματεύσεις με άλλα χρηματοπιστωτικά και οικονομικά κέντρα και συνεργάζεται με αυτά σε θέματα σχετικά με τα θησαυροφυλάκια ανά τον κόσμο».

Η πρωτεύουσα της Βρετανίας αποτελεί κόμβο του παγκόσμιου εμπορίου χρυσού από το 1732, όταν η Τράπεζα της Αγγλίας ίδρυσε το πρώτο θησαυροφυλάκιο στην πόλη. Και τώρα οι διαπραγματευτές χρυσού αναγκάζονται να προβληματιστούν για το τι θα συμβεί αν δεν μπορεί πλέον να μεταφερθεί ο χρυσός από και προς το Λονδίνο.

Μέχρι τα τέλη Δεκεμβρίου, στα θησαυροφυλάκια του Λονδίνου φυλάσσονταν 8.326 τόνοι χρυσού και βέβαια για την παγκόσμια αγορά είναι σημαντικό να μπορούν να μεταφερθούν.

Ένα άλλο παρεπόμενο της πανδημίας είναι ότι ανάγκασε τη μεγαλύτερη βιομηχανία επεξεργασίας χρυσού της Αυστραλίας να αναζητήσει την πρώτη ύλη της πέραν των μονίμων προμηθευτών της στην εγχώρια αγορά και να στραφεί σε γειτονικές χώρες, μεταξύ των οποίων και η Παπούα Νέα Γουινέα. Η Perth Mint έχει κλείσει νέα συμβόλαια με ορισμένους παραγωγούς χρυσού στη Βόρεια Αμερική και με επιχειρήσεις στη Δυτική Αφρική. Όπως τονίζει ο κ. Χέινς, από τη στιγμή που παρουσιάστηκαν ρωγμές στην εφοδιαστική αλυσίδα εξαιτίας του κορωνοϊού, όλο και περισσότερες εταιρείες ορυχείων θέλουν να κλείσουν συμβόλαια με τη βιομηχανία επεξεργασίας χρυσού.

«Πήραμε κάποιον πρόσθετο όγκο χρυσού από την Αφρική και κλείσαμε και άλλα τρία-τέσσερα συμβόλαια που βρίσκονται ακόμη στη φάση της ολοκλήρωσης», τονίζει ο κ. Χέινς. Στο μεταξύ, η ζήτηση για πολύτιμα μέταλλα παραμένει σε υψηλή επίπεδα τόσο στην Ευρώπη όσο και στις ΗΠΑ, καθώς οι επενδυτές εξακολουθούν να ανησυχούν για τον αντικτυπο που μπορεί να έχει στην οικονομία η τρέχουσα κρίση.

Στην Αυστραλία, η μεγαλύτερη βιομηχανία επεξεργασίας του πολύτιμου μετάλλου, Perth Mint, έχει επιταχύνει την παραγωγή ράβδων χρυσού ενός κιλού για να καλύψει τη ζήτηση στη Νέα Υόρκη.

Η πανδημία... εξολοθρεύει και τα μετρητά

Αλλαγές στον τρόπο που πραγματοποιούνται οι καθημερινές συναλλαγές φέρνει το ξέσπασμα του κορωνοϊού και η επιβολή μέτρων καραντίνας σε ορισμένες χώρες του κόσμου. Στην Αργεντινή, για παράδειγμα, όπου κυριαρχεί η χρήση των μετρητών, η εξάπλωση του κορωνοϊού έχει στρέψει μεγάλη μερίδα των καταναλωτών στις ηλεκτρονικές πληρωμές και στις online τραπεζικές υπηρεσίες. Εν τω μεταξύ, αυτή η αλλαγή που επέφερε η έλευση του ιού και η επιβολή μέτρων καραντίνας έχει σταθεί ευνοϊκή για τις εγχώριες νεοφυείς εταιρείες που παρέχουν χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες (fintech), βλέποντας τη ζήτηση για τις υπηρεσίες τους να εκτοξεύεται.

Σύμφωνα με σχετικό δημοσίευμα του Bloomberg, πριν ξεκινήσει η καραντίνα στις 20 Μαρτίου, στην Αργεντινή περισσότεροι από τους μισούς δεν είχαν τραπεζικό λογαριασμό. Αρκετοί προτιμούσαν να πραγματοποιήσουν με μετρητά τις αγορές τους, αλλά και οποιαδήποτε άλλη συναλλαγή, επειδή οι οικονομικές συνθήκες που επικρατούσαν στη χώρα εδώ και δεκαετίες, δηλαδή ο υπερπληθωρισμός και η υποτίμηση του νομίσματος, τους προκαλούσαν φόβο. Ωστόσο, τώρα που όλοι είναι υποχρεωμένοι να μείνουν στα σπίτια τους, η ζήτηση για πιστωτικές κάρτες, για εφαρμογές πληρωμών ή για νέους τραπε-

Μαζική στροφή στις ηλεκτρονικές πληρωμές και στις online τραπεζικές υπηρεσίες.

ζικούς λογαριασμούς έχει εκτοξευθεί. Η στροφή των καταναλωτών στις ψηφιακές πληρωμές ήρθε σαν θείο δώρο τόσο για τις τράπεζες όσο και τις ψηφιακές πλατφόρμες διαχείρισης των συναλλαγών. Ενδεικτικά, η startup Uala, την οποία έχει στηρίξει χρηματοδοτικά ο δισεκατομμυριοχός Τζορτζ Σόρος, εξέδωσε 127.000 νέες προπληρωμένες κάρτες από τότε που ξεκίνησε η ισχύς των μέτρων περιορισμού. Πρόκειται για αύξηση 20% σε σύγκριση με τον μήνα που προηγήθηκε. Την ίδια στιγμή, η ψηφιακή τράπεζα Brubank μετράει πλέον περισσότερους από 80.000 νέους πελάτες, ενώ το online marketplace Mercado Pago αναφέρει στο Bloomberg

ότι ο αριθμός των λογαριασμών που πληρώθηκαν μέσω της εφαρμογής του διπλασιάστηκε τις τελευταίες δύο εβδομάδες του Μαρτίου. «Η αλλαγή που περιμέναμε μέσα στα επόμενα χρόνια πραγματοποιείται αυτές τις εβδομάδες», επισήμανε ο ιδρυτής της νεοφυούς επιχείρησης Uala, με έδρα στο Μπουένος Άιρες, Πιερπάολο Μπαρμπέρι. «Από τότε που η καραντίνα ξεκίνησε, παρατηρούμε μια απρόβλεπτη αύξηση στη ζήτηση για νέους λογαριασμούς».

Παράλληλα, η ζήτηση για κατ'οίκον παραγγελίες έχει διπλασιαστεί, χωρίς ωστόσο να υπάρχουν πιο σαφή στοιχεία που να το αποδεικνύουν. Έρευνα που διεξήχθη τον Νοέμβριο από τη στατιστική υπηρεσία Indec κατέδειξε ότι περίπου το 70% των δαπανών των νοικοκυριών πραγματοποιείται με μετρητά, με προϊόντα όπως τα τσιγάρα και τα τρόφιμα να συγκαταλέγονται στις βασικότερες αγορές των Αργεντινών. Ο Χουάν Μπρουτσού, ιδρυτής της Brubank και πρώην στέλεχος της Citigroup, σημείωσε ότι αναμένεται μεγάλη εισροή πελατών που προηγουμένως δεν διατηρούσαν κανέναν τραπεζικό λογαριασμό. Μάλιστα, οι χρήστες της τραπεζικής πλατφόρμας της Brubank ανήλθαν περίπου στο μισό εκατομμύριο από τότε που ιδρύθηκε η εταιρεία, τον Ιανουάριο του 2019.

Δυσφορούν οι Ρώσοι για τη μικρή κρατική στήριξη

Σε έντονες διαδικτυακές διαμαρτυρίες προέβησαν τις τελευταίες ημέρες οι Ρώσοι πολίτες για την ανεπαρκή οικονομική στήριξη που έχει διαθέσει η ρωσική κυβέρνηση σε όσες επιχειρήσεις και εργαζομένους πλήττονται από τον κορωνοϊό. Βάλλοντας προσωπικά κατά του Ρώσου προέδρου Βλαντιμίρ Πούτιν, μία μεγάλη μερίδα του πληθυσμού υποστηρίζει ότι το ποσό των 26 δισ. δολαρίων που διοχετεύτηκε στην οικονομία για την αντιμετώπιση της ζημίας του κορωνοϊού είναι νεικρό, ιδίως σε σχέση με τα πακέτα στήριξης σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Ο ίδιος ο Ρώσος πρόεδρος έχει υποστηρίξει ότι η κυβέρνηση έχει τον πλήρη έλεγχο της κατάστασης.

Μολονότι η χώρα διαθέτει περίπου 165 δισ. δολάρια σε αποθεματικά, τα οποία είναι αποταμιεύσεις από τις δραστηριότητές της στον κλάδο του πετρελαίου και του φυσικού αερίου, το Κρεμλίνο διστάζει να τα αξιοποιήσει λόγω της πρόσφατης κατάρρευσης στην αγορά πετρελαίου. Ο Ρώσος πρόεδρος οφείλει επομένως να αντισταθμίσει την οικονομική επίπτωση του κορωνοϊού και παράλληλα να διατηρήσει τις δημοσιονομικές του υποσχέσεις, προκειμένου να παραμείνει στην προεδρία μέχρι το 2036.

«Η κυβέρνηση πιστεύει ότι ο κόσμος έχει αποταμιεύσεις και μπορεί να επιβιώσει για έναν ή δύο μήνες χωρίς εισοδήματα», σχολίασε στους Financial Times ο Σεργκέι Γκούριεβ, καθηγητής Οικονομικών στο Πανεπιστήμιο Sciences Po του Παρισιού. Η Ρωσία έχει επιβάλει περιοριστικά μέτρα από τα τέλη του Μαρτίου και ως αποτέλεσμα πολλές μικρομεσαίες επιχειρήσεις βρίσκονται στο χείλος της χρεοκοπίας. Ενδεικτικά, η ανεργία στην πρωτεύουσα έχει αυξηθεί κατά 45% μέσα σε μόλις τρεις εβδομάδες. Μολονότι η αύξηση των κρουσμάτων έχει σπείρει τεράστια ανησυχία στη χώρα, η κυβέρνηση έχει εστιάσει την προσοχή της στην κατάρρευση των τιμών του πετρελαίου, καθώς τα έσοδα από τον σχετικό κλάδο αποτελούν περίπου το 40% του κρατικού ισολογισμού και αξιοποιούνται για σχεδόν το 50% των κρατικών δαπανών. «Η Ρωσία είναι εξαγωγός πετρελαίου και σχεδόν ο μισός ισολογισμός της ενδέχεται να μηδενιστεί. Είναι επομένως λογικό να προσέχουν τις δαπάνες τους», δήλωσε στους Financial Times η Ελίνα Ριμπάκοβα, επικεφαλής οικονομολόγος στο Ινστιτούτο Διεθνών Χρηματοοικονομικών (IIF). Το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο προβλέπει πως η

ρωσική οικονομία θα συρρικνωθεί κατά 5,5% φέτος εξαιτίας των περιοριστικών μέτρων και της μείωσης στη ζήτηση των προϊόντων που εξάγει.

Ορισμένοι Ρώσοι αξιωματούχοι έχουν υποστηρίξει τις κινήσεις της κυβέρνησης, επισημαίνοντας ότι το πακέτο στήριξης, το οποίο αυτή τη στιγμή αντιστοιχεί στο 2,8% του ΑΕΠ, θα ανέρχεται περίπου στο 6,5% του ΑΕΠ, καθώς θα υπάρξει και αύξηση του δημοσιονομικού ελλείμματος. Ωστόσο, ένα μεγάλο μέρος του πακέτου προέρχεται από φοροαπαλλαγές και από κρατικές εγγυήσεις. Σύμφωνα με υπολογισμούς της Νατάλια Ορλόβα, επικεφαλής οικονομολόγου στην Alfa-Bank, η πραγματική συνεισφορά της κυβέρνησης ενδέχεται να είναι μόλις 4,6 δισ. δολάρια ή 0,3% του ρωσικού ΑΕΠ. Το Κρεμλίνο ξεδεύει όσο το δυνατόν λιγότερα χρήματα, ενώ στα επίσημα στοιχεία φαίνεται ότι έχει διοχετεύσει ένα αξιοπρεπές ποσό, σχολίασε η Ορλόβα στους Financial Times. Εν τω μεταξύ, επιχειρηματίες και μεγάλοι όμιλοι επιχειρήσεων έχουν προχωρήσει σε χρηματικές δωρεές και έχουν αγοράσει ιατρικό εξοπλισμό προς υποστήριξη τοπικών κοινοτήτων, που βρίσκονται κοντά στα περισσότερα τους στοιχεία.

ΓΙΚΟ

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Στις οκτώ το βράδυ ακριβώς, η ενημέρωση, με εγκυρότητα και αντικειμενικότητα. Με το πιο εκτεταμένο δίκτυο ανταποκριτών στην Κύπρο και το εξωτερικό, σφαιρική πληροφόρηση από την Κύπρο και τον κόσμο.

Παρουσίαση:
Γωγώ Αλεξανδρινού

Υπεύθυνος Σκηνοθέτης Δελτίου Ειδήσεων:
Στέφανος Φαρμακάς

Καθημερινά
8.00 μ.μ.
PIK 1

Πελώριος αστεροειδής θα πλησιάζει τον πλανήτη

Την Τετάρτη, 12.56 ώρα Ελλάδος

Μία, ακόμη, υπενθύμιση του πόσο ευάλωτοι είναι η ανθρωπότητα στις φυσικές απειλές θα έρθει, από το Διάστημα αυτή την φορά, την Τετάρτη 29 Απριλίου στις 12.56 (ώρα Ελλάδος). Ο απρόσκλητος επισκέπτης, ο πελώριος αστεροειδής 1998 OR2, ευτυχώς για εμάς, θα μας πλησιάζει κρατώντας απόσταση ασφαλείας 6 εκατομμυρίων χιλιομέτρων, δηλαδή περίπου 16πλάσια απόσταση από αυτή μεταξύ Γης και Σελήνης.

Πρόκειται για τον μεγαλύτερο αστεροειδή που θα προσεγγίσει τη Γη φέτος και, φυσικά, οι αστρονόμοι δεν τον αφήνουν από τα μάτια τους καθώς ταξιδεύει στο Διάστημα με ταχύτητα 31.320 χλμ./ώρα.

Ο αστεροειδής 1998 OR2, που θεωρείται «δυναμικά επικίνδυνος», εντοπίστηκε για πρώτη φορά στις 24 Ιουλίου 1998 από το αστεροσκοπείο Καλεακάλα της Χαβάης. Υπολογίζεται ότι έχει διάμετρο περίπου δύο έως τεσσάρων χιλιομέτρων και ανήκει στην κατηγορία αστεροειδών Αμόρ.

Πριν από 66 εκατομμύρια χρόνια, η πρόσκρουση ενός τέτοιου αστεροειδούς έφερε το τέλος των δεινοσαύρων, που κυριαρχούσαν στον πλανήτη για περισσότερο από 180 εκατομμύρια χρόνια. Αυτή τη θεωρία πρότειναν το 1980 ο Αμερικανός νομπελίστας φυσικός Λουίς Βάλτερ Αλβέρεζ και ο γεωλόγος γιος του, Βάλτερ, αναλύοντας διαστρωματώσεις πλούι, πλούσιου σε ιρίδιο, στον κρατήρα Τσιουλκούμπ της χερσονήσου Γιουκατάν του Μεξικού, θεωρώντας ότι είναι μαρτυρίες της πρόσκρουσης αστεροειδούς που προκάλεσε απόλυτη καταστροφή και τον αφανισμό όλων των δεινοσαύρων οι οποίοι δεν πέτυσαν καθώς και πολλών άλλων ζώων. Παρότι αρχικά η θεωρία των Αλβέρεζ αμφισβητήθηκε, σήμερα είναι η επικρατέ-

θα παραμείνει σε απόσταση ασφαλείας, υπενθυμίζοντας ωστόσο άλλον έναν παράγοντα που καθιστά τον κόσμο μας ευάλωτο.

στερη ερμηνεία του μεγάλου αφανισμού της Μεσοζωικής περιόδου. Ο αστεροειδής υπολογίζεται ότι είχε διάμετρο 10 έως 15 χιλιομέτρων, ενώ ο κρατήρας που δημιούργησε με την πρόσκρουσή του είχε διάμετρο 150 χλμ.

Βέβαια, η Γη βρέθηκε επανειλημμένως στο στόχαστρο αστεροειδών και μετεωριτών στα προϊστορικά χρόνια. Όμως και στη σύγχρονη εποχή υπήρξαν τέτοιες επισκέψεις, ενώ κάποια ουράνια σώματα θεωρήθηκαν οιωνοί της Αποκαλύψεως. Ο κομήτης του Χάλεϊ προκάλεσε στις 19 Μαΐου του 1910 παγκόσμιο πανικό, καθώς οι αστρονόμοι πίστευαν ότι ο πλανήτης θα περνούσε μέσα από τη δηλητηριώδη ουρά του. Τσαρλατάνοι πουλούσαν «αντικομητικά» χάπια στους ευκολόπιστους και πανικόβλητους που δάδαν προστάτευαν από τα δηλητηριώδη αέρια του, στις εκκλήσεις γίνονταν ολονυχτίες και εκατομμύρια άνθρωποι σώρευαν τρόφιμα. Πληχαιοί τίτλοι στις πιο έγκριτες εφημερίδες προειδοποιούσαν για την επερχόμενη, ολικολογική καταστροφή, κατά την οποία ο Ειρηνικός Ωκεανός θα άδειαζε στον Ατλαντικό.

Ενα από τα μεγαλύτερα ουράνια σώματα που έπληξαν, σχετικά πρόσφατα, την επιφάνεια του πλανήτη μας προκάλεσε την

Η ταυτότητα του 1998 OR2 που ταξιδεύει με 31.320 χλμ./ώρα

Ενας «δυναμικά επικίνδυνος» αστεροειδής, με μέγεθος ανάλογο της περιοχής Midtown του Μανχάταν, θα μπορούσε να καταστρέψει τη Γη, αν προσέκρουε σε αυτήν.

29 Απριλίου 2020: Ο αστεροειδής **1998 OR2** θα περάσει κοντά από τη Γη σε απόσταση **6,2 εκατ. χλμ.**

Τροχιά του αστεροειδούς: Χρειάζεται 3 χρόνια και 8 μήνες για να πραγματοποιήσει τροχιά γύρω από τον Ήλιο καθώς απομακρύνεται περίπου μέχρι τον Δία.

Το μεγαλύτερο υπολογιζόμενο μέγεθος του 1998 OR2, πάνω από την πόλη της Νέας Υόρκης*

* Καλλιτεχνική απεικόνιση αντικειμένου κοντά στη Γη.

1998: Πρώτος εντοπισμός από το **Αστεροσκοπείο Χαλεακάλα** της Χαβάης.

Γεωπληθίο Αντικείμενο (NEO): Μικρό αντικείμενο στο ηλιακό σύστημα, η τροχιά του οποίου το φέρνει κοντά στη Γη. Η εγγύτερη προσέγγιση στον Ήλιο είναι μικρότερη από 195 εκατ. χλμ.

Δυναμικά Επικίνδυνα Αντικείμενα (PHO): Ενα NEO, με διάμετρο μεγαλύτερη από 140 μέτρα που προσεγγίζει τη Γη, σε απόσταση μικρότερη των 7,5 εκατ. χλμ.

περίφημη «έκρηξη της Τουνγκούσκα» στη Σιβηρία. Παρότι κανείς δεν γνωρίζει τι συνέβη ακριβώς στις 30 Ιουνίου του 1908 στην κεντρική Σιβηρία, είναι βέβαιο ότι κάτι, πιθανώς μετεωρίτης, προκάλεσε την ολοκληρωτική καταστροφή 2.150 τετραγωνικών χιλιομέτρων δασικής έκτασης, ισοπεδώνοντας 80 εκατομμύρια δένδρα.

Οι μαρτυρίες Σύμφωνα με μαρτυρίες, τρία άτομα σκοτώθηκαν, ενώ οι αυτόχθονες πληθυσμοί ανέφεραν ότι το ωστικό κύμα εκτίνανε τα ζώα στον αέρα. Ταυτόχρονα, υπήρχε μια πολύ έντονη λάμψη στον ουρανό που, σύμφωνα με μαρτυρίες, ήταν ορατή μέχρι το Λονδίνο. Η επικρατούσα θεωρία θέλει

ένα μικρό μετεωρίτη να προκάλεσε την καταστροφική έκρηξη. Ωστόσο, τα στοιχεία δεν μπορούν να επιβεβαιώσουν την πρόσκρουση ουράνιου σώματος διότι δεν βρέθηκε κρατήρας. Μόνο το 2013, Ρώσοι ερευνητές εντόπισαν κάποια θραύσματα που πιθανολογούν ότι προέρχονται από τον μετεωρίτη.

Μία εξαιρετικά καλά καταγεγραμμένη συντριβή «υπερβολίδας», ενός μικρού μετεωρίτη, συνέβη στο Τσελιαμπίνσκ της νοτιοδυτικής Ρωσίας, στις 15 Φεβρουαρίου του 2013. Η έλευση του ουράνιου αντικείμενου βιντεοσκοπήθηκε από δεκάδες κατοίκους της περιοχής. Το περίεργο είναι ότι εκείνη την ημέρα οι αστρονόμοι πε-

ρίμεναν τη διέλευση, κοντά από τη Γη, ενός μεγάλου μετεωροειδούς, του 2012 DA14. Περίπου 16 ώρες πριν συμβεί αυτό, έλαβε χώρα, εντελώς τυχαία κατά τους ειδικούς, η πρόσκρουση της υπερβολίδας του Τσελιαμπίνσκ, που οδήγησε στο νοσοκομείο περισσότερα από 1.000 άτομα, τραυματισμένα από τα σπασμένα, λόγω του ωστικού κύματος, τζάμια. Αυτή τη φορά, οι επιστήμονες στάθηκαν πιο τυχεροί και εντόπισαν θραύσματα του ουράνιου αντικείμενου, διαπιστώνοντας ότι επρόκειτο για χονδρίτη, τη σημαντικότερη κατηγορία των λιθωδών, μη μεταλλικών μετεωριτών, με αρχική διάμετρο 20 μέτρα.

REUTERS, A.P.

Η άμυνα της Γης

Η ανθρωπότητα δεν παραμένει απροστάτευτη στο έλεος των ουράνιων σωματιών. Αντιθέτως, μοιάζει θωρακισμένη ακόμη και έναντι συμπτωμάτων απειλών, όπως είναι οι κομήτες και οι αστεροειδείς. Πολλές διαστημικές υπηρεσίες έχουν εκπονήσει σχέδια για την αντιμετώπιση της απειλής. Η NASA, π.χ., έχει συστήσει υπηρεσία διαχείρισης πλανητικών κινδύνων. Μεταξύ των αρμοδιοτήτων της περιλαμβάνεται ο εντοπισμός και η παρακολούθηση οποιουδήποτε ουράνιου αντικειμένου βρίσκεται κοντά στη Γη έτσι ώστε να παρέχει στην κυβέρνηση και στους αρμόδιους φορείς, αλλά και στα ΜΜΕ και στην κοινή γνώμη, αξιόπιστη και έγκαιρη ενημέρωση και προειδοποίηση. Ταυτόχρονα μελετά τρόπους και τεχνολογίες που να καθιστούν δυνατή την αποτροπή της πρόσκρουσης ουράνιων αντικειμένων που κατευθύνονται προς τη Γη. Μαζί με άλλους κυβερνητικούς φορείς εκπονεί και ανανεώνει το εθνικό σχέδιο προετοιμσίας και δράσης έναντι γεωπληθίων αντικειμένων. Ανάλογα προγράμματα έχουν τεθεί σε εφαρμογή και από την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Διαστήματος (ESA). Στη Ρωσία, η διαστημική υπηρεσία RosCosmos δημιούργησε το ρωσικό κέντρο μικρών ουράνιων σωματιών, το οποίο έχει επιληφθεί του εντοπισμού και παρακολούθησης γεωπληθίων αντικειμένων. Ρώσοι κυβερνητικοί επιστήμονες, μάλιστα, πρότειναν την εξάλειψη των αστεροειδών που κατευθύνονται προς τη Γη με τη χρήση πυρηνικών πυραύλων, που θα τους κοριοποιούσαν, ενώ η RosCosmos είχε δηλώσει και την πρόθεσή της να τοποθετήσει τηλεσκόπιο στη Σελήνη για τον έγκαιρο εντοπισμό αστεροειδών και κομητών που εκκινούν κινδύνους για τη Γη και την αντιμετώπισή τους.

Οι γυναίκες πολιτικοί που πέρασαν επιτυχώς το τεστ του κορωνοϊού

Οι γυναίκες αποτελούν το 50% του παγκόσμιου πληθυσμού αλλά μόλις το 10% των αρχηγών κρατών και κυβερνήσεων. Αυτό το 10%, όμως, σίγουρα δεν έχει περάσει απαρατήρητο στη διάρκεια της πανδημίας του κορωνοϊού. Οι χώρες που έχουν ως επικεφαλής γυναίκες έχουν μείνουν από τις καλύτερες επιδόσεις στη διαχείριση της υγειονομικής κρίσης, λιγότερους θανάτους και μικρότερη ποσοστά διάδοσης.

Θα ήταν εντελώς αντιεπιστημονικό να ισχυριστεί κανείς ότι υπάρχει κάποια αιτιώδης σχέση ανάμεσα στο φύλο της ηγεσίας και στη διαχείριση της πανδημίας. Κανείς δεν θα ισχυριζόταν κάτι τέτοιο – ούτε οι ίδιες οι ηγέτιδες. Υπάρχουν όμως κάποια χαρακτηριστικά που ενώνουν τη Γερμανίδα καγκελάρια Άγκελα Μέρκελ και τη Νεοζηλανδή πρωθυπουργό Τζασίντα Αρντερν με την πρωθυπουργό της Φινλανδίας Σάνα Μαρίν, τη Δανή ομόλογό της Μέτε Φρέντρικσεν, την πρωθυπουργό της Νορβηγίας Ερνα Σόλμπεργκ και την Ταϊβανέζα πρόεδρο Τσάι-ινγκ-γουνέ με την πρωθυπουργό Σιλβέρια Τζέικομπς από το μικρό νησί του Αγίου Μαρτίνου της Καραϊβικής. Όταν οι χώρες τους ήρθαν αντιμέτωπες με μια πρόκληση που δεν μπορούσε να περιμένει, ούτε γινόταν να αντιμετωπιστεί με ευκολία, με μέτρα ευθυνών και επιθετική ρητορική, οι γυναίκες αυτές σήκωσαν το γάντι και απευθύνθηκαν στον πληθυσμό τους.

Η Άγκελα Μέρκελ, γνωστή για το προσεκτικό στυλ της και την τάση να περιμένει πρώτα να εξελιχθεί μια κατάσταση για να παρέμβει στο τέλος, έκανε το ακριβώς αντίθετο στην πανδημία του κορωνοϊού. Μίλησε στους πολίτες της Γερ-

Ως επικεφαλής κυβερνήσεων, από τη Γερμανία μέχρι την Ταϊβάν και τη Νέα Ζηλανδία, ξεχώρισαν στη μάχη κατά της πανδημίας.

μανίας από πολύ νωρίς, με ένα διάγγελμα εντελώς ασυνήθιστο για τα δικά της δεδομένα, στο οποίο είπε μεταξύ άλλων ότι κανείς δεν είναι αναλώσιμος και ότι όλοι πρέπει να προσπαθήσουν για να σωθούν ζωές.

«Κάθε ζωή μετράει»

«Δεν είναι αφηρημένα νούμερα σε στατιστικές, είναι ένας πατέρας ή παιδί, μια μάνα ή γαργιά, ένας ή μία σύντροφος. Είμαστε μία κοινότητα στην οποία κάθε ζωή και κάθε άνθρωπος μετρούν», σημείωσε, υπογραμμίζοντας ότι η κυβέρνηση θα επικοινωνεί με τους πολίτες «σε πολλές γλώσσες», γιατί αυτό που συμβαίνει αφορά «τον καθένα και την καθημία, χωρίς εξαιρέσεις».

Την περασμένη Πέμπτη, περίπου ένα μήνα μετά το πρώτο αυτό διάγγελμα, η Μέρκελ απευθύνθηκε εκ νέου στους πολίτες, αυτή τη φορά από το βήμα της Βουλής. Ήταν και πάλι ειλικρινής, όπως τον Μάρτιο, όταν είχε δηλώσει ότι τα πράγματα είναι σοβαρά και ότι θα μολυνθεί από τον κορωνοϊό το 60% έως 70% του γερμανικού πληθυσμού. «Κανείς δεν θέλει να το ακούει, αλλά βρισκόμαστε μόλις στην αρχή αυτής της επιδημίας. Θα χρειαστεί να ζήσουμε με αυτήν για

Η Γερμανίδα καγκελάρια Άγκελα Μέρκελ, η πρωθυπουργός της Φινλανδίας Σάνα Μαρίν, η Νεοζηλανδή πρωθυπουργός Τζασίντα Αρντερν και η πρόεδρος της Ταϊβάν Τσάι-ινγκ-γουνέ έχουν διακριστεί περίφημα την πανδημία.

αρκετό καιρό ακόμη», είπε. Η φωνή της καγκελάριας λύγισε όταν αναφέρθηκε στη μοναξιά των ανθρώπων που αναγκάζονται να ζουν αποκλεισμένοι στα γηροκομεία της χώρας και για τους οποίους δεν θα υπάρξει χαλάρωση περιοριστικών μέτρων.

Εδώ και χρόνια, οι Γερμανοί έχουν δώσει στη Μέρκελ το προσωνύμιο Mutti – μητέρα. Σε αυτή την περίπτωση, οι μητρικές συμβουλές είναι αυστηρές, δυσάρεστες, προξενούν αντιδράσεις παραγόντων της οικονομίας που ως άλλοι έφηβοι βλέπουν τον κόσμο μόνο μέσα από το δικό τους πρίσμα. Η Μέρκελ προειδοποιεί ότι αν την αγνοήσουν, θα το μετανιώσουν, και τα λόγια της δεν βασίζονται μόνο στη γυναικεία διαίσθηση αλλά και στην τεκμηριωμένη άποψη των σημαντικότερων επιστημόνων της χώρας.

Δεν χρειάζεται όμως να είναι μια ηγέτις φυσικός με διδακτορικό τίτλο, όπως η Μέρκελ, για να καταλάβει τον τρομακτικό κίνδυνο που συνιστά η εκθετική διάδοση μιας ασθένειας για τον πληθυσμό.

Πήρε μέτρα πολύ νωρίς

Η Νεοζηλανδή πρωθυπουργός Τζασίντα Αρντερν αποφάσισε να προστατέψει τους πολίτες της πολύ πριν καταγραφεί στη χώρα ο πρώτος θάνατος από κορωνοϊό. Με το συμπενοτικό, αυθεντικό στυλ της, η Αρντερν ανακοίνωσε αυστηρά μέτρα κοινωνικής αποστασιοποίησης τα οποία απέτρεψαν τη διάδοση του κορωνοϊού στην κοινότητα. Σήμερα η Νέα Ζηλανδία έχει λιγότερους από 20 θανάτους και ετοιμάζεται για μερική χαλάρωση των μέτρων, εξακολουθώντας να βάζει σε καραντίνα 14 ημερών όσους φθάνουν

από το εξωτερικό. Στην Ταϊβάν, η πρόεδρος Τσάι-ινγκ-γουνέ αντέδρασε στην απειλή από τον Δεκέμβριο, ενώ ο υπόλοιπος κόσμος κοιμόταν τον ύπνο του δικαίου. Παρότι η Ταϊβάν έχει πολυάριθμες απευθείας επαφές με την κινεζική επαρχία Γουαχάν, από όπου ξεκίνησε η πανδημία, η Τσάι έλαβε άμεσα 114 μέτρα που απέτρεψαν τη διάδοση του ιού στο νησί. Σήμερα, η Ταϊβάν, με πληθυσμό 24 εκατομμυρίων κατοίκων και μόλις έξι θανάτους από κορωνοϊό, προσφέρεται να στείλει 10 εκατομμύρια μάσκες στον υπόλοιπο κόσμο. Το γεγονός ότι η νησί πέρασε πριν από λίγα χρόνια από ένα σύστημα ιδιωτικής υγειονομικής περιθάλψης σε σύστημα δημόσιας δωρεάν υγείας σίγουρα έπαιξε τον ρόλο του, όπως ο ίδιος παράγων έχει παίξει ρόλο στις επιδόσεις των σκανδιναβικών χωρών που συγκράτησαν τη διάδοση της πανδημίας. Όλες έχουν γυναίκες στην ηγεσία, ενώ η μόνη που έχει επιλέξει διαφορετική προσέγγιση, η Σουηδία, στην οποία ο πρωθυπουργός είναι άνδρας, μετράει τους περισσότερους νεκρούς.

Η πανδημία βρίσκεται μόλις στην αρχή της και καμία προσέγγιση δεν μπορεί να κριθεί οριστικά μέχρι να περάσει η πρωτόγνωρη αυτή ιστορική περίοδος. Πάντως η καθηγήτρια Πολιτικής Επιστήμης στο Πανεπιστήμιο της Ιντιάνα, Αμπιγκεϊλ Ποστ, εκτιμά ότι ίσως υπάρχουν χαρακτηριστικά που καθιστούν ανώτερη τη γυναικεία ηγεσία. «Είναι ακόμη τόσο δύσκολο να φθάσει μια γυναίκα σε θέση εξουσίας», λέει η Ποστ, «που αυτές που φθάνουν είναι πολύ συχνά, απλά, οι καλύτερες».

REUTERS, A.P.

“BDO. What matters to you, matters to us”

Audit | Tax | Compliance | Restructuring and insolvency | Fund Services

BDO

Σήμα κινδύνου από τη Γερμανία

Ενδείξεις επιδείνωσης της πανδημίας, μία εβδομάδα μετά τη χαλάρωση των μέτρων

Λίγες ώρες προτού οι κυβερνήσεις της Γαλλίας, της Ισπανίας και της Ελλάδας ανακοινώσουν τα σχέδιά τους για τη σταδιακή χαλάρωση των περιοριστικών μέτρων, μια ανησυχητική είδηση από τη Γερμανία έκανε με αστραπαία ταχύτητα τον γύρο του κόσμου. Μόλις μία εβδομάδα μετά τα πρώτα βήματα χαλάρωσης των αντίστοιχων μέτρων σε πολλά κρατίδια της χώρας, εμφανίστηκαν ήδη ενδείξεις υποτροπής της πανδημίας.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που έδωσε στη δημοσιότητα το Ινστιτούτο Ρόμπερτ Κοχ, ο κρίσιμος δείκτης R (ρυθμός αναπαραγωγής) που παρακολουθούν συστηματικά οι υγειονομικές αρχές έφτασε ξανά στην οριακή τιμή 1, ενώ προηγουμένως είχε υποχωρήσει στο 0,7. Αυτό σημαίνει ότι κάθε ασθενής μολύνει, κατά μέσον όρο, ακόμη έναν άνθρωπο. Όταν η τιμή του δείκτη είναι κάτω από τη μονάδα, η πανδημία βρίσκεται σε υποχώρηση, ενώ όταν την υπερβαίνει, πρέπει να ανησυχούμε για αναζωπύρωση.

Παράλληλα, συνεχίζει να ανεβαίνει, με αργό ρυθμό, το ποσοστό θνητότητας της COVID-19, φτάνοντας το 3,8% των

Πολίτες κάνουν τη βόλτα τους στη λίμνη Τέγκελ, στο Βερολίνο, εκμεταλλευόμενοι τη χαλάρωση των περιοριστικών μέτρων.

Υπό πίεση η κυβέρνηση της Αγκελα Μέρκελ, καθώς αναμένεται συρρίκνωση της οικονομίας κατά 6,6% τη φετινή χρονιά.

νοσούντων – ποσοστό που παραμένει, πάντως, πολύ μικρότερο από τα αντίστοιχα άλλων μεγάλων χωρών (είναι 5,7% στις ΗΠΑ, 11,1% στην Ισπανία και 13,6% στη Βρετανία).

Ενδεχόμενη αναζωπύρωση της πανδημίας θα περιπλέξει τις προσπάθειες των Αρχών για χαλάρωση των μέτρων ώστε να δοθεί ώθηση στην οικονομία που κωλάνει και θα ενισχύσει τη θέση της Αγκελα Μέρκελ, η οποία ήταν εξαιρετικά πολύ επιφυλακτική στην άρση των περιορισμών. Η Γερμανίδα καγκελάριας έχει προειδοποιήσει ότι ακόμη και με ρυθμό αναπαραγωγής της νόσου 1,1, το σύστημα υγείας ενδέχεται να φτάσει

στα όριά του τον Οκτώβριο, ενώ αν ο ρυθμός ανέβει σε 1,2, η ώρα της κρίσεως θα έρθει τον Ιούλιο.

Κάπως περισσότερο αισιόδοξος εμφανίζεται ο διευθυντής του Ινστιτούτου Κοχ, Λόταρ Βίλερ. «Υπάρχουν και άλλοι σημαντικοί αριθμοί πλην του δείκτη αναπαραγωγής», τόνισε ο Γερμανός επιστήμονας, σημειώνοντας ότι τα επιπλέον κρούσματα ημερησίως κυμαίνονται πλέον γύρω στα 1.000, ενώ πριν από λίγες εβδομάδες ξεπερνούσαν τις 2.000 ή και τις 4.000.

Η γερμανική κυβέρνηση και τα ομόσπονδα κράτη, που έχουν τον τελευταίο λόγο, θα επανεξετάσουν την κατάσταση αύριο, Πέμπτη, προκειμένου να λάβουν

αποφάσεις μέχρι τις 6 Μαΐου για την πορεία που θα ακολουθήσουν το επόμενο διάστημα. Οι Αρχές δέχονται ισχυρή πίεση τόσο από την κοινή γνώμη που αδημονεί για άρση των μέτρων όσο και από τον επιχειρηματικό κόσμο που ανησυχεί για την προοπτική μιας ιδιαίτερα οδυνηρής ύφεσης. Σύμφωνα με τις τελευταίες εκτιμήσεις του Ινστιτούτου οικονομικών μελετών Ifo, η γερμανική οικονομία αναμένεται να συρρικνωθεί γύρω στο 6,6% τη φετινή χρονιά.

Σε μεταξύ, έντονη συζήτηση έχει πυροδοτήσει η πρόσφατη δήλωση του προέδρου της ομοσπονδιακής Βουλής Βόλφγκανγκ Σόμπλε ότι «δεν είναι απόλυτο

πως όλα υποχωρούν μπροστά στην προστασία της ανθρώπινης ζωής». Ο συμπρόεδρος του Σοσιαλδημοκρατικού Κόμματος Νόρμπερτ Βάλτερ-Μπόργιανς δήλωσε ότι με τη δήλωση αυτή «δόθηκε η εντύπωση ότι είναι καλή η χαλάρωση των μέτρων προστασίας. Αυτό είναι επικίνδυνο γιατί, αν χαλαρώσουν οι περιορισμοί πρόωρα εξαιτίας μιας λανθασμένης στάθμισης μεταξύ χρήματος και ζωής, στο τέλος θα χάσουμε και τα δύο». Υπέρ της τοποθέτησης Σόμπλε τάχθηκε ο πρωθυπουργός της Βόρειας Ρηνανίας-Βεστφαλίας, Αρμίν Λάσετ, οπαδός της ταχύτερης επιστροφής στην κανονικότητα.

REUTERS, A.P.

«Επεσε από τα σύννεφα» ο Ντόναλντ Τραμπ

Την απορία του εξέφρασε, κατά τη διάρκεια ενημέρωσης των δημοσιογράφων τη Δευτέρα, ο πρόεδρος Ντόναλντ Τραμπ, λέγοντας ότι δεν μπορεί να φανταστεί γιατί αυξήθηκαν οι κλήσεις σε τηλεφωνικές γραμμές εκτάκτου ανάγκης, μετά τη «σύστασή» του για έγχυση απολυμαντικών ουσιών, όπως χλωρίνη, στο αίμα ανθρώπων που θέλουν να προστατευθούν από τον κορωνοϊό. Κυβερνίτες πολιτειών, όπως το Μίσιγκαν και το Μέριλαντ, κατηγορήσαν τον Τραμπ την Κυριακή για την αύξηση τέτοιων κλήσεων.

Υστερα από την έντονη κριτική που δέχθηκε, ο Τραμπ δήλωσε ότι η πρότασή του ήταν «σαρκασμός». Κατά τη διάρκεια της συνέντευξης Τύπου της Δευτέρας, δημοσιογράφοι επισήμαναν στον Τραμπ ότι η τηλεφωνική γραμμή εκτάκτου ανάγκης του Μέριλαντ δέχθηκε εκατοντάδες κλήσεις τις τελευταίες ημέρες από πολίτες οι οποίοι αναζητούσαν συμβουλές για την κατάποση απολυμαντικών υγρών. «Δεν μπορώ να φανταστώ γιατί αυξήθηκαν οι κλήσεις», είπε ο Τραμπ.

Στη διάρκεια της ενημέρωσης τη Δευτέρα, η οποία είχε ακυρωθεί αρχικά, για να πραγματοποιηθεί εντέλει εξαιτίας της επιμονής του προέδρου, ο Τραμπ επέτρεψε εκ νέου κατά της Κίνας, λέγοντας ότι η κυβέρνησή του έχει εγκαινιάσει «σοβαρή έρευνα» γύρω από τη διαχείριση του ξεσπάσματος της επιδημίας του κορωνοϊού από το Πεκίνο, αφήνοντας να εννοηθεί ότι η Ουάσινγκτον θα ζητήσει χρηματικές αποζημιώσεις από την Κίνα. «Είμαστε δυσαρεστημένοι με την Κίνα. Πιστεύουμε ότι θα μπορούσε να έχει σταματήσει την επιδημία στην πηγή της, χωρίς να έχει εξαπλωθεί σε όλο τον κόσμο. Εξετάζουμε το θέμα της αποζη-

μιώσης. Γερμανική εφημερίδα έκανε λόγο για 165 δισ. δολάρια αποζημίωση. Πιστεύω ότι το ποσό θα πρέπει να είναι πολύ μεγαλύτερο», είπε ο Αμερικανός πρόεδρος. Με οξύ ύφος απάντησε χθες το υπουργείο Εξωτερικών του Πεκίνου, κατηγορώντας τον πρόεδρο Τραμπ για «κατάφωρα ψεύδη» και για απόπειρα παραπλάνησης της κοινής γνώμης.

Την ίδια ώρα, αυστηρή μήνυμα στους πολίτες της Καλιφόρνιας απήχυνε χθες ο κυβερνήτης Γκάβιν Νιούσσομ, μετά τη δημοσίευση φωτογραφιών από τις γε-

Υστερα από την έντονη κριτική που δέχθηκε, δήλωσε ότι η πρότασή του για έγχυση απολυμαντικών ουσιών στο αίμα ήταν «σαρκασμός».

μάτες κόσμο παραλίες των κομψών Βεντούρα και Οραντζ στο Λος Άντζελες, με τους λουόμενους να αδιαφορούν για τους κανόνες κοινωνικής αποστασιοποίησης. «Οι εικόνες αυτές αποτελούν παράδειγμα προς αποφυγήν. Τέτοιες συμπεριφορές είναι ικανές να ακυρώσουν τις μέχρι στιγμής προσπάθειές μας», είπε ο Δημοκρατικός κυβερνήτης. Αντίθετη τακτική ακολουθούν άλλοι κυβερνήτες, όπως ο Ρεπουμπλικανός Μπράιαν Κεμπ στην Τζόρτζια και ο επίσης Ρεπουμπλικανός κυβερνήτης του Τέξας, Γκρεγκ Αμποτ, οι οποίοι επέτρεψαν αυτή την εβδομάδα τη λειτουργία πολλών καταγορών καταστημάτων και επιχειρήσεων.

A.P.

Κοντά στο εμβόλιο για τον κορωνοϊό Βρετανοί ερευνητές

Πρωτοπορία έχει το πανεπιστήμιο της Οξφόρδης στον παγκόσμιο αγώνα δρόμου για την παρασκευή αποτελεσματικού εμβολίου εναντίον του νέου κορωνοϊού. Οι ερευνητές του Ινστιτούτου Τζένερ εξαρχής είχαν πλεονέκτημα, καθώς σε παλιότερες μελέτες τους είχαν αποδείξει ότι παρόμοια εμβόλια, μεταξύ των οποίων ένα εναντίον προηγούμενου κορωνοϊού, ήταν ασφαλή για τον άνθρωπο. Ετσι, μπόρεσαν να δρομολογήσουν τάχιστα ευρεία κλινική μελέτη, σε 6.000 εθελοντές, που θα ξεκινήσει στις αρχές Ιουνίου. Ελπίζα τους ότι το νέο εμβόλιο θα είναι όχι μόνο ασφαλές, αλλά και αποτελεσματικό. Η κλινική έρευνα είναι ότι ο εμβολιασμός έχει πιθάνει, σε εργαστήριο των Εθνικών Ινστιτούτων Υγείας, των ΗΠΑ, τους προστάτευσε από τη λοίμωξη, παρά την έκθεσή τους σε υψηλό ιικό φορτίο.

Εν αναμονή ενός αποτελεσματικού εμβολίου, οι ερευνητές αναζητούν όποιο φαρμακευτικό μέσο θα μπορούσε να βοηθήσει τους πάσχοντες από COVID-19. Διαπιστώνοντας ότι το ποσοστό των γυναικών που ασθενεί βαριά είναι σαφώς μικρότερο από των ανδρών, οι Αμερικανοί επιστήμονες δρομολόγησαν δύο κλινικές μελέτες με προσωρινή χορήγηση γυναικίων ορμονών σε άνδρες ασθενείς. Η μία μελέτη, της ιατρικής σχολής του πανεπιστημίου Στόνι Μπρουκ, στο Λονγκ Άιλαντ της Νέας Υόρκης, επιβάλλει τη χορήγηση οιστρογόνων, ενώ η δεύτερη, που πραγματοποιείται στο Λος Άντζελες, στο Ιατρικό Κέντρο «Κέδρσι του Σίντ», προβλέπει τη χορήγηση προγεστερόνης, μιας άλλης γυναικείας ορμόνης με αντιφλεγμονώδη δράση. Ωστόσο, ειδικοί που μελετούν την ανοσία σε σχέση με το φύλο προειδοποιούν ότι η «μαγική θεραπεία» στην οποία όλοι ελπίζουν, δεν είναι οι ορμόνες αφού ακόμα και ηλικιωμένες γυναίκες με COVID-19, παρά τη σημαντική μείωση των επιπέδων των ορμονών μετά την εμφάνισή τους, έχουν λιγότερες πιθανότητες να πεθάνουν συ-

γκριτικά με συνομηλίκους τους άνδρες.

Απογοητευτικά είναι τα αποτελέσματα του σκευάσματος Kevzara (οαριουμπιμπ) κατά της ρευματοειδούς αρθρίτιδος ως θεραπεία ασθενών με COVID-19. Η κλινική μελέτη των φαρμακοβιομηχανιών Sanofi και Regeneron, που παρασκευάζουν το σκεύασμα, σε 457 ασθενείς έδειξε ότι το 80% πήρε εξιτήριο είτε έλαβε το φάρμακο είτε όχι, το 10% απεβίωσε και το 10% παρέμεινε για νοσηλεία. Σε πιο θεωρητικό επίπεδο, Αμερικανοί ερευνητές των πανεπιστημίων Χάρβαρντ και MIT, που δημοσίευσαν τη μελέτη τους στην

Η γενετική δομή μας καθορίζει τη βαρύτητα των συμπτωμάτων, σύμφωνα με έρευνα ειδικών του King's College του Λονδίνου.

επιθεώρηση Cell, κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι ο νέος κορωνοϊός εκμεταλλεύεται χαρακτηριστικά της ανοσοποιητικής μας αντίδρασης, έτσι ώστε να αποκτήσει πρόσβαση και να μολύνει όσο περισσότερα κύτταρα είναι δυνατό.

Τέλος, ερευνητές του King's College του Λονδίνου, που εκπόνησαν έρευνα σε 2.600 διδύμους ανθρώπους, διαπίστωσαν ότι η γενετική δομή καθορίζει την αντίδραση του ανοσοποιητικού στην εισβολή του νέου κορωνοϊού. Αναλύοντας στοιχεία, μέσω εφαρμογής, οι Βρετανοί επιστήμονες κατέληξαν ότι τα γονίδια ευθύνονται, κατά 50% για την εμφάνιση συμπτωμάτων, όπως είναι το ντελίριο, ο πυρετός, η κόπωση, η απώλεια οσμής και γεύσης, η δύσπνοια και η διάρροια. Αλλά συμπτώματα όπως η βραχνάδα, ο βήχας, ο πόνος στο στήθος ή στην κοιλιακή χώρα φαίνεται ότι οφείλονται περισσότερο σε περιβαλλοντικούς παράγοντες.

Μυστηριώδης φλεγμονή πλήττει τα παιδιά

Γιατροί σε Βρετανία, Ιταλία και Ισπανία προσπαθούν να εξηγήσουν την εμφάνιση ασθένειας που προκαλεί οξεία φλεγμονή και πλήττει παιδιά οδηγώντας μερικά στον θάνατο και ενδεχομένως να σχετίζεται με την ασθένεια COVID-19.

Ο Βρετανός υπουργός Υγείας Ματ Χίνκοκ δήλωσε χθες ότι διεξάγονται επείγουσες έρευνες, επιβεβαιώνοντας ότι έχουν πεθάνει μερικά παιδιά στη Βρετανία από αυτή την ασθένεια, μερικά μόνο εκ των οποίων ήταν θετικά στον νέο κορωνοϊό. Γιατροί στη βόρεια Ιταλία έχουν ήδη αναφέρει πως έχει νοσηλευθεί ασυνήθιστα μεγάλος αριθμός παιδιών ηλικίας κάτω των εννέα ετών με βαριά συμπτώματα μιας μυστηριώδους ασθένειας που ονομάζεται Kawasaki, η οποία είναι άγνωστο από τι προκαλείται και είναι πιο συνηθισμένη σε ορισμένα τμήματα της Ασίας. Μέχρι σήμερα οι γιατροί θεωρούσαν πως τα παιδιά είναι λιγότερο

Η ασθένεια ονομάζεται Kawasaki, ενώ αναφέρθηκε και περιστατικά σε Βρετανία, Ιταλία και Ισπανία.

ευάλωτα στον νέο κορωνοϊό και στις πιο επικίνδυνες περιπλοκές που προκαλεί. Ωστόσο, η μυστηριώδης φλεγμονή που έχει παρατηρηθεί σε παιδιά σε Βρετανία, Ιταλία και Ισπανία ενδεχομένως να ανατρέψει την εικόνα. «Είναι μια νέα ασθένεια που νομίζουμε ότι προκαλείται από τον κορωνοϊό, δεν είμαστε 100% σίγουροι διότι ορισμένοι από τους ανθρώπους που την κόλλησαν δεν έχουν διαγνωστεί θετικοί (στον κορωνοϊό), οπότε διεξάγεται τώρα έρευνα, αλλά είναι κάτι που μας ανησυχεί», είπε ο Χάνκοκ.

Ο Βρετανός πρωθυπουργός Μπόρις Τζόνσον τηρεί ενός λεπτού σιγή για το προσωπικό του ΕΣΥ και άλλους εργαζομένους πρώτης γραμμής που πέθαναν από τον ιό.

REUTERS, BBC, SBS

Ανοίγουν εστιατόρια και ξενοδοχεία στην Αυστρία

Νέο γύρο άρσης των περιοριστικών μέτρων ανακοίνωσε, χθες, η Αυστρία, ορίζοντας την 29η Μαΐου ως ημερομηνία επαναλειτουργίας ξενοδοχειακών και τουριστικών εγκαταστάσεων. Δεκαπέντε ημέρες νωρίτερα θα έχουν ανοίξει τα εστιατόρια και οι αθλητικοί χώροι.

Παράλληλα, από την Παρασκευή, 1η Μαΐου αίρεται η απαγόρευση της κυκλοφορίας, διατηρείται όμως η υποχρεωτική απόσταση ενός μέτρου μεταξύ ατόμων που δεν κατοικούν στο ίδιο νοικοκυριό. Επιτρέπονται, επίσης, οι υπαιθριες συναντήσεις ως 10 ατόμων και η παρουσία ως 30 ατόμων σε κηδείες.

Επαναλειτουργούν από τις 29 Μαΐου – Άρση περιορισμών, υπό όρους, σε Γαλλία και Ισπανία.

Άρση των περιορισμών, υπό όρους, προανήγγειλε χθες και ο Γάλλος πρωθυπουργός Εντουάρ Φίλιπ. Ο Φίλιπ όρισε την 1η Μαΐου ως ημερομηνία κατά την οποία θα ξεκινήσει η επιστροφή στην κανονικότητα, προειδοποιώντας ωστόσο ότι «αν δεν μειωθούν οι ρυθμοί

μετάδοσης του κορωνοϊού, τα μέτρα δεν θα αρθούν». Οι νεκροί στη Γαλλία έχουν ξεπεράσει τις 23.000, προσεγγίζοντας τον αριθμό θυμάτων της Ισπανίας.

Σύμφωνα με μελέτη την οποία επικαλέστηκε ο Γάλλος πρωθυπουργός, τα περιοριστικά μέτρα έσωσαν 60.000 ζωές στη Γαλλία. Στις δηλώσεις του Φίλιπ αποτυπώθηκαν τα διλήμματα των κυβερνήσεων μπροστά στην επιδημία. «Θα πρέπει να μάθουμε να ζούμε με τον ιό» είπε, προειδοποιώντας για τον κίνδυνο οικονομικής «κατάρρευσης» σε περίπτωση που δεν αρθούν τα μέτρα, αλλά

και για τους κινδύνους που ελλοχεύουν για τη δημόσια υγεία.

Στην Ισπανία η «χαλάρωση» περιλαμβάνει μέτρα που σε άλλες χώρες θα θεωρούνταν η πιο αυστηρή каранτίνα. Από τις 2 Μαΐου θα επιτραπούν οι βόλτες εκτός σπιτιού και η άσκηση στο ύπαιθρο, αλλά μόνο αν συνεχίσει να μειώνεται ο αριθμός των νεκρών και όσων νοσούν.

Χθες καταγράφηκαν 300 νέοι θάνατοι στην Ισπανία, ενώ στο απόγειο της επιδημίας οι ημερήσιοι θάνατοι στη χώρα είχαν ξεπεράσει τους 900.

REUTERS, BLOOMBERG, A.P.

Μαζί στην ανάπτυξη της επιχείρησής σας

• Επιχειρηματικά Δάνεια
• Χρηματοδότηση Έργων

• Χρηματοδότηση Εμπορίου
• Ψηφιακή Τραπεζική

• Υπηρεσίες Αποδοχής Καρτών
• Καταθέσεις

800 00 722 | www.rcbcy.com

RCB Bank Ltd. Ιδιωτική Εταιρεία. Αριθμός εγγραφής: 7236.
Εγγεγραμμένη έδρα: Αμαθούνας 2, 3105 Λεμεσός, Κύπρος.

Το χρονοδιάγραμμα της «νέας καθημερινότητας»

Ο κ. Κυριάκος Μητσοτάκης παρουσίασε τα στάδια άρσης των μέτρων προτάσσοντας το σύνθημα «Μένουμε ασφαλείς»

Του ΣΤΑΥΡΟΥ Γ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ

«**Δεν πρόκειται** για τον επίλογο της περιπέτειας, αλλά για μια συνέχεια. Θα το ξαναπώ: Η έξοδος από την καραντίνα θα γίνεται βήμα βήμα. Κανείς δεν μπορεί να αποκλείσει μια πιθανή αναζωπύρωση της απειλής». Με αυτή τη φράση ο Κυρ. Μητσοτάκης έδωσε το στίγμα της νέας καθημερινότητας που μας περιμένει το επόμενο δίμηνο, μετά την πρώτη άρση των μέτρων που ανακοίνωσε, αρχής γενομένης από την 4η Μαΐου. Ο πρωθυπουργός ήταν πολύ προσεκτικός σε κάθε του λέξη, ζητώντας όλα τα απαραίτητα μέτρα «να μας γίνουν δευτέρη φύση, γιατί δεν υπάρχει επιστροφή στην προ κορωνοϊού πραγματικότητα. Ζούμε, ήδη, αλλιώς».

Στο διά ταύτα, ο πρωθυπουργός, πριν από την εξειδίκευση των μέτρων από τους αρμόδιους υφυπουργούς, ανακοίνωσε

το βασικό σχέδιο, το οποίο ονόμασε «γέφυρα ασφαλείας» προς μια νέα κανονικότητα. Αναλυτικά: Από την επόμενη Δευτέρα 4 Μαΐου αίρονται οι περιορισμοί στη μετακίνηση των πολιτών, καταργούνται δηλαδή η γραπτή άδεια και τα SMS εξόδου από το σπίτι. Θα εξακολουθήσουν, όμως, να ισχύουν για τουλάχιστον δύο εβδομάδες οι περιορισμοί στην κυκλοφορία εκτός του νομού της μόνιμης κατοικίας μας, που σημαίνει πως ταξίδια προς την περιφέρεια θα επιτρέπονται από τις 18 Μαΐου ή, αν ισχύσει το «τουλάχιστον», από τις 25 Μαΐου. Την ίδια ώρα, ο πρωθυπουργός ανακοίνωσε το άνοιγμα του λιανεμπορίου σε δόσεις, όπως είχε αναφέρει η «Κ». Αρχικά, τη Δευτέρα 4 Μαΐου θα επανεκκινήσουν ορισμένες κατηγορίες καταστημάτων και υπηρεσιών, όπως βιβλιοπωλεία, ηλεκτρονικά είδη, ΚΤΕΟ, καταστήματα αθλητικών ειδών καθώς και κομμωτήρια. Την επόμενη Δευ-

τέρα θα ανοίξει το υπόλοιπο λιανεμπόριο, πλην εμπορικών κέντρων, που θα λειτουργήσουν από 1η Ιουνίου. Σε όλα τα καταστήματα, βεβαίως, θα ισχύουν όροι που θα περιορίζουν την πυκνότητα των επισκεπτών και θα λαμβάνονται αυστηρά μέτρα προστασίας των εργαζομένων.

Ειδική αναφορά έκανε ο Κυρ. Μητσοτάκης στην Εκκλησία, ευχαριστώντας

Ο πρωθυπουργός τόνισε ότι «δεν πρόκειται για τον επίλογο της περιπέτειας, αλλά για μια συνέχεια», ενώ ευχαρίστησε τον κ. Ιερώνυμο – Δημιουργείται παρατηρητήριο για τον ιό.

προσωπικά τον Αρχιεπίσκοπο και τον κλήρο «για την κατανόηση και τη συνεργασία μας». Ο πρωθυπουργός τόνισε πως «δεν ήταν εύκολη για κανέναν μας η εμπειρία του φετινού Πάσχα. Αποδείχθηκε, όμως, ότι ήταν αναγκαία για όλους». Ο κ. Μητσοτάκης ανακοίνωσε πως από τις 4 Μαΐου οι εκκλησίες θα είναι ανοικτές για ατομική λατρεία και «από την Κυριακή 17 Μαΐου οι πιστοί θα μπορούν να συμμετέχουν και στη Θεία Λειτουργία και στις υπόλοιπες ακολουθίες. Πάντα, όμως, με αυστηρούς κανόνες που θα συμφωνηθούν με την Ιερά Σύνοδο και την επιστημονική κοινότητα».

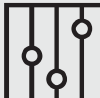
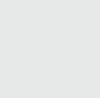
Κατά τα λοιπά, στο μείζον θέμα των σχολείων, ο κ. Μητσοτάκης ανακοίνωσε την επανέναρξη των μαθημάτων για τη Γ' Λυκείου στις 11 Μαΐου και μία εβδομάδα μετά θα ακολουθήσουν οι υπόλοιπες τάξεις του λυκείου αλλά και το γυμνάσιο. Επιφυλακτικός ήταν όσον αφορά το ά-

νοιγμα των δημοτικών. Από εκεί και πέρα, την 1η Ιουνίου ξεκινάει και η δραστηριότητα στον τομέα της εστίασης, ενώ την ίδια μέρα θα ανοίξουν τα ξενοδοχεία 12μηνς λειτουργίας και τότε θα ενεργοποιηθεί και το δεύτερο κύμα εργασιών της Δικαιοσύνης. Μέσα στον Ιούνιο αναμένεται, ανάλογα με τις εξελίξεις, να απελευθερωθεί σταδιακά και η υπόλοιπη οικονομική δραστηριότητα. Ο πρωθυπουργός ανέφερε ακόμα πως συνήθεις δράσεις του καλοκαιριού, όπως μεγάλες συναθροίσεις, φεστιβάλ, συναυλίες ή αθλητικά γεγονότα με θεατές, είναι σχεδόν αδύνατον να επιτραπούν. Προσώρας, μάλιστα, παραμένουν κλειστές και οι οργανωμένες πλαζ.

Μετά τον πρωθυπουργό τον λόγο έλαβε ο υφυπουργός παρά τω Πρωθυπουργώ και αρμόδιος για τον συντονισμό του κυβερνητικού έργου Άκης Σκέρτσος, ο οποίος παρουσίασε πιο αναλυτικά το κε-

ντρικό κυβερνητικό πλάνο. Ο υπουργός υπογράμμισε πως το σχέδιο έχει ονομαστεί «γέφυρα ασφαλείας» και είναι ένα σχέδιο μετάβασης από το «μένουμε σπίτι» στο «μένουμε ασφαλείς», σε μια νέα καθημερινότητα υψηλού ρίσκου, που επιβάλλει νέους κανόνες συμβίωσης, εργασίας, κυκλοφορίας. Ο κ. Σκέρτσος σημείωσε πως το σχέδιο δεν θέτει το δίλημμα «ή με την υγεία ή με την οικονομία», καθώς «για να έχουμε οικονομική ανάπτυξη πρέπει να έχουμε καλή υγεία». Παράλληλα, προανήγγειλε τη δημιουργία ενός μόνιμου μηχανισμού παρακολούθησης και παρέμβασης, ενός «παρατηρητηρίου» όπως το ονόμασε, για την καταπολέμηση της πανδημίας και την καταγραφή του δείκτη επικινδυνότητας και θα προβαίνει σε ταχεία λήψη μέτρων αναλόγως του επιπέδου κινδύνου.

Αρχική φάση σχεδίου σταδιακής αποκλιμάκωσης

ΔΕΥΤΕΡΑ 4 ΜΑΪΟΥ		ΔΕΥΤΕΡΑ 11 ΜΑΪΟΥ		ΔΕΥΤΕΡΑ 18 ΜΑΪΟΥ	
	Γενικός πληθυσμός (1ο στάδιο)		Οικονομική και κοινωνική δραστηριότητα (1ο στάδιο)		Εκπαίδευση (2ο στάδιο)
ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΕΙΣ Απελευθέρωση εντός νομού, με συγκεκριμένες εξαιρέσεις (απαγορεύονται με συγκεκριμένες εξαιρέσεις οι μετακινήσεις σε νησιά εντός της ίδιας περιφερειακής ενότητας) – συνεχής επαναξιολόγηση με ορίζοντα την ολική απελευθέρωση		ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ Γ' Λυκείου και φροντιστήρια Γ' Λυκείου (ισχυρή σύσταση για τηλεκπαίδευση)		ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑ Α' και Β' Λυκείου - και Α', Β' και Γ' Γυμνασίου	
ΑΝΑΨΥΧΗ Ατομική άθληση σε ανοικτούς χώρους και παραλίες (μη οργανωμένες)		ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ (2ο στάδιο)		ΓΕΝΙΚΟΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ (3ο στάδιο)	
ΣΥΝΑΘΡΟΙΣΕΙΣ Σύσταση περιορισμού δημόσιων συναθροίσεων έως 10 άτομα		ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ Επιχειρήσεις λιανικού εμπορίου χαμηλής όχλησης (βιβλία/χαρτικά, οπτικά, αθλητικός εξοπλισμός, φυτά/λίπασμα)		ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΕΙΣ Πιθανή ολική απελευθέρωση με βάση την πορεία της επιδημίας	
ΚΤΕΟ		ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ Κομμωτήρια, κουρέια και κέντρα αισθητικής (λειτουργία αποκλειστικά με ραντεβού), υπηρεσίες ατομικής άθλησης σε ανοικτούς χώρους και επιδιορθώσεις ρούχων/ υποδημάτων		ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ μέσης εκπαίδευσης και ξένων γλωσσών (ισχυρή σύσταση για τηλεκπαίδευση)	
ΧΩΡΟΙ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΗΣ ΛΑΤΡΕΙΑΣ Ατομική λατρεία με περιορισμό συναθροίσεων έως 10 άτομα		ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ Σχολές εκμάθησης οδήγησης – Καταστήματα τυχερών παιχνιδιών εξαιρουμένων των ΟΠΑΠ play (χωρίς τραπέζοκαθίσματα μόνο για όρθιους)		ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ Αρχαιολογικοί χώροι, ζωολογικά πάρκα και βοτανικοί κήποι	
ΓΕΝΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ		ΑΣΦΑΛΕΙΑ		ΕΡΓΑΣΙΑ	
 Χρήση μάσκας – Υποχρεωτική χρήση μάσκας από εργαζομένους και πελάτες σε κουρέια, κομμωτήρια, κέντρα αισθητικής και λοιπές υπηρεσίες που προϋποθέτουν σωματική επαφή. Και από εργαζομένους σε σούπερ μάρκετ και καταστήματα τροφίμων.		 Χρονικός περιορισμός – Αυστηρή σύσταση για περιορισμένη κυκλοφορία σε ανοικτούς δημόσιους χώρους από τις 12 π.μ. έως τις 6 π.μ.		 Ωράριο προσέλευσης (Αθήνα / Θεσσαλονίκη) – Δημόσιοι υπάλληλοι σε τρία κύματα από τις 7 π.μ. έως τις 9 π.μ.	
 Αυστηρή σύσταση για χρήση μάσκας (υφασμάτινης ή άλλης) σε όλους τους κλειστούς χώρους από εργαζομένους και πελάτες και στα ΜΜΜ		 Μετακινήσεις – Σύσταση για χρήση Ι.Χ., αναστολή δακτυλίου για τις μετακινήσεις του πληθυσμού στην Αθήνα και ελεύθερο πάρκινγκ στα μητροπολιτικά κέντρα, με στόχο την αποσυμφόρηση των ΜΜΜ κατά το πρώτο κρίσιμο δίμηνο		 Εργασία εξ αποστάσεως – Σύσταση για τηλεργασία στο Δημόσιο (πλην Σωμάτων Ασφαλείας, Ενόπλων Δυνάμεων, Εθνικού Συστήματος Υγείας) και στον ιδιωτικό τομέα για το 70% των εργαζομένων κατά τον μήνα Μάιο	
Ατομα 3ης ηλικίας (ισχυρή σύσταση για συνέχιση του «Μένουμε Σπίτι»)		Πρόβλεψη για χρήση των ΜΜΜ κατά τις ώρες αιχμής (7-10 π.μ. και 2-5 μ.μ.) μόνο από εργαζομένους για προσέλευση και αποχώρηση από εργασία		 Ειδικά θέματα – Δυνατότητα αναστολής εργασίας για τους γονείς με παιδιά έως 15 ετών	
				– Επιβολή ορίου στις επιχειρήσεις που ανοίγουν να επαναφέρουν κατ'ελάχιστον σε ενεργή απασχόληση το 50% των εργαζομένων τους	

2ο στάδιο – 11 Μαΐου	3ο στάδιο – 18 Μαΐου	4ο στάδιο – 1η Ιουνίου	5ο στάδιο	6ο στάδιο	7ο στάδιο
Επιχειρήσεις λιανικού εμπορίου (οι λοιπές κατηγορίες), εκτός εμπορικών κέντρων (malls) Για καταστήματα λιανικού εμπορίου επιφάνειας: – Έως 20 τ.μ. - 4 άτομα – Από 20 έως 100 τ.μ. - 4 άτομα +1 άτομο ανά 10 τ.μ. για την επιφάνεια από 20 έως 100 τ.μ. – Άνω των 100 τ.μ. - 12 άτομα + 1 άτομο ανά 15 τ.μ. για την επιφάνεια άνω των 100 τ.μ. – Άνω των 300 τ.μ. που αναπτύσσονται σε επίπεδα ισχύει το κριτήριο επιπέδων, ήτοι 1 άτομο ανά 10 τ.μ. ανά όροφο. – Τήρηση απόστασης 2 μέτρων μεταξύ των ατόμων. Βιομηχανικά είδη στις λαϊκές αγορές Λιανικό εμπόριο βιομηχανικών ειδών σε υπαίθριους πάγκους και αγορές: – Ελάχιστη απόσταση μεταξύ των πάγκων των πωλητών τα 5 μέτρα. – Ελάχιστη απόσταση μεταξύ ατόμων (επαγγ. και καταναλωτών) τα 2 μέτρα. – Μέγιστο ποσοστό συμμετοχής το 50% των δραστηριοποιούμενων εμπόρων και παραγωγών. – Διπλές λαϊκές αγορές προς αποφυγή έντονου συνωστισμού.	Ζωολογικά πάρκα, Βοτανικοί κήποι: – Απόσταση 2 μέτρων – Ισχυρή σύσταση μάσκας – Δεν επιτρέπονται οι παραστάσεις Αρχαιολογικοί χώροι: – Εξωτερικοί χώροι μόνο – Απόσταση 2 μέτρων Υπηρεσίες τυχερών παιχνιδιών σε κατάσταση – Υποχρεωτική χρήση μάσκας προστασίας στο προσωπικό εργασίας και στους πελάτες – Γάντια μιας χρήσεως για τους εργαζομένους – Εξυπηρέτηση μόνο χωρίς καθήμενους Ισχύουν οι γενικοί κανόνες αναλογίας επιτρεπόμενων ατόμων εντός του καταστήματος: – Έως 20 τ.μ. - 4 άτομα – Από 20 και άνω - 4 άτομα + 1 άτομο ανά 15 τ.μ. για την επιφάνεια άνω των 20 τ.μ.	Εμπορικά κέντρα (malls) Όλες οι υπόλοιπες υπηρεσίες – Υποχρεωτική χρήση μάσκας προστασίας στο προσωπικό εργασίας και στους πελάτες/καταναλωτές – Γάντια μιας χρήσεως για τους εργαζομένους – Εξυπηρέτηση μόνο χωρίς καθήμενους Ισχύουν οι γενικοί κανόνες αναλογίας επιτρεπόμενων ατόμων εντός των καταστημάτων: – Έως 20 τ.μ. - 4 άτομα – Από 20 έως 100 τ.μ. - 4 άτομα + 1 άτομο ανά 10 τ.μ. για την επιφάνεια από 20 έως 100 τ.μ. - Άνω των 100 τ.μ. - 12 άτομα + 1 άτομο ανά 15 τ.μ. για την επιφάνεια άνω των 100 τ.μ. – Μέγιστη επιτρεπόμενη παρουσία πελατών εντός του εμπορικού κέντρου: 1 πελάτης/επισκέπτης/καταναλωτής ανά 20 τ.μ. Εστιατόρια και καφετέριες σε εξωτερικούς χώρους – Ελάχιστη απόσταση μεταξύ τραπέζιων /stand: 2 μέτρα – Υποχρεωτική χρήση μάσκας και γαντιών μιας χρήσεως από τους εργαζομένους, χρήση αντισηπτικού – Μέγιστος αριθμός πελατών: 1 πελάτης ανά 3 τ.μ. – Μέγιστη συμμετοχή ανά τραπέζι: 4 άτομα	Θερινό κινηματογράφο: – Απόσταση καθίσματος από το μπροστινό κάθισμα: 1,5 μέτρο – Ειδικοί κανόνες ανά περίπτωση – Μέγιστη επιτρεπόμενη πληρότητα: 60% Ξενοδοχεία 12μηνς λειτουργίας – Στα εστιατόρια και στις καφετέριες των ξενοδοχείων ισχύουν οι γενικοί κανόνες που ισχύουν για τα εστιατόρια και τις καφετέριες σε εξωτερικούς και εσωτερικούς χώρους	Πάρκα αναψυχής, θεματικά πάρκα, παιδότοποι σε εξωτερικούς χώρους: – Απόσταση 2 μέτρων – Ισχυρή σύσταση μάσκας για τους επισκέπτες και χρήση αντισηπτικού – Υποχρεωτική χρήση μάσκας και γαντιών μιας χρήσεως για τους εργαζομένους – Δεν επιτρέπονται οι παραστάσεις – Σε περίπτωση που λειτουργούν καφετέριες και εστιατόρια ισχύουν οι γενικοί κανόνες που ισχύουν για τα εστιατόρια και τις καφετέριες σε εξωτερικούς χώρους	Εστιατόρια, καφετέριες και σε εσωτερικούς χώρους Επιχειρήσεις διασκέδασης και ψυχαγωγίας (μπαρ, κινηματογράφοι, νυχτερινά κέντρα) Καταλύματα διακοπών, ενοικιαζόμενα δωμάτια, χώροι κατασκήνωσης, ξενοδοχειακές μονάδες με εφαρμογή ορίου πληρότητας Αθλητικές εγκαταστάσεις και γυμναστήρια με συγκεκριμένους κανόνες – Ισχύουν όλες οι προηγούμενες διατάξεις για τους εξωτερικούς χώρους – Όπου λειτουργούν εστιατόρια και καφετέριες σε εξωτερικούς χώρους ισχύουν οι σχετικές διατάξεις των προηγούμενων σταδίων – Για τους εργαζομένους είναι υποχρεωτική η χρήση μάσκας, γαντιών μιας χρήσεως, και χρήση αντισηπτικού – Για τις ειδικές διατάξεις λειτουργίας εντός των εσωτερικών χώρων θα ακολουθήσει εξειδίκευση με ΚΥΑ.

Αύξηση της αποταμίευσης έφερε η καραντίνα

Αποτελεί επιλογή για το 45% των πολιτών, σύμφωνα με έρευνα – Κατά 2 δισ. ευρώ ενισχύθηκαν οι καταθέσεις μέσα σε ένα μήνα

Την περίοδο της κρίσης χρέους, αρκετά νοικοκυριά σήκωναν από τις τράπεζες τις καταθέσεις τους. Στην παρούσα κρίση, μια κρίση πανδημική, παρατηρείται το αντίθετο: οι καταθέσεις αυξάνονται. Μέσα σε ένα μόλις μήνα, από τις 23 Μαρτίου έως τις 24 Απριλίου, οι καταθέσεις στις ελληνικές τράπεζες αυξήθηκαν, σύμφωνα με στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος, κατά 2 και πλέον δισεκατομμύρια ευρώ και διαμορφώθηκαν σε 158,3 δισ. ευρώ, από 156 δισ. ευρώ. Μάλιστα, όπως εκτιμούν αρμόδιοι παράγοντες, οι αποταμιεύσεις πιθανότατα είναι μεγαλύτερες, καθώς αρκετοί έχουν επενδύσει σε αμοιβαία κεφάλαια λόγω των χαμηλών επιτοκίων. Η τάση αυτή, σημάδι των ειδικών συνθηκών που έχει δημιουργήσει η εξάπλωση του κορωνοϊού, δεν είναι μόνο ελληνικό φαινόμενο, αλλά παρατηρείται σε όλη την Ευρώπη. Στην περίπτωση της Ελλάδας, πάντως, όπως εκτιμούν τραπεζικοί παράγοντες, οι αυξημένες καταθέσεις αναμένεται να αποτελέσουν μέρος του «οπλοστασίου» για την επόμενη ημέρα.

Η επιστροφή στη συνήθεια της αποταμίευσης αποτυπώνεται και στη μεγάλη έρευνα για τις αλλαγές στις καταναλωτικές συνήθειες που έχει επιφέρει η πανδημική κρίση στα ελληνικά νοικοκυριά, την οποία πραγματοποιήσε το Εργαστήριο Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων του Αγροτικού Χώρου του Τμήματος Διοίκησης Επιχειρήσεων Αγροτικών Προϊόντων και Τροφίμων του Πανεπιστημίου Πατρών.

Η έρευνα, τα βασικά συμπεράσματα της οποίας παρουσιάζει σήμερα η «Κ», διενεργήθηκε σε πανελλαδικό δείγμα 1.603 ατόμων μέσω της ηλεκτρονικής συμπλήρωσης ερωτηματολογίων. Επιστημονικός υπεύθυνος της έρευνας είναι ο διευθυντής του Εργαστηρίου και αναπληρωτής καθηγητής Μάρκετινγκ, Προκόπης Θεοδωρίδης, ενώ η έρευνα διενεργήθηκε με την ενεργό υποστήριξη των προπτυχιακών και μεταπτυχιακών φοιτητών του τμήματος.

Σύμφωνα λοιπόν με την έρευνα,

ΠΗΓΗ: Εργαστήριο Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων του Αγροτικού Χώρου του Πανεπιστημίου Πατρών

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

το 45% των ερωτηθέντων δηλώνει ότι την περίοδο αυτή κάνει προσπάθεια αποταμίευσης χρημάτων. Μέρος της τάσης αυτής έχει προκύψει εκ των πραγμάτων: οι μετακινήσεις και επομένως τα έξοδα για αυτές έχουν μειωθεί δραστικά, τα εστιατόρια και τα μπαρ δεν λειτουργούν, ταξίδια δεν μπορούμε να κάνουμε, αλλά ούτε και να πάμε στο γυμναστήριο. Για ένα τμήμα του πληθυσμού, πάντως, η αποταμίευση είναι συνειδητή πράξη, η οποία υποαγορεύεται από την αβεβαιότητα για την επόμενη ημέρα.

Η εργασιακή ανασφάλεια είναι κυρίαρχο στοιχείο, με το 83% να θεωρεί ότι η παρούσα κρίση θα έχει επιπτώσεις στην απασχόληση. Επιπλέον, 6 στους 10 θεωρούν ότι η υγειονομική κρίση δεν θα τελειώσει στις αρχές του προσεχούς καλοκαι-

ριού και 7 στους 10 ότι η κατάσταση δεν θα ομαλοποιηθεί γρήγορα.

Διάχυτη, βεβαίως, είναι η ανασφάλεια στην παρούσα φάση και για την πανδημία αυτή καθαυτή, με την πλειονότητα των πολιτών να προσπαθεί να περιορίσει τον συγχρωτισμό με άλλα άτομα ακόμη και στις μετακινήσεις που επιτρέπονται. Ετσι, πλέον το 69,1% των καταναλωτών πραγματοποιεί περισσότερες ηλεκτρονικές αγορές σε σύγκριση με την προ κορωνοϊού εποχή, ενώ το 49,3% πηγαίνει μόνο μία φορά εβδομαδιαίως στο σούπερ μάρκετ. Το 52,2% δηλώνει ότι αγοράζει τα ίδια σε ποσότητα προϊόντα που αγοράζε και προ COVID-19, όμως υπάρχει και ένα 42% που δηλώνει ότι τώρα αγοράζει περισσότερα προϊόντα. «Η τεχνολογία έχει ενσωματωθεί στην καθημερινότητά μας με διαφορετικές

εκφάνσεις. Στην καταναλωτική συμπεριφορά μας είναι εμφανής η αύξηση των ηλεκτρονικών αγορών τόσο για τα ψώνια μας από το σούπερ μάρκετ όσο και για μη τρόφιμα ή ακόμη και για τον καφέ μας. Βέβαια, η παραγγελία καφέ ή φαγητού από το Internet ήταν κάτι που προϋπήρχε, ειδικότερα στις νεανικές ηλικιακές ομάδες, αλλά τώρα προστέθηκαν και οι αγορές τροφίμων και μη από το σούπερ μάρκετ. Και σε αυτές τις αγορές συμμετέχουν οι μεγαλύτεροι σε ηλικία ενήλικοι της οικογένειας, δηλ. οι γονείς», επισημαίνει στην «Κ» ο κ. Θεοδωρίδης.

Ταυτόχρονα καταγράφεται μια άλλη τάση, αντίθετη, θα έλεγε εκ πρώτης όψεως κάποιος, με την παραπάνω: η ανάκτηση της εμπιστοσύνης των καταναλωτών στα συνολικά καταστήματα τροφίμων. Τα

τελευταία επέδειξαν ταχύτητα αντανακλαστικά, δεχόμενα τηλεφωνικές παραγγελίες και προχωρώντας στη διανομή αυτών στις κατοικίες των πελατών και μάλιστα μέσα σε λίγο χρόνο.

Το 16,2% δήλωσε ότι έκανε τηλεφωνικές παραγγελίες προϊόντων από το μαζικό, το μίνι μάρκετ, το ιχθυοπωλείο της γειτονιάς, παραγγελίες οι οποίες παραδόθηκαν στο σπίτι. Το ποσοστό μπορεί να φαίνεται χαμηλό, αλλά αφενός λειτουργήσε θεραπευτικά στην αδυναμία που επέδειξαν –ειδικά τις πρώτες εβδομάδες– τα ηλεκτρονικά καταστήματα των μεγάλων σούπερ μάρκετ και αφετέρου δημιουργεί το έδαφος για διατήρηση αυτής της σχέσης εμπιστοσύνης των καταναλωτών με τα εξειδικευμένα συνολικά καταστήματα.

Πρώτη επιλογή τα ελληνικά προϊόντα

Ο οικονομικός πατριωτισμός –φαινόμενο που εμφανίστηκε κατά την πρόσφατη οικονομική κρίση– φαίνεται να επανεμφανίζεται. Αυτή τη φορά με κίνητρο όχι τόσο τη στήριξη των ελληνικών επιχειρήσεων για να ενισχυθούν η οικονομία και η απασχόληση, αλλά με κίνητρο την ασφάλεια και την ποιότητα των προϊόντων. Με άλλα λόγια, ο χαμηλός σε σύγκριση με την υπόλοιπη Ευρώπη αριθμός κρουσμάτων και θανάτων στην Ελλάδα από την COVID-19 ωθεί αρκετούς καταναλωτές να προτιμούν τα ελληνικά προϊόντα.

Ετσι, το 84,1% των καταναλωτών δηλώνει ότι όταν βρίσκεται στο σούπερ μάρκετ ελληνικά προϊόντα τα προτιμά έναντι των αντίστοιχων εισαγόμενων, ενώ ένα 38,2% δηλώνει ότι κατά τη διάρκεια της υγειονομικής κρίσης προτιμά τα ελληνικά προϊόντα περισσότερο σε σύγκριση με την προ κορωνοϊού περίοδο.

Το 45% θεωρεί ότι είναι ασφαλέστερα από τα εισαγόμενα, ενώ πάνω από το 54% πιστεύει ότι είναι πιο ποιοτικά. Μπορεί τα σούπερ μάρκετ και τα καταναλωτικά αγαθά να περιλαμβάνονται στις λιγοστές εκείνες επιχειρήσεις και κατηγορίες προϊόντων που ευνοούνται σε γενικές γραμμές από την κρίση του κορωνοϊού, όμως αυτό δεν σημαίνει ότι σε αυτές τις συνθήκες δεν επαναεριολογούνται από τους καταναλωτές πρακτικές και μάρκες.

Μάλιστα, ίσως πολύ περισσότερο σε σύγκριση με το πρόσφατο παρελθόν, καθώς σε

Οι καταναλωτές τα θεωρούν ποιοτικά και ασφαλέστερα από τα εισαγόμενα.

συνθήκες κρίσης ενισχύεται η καταναλωτική συνείδηση. Αλλωστε, σχεδόν οι μοναδικές δαπάνες –πέρα από τα πάγια έξοδα του σπιτιού– που κάνουν σήμερα τα ελληνικά νοικοκυριά είναι αυτές για τα τρόφιμα και γενικά τα βασικά είδη σούπερ μάρκετ.

Το 77% θέλει οι επιχειρήσεις να τους ενημερώνουν λεπτομερώς για τα μέτρα που λαμβάνουν για την προφύλαξη από τον κορωνοϊό. Η έρευνα δείχνει επίσης να κλονίζεται η πίστη των καταναλωτών σε συγκεκριμένες μάρκες, τάση που είχε εντοπιστεί από τα στελέχη του κλάδου των σούπερ μάρκετ ήδη από τις αρχές της κρίσης. Το 59% εξακολουθεί να αναζητεί τις προσφορές, κάτι που σημαίνει έτσι κι αλλιώς μικρότερη αφοσίωση σε συγκεκριμένες μάρκες, ενώ από την άλλη ένα 25% δοκιμάζει νέες μάρκες.

«Ο περιορισμός των μετακινήσεων μπορεί να άλλαξε κάποιες συνήθειες των καταναλωτών κι έτσι αντί να πηγαίνουν στο σούπερ μάρκετ που ήταν κοντά στην εργασία τους, πηγαίνουν σε αυτό που είναι στη γειτονιά τους, με αποτέλεσμα να βρίσκουν και να αγοράζουν προϊόντα που δεν υπήρχαν πρώτα στις επιλογές τους», εξηγεί ο κ. Θεοδωρίδης.

Το Σύνταγμα της Κυπριακής Δημοκρατίας

Η πολυπλοκότητά του και η ανεπιτυχής προσπάθεια αναθεώρησής του, το 1963

Μία κριτική επισκόπηση του Συντάγματος της Κυπριακής Δημοκρατίας

«Εν αρχή ήν το ήθος. Και το ήθος του συγγραφέα αντανακλά στο περιεχόμενο και στον τρόπο της γραφής του βιβλίου. Ύψος σεμνό, απείρητο, κατανοητό, αλλά παράλληλα αυστηρά επιστημονικό. Πρόκειται για κείμενο που σε νείθει σε όλο το μήκος και πλάτος, ότι ο συγγραφέας με αφοσίωση και αγάπη για την πατρίδα, χωρίς οποιαδήποτε σκοπιμότητα είναι ένας ασυμβίβαστος κυνηγός της επιστημονικής αλήθειας. Η επεξεργασία των θεμάτων υπόκειται σε επιστημονική συνέπεια χωρίς εκλεκτικισμούς.»

Ανδρέας Δημητρόπουλος,
Ομ. Καθηγητής Συνταγματικού Δικαίου
Νομικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΚΚΟΥΛΑΣ Α.Ε.
ΑΘΗΝΑ - ΒΕΛΛΑ ΟΙΚΗ

Αθήνα: Ιπποκράτους 23 - Τ.Κ. 106 79 - Τηλ. 210 33 87 500 - Fax 210 33 90 075 - Θεσσαλονίκη: Θράκης 1 - Τ.Κ. 546 26 - Τηλ. 2310 535 381 - Fax 2310 546 812
Εθνικός Άγιος 42 - Τ.Κ. 546 21 - Τηλ. 2310 244 228, 9 - Fax 2310 244 230 - www.sakkoulas.gr - info@sakkoulas.gr

michaelkyprianou
& Co. LLC

Ο συνέταγος Σάββας Σαββίδης αναγνωρίστηκε ως 'Leading Lawyer' στον τομέα του Δικαίου της Ακίνητης Περιουσίας και Κατασκευών από την τελευταία έκδοση του 'Legal 500'. Στη φωτογραφία παραλαμβάνει από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας το Βραβείο Εξαγωγών Υπηρεσιών του ΚΕΒΕ, στις 7 Μαρτίου 2019.

Η Michael Kyprianou & Co LLC αναγνωρίζεται διεθνώς ως κορυφαία δικηγορική εταιρεία από το Legal 500

Η ποιότητα των υπηρεσιών που προσφέρει η δικηγορική εταιρεία Michael Kyprianou & Co LLC αναγνωρίστηκε και φέτος από την έγκριτη διεθνή έκδοση νομικών υπηρεσιών Legal 500.

Η Michael Kyprianou & Co LLC είχε την τιμή να τύχει αναγνώρισης σε σχέση με όλους τους τομείς υπηρεσιών που προσφέρει.

Επίσης, συνολικά 11 δικηγόροι της εταιρείας έχουν τύχει ονομαστικής αναγνώρισης για τις υπηρεσίες που προσφέρουν. Οι Μενέλαος Κυπριανού, Σάββας Σαββίδης και Μαρίνα Χατζηνωτηρίου έχουν αναγνωρισθεί ως 'Leading Lawyers' στους τομείς τους. Οι Λάμπρος Σωτηρίου και Τώνια Αντωνίου έλαβαν ειδική αναγνώριση για τις εξαιρετικές υπηρεσίες που προσφέρουν στους πελάτες τους στον τομέα του Εταιρικού Δικαίου και στον τομέα του Τραπεζικού Δικαίου και Χρηματοδοτήσεων (Banking and Finance Law) αντίστοιχως. Οι Ιωάννα Σολωμού,

Έσμη Παλάς, Λορένα Χαραλάμπους και Κωνσταντίνος Ζαντήρας κατατάχθηκαν στην ιδιαίτερα τιμητική κατηγορία των 'Rising Stars' ενώ ιδιαίτερη μνεία έγινε για τις προοπτικές των νεότερων δικηγόρων της εταιρείας με Κυριάκου Κωνσταντίνου και Άγη Χαραλάμπους.

Το Legal 500 αναγνώρισε επίσης τις υπηρεσίες που προσφέρει το δικαστηριακό τμήμα της εταιρείας μας στην Ελλάδα (με γραφεία στην Αθήνα και Θεσσαλονίκη). Αυτό καθιστά την Michael Kyprianou and Co LLC ως τη μοναδική κυπριακή εταιρεία που αναγνωρίζεται από το Legal 500 για υπηρεσίες που προσφέρει εκτός συνόρων. Με την παρούσα θέλουμε να ευχαριστήσουμε τους δικηγόρους μας για την πιο πάνω επιτυχία και να επαναλάβουμε προς τους ντόπιους και ξένους πελάτες μας τη δέσμευσή μας ότι θα συνεχίσουμε να παρέχουμε προς αυτούς υπηρεσίες ποιότητας.

Πλάνο 56 ημερών για σταδιακή επανεκκίνηση της οικονομίας

Τα έξι μέτρα που θα στηρίζουν την επαναλειτουργία των επιχειρήσεων

Της **ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ**

Μετά το Μεγάλο Lockdown, έρχεται η ώρα για το Μεγάλο Πείραμα του σταδιακού ανοίγματος των επιχειρήσεων, που θα εξελιχθεί στο διάστημα 4 Μαΐου έως τέλος Ιουνίου. Θα ήταν ψέμα αν ισχυρίζονταν στην κυβέρνηση ότι δεν ανησυχούν. Πηγή του οικονομικού επιτελείου επισημαίνει ότι «χρειάζεται τρομερή προσοχή, να μη χρειαστεί να ξανακλείσουν» κάποιες επιχειρήσεις, ενώ σημειώνει πως «το πιο δύσκολο είναι ότι καλές κάποιους επιχειρηματίες να λειτουργήσουν με ζήμια», λόγω των ειδικών μέτρων ασφαλείας που θα ισχύσουν.

Τούτων λεχθέντων, στο οικονομικό επιτελείο εργάζονται εντατικά πάνω σε σενάρια μέτρων για το δεύτερο αυτό στάδιο στήριξης της οικονομίας. Οι υγειονομικές προδιαγραφές που θα επιλέξει ο πρωθυπουργός θα καθορίσουν το σενάριο που θα επικρατήσει. Όμως, η κατεύθυνση είναι ήδη ξεκάθαρη: από τη γενικευμένη στήριξη, με επίκεντρο το επίδομα των 800 ευρώ στους εργαζόμενους, περνάμε στα στοχευμένα μέτρα, κυρίως ενίσχυσης της ρευστότητας των επιχειρήσεων. Ο υπουργός Οικονομικών Χρήστος Σταϊκούρας εξηγεί ότι αρκετές επιχειρήσεις ζητούν ήδη να πάρουν πίσω το προσωπικό τους που βρίσκεται σε αναστολή και το κράτος πρέπει να καθο-

ρίσει το νομοθετικό πλαίσιο που θα τους επιτρέψει να το κάνουν. Για τις ημέρες που δεν θα λειτουργεί η επιχείρηση, το κράτος θα δώσει το αναλογούν ποσοστό του επιδόματος, με όσο πιο ακριβή τρόπο, προσθέτει.

Πάντως, σύμφωνα με πληροφορίες από κυβερνητική πηγή, στα μέτρα που εξετάζει η κυβέρνηση για την επόμενη φάση περιλαμβάνεται και πάλι ένα είδος κάλυψης απώλειας εισοδήματος εργαζομένων από το κράτος. Συγκεκριμένα, εξετάζεται, για ένα μεταβατικό στάδιο, η καθιέρωση ενός σχήματος μειωμένης απασχόλησης εργαζομένων, με το κράτος να αναλαμβάνει να καλύψει μέρος της απώλειας. Το σχήμα είναι γνωστό στη Γερμανία ως Kurzarbeit και στην Αγγλία ως short term work scheme. Έτσι, αν μια επιχείρηση μειώσει τον χρόνο απασχόλησης και τον μισθό ενός εργαζομένου π.χ. κατά το 1/3, το κράτος θα καλύψει ένα μέρος αυτού του 1/3 της αμοιβής του εργαζομένου. Η πηγή επισημαίνει, πάντως, ότι το σχήμα πρέπει να μελετηθεί προσεκτικά, καθώς περικλείει κινδύνους φοροδιαφυγής και εισφοροδιαφυγής. Ο μέχρι στιγμής σχεδιασμός προβλέπει ότι η πλειονότητα των επιχειρήσεων θα ανοίξει τον Μάιο, με εστιατόρια, ξενοδοχεία και πολυκαταστήματα να παραμένουνται πιθανότατα για τον Ιούνιο.

Για την ενίσχυση της ρευστότητας

Πηγή του οικονομικού επιτελείου επισημαίνει ότι «απαιτείται τρομερή προσοχή, να μη χρειαστεί να ξανακλείσουν» κάποιες επιχειρήσεις, ενώ σημειώνει πως «το πιο δύσκολο είναι ότι καλές κάποιους επιχειρηματίες να λειτουργήσουν με ζήμια», λόγω των ειδικών μέτρων ασφαλείας που θα ισχύσουν.

Η κυβέρνηση προβλέπει ύφεση 4,7% φέτος και ανάπτυξη 5% το επόμενο έτος.

των επιχειρήσεων, τα μέτρα της δεύτερης φάσης περιλαμβάνουν:

- Την επιστρεπτέα προκαταβολή στις επιχειρήσεις, ύψους 1 δισ. ευρώ, που πιθανότατα θα επαναληφθεί με άλλο 1 δισ. ευρώ.
- Επιδότηση τόκων των ενήμερων δανείων για τρεις μήνες (Απρίλιος, Μάιος, Ιούνιος).
- Εγγύηση της Αναπτυξιακής Τράπεζας για δάνεια 7 δισ. ευρώ.
- Στήριξη κλάδων, όπως ο τουρισμός, η ακτοπλοΐα, ο πρωτογενής τομέας.
- Σε αυτά θα προστεθούν, μόλις ψηφιστούν και θεθούν σε εφαρμογή (στόχος είναι οι αρχές Ιουνίου), οι ενισχύσεις στο πλαίσιο του πακέτου που αποφάσισε το Ευρογκρουπ της 9ης Απριλίου:
- Το πρόγραμμα SURE της Κομισιόν για την ενίσχυση της απασχόλησης, από το οποίο η Ελλάδα υπολογίζεται να πάρει 1,5 δισ. ευρώ.
- Τα δάνεια από την Ευρωπαϊκή Τρά-

πεζα Επενδύσεων, που εκτιμάται ότι θα φθάσουν στα 2,5-3 δισ. για τις ελληνικές επιχειρήσεις.

Η προληπτική γραμμή ESM

Για το τρίτο σκέλος του πακέτου του Eurogroup, την προληπτική γραμμή του ESM, μέσω της οποίας η Ελλάδα θα μπορούσε να εξασφαλίσει δάνεια 4 δισ. ευρώ, ο υπουργός Οικονομικών είναι μάλλον αρνητικός προς το παρόν. Ωστόσο, σύμφωνα με κυβερνητική πηγή, αν ξεκαθαρίσει ότι η γραμμή δεν θα συνοδεύεται από μνημόνιο και προηγηθούν άλλες χώρες (ενδιαφέρον δείχνει η Ισπανία, με δεύτερη την Πορτογαλία, ενώ η Ιταλία το σκέφτεται ακόμη), ίσως ακολουθήσει τελικά και η χώρα μας.

Συνολικά υπολογίζεται ότι ο προϋπολογισμός όλων των μέτρων στήριξης, από εθνικούς και κοινοτικούς πόρους, θα ξεπεράσει τα 24 δισ. ευρώ, σύμφωνα με κυβερνητικούς υπολογισμούς.

Προσδοκίες για το 2021

Κυβέρνηση και Τράπεζα της Ελλάδος είναι μετριοπαθέστερες στις εκτιμήσεις τους για τις πληγές που θα αφήσει ο κορωνοϊός στην οικονομία σε σύγκριση με φορείς όπως το ΔΝΤ. Έτσι, η κυβέρνηση,

σύμφωνα με πληροφορίες, στο Πρόγραμμα Σταθερότητας που ετοιμάζει και θα υποβάλει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή τις επόμενες μέρες, προβλέπει ότι η ύφεση θα διαμορφωθεί φέτος στο 4,7% (έναντι πρόβλεψης του ΔΝΤ για ύφεση 10%) και θα υπάρχει πλήρης ανάκαμψη, με ρυθμό της τάξης του 5% το 2021.

Το πρόγραμμα, που θα καλύπτει τη διετία 2020-2021, δεν έχει ολοκληρωθεί ακόμη και ενδέχεται να έχει δύο σενάρια, αλλά το βασικό είναι το παραπάνω. Ως προς το πρωτογενές αποτέλεσμα, προβλέπεται ελλειμματικό, αλλά δεν έχει οριστικοποιηθεί ακόμη το μέγεθος.

Εκτιμάται ότι θα είναι της τάξης του 2%-3% του ΑΕΠ, έναντι πρόβλεψης του ΔΝΤ για 5,1%. Ωστόσο, προβλέπεται και πάλι επιστροφή σε πρωτογενές πλεόνασμα την επόμενη χρονιά, ενώ το ΔΝΤ βλέπει συνέχιση του πρωτογενούς ελλείμματος.

Σύμφωνα με πληροφορίες, οι θεσμοί, με τους οποίους συζητήσε τις παραδοχές της αυτές η κυβέρνηση την περασμένη εβδομάδα, είναι και αυτοί πιο απαισιόδοξοι ως προς την ύφεση, την οποία βλέπουν στο 8%-9%, αν και παραδέχονται ότι υπάρχει μεγάλη αβεβαιότητα. Η ΤτΕ εξάλλου υπολόγισε, σύμφωνα με πληροφορίες,

ότι η αύξηση του χρέους θα είναι 14% του ΑΕΠ, δηλαδή θα φτάσει το 190% του ΑΕΠ το 2020 (έναντι 200,8% του ΑΕΠ, που υπολογίζει το ΔΝΤ), ενώ εκτιμά ότι αν η κυβέρνηση κάνει χρήση του αποθέματος η αύξηση μπορεί να περιοριστεί στο 6% του ΑΕΠ.

Οι υπολογισμοί της τράπεζας βασίζονται στις εξής παραδοχές: Η ύφεση θα φτάσει το 4%, όπως έχει πει και ο διοικητής της Γιάννης Στουρνάρας, και το πρωτογενές έλλειμμα θα είναι της τάξης του 3%-4% του ΑΕΠ, ελαφρώς υψηλότερο από τις κυβερνητικές εκτιμήσεις. Οι εκτιμήσεις της τράπεζας έχουν συνυπολογίσει μέτρα 8,9 δισ. για την άμεση στήριξη της οικονομίας και άλλα 4 δισ. για την ενίσχυση της ρευστότητας των επιχειρήσεων (με μικρότερο πολλαπλασιαστή). Το σενάριο της τράπεζας προβλέπει κορύφωση της ύφεσης το β' τρίμηνο και σταδιακή υποχώρησή του το γ' και το δ' τρίμηνο. Εκτιμά δε ότι η συμμετοχή του τουρισμού στο ΑΕΠ είναι 10%, όπως φαίνεται και από την αντίστοιχη απασχόληση. Ως γνωστόν, η ΤτΕ έχει κι ένα δυσμενές σενάριο, με 3 μήνες lockdown, οπότε η ύφεση φτάνει το 8%, αλλά δεν θεωρεί ότι είναι πιθανό με τα σημερινά δεδομένα.

Τα κόκκινα δάνεια και όχι το χρέος ανησυχούν τους αναλυτές

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ**

Οι εκτιμήσεις για βαθιά ύφεση στην Ελλάδα φέτος και εκτόξευση του ελληνικού χρέους λόγω των αναγκαιών μέτρων κατά της πανδημίας που αυξάνουν τις δαπάνες, σε ένα κατά τα άλλα παγκόσμιο υφεσιακό περιβάλλον, προκαλούν ερωτήματα για την «επόμενη ημέρα». Αν δηλαδή η Ελλάδα θα βρεθεί αντιμέτωπη με νέες ανησυχίες για τη βιωσιμότητα του χρέους της, με μία νέα πιθανή κρίση χρέους και τον κίνδυνο να αποκλειστεί από τις αγορές. Το γεγονός ωστόσο ότι αυτή η κρίση δεν μοιάζει με καμία άλλη, δεν έχει «υπαίτιο» την Ελλάδα αλλά αφορά ολόκληρο τον πλανήτη, δεν αναμένεται να «στοιχειώσει» τη χώρα με τους εφιάλτες του πρόσφατου παρελθόντος. Αυτό επισημαίνουν οικονομολόγοι που μίλησαν στην «Κ», υπογραμμίζοντας πως η Ελλάδα διαθέτει και πολύ σημαντικά «όπλα» τα οποία απουσίαζαν πριν. Όπως σημειώνει στην «Κ» ο Βολφγάνγκ Πίκολι, συμπρόεδρος της εταιρείας ανάλυσης πολιτικού ρίσκου Teneco, οι αγορές και οι επενδυτές κατανοούν ότι αυτή η κρίση συμβαίνει σε όλους και γνωρίζουν ότι δεν υπάρχει εναλλακτική από την αύξηση του χρέους των χωρών. Εκτιμά πως πολύ αργότερα, όταν θα φανεί ότι ο κόσμος αρχίζει να γυρίζει σελίδα σε σχέση με την πανδημία, και θα βρεθούν στο επίκεντρο τα δημοσιονομικά μεγέθη των χωρών με τους οίκους αξιολόγησης και τις πιθανές υποβαθμίσεις, ενδεχομένως να επισυρσούν αυτή τη διαδικασία. «Αυτή τη στιγμή δεν υπάρχουν σημαντικές ανησυχίες για την Ελλάδα. Εάν ο δείκτης χρέους από το 185% αυξηθεί στο 200% δεν κάνει κάποια μεγάλη διαφορά, ενώ θα υπάρξουν νέες αναλύσεις βιωσιμότητας, τα αποτελέσματα των οποίων θα εξαρτηθούν από το τι στοικεία (π.χ. πορεία ΑΕΠ) θα ληφθούν υπόψη», τονίζει ο κ. Πίκολι.

Οι τράπεζες

Η «επόμενη ημέρα» θα είναι σημαντική και σε ό, τι αφορά τις ελληνικές τράπεζες.

«Εάν ο δείκτης χρέους από το 185% του ΑΕΠ αυξηθεί στο 200%, δεν κάνει κάποια μεγάλη διαφορά αυτή τη στιγμή».

Ηδη η πανδημία έχει «παγώσει» το σχέδιο «Ηρακλής», έχει μεταθέσει τις τιτλοποιήσεις για το 2021 και αυξάνονται οι εκτιμήσεις για νέα γενιά κόκκινων δανείων. Σύμφωνα με τον κ. Πίκολι, το μεγάλο ίσως θέμα για την Ελλάδα στο επόμενο διάστημα είναι τα NPLs των ελληνικών τραπεζών. Εάν αυξηθούν σημαντικά και οδηγήσουν σε νέες ανησυχίες όσον αφορά την κεφαλαιακή θέση των τραπεζών, τότε αυτός είναι ο μεγάλος κίνδυνος με τον οποίο μπορεί να βρεθεί αντιμέτωπη η κυβέρνηση.

Ελάφρυνση χρέους

Οι οικονομολόγοι δεν αποκλείουν πως σε περίπτωση επιδείνωσης της κατάστασης, η Ευρώπη θα προχωρήσει σε νέα ελάφρυνση του ελληνικού χρέους. Σε ό, τι αφορά τη δημοσιονομική θέση της Ελλάδας, με το ΔΝΤ να προβλέπει έλλειμμα στον προϋπολογισμό της τάξης του 9% φέτος και 8% το 2021, το μεγάλο ερώτημα είναι πώς θα χρηματοδοτηθεί, επισημαίνει στην «Κ» ο Ζολτ Νταρβάς, senior fellow στο Ινστιτούτο Bruegel στις Βρυξέλλες. Όπως επισημαίνει, η Ελλάδα αναγκαστικά θα τραβήξει χρήμα από το «μαζιλάρι» αποθεματικών, ενώ συμβουλεύει την ελληνική κυβέρνηση να χρησιμοποιήσει τα εργαλεία στήριξης που προσφέρει η Ευρωζώνη, όπως η πιστωτική γραμμή πανδημίας του ESM και το πρόγραμμα SURE. Ωστόσο, η χρήση των ταμειακών αποθεμάτων και ο νέος δανεισμός από την Ευρώπη δεν αναμένεται να καλύψουν τις αυξημένες δανειακές ανάγκες που προκαλεί το μεγάλο έλλειμμα του προϋ-

Η Ελλάδα δεν αναμένεται να αντιμετωπίσει νέα κρίση χρέους και να κινδυνεύσει να βρεθεί εκτός αγορών, υποστηρίζει ο επικεφαλής οικονομολόγος της Berenberg, Χόλγκερ Σμίντινγκ.

πολογισμού και έτσι η Ελλάδα θα πρέπει να προχωρήσει σε περισσότερες εκδόσεις ομολόγων.

Ο ρόλος της EKT

Σε αυτό το πλαίσιο η απόφαση της EKT να εντάξει την Ελλάδα στο νέο QE ήταν «σοφή», όπως τονίζει, ωστόσο δεν αρκεί για να σταθεροποιηθεί την ελληνική αγορά ομολόγων όταν ξεκαθαρίσει το τοπίο γύρω από τον πλήρη αρνητικό α-

ντίκτυπο της πανδημίας. Έτσι, ο κ. Νταρβάς εκτιμά πως αργότερα μέσα στο 2020 η Ευρωζώνη θα προσφέρει στην Ελλάδα περαιτέρω ελάφρυνση του χρέους. Η Ελλάδα πιθανότατα θα «κτυπηθεί» περισσότερο από την πανδημία σε σχέση με τις περισσότερες άλλες ευρωπαϊκές χώρες, επειδή εξαρτάται σε μεγαλύτερο βαθμό από τον τουρισμό, ωστόσο η χώρα διαθέτει σημαντικά «όπλα» αυτή τη στιγμή. Όπως εκτιμά ο επικεφαλής οικονο-

μολόγος της Berenberg, Χόλγκερ Σμίντινγκ, η ύφεση στην ελληνική οικονομία φέτος θα κινηθεί στο 10% τουλάχιστον. Επιπλέον, η ύφεση και η αύξηση του δημοσιονομικού ελλείμματος θα αυξήσουν τον δείκτη χρέους τουλάχιστον στο 200% του ΑΕΠ.

Τα πλεονεκτήματα

Πάντως, όπως επισημαίνει στην «Κ», η Ελλάδα έχει πλεονεκτήματα. Η ελληνική

κυβέρνηση απολαμβάνει την εμπιστοσύνη των Ευρωπαίων εταίρων της και των αγορών, το μεγαλύτερο μέρος του ελληνικού χρέους ανήκει στους επίσημους πιστωτές που έχουν παραχωρήσει στην Ελλάδα πολύ επικεικείς όρους και η EKT έχει συμπεριλάβει τη χώρα στο νέο πρόγραμμα QE. Επιπλέον, η πολύ αργή αύξηση των καταγεγραμμένων κρουσμάτων του κορωνοϊού υποδηλώνει ότι η Ελλάδα περιορίζει την εξάπλωση της πανδημίας. Έτσι, ο επικεφαλής οικονομολόγος της Berenberg επισημαίνει πως λόγω του ότι η πολιτική βούληση της Ελλάδας να παραμείνει στην Ε.Ε. και στην Ευρωζώνη δεν αμφισβητείται, δεν αναμένεται η χώρα να βρεθεί αντιμέτωπη με μία νέα κρίση χρέους και να κινδυνεύσει να βρεθεί εκτός αγορών.

Η νέα κρίση

Για το πώς θα εξελιχθεί η τρέχουσα κρίση, όλα θα εξαρτηθούν από την πολιτική βούληση της Ευρώπης, εκτιμά ο Κάροστεν Μπίζεσκι, επικεφαλής οικονομολόγος της ING για την Ευρωζώνη. Κατά την άποψή του, οι χώρες της Β. Ευρώπης δεν έχουν κανένα συμφέρον να υπάρξει μια νέα κρίση. Μακροπρόθεσμα θα επανέλθει η συζήτηση σχετικά με τη σωστή συνταγή πολιτικής στην Ευρωζώνη: λιτότητα και διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις έναντι δημοσιονομικών δαπανών, στήριξη της EKT και αμοιβαιοποίηση ή διαγραφές χρέων. Αυτή θα είναι η επόμενη κρίση. Είτε οι χώρες του Βορρά αποδεχθούν την αμοιβαιοποίηση χρέους από την πίσω πόρτα, δηλαδή την EKT, είτε αποδεχθούν κάποια μορφή μεταβίβασης, αμοιβαιοποίησης ή διαγραφής χρέους. Όσον αφορά την Ελλάδα, εκτιμά πως η ύφεση φέτος θα κινηθεί κοντά στο 8%. Η αύξηση του χρέους είναι αναπόφευκτη και θα επηρεάσει τα σενάρια για βιωσιμότητα του ελληνικού χρέους. Όμως, όσο η EKT στήριζει τα ελληνικά ομόλογα, ενώ υπάρχει πρόσβαση σε δάνειο ESM, η Ελλάδα δεν κινδυνεύει από μια νέα κρίση χρέους.

Αυξήθηκαν 46% οι επισκέψεις σε ηλεκτρονικά φαρμακεία

Σε δεύτερη μοίρα πέρασαν, λόγω κορωνοϊού, τα προϊόντα που συμβάλουν στην απώλεια βάρους, τα οποία μέχρι πρόσφατα επέλεγαν να αγοράσουν κυρίως από τα ηλεκτρονικά φαρμακεία οι καταναλωτές. Προτεραιότητα τις τελευταίες εβδομάδες αποτέλεσαν τα προϊόντα υγιεινής των χεριών –αντισηπτικά τζελ και οινόπνευμα–, ενώ ραγδαία ήταν η άνοδος των πωλήσεων των βιταμινών και συμπληρωμάτων διατροφής, προφανώς σε μια προσπάθεια των

καταναλωτών να ενισχύσουν την υγεία του οργανισμού τους έναντι της πανδημίας. Έτσι, το διάστημα από τις 24 Φεβρουαρίου 2020, όταν και ανακοινώθηκε το πρώτο επιβεβαιωμένο κρούσμα κορωνοϊού στην Ελλάδα, έως και τις 31 Μαρτίου 2020, τα στοιχεία της Convent Group για τα ηλεκτρονικά φαρμακεία δείχνουν αύξηση των πωλήσεων στα προϊόντα υγιεινής των χεριών κατά 8.373%. Στις πρώτες θέσεις βρίσκονται επί-

σης είδη καθαρισμού (αύξηση 3.447%), αντιβηκικά σκευάσματα (301%), ενώ στις βιταμίνες καταγράφηκε αύξηση των πωλήσεων κατά 163%. Ενισχυμένες ήταν επίσης οι πωλήσεις διαφόρων συσκευών μέτρησης, κυρίως θερμομέτρων και οξυμέτρων, καταγράφοντας αύξηση 131%. Από την άλλη, η μεγαλύτερη μείωση πωλήσεων, 39%, καταγράφηκε στα προϊόντα που βοηθούν στο να χάσει κάποιος περιττά κιλά. Η μεγαλύτερη αύξηση πωλήσεων,

82%, στα ηλεκτρονικά φαρμακεία καταγράφηκε το διάστημα 9 Μαρτίου - 15 Μαρτίου.

Την εβδομάδα εκείνη οι πωλήσεις στα είδη απολύμανσης των χεριών αυξήθηκαν σε σύγκριση με την αντίστοιχη εβδομάδα του 2019 κατά 15.964%. Από την άλλη, η συμβολή των βιταμινών και των συμπληρωμάτων διατροφής στη μεγάλη αύξηση των πωλήσεων των ηλεκτρονικών φαρμακείων φαίνεται από το ακόλουθο στοιχείο: το α' τρίμηνο

του 2020 οι πωλήσεις των ηλεκτρονικών φαρμακείων αυξήθηκαν κατά 28% σε σύγκριση με το αντίστοιχο τρίμηνο του 2019, με 10,5 ποσοστιαίες μονάδες απτής της αύξησης να αποδίδονται στις πολύ υψηλές πωλήσεις των βιταμινών και συμπληρωμάτων διατροφής. Τον Μάρτιο του 2020 οι συνολικές επισκέψεις στα ηλεκτρονικά φαρμακεία ήταν 6,6 εκατομμύρια, αυξημένες κατά 46% σε σύγκριση με πέρυσι.

ΔΗΜΗΤΡΑ ΜΑΝΙΦΑΒΑ

Riverhold Assets Ltd
(In Voluntary Liquidation)
Company No. (1822028)

NOTICE is hereby given pursuant to Section 204, subsection (1)(b) of the BVI Business Companies Act, 2004 that the Company is in voluntary liquidation. The voluntary liquidation commenced on 23rd April, 2020. The Liquidator is Loutmila Kyriakou of 27 Michalakopoulou Street, 1st floor, Office FF02, 1075 Nicosia, Cyprus.

Dated 23rd April, 2020
(Sgd.) Loutmila Kyriakou
Voluntary Liquidator

must

03/05

ΜΕ ΤΗΝ Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΔΡ. ΑΝΤΙΑ ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ

THE DAY AFTER

Η ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΠΑΝΔΗΜΙΑ,
Η ΖΩΗ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ, Η ΥΓΕΙΑ ΚΑΙ Η ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ
ΜΑΣ ΚΑΙ ΓΙΑΤΙ Η ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΤΗΣ ΜΟΔΑΣ
ΔΕΝ ΘΑ ΕΙΝΑΙ ΞΑΝΑ Η ΙΔΙΑ

Αναγκαία η εκτεταμένη διαγραφή χρέους

Ο επικεφαλής εκπαίδευσης στο Ινστιτούτο Οικονομικών Σχέσεων στο Λονδίνο δρ Στιβ Ντέιβις μιλάει στην «Κ» για τις αλλαγές που θα δούμε

Συνέντευξη στον **ΒΑΣΙΛΗ ΚΩΣΤΟΥΛΑ**

Το σενάριο της βαθιάς ύφεσης, η οποία θα συνεχιστεί και μετά την πανδημία, αλλά θα δώσει τη θέση της σε ισχυρή ανάκαμψη στα χρόνια που θα ακολουθήσουν, προκρίνει ως το βασικό σενάριο για την επόμενη ημέρα στην παγκόσμια οικονομία ο επικεφαλής εκπαίδευσης στο Ινστιτούτο Οικονομικών Σχέσεων στο Λονδίνο δρ Στιβ Ντέιβις. Μιλώντας στην «Κ» εκφράζει την εκτίμηση ότι οι αλλαγές που θα δούμε σε παγκόσμια κλίμακα α-ντιστοιχούν σε ήδη δρομολογημένες τάσεις και το βάθος τους θα εξαρτηθεί από τον τρόπο με τον οποίο θα αντιδράσουν κυβερνήσεις και κοινωνίες. Υπογραμμίζει, άλλωστε, ότι η κρίση προσφέρει και ευκαιρίες. Ο ίδιος παρομοιάζει τις ΗΠΑ του 2020 με τη Βρετανική Αυτοκρατορία όπως αυτή εμφανιζόταν περίπου μία δεκαετία πριν από το 1914, περιγράφει ποιο είναι το πρόβλημα το οποίο αντιμετωπίζει η παγκοσμιοποίηση ανεξάρτητα από τις επιπτώσεις του κορωνοϊού και με το βλέμμα στην Ανατολική Ασία σκιαγραφεί το μοντέλο διακυβέρνησης που πιθανώς θα επικρατήσει διεθνώς μετά την πανδημία. Αναφέρει δε στον ψυχολογικό αντίκτυπο αυτής της κρίσης, τολμώντας την πρόβλεψη ότι μάλλον θα αναθεωρήσει κανείς τι πραγματικά έχει αξία στη ζωή.

— **Η κυρίαρχη άποψη στον δημόσιο διάλογο διεθνώς είναι ότι ο κόσμος δεν θα ξαναγίνει όπως τον γνωρίζαμε πριν από αυτή την πανδημία. Τι μας δίδασκε τελικά η ιστορική εμπειρία μέσα από ανάλογες κρίσεις και ποια είναι ευρύτερα η δική σας ανάλυση;**

—Θα πρέπει να αντισταθούμε σε αυτόν τον τρόπο σκέψης. Σίγουρα μια πανδημία όπως αυτή μπορεί να σηματοδοτήσει ένα σημαντικό ορόσημο ή μια διαίρεση στην Ιστορία, αλλά αυτό δεν σημαίνει ότι όλα θα μεταμορφωθούν. Εξετάζοντας πιο προσεκτικά τις μεγάλες πανδημίες στο παρελθόν, αυτό που παρατηρούμε είναι ότι δεν φέρνουν πραγματικά καινούργια πράγματα. Στην πραγματικότητα αυτό που κάνουν είναι μαζικά να επιταχύνουν και να εντείνουν τις αλλαγές και τις τάσεις που ήταν ήδη σε εξέλιξη και να επισπεύδουν τις κρίσεις που ήταν ήδη στο σημείο να συμβούν. Δείτε τη Μαύρη Πανώλη, μακράν την πιο καταστροφική πανδημία στην ιστορία της ανθρωπότητας, η οποία κατέστρεψε το κλασικό αρχοντικό σύστημα που ήδη αντιμετώπιζε προβλήματα (όπως έδειξαν οι τρομεροί λιμοί το 1310 και το 1320) και εξασθένησε τους κεντρικούς θεσμούς της πολιτικής του Υψηλού Μεσαίωνα (αυτοκρατορία, παπισμός, κλασικές μοναρχίες της Ευρώπης), που επίσης αντιμετώπιζαν αυξανόμενες προκλήσεις ήδη πριν φθάσει η Yersinia Pestis στην Μεσόβια.

Η κλίμακα και η διάρκεια των μεγεθυντικών και επιταχυντικών επιδράσεων των πανδημίας εξαρτώνται κάθε φορά από την αντίδραση των κοινωνιών και των κυβερνήσεων. Πάρτε το παράδειγμα της ισπανικής γρίπης του 1918-1919. Σκότωσε πάνω από 50 εκατ. ανθρώπους παγκοσμίως, αλλά η αντίδραση των κυβερνήσεων σήμαινε ότι δεν είχε τόσο μεγάλη επίδραση στην οικονομία και στην παγκόσμια διακυβέρνηση όσο είχε ο πρόσφατος τότε Μεγάλος Πόλεμος.

Ο λόγος είναι ότι παρόλο που όλοι γνώριζαν ότι συνέβη κάτι φοβερό, δεν έγινε βίωμα, δεν έγινε αντιληπτό ως κοινό, συλλογικό και δημόσιο γεγονός. Έτσι, δεν μπορεί κανείς να βρει για τέτοιες περιπτώσεις αντίστοιχα μνημεία σαν αυτά που βρίσκει για πολέμους ή σημαντικά τρομοκρατικά περιστατικά.

— **Σε ποιους τομείς της ανθρώπινης δραστηριότητας να περιμένουμε είτε αλλαγές είτε επιτάχυνση των ήδη δρομολογημένων αλλαγών;**

—Αναμένεται να δούμε πτώση στις διακρατικές αλυσίδες εφοδιασμού μεγάλων

αποστάσεων· μια κίνηση μετεγκατάστασης της παραγωγής ορισμένων πόρων και προϊόντων στην εγχώρια αγορά· μια υποχώρηση από την εξάρτηση σε «πάνω στην ώρα» συστήματα παράδοσης και μια επιστροφή στη διασφάλιση αποθεμάτων· διαρκείας μείωση των αεροπορικών ταξιδιών μεγάλων αποστάσεων, ιδίως των επαγγελματικών· αυστηρότερους συνοριακούς ελέγχους, με πολλές χώρες να επιμένουν σε καραντίνα δύο εβδομάδων για τουλάχιστον ένα χρόνο από τώρα. Αποδυνάμωση των υπερεθνικών μορφών διακυβέρνησης και εκ νέου έμφαση στην έννοια του εθνικού κράτους ως βασικού πολιτικού παίκτη, ως εστίας διαμόρφωσης πολιτικής και αποφάσεων. Θεσμοί όπως η Ε.Ε. αντιμετωπίζουν σοβαρές, πιθανώς υπαρκτές, προκλήσεις, οι οποίες στην πραγματικότητα θα επιδεινωθούν καθώς η πανδημία θα μελώνεται, παρόλο που προϋπήρχαν. Σοβαρά αποδυνάμωση της αποτελεσματικότητας των κυβερνήσεων στο τόξο των εύθραυστων κρατών που εκτείνονται από την Κεντρική Ασία έως τη Μέση Ανατολή και τη Σααελιανή Αφρική, σε ορισμένες περιπτώσεις με ουσιαστική κατάρρευση των κρατικών λειτουργιών. Μεγάλη κρίση χρέους και πτώση στην αξία πολλών τύπων περιουσιακών στοιχείων. Αυτό είναι κάτι που θα συνέβαινε ούτως ή άλλως, αλλά έχει επιταχυνθεί από την πανδημία και από τις κυβερνητικές αντιδράσεις σε αυτήν, στοιχεία που θα την καταστήσουν μεγαλύτερη απ' ό,τι θα ήταν διαφορετικά. Είτε θα υπάρξουν εκτεταμένες χρεοκοπίες και πτωχεύσεις είτε θα υπάρξει εκτεταμένη συγχώρεση

“
Η υποχώρηση του ΑΕΠ θα διαρκέσει για μερικά χρόνια και στη συνέχεια θα ακολουθήσει μια ισχυρή ανάκαμψη.

“
Θα καταγραφεί τεράστια πτώση της οικονομικής δραστηριότητας στα δύο κεντρικά τρίμηνα του τρέχοντος έτους.

χρέους. Βραχυπρόθεσμα και σε υγειονομικό επίπεδο, η πανδημία θα πλύνει τους φτωχούς χειρότερα από τους πλούσιους. Μεσοπρόθεσμα και μακροπρόθεσμα, οι οικονομικές συνέπειές της και η αποδιοργάνωση που προκαλεί στα υπάρχοντα συστήματα θα πλύνει περισσότερο τους πλούσιους, απλώς και μόνον επειδή έχουν περισσότερα να χάσουν και περισσότερο να επωφεληθούν από το status quo. Ενδεχομένως να δούμε, σε περίπου 18 μήνες, σοβαρό πληθωρισμό, εάν τα μέτρα διατήρησης της ρευστότητας τα οποία οι κυβερνήσεις έχουν θέσει σε εφαρμογή οδηγήσουν σε αποτελεσματική ζήτηση εν μέσω μιας κατεστραμμένης πλευράς της προσφοράς, μόλις τελειώσει η κρίση. Πιθανώς ενίσχυση της προβολής και της υποστήριξης των περιβαλλοντικών πολιτικών (θα ενισχυθεί επίσης η αντίθεση σε αυτές). Πάντως, οι πολιτικές ριζοσπαστικές ταυτότητας ξαφνικά θα εξαφανιστούν.

— **Οι απόψεις για το μέλλον της παγκοσμιοποίησης μετά την πανδημία διίστανται. Ανήκете μάλλον σε εκείνους οι οποίοι προβλέπουν μεγαλύτερη**

Ο δρ Στιβ Ντέιβις μιλώντας στην «Κ» εκφράζει την εκτίμηση ότι οι αλλαγές σε παγκόσμια κλίμακα αντιστοιχούν σε ήδη δρομολογημένες τάσεις.

Οι ευκαιρίες της επόμενης ημέρας

— **Κάθε κρίση είναι και ευκαιρία. Ποιες είναι οι ευκαιρίες που γεννά αυτή η πανδημία με τις καθολικές επιπτώσεις της;**
— Θα προσφέρει σημαντικές ευκαιρίες για νέους τρόπους οργάνωσης της εργασίας και των επιχειρήσεων. Πολλοί εργοδότες θα ανακαλύψουν ότι η εργασία στο σπίτι είναι πραγματικά αποτελεσματική και προσφέρει ευκαιρίες για σημαντική μείωση του σταθερού κόστους, π.χ. μειώνοντας τους χώρους που απαιτούνται για γραφεία. Ωστόσο, οι εργαζόμενοι πιθανότατα θα θέλουν απελευθέρωση να επιστρέψουν στο γραφείο! Θα υπάρξουν ευκαιρίες για να δοκιμαστούν νέοι τρόποι οργάνωσης τομέων όπως η εκδηλώσεις και η εκπαίδευση. Επιπλέον, η αναδιάρθρωση των αλυσίδων εφοδιασμού, την οποία προσωπικά αναμένω, θα προσφέρει και ευκαιρίες.
— **Υπάρχει και ψυχολογικός αντίκτυπος αυτής της κρίσης; Πώς επιδρά στην ανθρώπινη συμπεριφορά;**

— Τα πειστήρια από προηγούμενες μεγάλες πανδημίες καταδεικνύουν ότι θα έχει δύο αντίθετες επιπτώσεις στην ψυχολογία των ανθρώπων (οι οποίες συχνά εντοπίζονται στο ίδιο άτομο). Η πρώτη αφορά μια τάση για μεγαλύτερη σοβαρότητα, μια συνειδητοποίηση ότι ορισμένα πράγματα απλώς έχουν σημασία και μια αντίστοιχη ανυπομονησία για το τι έρχεται ως πνευματική και πολιτιστική αυτοϊκανοποίηση. Αυτό μπορεί να πάρει μια μορφή αναβίωσης της θρησκευτικής ευλάβειας, αλλά μπορεί να λάβει και μια κοσμική μορφή. Δίνεται μεγαλύτερη έμφαση στην ηρεμία (κυριολεκτική και μεταφορική), στον αυτοέλεγχο και στον περιορισμό. Η άλλη επίπτωση αφορά τη μετάβαση σε έναν ηδονισμό με κεντρική ιδέα το «ζω για την ημέρα», πάνω στη βάση ότι η ζωή είναι σύντομη και ευάλωτη, οπότε «πρόξενά» να τις επιθυμίες σου, μην τις κρατάς πίσω».

περιχαράκωση πίσω από τα εθνικά σύνορα, παρά τη διεθνή οικονομική αλληλεξάρτηση. Ποιο είναι το σκεπτικό σας και σε ποιον βαθμό θεωρείτε ότι παράγοντες όπως οι επερχόμενες προεδρικές εκλογές στις ΗΠΑ θα λειτουργήσουν ως καταλύτες προς τη μία ή την άλλη κατεύθυνση;

— Δεν νομίζω ότι οι προεδρικές εκλογές των ΗΠΑ θα έχουν πραγματικά μεγάλη επιρροή στην ευρύτερη τάση, η οποία έχει δομικά αίτια και οδηγούς, ακόμη και αν ενσωματώνεται σε συγκεκριμένα άτομα, όπως ο Τραμπ. Υπάρχουν κέρδη αποδοτικότητας από στοιχεία όπως η μεγαλύτερη εξειδίκευση της προσφοράς και η μείωση του αποθέματος και η αξιοποίηση των διαφορετικών τιμών για διαφορετικά στάδια μιας παραγωγικής διαδικασίας. Το πρόβλημα είναι ότι, στο περιθώριο, αυτή η αυξημένη αποδοτικότητα στη χρήση των πόρων έρχεται με το κόστος της αυξημένης ευθραυστότητας και της ευπάθειας σε διαταραχές. Παράλληλα, η διαδικασία οικονομικής ολοκλήρωσης (η παγκοσμιοποίηση, όπως την αποκαλούμε) έχει νικητές και ηττημένους. Η δυσάρεσκη των ηττημένων δεν καθοδηγείται τόσο πολύ από οικονομικούς παράγοντες άμεσα (αν και παίζουν ρόλο). Πρόερχεται μάλλον από την αντίληψη της παγκοσμιοποίησης ως απειλής για την ταυτότητα και την κοινωνική σταθερότητα. Η οικονομική παγκοσμιοποίηση οικοδομείται μέσω της χρήσης διεθνών συνθηκών και συμβάσεων και εμπορικών συμφωνιών, που δεσμεύουν τις εκλεγμένες κυβερνήσεις και έτσι απομα-

“
Το ερώτημα που έχει σημασία δεν είναι πότε θα χαλαρώσει η καραντίνα, αλλά ποιο επίπεδο ελέγχων θα παραμείνει σε 2η φάση.

“
Θεσμοί όπως η Ε.Ε. αντιμετωπίζουν σοβαρές, πιθανώς υπαρκτές, προκλήσεις, οι οποίες στην πραγματικότητα θα επιδεινωθούν.

κρύνουν σημαντικούς τομείς της ζωής από το πεδίο της τακτικής εκλογικής πολιτικής. Αυτό ήταν αποδεκτό όσο οι περισσότεροι έβλεπαν τον εαυτό τους να ωφεληθούν, αλλά τώρα προκαλεί έντονη πολιτική δυσάρεσκη. Επιπλέον, ολόκληρο το σύστημα εξαρτάται από μια ηγεμονική δύναμη — τις Ηνωμένες Πολιτείες. Οι ΗΠΑ έχουν χάσει εδώ και κάποιο καιρό αυτή τη θέση (βρίσκονται σε μια παρόμοια κατάσταση με τη Βρετανική Αυτοκρατορία περίπου μία δεκαετία πριν από το 1914) και αντιμετωπίζουν μια πρόκληση από υποδεέστερες δυνάμεις (κυρίως την Κίνα, αλλά και τη Ρωσία και την Ινδία), καθώς και ένα αυξανόμενο πρόβλημα κατάρρευσης της πολιτικής τάξης σε μεγάλο μέρος του κόσμου, με την ενίσχυση του λεγόμενου πολέμου τέταρτης γενιάς. Αυτό αποσταθεροποιεί ολόκληρη τη διεθνή τάξη.

— **Τι είδη διακυβέρνησης θα δούμε να ανθούν την επόμενη ημέρα και κατ'επέκταση τι χαρακτηριστικά ηγεσίας θα έρθουν στο προσκήνιο;**
— Νομίζω ότι το μοντέλο διακυβέρνησης που εντοπίζεται στην Ανατολική

Ασία —Ταϊβάν, Σιγκαπούρη, Ν. Κορέα— θα είναι όλο και περισσότερο το μοντέλο διεθνώς. Αυτό σημαίνει μια κυβέρνηση που είναι πιο δραστήρια και παρεμβατική από ό,τι είναι τελευταία οι δυτικές, αλλά η οποία επίσης ξοδεύει πολύ μικρότερο μέρος του ΑΕΠ (επειδή η λειτουργία της κυβέρνησης αντιμετωπίζεται διαφορετικά). Επομένως, ισχυρότερο και πιο εκτεταμένο, αλλά μικρότερο κράτος. Αυτό συνδέεται με έμφαση στην κοινωνική αλληλεγγύη και πειθαρχία. Φυσικά, πολλές περιοχές δεν θα μπορούσαν να συνειδητοποιήσουν ότι αυτό είναι το μοντέλο. Το είδος της ηγεσίας θα διαφέρει σημαντικά. Είναι πιθανό να δοούμε μια αυξανόμενη αντίθεση μεταξύ δύο μοντέλων ηγεσίας — της τεχνοκρατικής και της χαρισματικής, που συχνά περιγράφεται ως λαϊκιστική.

— **Πώς θα περιγράφατε το καλό και το κακό σενάριο για την οικονομία την επόμενη ημέρα;**

— Το πρώτο πράγμα που πρέπει να συνειδητοποιήσουμε είναι ότι ο κόσμος θα δει μια τεράστια πτώση της οικονομικής δραστηριότητας στα δύο κεντρικά τρίμηνα του τρέχοντος έτους. Είναι σημαντικό να τονίσουμε ότι δεν πρόκειται για μια τυπική επιβράδυνση της ζήτησης του 20ού αιώνα, επομένως η κείνσιανή γλώσσα δεν είναι κατάλληλη, καθώς δεν θέλουμε να διατηρήσουμε, πόσο μάλλον να ωθήσουμε περαιτέρω, τη ζήτηση.

Αυτό είναι ένα σοκ στην πλευρά της προσφοράς και όχι στην πλευρά της ζήτησης. Η κατάρρευση της προσφοράς προκλήθηκε σκόπιμα από τις κυβερνήσεις ως ένα μέρος της προσπάθειας να θάσουν υπό έλεγχο την εξάπλωση του ιού.

Οι κυβερνήσεις επιδοτούν τις μισθοδοσίες για να διατηρήσουν τις επιχειρήσεις και το εργατικό δυναμικό έως ότου τα πράγματα αρχίσουν να επανέρχονται στο φυσιολογικό. Εάν επιτύχουν και οι αυστηροί έλεγχοι είναι σχετικά βραχύβιοι, τότε μπορεί να δούμε μια απότομη ανάκαμψη. Διαφορετικά, θα υπάρξει ένα πιο παρατεταμένο αποτέλεσμα και η ύφεση θα έχει σχήμα U και όχι σχήμα V. Ένα βασικό ερώτημα θα είναι πώς θα εξελιχθεί το ζήτημα του χρέους — οι κυβερνήσεις πιθανότατα θα πρέπει να δώσουν εντολή για σημαντική συγχώρεση χρέους εάν θέλουν να αποφύγουν το σχήμα U ή ακόμη και ένα σχήμα L.

Το ερώτημα που πραγματικά έχει σημασία δεν είναι πότε θα χαλαρώσει η καραντίνα, αλλά ποιο επίπεδο ελέγχων θα παραμείνει και στη συνέχεια, για πόσο καιρό και τι συνέπειες θα έχει. Όμως είναι αδύνατο να απαντήσουμε αυτό το ερώτημα, διότι θα μάθουμε ποιο είναι το «σωστό» επίπεδο συνεχιζόμενου ελέγχου μόνο μέσα από μια διαδικασία δοκιμής και σφάλματος, και δεν μπορούμε να είμαστε σίγουροι για πόσο καιρό θα διαρκέσει η πανδημία, έστω και αν ο υπολογισμός μας κινείται περίπου στους 18 μήνες. Επομένως, το καλύτερο δυνατό σενάριο θα είναι μια έντονη ύφεση φέτος, την οποία θα ακολουθήσει μια πολύ έντονη ανάκαμψη τον επόμενο χρόνο. Θα είμαστε πολύ πολύ τυχεροί αν συμβεί αυτό. Το επόμενο καλύτερο σενάριο είναι μια σοβαρή ύφεση που θα διαρκέσει για μερικά χρόνια, αλλά θα την ακολουθήσει μια ισχυρή ανάκαμψη.

Το χειρότερο σενάριο είναι ότι ε-λεγχος που πρέπει να εφαρμοχθεί θα προκαλέσουν μόνιμη απώλεια παραγωγικής ικανότητας και θα συμπίεσουν τους μακροπρόθεσμους ρυθμούς ανάπτυξης για κάποιο χρονικό διάστημα (φαινόμενο υστέρησης) ή ότι οι κυβερνήσεις θα κάνουν σοβαρά λάθη (όπως το να μεπερδέψουν τη νομισματική με τη δημοσιονομική πολιτική) καθιστώντας την πτώση βαθύτερη και πιο μακροχρόνια.

Σε αυτή την περίπτωση θα εξετάζαμε κάτι σαν τη Μεγάλη Ύφεση. Με τον κίνδυνο να γίνω βαρετός, νομίζω ότι το δεύτερο σενάριο είναι το πιο πιθανό.

Υφεση 6,7% και 10,6% για φέτος «βλέπουν» τα δύο σενάρια της Eurobank

Της **ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΛΑΡΑ**

Δύο σενάρια, με προβλεπόμενη ύφεση 6,7% στο ήπιο και 10,6% στο δυσμενές, περιλαμβάνει έκθεση της Eurobank για τις επιπτώσεις του κορωνοϊού στην ελληνική οικονομία, που δόθηκε στη δημοσιότητα. Αντιστοίχως, τα δύο σενάρια προβλέπουν αύξηση της ανεργίας 20,9% στο ήπιο και 22,8% στο δυσμενές (από 17,3% το 2019).

Στο δημοσιονομικό πεδίο, η έκθεση προβλέπει πρωτογενές έλλειμμα 0,3%-7,5% του ΑΕΠ (τρία σενάρια) και αύξηση του χρέους στο 195,3% του ΑΕΠ. Οι συγγραφείς της μελέτης (Τάσος Αναστασάτος, επικεφαλής οικονομολόγος της τράπεζας, και Στυλιανός Γώγος, Αννα Δημητριάδου και Θεόδωρος Σταματίου) υποστηρίζουν σχετικά με την ύφεση ότι «η ακριβής πρόβλεψη είναι αδύνατη», καθώς δεν είναι βέβαιη η διάρκεια των μέτρων αποστασιοποίησης, όπως και η φύση και

Προβλέπουν επίσης αύξηση της ανεργίας 20,9% στην ήπια εκδοχή και 22,8% στη δυσμενή.

το μέγεθος των μέτρων δημοσιονομικής στήριξης και οι μακροπρόθεσμες επιπτώσεις στη συμπεριφορά καταναλωτών και επενδυτών.

Παρ' όλα αυτά, έχουν διαμορφώσει δύο σενάρια, τα οποία είναι δυσμενέστερα από τις αντίστοιχες προβλέψεις της κυβέρνησης και της Τράπεζας της Ελλάδος, ελαφρώς δυσμενέστερα από του IOBE και κοντά σε αυτά του Γραφείου Προϋπολογισμού του Κράτους στη Βουλή. Είναι, επίσης, κάπως πιο αισιόδοξα —κυρίως το δυσμενές— από το χθεσινό σενάριο της Morgan Stanley για ύφεση 6,6% έως 13,3%. Το δυσμενές σενάριο της Eurobank είναι

Σύμφωνα με τους αναλυτές της Eurobank, η ακριβής πρόβλεψη της ύφεσης είναι αδύνατη, καθώς δεν είναι βέβαιη η διάρκεια των μέτρων αποστασιοποίησης, η φύση και το μέγεθος των μέτρων δημοσιονομικής στήριξης και οι μακροπρόθεσμες επιπτώσεις στη συμπεριφορά καταναλωτών και επενδυτών.

κοντά σε αυτό του ΔΝΤ. Οι παραδοχές για τα δύο σενάρια είναι: 1. Στο ήπιο, άρση των μέτρων αποστασιοποίησης τον Μάιο, χωρίς επανάληψη τους αργότερα και χωρίς δομική αλλαγή στη συμπεριφορά καταναλωτών και επενδυτών, και δημοσιονομικά μέτρα στήριξης 6,8 δισ. ευρώ. Το 2021 αναμένεται σταδιακή ανάκαμψη. 2. Στο δυσμενές σενάριο, πιο εκτεταμένη εφαρμογή των μέτρων κοινωνικής αποστασιοποίησης, αλλαγή στη συμπεριφορά καταναλωτών και επενδυτών και δημοσιονομικά μέτρα 10 δισ. ευρώ.

Στο δημοσιονομικό πεδίο, οι συγγραφείς επισμαίνουν ότι για πρώτη φορά από το 2013 θα σημειωθεί πρωτογενές έλλειμμα και διαμορφώνουν τρία σενάρια, με βάση την παραδοχή ότι η δημοσιονομική στήριξη θα είναι 6,8 δισ. ευρώ και ότι η οικονομία θα επανέλθει σε ρυθμούς κανονικότητας από τα μέσα Μαΐου. Τα τρία σενάρια διαφοροποιούνται ως προς την απόκλιση των εσόδων από τον

στόχο του προϋπολογισμού και είναι -0,3% του ΑΕΠ με μηδενική επιπτώση στα έσοδα, -2,9% με μείωση εσόδων κατά 10% και -7,5% του ΑΕΠ με μείωση εσόδων κατά 25%. Σημειώνεται ότι το ΔΝΤ προβλέπει πρωτογενές έλλειμμα 5,1% του ΑΕΠ και πηγές της ΤτΕ εκτιμούν ότι αυτό θα είναι 3%-4% του ΑΕΠ.

Για την ανάλυση βιωσιμότητας του χρέους, εξάλλου, οι συγγραφείς βασίζονται στην παραδοχή πρωτογενούς ελλείματος 7,5% του ΑΕΠ. Άλλες παραδοχές είναι τα δημοσιονομικά μέτρα στήριξης 6,8 δισ. ευρώ και η μη χρήση του ταμειακού αποθέματος. Σε αυτή την περίπτωση, το χρέος αναμένεται να αυξηθεί στο 195,3% του ΑΕΠ, από 176,6% του ΑΕΠ το 2019. «Η χρήση του ταμειακού αποθέματος για τη χρηματοδότηση της δημοσιονομικής στήριξης θα βελτιώσει την πορεία του χρέους βραχυπρόθεσμα, αλλά θα έχει επιπτώση στη μακροχρόνια βιωσιμότητα του», σημειώνουν.

Στον «αέρα» βρίσκονται τα σχέδια εκμετάλλευσης υδρογονανθράκων

Νέα δεδομένα λόγω κατάρρευσης της τιμής πετρελαίου - Αβέβαιο είναι το μέλλον για Πρίνο

Της ΧΡΥΣΕΑΣ ΛΙΑΓΓΟΥ

Φρένο στο άνοιγμα της πολλά υποσχόμενης για την Ελλάδα αγοράς των υδρογονανθράκων βάζει η διπλή καταιγίδα της κατακρήμνισης των τιμών του αργού και της κατακόρυφης μείωσης της ζήτησης από την επιδημία του κορωνοϊού, που ξέσπασε στη διεθνή πετρελαϊκή αγορά. Οι μεγάλες πετρελαϊκές διεθνώς που είδαν τα έσοδά τους να μειώνονται δραματικά, καθώς η τιμή του αργού από τις αρχές του έτους υποχώρησε 70%-80%, πέφτοντας κάτω από τα 20 δολ./βαρέλι, προχωρούν σε περικοπές των επενδυτικών τους προγραμμάτων κατά 50 δισ. δολ., στρατηγική που επηρεάζει και τα projects των Total, ExxonMobil και Repsol στην Κρήτη και το Ιόνιο αλλά και τον προγραμματισμό των ΕΛΠΕ και Energean για ερευνητικές γεωτρήσεις στον Πατράϊκό Κόπλο και το Κατάκολο.

Ακόμη πιο άμεσες είναι οι επιπτώσεις στο μοναδικό «ζωντανό» κοιτάσμα στην Ελλάδα, αυτό του Πρίνου, που διαχειρίζεται η Energean. Η παραγωγή του κοιτάσματος

Οι περικοπές επενδύσεων από μεγάλες πολυεθνικές επηρεάζουν και τις έρευνες για υδρογονάνθρακες στην Ελλάδα.

τος είναι ζημιωμένος και η εταιρεία έχει ενημερώσει την κυβέρνηση για την αδυναμία διαχείρισης της συνέχισης της λειτουργίας του, προτείνοντας μέτρα στήριξης μεταξύ των οποίων τη μετατροπή μέρους του κοιτάσματος σε αποθηκευτικό χώρο πετρελαίου αλλά ακόμη και την κρατικοποίηση του.

Το κόστος εξόρυξης για το κοιτάσμα του Πρίνου είναι υψηλό λόγω των δυσκολιών άντλησης και ανέρχεται στα 22 δολ./βαρέλι. Βέβαια επειδή το πετρέλαιο που παράγει είναι βαρύ σε θείο, η Energean το πουλάει, βάσει μακροχρόνιου συμβολαίου, στην BP περί τα 7-8 δολ./βαρέλι χαμηλότερα από την τιμή του μπρεντ. Η παραγωγή του Πρίνου ήταν προ-

Το κόστος εξόρυξης για το κοιτάσμα του Πρίνου είναι υψηλό λόγω των δυσκολιών άντλησης και ανέρχεται στα 22 δολ./βαρέλι.

βληματική και πριν από την κατάρρευση των τιμών γι' αυτό και η Energean είχε προβεί σε περικοπές δαπανών ύψους 80 εκατ. δολ. με αποτέλεσμα η παραγωγή να μειωθεί κατά 20% το 2019 σε σχέση με το 2018, στα 3.300 βαρέλια την ημέρα. Η κρίση τιμών ενέτεινε τα προβλήματα και κατέστησε μη διαχειρίσιμη τη συνέχιση της παραγωγής του, απειλώντας

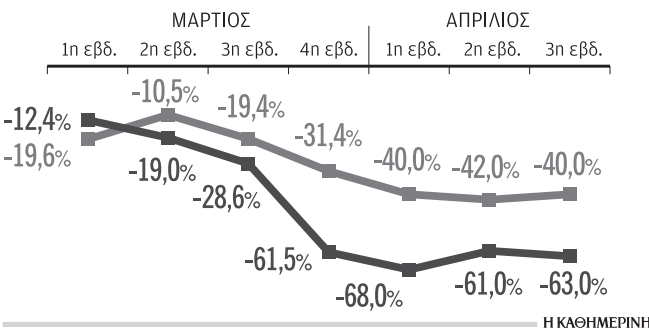
άμεσα και την απασχόληση περίπου 270 εργαζομένων. Σε μια προσπάθεια να διασφαλίσει ρευστότητα η Energean βγάζει προς πώληση περιουσιακά στοιχεία. Έχει ήδη πουλήσει ένα από τα δύο πλοία που διαθέτει, ενώ προς πώληση έχει βγάλει και το γεωτρήπανο. Κύκλοι της Energean μιλώντας στην «Κ» δεν κρύβουν το αδιέξοδο στο οποίο έχει περιέλθει το

κοίτασμα του Πρίνου, κάνοντας σαφές ότι η παραγωγή δεν μπορεί να συνεχιστεί χωρίς στήριξη από την πολιτεία.

Τα δύο σενάρια

Το πρόβλημα έχει γνωστοποιηθεί στην κυβέρνηση με την οποία η εταιρεία είναι σε ανοικτή γραμμή το τελευταίο διάστημα για την αναζήτηση λύσης. Η παρέμβαση της κυβέρνησης για την εξασφάλιση χαμηλότοκων δανείων μέσω της ΕΤΕπ, όπως έγινε με τη ΔΕΗ, είναι ένα από τα μέτρα που η εταιρεία θέτει στο τραπέζι των συζητήσεων. Το δεύτερο μέτρο είναι η δυνατότητα χρήσης μέρους του κοιτάσματος ως αποθήκης, κάτι που θα εξασφαλίσει σημαντικά έσοδα λόγω της αυξημένης ζήτησης για αποθηκευτικούς χώρους διεθνώς. Κάτι τέτοιο προϋποθέτει τη μετατροπή της άδειας παραχώρησης του κοιτάσματος, αφού δεν προβλέπει αξιοποίηση ως αποθήκη. Το έσχατο σενάριο που μπαίνει στο τραπέζι των συζητήσεων είναι η κρατικοποίηση του, αφού η Energean δεν φαίνεται διατεθειμένη να συνεχίσει να το λειτουργεί επί ζημιά.

Η πορεία της αγοράς βενζίνης και πετρελαίου κίνησης

Λουκέτα μετά τον Μάιο αναμένει η αγορά

Μη διαχειρίσιμη θα είναι η κατάσταση για τις μικρές εταιρείες εμπορίας και τα πρατήρια καυσίμων μετά τον Μάιο, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις στελεχών του κλάδου. Η αγορά, που έχει χάσει το 70% του όγκου πωλήσεων βενζινών και το 45% του πετρελαίου κίνησης, κρατιέται όρθια αυτή τη στιγμή από το πετρέλαιο θέρμανσης, οι πωλήσεις του οποίου έχουν αυξηθεί κατά 120% στη χονδρική αγορά και κατά 50% στη λιανική, αφού καταναλωτές και μεσάζοντες αποθεματοποιούν ποσότητες για την επόμενη χειμερινή περίοδο αξιοποιώντας τις πολύ χαμηλές τιμές (79 λεπτά το λίτρο μέση τιμή πανελλαδικά). Με τη λήξη της περιόδου διακίνησης πετρελαίου θέρμανσης, στα τέλη Απριλίου, η αγορά θα γυρίσει συνολικά στο βαθύ κόκκινο, πιέζοντας ασφυκτικά εταιρείες και πρατήρια κυρίως στις τουριστικές περιοχές, που συνθίζαν να στηρίζουν το μεγαλύτερο μέρος του τζίρους τους στην κίνηση των θερινών μηνών.

Την ανησυχία τους για «λουκέτα» τόσο σε εταιρείες εμπορίας όσο και σε πρατήρια μετά τον Μάιο εκφράζουν με δηλώσεις τους στην «Κ» ο πρόεδρος του ΣΕΕΠΕ, Γιάννης Αληγιζάκης, και ο πρόεδρος της ΠΟΠΕΚ, Γιώργος Ασλάνογλου. Ο κλάδος πέραν της μείωσης της ζήτησης έχει δεχθεί πιέσεις στη ρευστό-

Απειλούνται πρατήρια και μικρές εταιρείες εμπορίας που είναι εκτός ΚΑΔ, αλλά ο τζίρος τους έχει μειωθεί δραματικά.

τητα και από το μέτρο της παράταξης μετακρονολογημένων επιταγών, ενώ δεν έχει συμπεριληφθεί σε κανένα ΚΑΔ. Και ενώ τα έσοδα από πωλήσεις έχουν κατακρημνιστεί, ο κλάδος υποχρεώνεται να προπληρώνει φόρους και δασμούς, που αντιστοιχούν στο 70% της αξίας των προϊόντων. Ο ΣΕΕΠΕ απέστειλε χθες νέα επιστολή στο υπουργείο Οικονομικών (δύο-τεριχ μέρα σε ένα μήνα) με αίτημα την παροχή πίστωσης ενός μήνα στις πληρωμές φόρων και δασμών, επισημαίνοντας τους κινδύνους βιωσιμότητας από την έλλειψη ρευστότητας. Με νεότερη επιστολή της στις 22 Απριλίου και η ΠΟΠΕΚ ζητάει από το υπουργείο Οικονομικών να συμπεριληφθεί ο κλάδος στις πληρωμές επιχειρήσεις ώστε να τύχει της αντίστοιχης στήριξης. Σε μια προσπάθεια ενίσχυσης της αγοράς, τα συναρμόδια υπουργεία εξετάζουν και το μέτρο παράταξης της διακίνησης του πετρελαίου θέρμανσης πέραν του Απριλίου.

«Χτίζουν» αποθέματα σε χαμηλές τιμές τα ελληνικά διυλιστήρια

Τα διυλιστήρια της χώρας, που είναι άμεσα συνδεδεμένα με τη διεθνή αγορά πετρελαίου, καλούνται να διαχειριστούν μια πρωτόγνωρη κατάσταση, αποτέλεσμα της μεταβλητότητας που έχει προκαλέσει η πρωτοφανής μείωση των τιμών και παράλληλα η κατακόρυφη υποχώρηση της ζήτησης λόγω των περιοριστικών μέτρων μετακίνησης που ελήφθησαν διεθνώς για την καταπολέμηση της COVID-19 και την οποία στελέχη του κλάδου περιγράφουν στην «Κ» ως την απόλυτη ανισορροπία προσφοράς και ζήτησης. Το γεγονός ότι

τα ελληνικά διυλιστήρια δεν έχουν δραστηριότητα στον τομέα της παραγωγής υδρογονανθράκων, που δέχεται τις μεγαλύτερες πιέσεις, περιορίζει σημαντικά τις επιπτώσεις από τη διπλή κρίση χαμηλών τιμών και μείωσης της ζήτησης. Γι' αυτό και τα ελληνικά διυλιστήρια (ΕΛΠΕ και Motor Oil) συνεχίζουν να λειτουργούν με σχεδόν κανονικούς ρυθμούς, αξιοποιώντας και τους μεγάλους αποθηκευτικούς χώρους που διαθέτουν για αποθήκευση αργού και προϊόντων σε χαμηλές τιμές. Σημαντική θα είναι η επίπτωση στην

αποτίμηση των αποθεμάτων, η οποία όμως αποτυπώνεται ως λογιστική ζημία.

Αντιθέτως, οι εταιρείες διύλισης επωφελούνται από τις χαμηλές τιμές, αφού απαιτούνται μικρότερα κεφάλαια κίνησης για αγορές αργού. Από τις χαμηλές τιμές επωφελούνται και οι καταναλωτές, αν και τα υψηλά ποσοστά φόρων και δασμών δεν επιτρέπουν σημαντική αποκλιμάκωση της τιμής. Ήδη, πάντως, η τιμή της αμόλυβδης στην αντλία διαμορφώνεται κοντά στο 1,3 ευρώ το λίτρο και του πετρελαίου θέρμανσης στα

79 λεπτά το λίτρο. Σε μακροπρόθεσμο επίπεδο, οι συνολικότερες επιπτώσεις για την ελληνική οικονομία είναι θετικές. Δεδομένου ότι ο βαθμός εξάρτησης από το εισαγόμενο πετρέλαιο είναι υψηλός, οι χαμηλές τιμές αναμένεται να βελτιώσουν το εμπορικό ισοζύγιο, ενώ θα συμβάλουν και στη μείωση του πληθωρισμού. Η εγχώρια αγορά αναμένει σταθεροποίηση των τιμών σε χαμηλά επίπεδα για όλο το 2020 και εκτιμά ότι η πορεία θα καθοριστεί από την εξέλιξη της ζήτησης στην Αμερική, που είναι η μεγαλύτερη καταναλώ-

τρια χώρα παγκοσμίως, όπως και στην Κίνα, αλλά και από τα μέτρα σταδιακής επανεκκίνησης της οικονομικής δραστηριότητας στην Ευρώπη.

Την κατάσταση που διαμορφώνεται στην εσωτερική αγορά καυσίμων παρακολουθεί μέσω συνεχών επαφών με τους φορείς του κλάδου το υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, το οποίο, σύμφωνα με πληροφορίες, εξετάζει πρόσθετα μέτρα παρέμβασης για την ενίσχυση της ρευστότητας και την αποτροπή κατάρρευσης επιχειρήσεων.

kathimerini.com.cy

Η Καθημερινή της Κυριακής στην πόρτα του σπιτιού σας!

Απλά συμπληρώστε τα στοιχεία σας online καθ' όλη τη διάρκεια της βδομάδας ή και την ίδια μέρα της Κυριακής.

Η εφημερίδα σας θα βρίσκεται στην πόρτα σας! Αξιοπίστη και Άμεση ενημέρωση στο σπίτι!

Η Καθημερινή της Κυριακής στηρίζοντας τις ευπαθείς ομάδες και όσους αδυνατούν να κυκλοφορήσουν προσφέρει υπηρεσία κατ' οίκον παράδοσης της εφημερίδας στο σπίτι σας.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
Η αλήθεια είναι στη γνώση.

Τιμή εφημερίδας με την παράδοση 3 ευρώ | Πληρωμή με την παράδοση με contact less card.
Ισχύει πιστωτικά για παράδοση εντός των Δήμων Λευκωσίας, Στροβόλου, Λακατόμιας, Έγκωμης, Αγ. Δομετίου, Αγ. Παντελεήμονος, Λατσιών.

Νέα ώθηση στο Χρηματιστήριο έδωσε το άλμα των τραπεζών

Ο Γενικός Δείκτης έκλεισε με κέρδη 1,41%, ενώ ο τραπεζικός ενισχύθηκε 5,12%

Της ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ

Με σημαντικά κέρδη έκλεισε το Χρηματιστήριο Αθηνών μετά ένα μίνι ράλι, το οποίο ξεκίνησε στις 14.30 και στα χαμηλά ημέρας, ενώ νέο άλμα σημείωσαν οι τραπεζικές μετοχές, σε μία συνεδρίαση κατά τα άλλα έντονης μεταβλητότητας. Στο χθεσινό θετικό κλίμα στο Χ.Α. συνέβαλε η άνοδος στις διεθνείς αγορές οι οποίες, παρά τη νέα βουτιά του πετρελαίου και τις προειδοποιήσεις για τα κέρδη του 2020 που εξέδωσαν πολλές εταιρείες, συνεχίζουν να έχουν στραμμένο το βλέμμα στην άρση των περιοριστικών μέτρων και στην επανεκκίνηση των οικονομιών, καθώς και στις αποφάσεις των κεντρικών τραπεζών, με την ΕΚΤ να εκτιμάει ευρέως ότι θα προσχωρήσει αύριο Πέμπτη σε αύξηση του μεγέθους του έκτακτου QE. Παρά την υποβάθμιση της σύστασης της HSBC για τις ελληνικές μετοχές, λόγω του σοκ που προκαλεί στην οικονομία η πανδημία, θολώνοντας τις προοπτικές των ελληνικών τραπεζών, οι εγχώριοι αναλυτές εμφανίζουν τη συγκρατημένα αισιόδοξη για την πορεία της αγοράς.

Στο χθεσινό θετικό κλίμα στο Χ.Α. συνέβαλε η άνοδος στις διεθνείς αγορές, που εστιάζουνστη σταδιακή άρση των περιορισμών παγκοσμίως.

Ο Γενικός Δείκτης έκλεισε με κέρδη 1,41% στις 634,96 μονάδες και κοντά στα υψηλά ημέρας, ενώ ο τίτλος διαμορφώθηκε στα 62,51 εκατ. ευρώ. Ο δείκτης υψηλής κεφαλαιοποίησης σημείωσε άνοδο 2,25% στις 1.539,64 μονάδες, ενώ με ριακές απώλειες 0,11% έκλεισε ο δείκτης μεσαίας κεφαλαιοποίησης, στις 904,84 μονάδες. Νέο άλμα σημείωσε ο τραπεζικός δείκτης, ο οποίος έκλεισε στο +5,12% και τις 349,95 μονάδες, με την Εθνική Τράπεζα να σημειώνει κέρδη 6,66%, την Alpha Bank να κλείνει στο +5,25%, τη Eurobank στο +5,37% και την Πειραιώς στο +1,46%.

Η σχετική βελτίωση της επενδυτικής ψυχολογίας και ο συγχρονισμός του ελληνικού χρηματιστηρίου κυρίως με τις ευρωπαϊκές αγορές δίνουν προβάδισμα στο αισιόδοξο σενάριο, εκτιμούν χρηματιστηριακοί αναλυτές.

Και όλα αυτά τη στιγμή που χθες η HSBC «γύρισε» σε ουδέτερη τη στάση της για τις ελληνικές μετοχές, τονίζοντας πως ο πυρήνας της ελληνικής αγοράς μετοχών, ο τραπεζικός κλάδος, παραμένει εύθραυστος. Όπως εξήγησε, με την απουσία οικονομικής ανάκαμψης φέτος, η ποιότητα του ενεργητικού των ελληνικών τραπεζών καθώς και η κερδοφορία τους θα επιδεινωθούν – και ο κλάδος ξεκινά από ήδη ευάλωτη θέση. Ετσι συστήνει στους επενδυτές να κοιτάζουν τις μετοχές που έχουν ισχυρότερους ισολογισμούς.

Κατά την άποψη της «Δεπόλας AXE-

ΠΕΥ», οι αγοραστικές διαθέσεις παραμένουν στο Χ.Α., ωστόσο η βραχυπρόθεσμη πορεία θα εξαρτηθεί εν πολλοίς από το ρίσκο επανεμφάνισης των περιοριστικών μέτρων.

«Συνεχίζουμε να ακολουθούμε αμυντική επενδυτική στρατηγική και υπενθυμίζουμε ότι κρίσιμες αντιστάσεις εντοπίζουμε στην περιοχή των 650 με 680 μονάδων», προσθέτει.

Η σταθεροποίηση του ελληνικού χρηματιστηρίου πάνω από τις 600 μονάδες είναι μια ικανοποιητική εξέλιξη, σημειώνει από την πλευρά του ο Δημήτρης Τζάνας,

διευθυντής επενδύσεων της «Κύκλος Χρηματιστηριακή», προσθέτοντας πως ο Γενικός Δείκτης θέτει υποψηφιότητα για να προσεγγίσει τις 650 μονάδες στον βαθμό που ο τραπεζικός κλάδος βελτιώσει τη συμπεριφορά του και υπάρξει συναλλακτική ανάκαμψη. Η σχετική βελτίωση της επενδυτικής ψυχολογίας και ο συγχρονισμός του ελληνικού χρηματιστηρίου με τις ευρωπαϊκές κυρίως αγορές δίνει προβάδισμα στο αισιόδοξο σενάριο, με αυτό της εκ νέου οπισθοδρόμησης προς τις 580 μονάδες να απομακρύνεται πρόσωρας.

ΞΕΝΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΑ

New York/Νέα Υόρκη				(σε δολάρια)			
Εταιρείες	Πριν από το κλείσιμο	ΜΕΤ. %					
3M COMPANY	156.1558	1.6308					
ALCOA CORP	7.665	4.0027					
ALLEGHANY CRP	555.44	1.1694					
ALTRIA GROUP	40.64	2.239					
AMAZON COM	2310.7785	-2.745					
AMER EXPRESS C	86.97	2.2455					
AMER INTNL GROU	25.34	4.7974					
AMGEN	237.33	-2.1037					
APPLE INC	279.64	-1.2466					
BANK OF AMERIC	23.97	2.1304					
BAXTER INTL IN	91.45	-1.3165					
BOEING CO	129.09	0.3186					
BRISTOL MYERS	62.17	-0.6234					
CAMPBELL SOUP	50.72	-1.0148					
CATERPILLAR IN	114.64	-0.4861					
CIGNA CORP	89.6	-1.6649					
CHEVRON	89.6	-0.1226					
CISCO SYSTEMS	42.72	-0.7896					
CTIGROUP	47.13	1.2242					
CERVECERIAS	14.04	3.4635					
COCA-COLA CO	46.86	0.171					
COLGATE PALMOL	70.45	-0.8166					
DANAS CORP	5.12	0.7874					
DIANA SHIPPING	1.86	2.1978					
DOW INC	35.36	2.6713					
DUPONT DE NMOU	45.64	4.1534					
ENTERGY CP	99.7	-1.5892					
EXXON MOBIL	44.525	1.3314					
FEDEX CORP	127.4	0.0864					
FORD MOTOR CO	5.378	4.0232					
INTL BUS MACHI	126.26	0.27					
GENERAL DYNAMI	136.07	1.1673					
GENERAL ELEC C	6.64	3.2659					
GOLDM SACHS GR	186.02	1.3512					
HALLIBURTON CO	9.295	4.321					
HARTFORD FINL	39.54	3.9705					
HP INC	15.73	4.6574					
HOME DEPOT INC	217.91	0.0689					
HONEYWELL INTL	142.79	2.0804					
INTEL CORP	58.32	-1.9337					
JOHNSON JOHN SO	151.98	-1.4972					
JPMORGAN CHASE	95.36	0.7821					
LAZARD	25.46	3.0352					
MC DONALD'S COR	187.09	0.6455					
MERCK & CO	80.95	-3.608					
MICROSOFT CP	170.35	-2.1258					
3M COMPANY	156.22	1.6726					
MORGAN STANLEY	39.89	1.4755					
NIKE INC CL B	89.11	-0.2909					
NORFOLK SOUTHE	168.91	1.2225					
PFIZER INC	37.7788	-1.438					
PROCTER & GAMB	116.28	-0.9962					
ROCKWELL AUTOM	192.61	6.0161					
SCHLUMBERGER L	16.22	1.0592					
SOUTHERN	58.06	-0.7182					
STEALTH GAS	2.12	1.4354					
TSAKOS ENERGY	4.1682	3.6866					
UNISYS CORP	12.72	2.4155					
UNITEDHEALTH G	289.6	-1.4899					
US BANCORP	36.84	2.6756					
VERIZON COMMS	57.85	0.0692					

WALT DISNEY CO				107.17				1.0466			
WELLS FARGO & WARMALT INC				28.975				1.9887			
				128.19				-0.0857			
London/Λονδίνο											
Εταιρείες	Χθες	ΜΕΤ. %									
ANGLO AMERICAN	1450.6	4.706									
A.B.FOOD	1838.413	-0.027									
ADMIRAL GROUP	2333	2.056									
ASHTREAD GRP	2106.29937	5.592									
ANTOFAGASTA	774.4	1.229									
AVIVA PLC	249.5	4.481									
ASTRAZENECA	8280.0661	-1.283									
BABCOCK INTL	411.8369	0.978									
BAE SYSTEMS	512.6	-0.272									
BARCLAYS	97.76	7.358									
BRIT AM TOBACC	3129.5	5.282									
BARRATT DEVLPM	540	5.253									
BERKELEY GRP	4300	3.39									
BR LAND CO	391.77055	3.619									
BUNZL	1725.5	-0.26									
BP	317.5346	2.58									
BURBERRY GRP	139.45	3.488									
BT GROUP	120.35	2.556									
COCACOLA HBC A	2055	1.833									
CARNIVAL	970.7668	8.023									
CENTRICA	34.8513	5.647									
COMPASS GROUP	1341.54111	0.187									
CAPITA PLC	35.55	2.332									
CRH	2427	1.765									
DIXONS CARPHO	68.5	2.239									
DCC	5555.98	-0.826									
DIAGEO	2763.5	1.413									
DIRECT LINE	279.2	2.647									
EXPERIAN	2468.7874	5.378									
EASYSIT	57.22	-2.852									
FRESNILLO	708.7475	-2.031									
GLENCORE	143.4741	3.986									
GLAXOSMITHKLIN	1687.6	-0.904									
HIKMA	2341.03555	-1.401									
HAMMERSON H	64.36	7.625									
HARGREAVES LS	1600	6.136									
HSBC HOLDINGS	413.22651	1.021									
INTL CONSOL AI	217.9	-1									
INTERCONT HOTE	3627	0.722									
3I GROUP	793.2	2.746									
IMBRANDS	1614.6271	3.917									
INTU PROPERTIE	5.5	-0.362									
INTERTEK GROUP	4839.08675	2.553									
ITV	75.84	5.042									
JOHNSON MATTHE	1991.5	1.504									
KINGFISHER	153.95	2.394									
LAND SECS.	650.3073	4.14									
LEGAL & GENERA	195.58931	7.612									
LLOYDS BNK GRP	32.94302	8.875									
LONG STOCK EXC	7477.1287	0.027									
MARKS & SP.	16153	3.285									
MONDI	1399.2901	2.386									
NATIONAL GRID	946.58	1.488									
NEXT	4711.18359	0.722									
PROVIDENT FINC	175	5.804									
PRUDENTIAL	1113	7.071									
PERSIMMON	2187	3.756									
PEARSON	472.5238	4.608									
RECKIT BNCSCR G	6468.3144	-1.915									

DT LUFTHANSA A				8.096	0.166	TENARIS				6.602	5.5
DT TELEKOM N				12.9	-0.06	TERNA				5.66	5.7
E.ON SENA				8.826	0.05	UNICREDIT				7.228	3.7
FRESNIUS MEDI						71.34	-0.66				
FRESNIUS SE						39.3	0.29				
HEIDELBERGCEME						41.84	0.98				
HENKEL AG&CO V						80.14	1.92				
INFINEON TECH						16.492	0.662				
K+S AG NA						6.126	0.13				
MERCK KGAA						107.6	1.7				
MUENCH RUECK						212	6.3				
RWE AG						25.77	-0.31				
THYSSENKRUPP A						5.806	0.006				
VOLKSWAGEN VZ						126.02	3.1				
VONOVIA SE						44.3	-0.19				
SIEMENS N						89.88	3.13				
SAP SE						108.84	1.04				
Tokyo/Tókió											
Ετοπείες						Χθεσινó	ΜΕΤ. %	(ΣΕ ΕΥΡΩ)			
AJINOMOTO						1913	-0.0				
ASAHI GROUP HL						3651	2.1				
ASTELLAS PHARM						1798.5	0.0				
BRIDGESTONE CO						3334	1.8				
CANON INC						2215.5	-0.1				
CASIO COMPUTER						1667	0.5				
CITIZEN WATCH						367	1.3				
CREDIT SAISON						168	-0.8				
DAIWA SEC GROU						435.1	0.7				
SUBARU						2092	0.9				
FUJIFILM HOLDI						5175	-0.9				
FUJITSU LTD						10455	1.0				
HINO MOTORS						601	0.1				
HITACHI						3052	0.1				
HONDA MOTOR						2483	-1.9				
IHI						1268	-0.4				
ISUZU MOTORS						1758.4	2.7				
KAWASAKI HYY I						577.1	0.5				
KAJIMA CORP						1098	0.1				
KEIO						6210	1.3				
KOBEL STEEL						344	-1.7				
KOMICA MINOLTA						400	-0.4				
JTEKT						761	0.				
MITSUB UFJ FG						425.1	0.3				
MITSUBISHI COR						2217	-0.5				
MITSUBISHI ELE						131	0.4				
MITSUBISHI MOT						291	-1.0				
NEC CORPORATIO						4266	1.5				
NIKON HLDG						2406	0.3				
NIKON CORP						979	0.5				
NIPPON SUISAN						3651	0.5				
NISUM MOTOR C						367.4	1.5				
NOMURA HOLDING						429.3	0.2				
NISSEN CHEMICA						4030	0.6				
NIPPON PAPER I						1543	0.3				
NTT DOCOMO						395	0.2				
OBAYASHI CORP						936	1.5				
ODAKU ELEC RA						2383	-1.9				
OJI HOLDINGS						559	0.9				
OSAKA GAS						2062	-0.2				
RICOH CO LTD						720	0.3				
SECOM						9130	0.1				
SEVEN I & HLDG						3537	-2.0				
SHARP CORP						1179	2.2				
SHIMIZU CORP						825	0.5				
SHISEIDO						6429	-1.5				
SONY CORP						6763	-0.2				
SMFG						2768.5	0.4				
SUMITOMO CHEM						324.6	0.6				
SUZUKI						726	2.2				
TAISEI CORP						3315	0.4				
TDK CORPORATIO						8900	0.5				
TOBU RAILWAY						3645	-0.8				
TOKIO MARINE H						4967	-1.1				
TORAY INDUSTRI						486.4	-0.6				
TREN MICRO						5340	-0.9				
TOPPY INDS LTD						1252	1.1				
TORAY INDUSTRI						486.4	-0.6				
TOSHIBA CORP						2604	0.3				
TOYOBO						1245	1.1				
TOYOTA MOTOR C						6685	0.3				
YAMAHA CORP						4180	-1.0				
Amsterdam/Αμστερνταμ											
Ετοπείες						Χθεσινó	ΜΕΤ. %	(ΣΕ ΕΥΡΩ)			
AALBERTS						24.19	0.96				
AEGON						2.35	5.76				
ABN AMRO BANK						6.95	6.92				
AKZO NOBEL						69.08	1.23				
ALTICE EUROPE						3.55	0.65				
ARCELORMITTAL						9.539	3.27				
ASML HOLDING						272.45	1.02				
BOSKALIS WESTM						16.18	1.06				
GALAPAGOS						194.45	-1.02				
HEINEKEN						77.8	1.67				
ING GROEP						5.142	5.35				
KONINKLIJKE DS						115.7	0.92				
KPN KON						1.978	0.41				
NN GROUP						25.91	4.56				
KONINKLIJKE DS						115.7	0.92				
IMCD						80.16	1.83				
RANDSTAD						35.99	3.93				
RELX						21.24	3.26				
ROYAL DUTCH SH						16.672	2.6				
UNIBAL RODAM						53.46	2.19				
VOPAK						53.44	-0.81				
WOLTERS KLUWER						67.46	0.99				
Milano/Μιλάνο											
Ετοπείες						Χθεσινó	ΜΕΤ. %	(ΣΕ ΕΥΡΩ)			
AZA SPA						1.24	1.24				
ATLANTIA						14.56	14.03				
AZIMUT HLDG						15.45	14.85				
ENEL						6.15	6.13				
EXOR						49.27	48.96				
ENI						8.68	8.40				
GENERALI ASS						12.97	12.79				
GEOX						0.72	0.71				
INTESA SANPAOL						1.4472	3.73				
MEDIASET						1.90	1.89				
MEDIOBANCA						5.24	5.24				
RCS MEDIAGROUP						0.72	0.72				
PRYSMAN						16.95	16.73				
SNAM						4.12	3.97				
STMICROELEC.N						24.29	23.90				
TELECOM ITALIA						0.34	0.34				

Η **Λεβέντειος Πινακοθήκη** και
η εφημερίδα **Η Καθημερινή** φέρνουν
τους πρωτοπόρους Κύπριους Δημιουργούς
σε κάθε κυπριακό σπίτι

Αδαμάντιος Διαμαντής

Κάντε κτήμα σας ένα κομμάτι της κυπριακής τέχνης και ιστορίας ανυπολόγιστης
αξίας σε ακριβές αντίγραφο, προσφορά της Λεβεντείου Πινακοθήκης,
μέσω του προγράμματος

**Μένω
στο σπίτι**

Λεβέντειος Πινακοθήκη
Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

γνωρίζω τους
Κύπριους δημιουργούς
της πρώτης γενιάς

Την Κυριακή 3 Μαΐου μαζί με την ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

SOS για τη σχέση μας με τη φύση

Η πανδημία του κορωνοϊού φέρνει στο προσκήνιο με δραματικό τρόπο τα κακώς κείμενα του τρόπου ζωής μας

Του ΓΙΑΝΝΗ ΕΛΑΦΡΟΥ

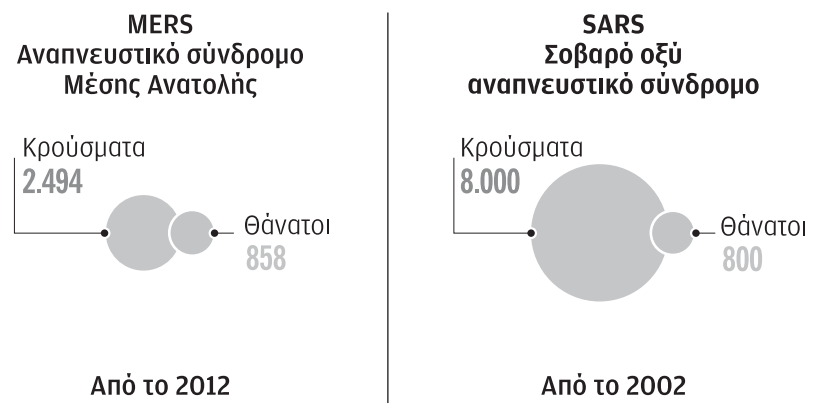
Η πανδημία του κορωνοϊού έχει συγκλονίσει όλο τον πλανήτη και ειδικά τις περισσότερες βιομηχανοποιημένες και ανεπτυγμένες οικονομικά περιοχές του, θέτοντας για πρώτη ίσως φορά τόσο καθολικά κρίσιμα ερωτήματα για τη σχέση της ανθρωπότητας με τη φύση. Γιατί δεν πρόκειται βεβαίως για «εκδίκηση της φύσης» (η φύση δεν εκδικείται, αντιδρά), αλλά για μια συγχρονισμένη εκδήλωση υγειονομικής και οικονομικής κρίσης, με υπόβαθρο τη βαθιά περιβαλλοντική κρίση που σφραγίζει την εποχή μας.

Μια κρίση που οφείλεται στον κυρίαρχο τρόπο παραγωγής και καταναλώσης, που αντιμετωπίζει λαστρικά το περιβάλλον (και τον άνθρωπο). Όλα αυτά που τον «παλιό καιρό», δηλαδή πριν... από μερικές εβδομάδες, αντιμετωπιζόταν ως business as usual. Το ερώτημα που υπάρχει σήμερα είναι εάν το σοκ της πανδημίας του νέου κορωνοϊού, που τράβηξε χειρόφρενο στις ισχυρότερες οικονομίες, θα οδηγήσει σε μια αναστροφή πορείας ή απλώς, μετά την αντιμετώπιση –αργά ή γρήγορα– της ασθένειας, το σύστημα θα τραβήξει ακαλίνωτο για την επόμενη πανδημία. Η διεθνής επίθεση της COVID-19 αποκαλύπτει πολλαπλά περιβαλλοντικά ρήγματα, που οφείλουμε να δούμε με άλλο μάτι. Το 75% των νέων αναδυόμενων λοιμωδών νόσων προέρχεται από τα ζώα, αλλά δεν φταίνε αυτά.

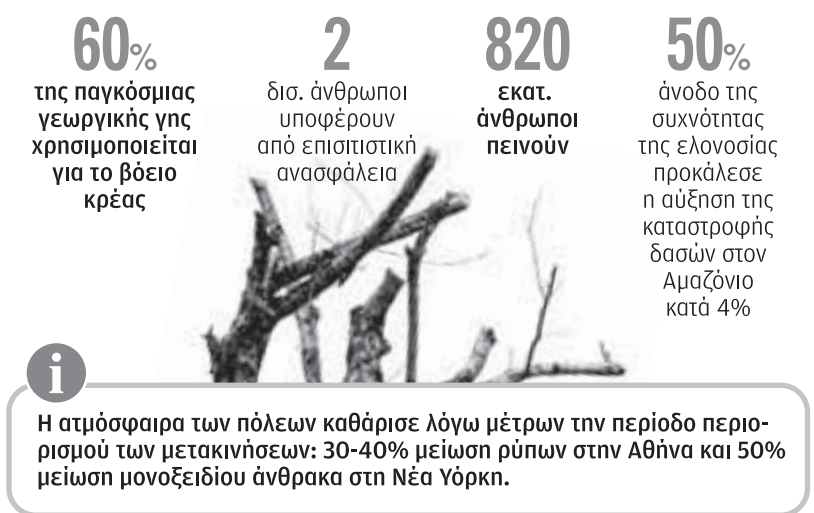
Η βιομηχανική κτηνοτροφία, που περιορίζει όλο και περισσότερο την άγρια φύση, σε συνδυασμό με τη μετανάστευση ζώων λόγω κλιματικής αλλαγής, αυξάνει τις πιθανότητες να έρθουν σε επαφή οι άνθρωποι με ζώα φορείς και έτσι να μολυνθούν. Η καταστροφή οικοτόπων και η αποψίλωση των δασών για βιοσκόπια και καλλιέργεια σόγιας για ζωοτροφή ευνοούν την εμφάνιση ζoonόσων.

Δεν είναι αποκομμένα επεισόδια, αλλά τμήματα μιας συνολικής παραγωγικής αλυσίδας. Σε ένα κόσμο που το όαλι μιας νυχτερίδας στην Κίνα ή ενός χιμπαντζή στην κεντρική Αφρική μπορεί να ξεσκώσει μια υγειονομική θύελλα στη Νέα Υόρκη ή στη Λομβαρδία, απαιτείται συνολική ματιά και όχι αποσπασματικές κινήσεις και

Αναδυόμενες λοιμώδεις νόσοι και περιβάλλον

Η ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ ΤΡΟΦΙΜΩΝ ΚΑΙ Η ΑΠΟΨΙΛΩΣΗ ΕΞΑΦΑΝΙΖΟΥΝ ΤΑ ΔΑΣΗ

ΠΗΓΕΣ: Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας, Πρόγραμμα ΟΗΕ για το Περιβάλλον, Διακυβερνητική Επιτροπή για την Κλιματική Αλλαγή, Υπηρεσία ΗΠΑ για τη Διεθνή Ανάπτυξη, Εθνικό Αστεροσκοπείο Αθηνών

ανήμπορες εθνικιστικές περιχαράκωσεις. Δεν είναι μόνο οι μολυσματικές ασθένειες: ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας θεωρεί πως το 23% των θανάτων παγκοσμίως έχει περιβαλλοντική αιτία. Τα δύο τρίτα των καρκίνων προέρχονται από περιβαλλοντικές τοξίνες, σημειώνει το Wired.

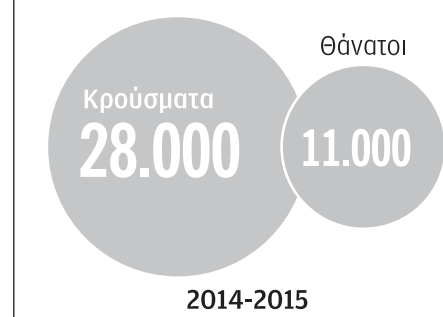
Επιβαρυντικοί παράγοντες

Αλλά και οι βαριές συνέπειες της COVID-19 φαίνονται πως συνδέονται με μία σειρά από άλλους επιβαρυντι-

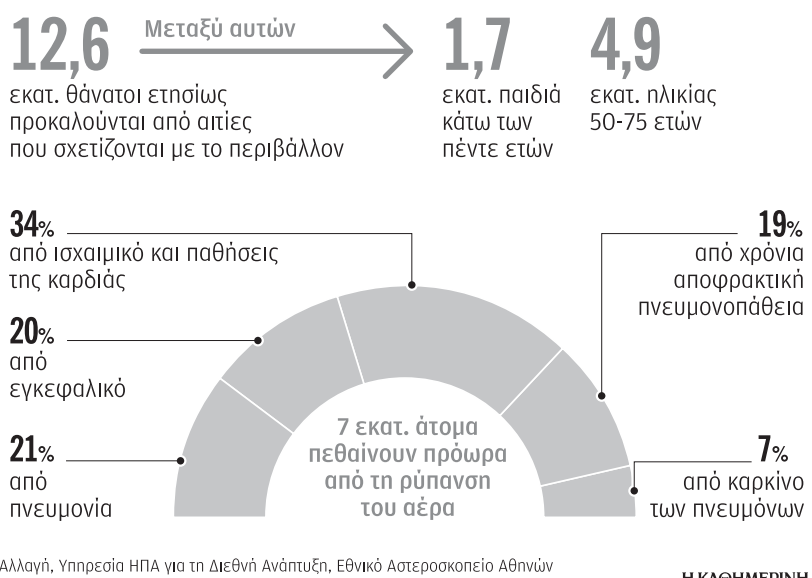
Οι επιστήμονες συμφωνούν ότι ο κυρίαρχος τρόπος παραγωγής και κατανάλωσης προκαλεί ανεπανόρθωτο κακό στο περιβάλλον.

60% όλων των λοιμωδών νόσων και 75% των αναδυόμενων λοιμωδών νόσων (SARS, H5N1, νόσος πουλερικών, H1N1) προέρχονται από τα ζώα

ΕΜΠΟΛΑ

Η ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΣΚΟΤΩΝΕΙ

κοὺς παράγοντες, όπως η ατμοσφαιρική ρύπανση και η κακή διατροφή (ένας παράγοντας είναι και η παχυσαρκία), πέρα από την υποβάθμιση των συστημάτων υγείας και του επιπέδου ζωής στις πόλεις.

«Ευθύνεται η αποδυνάμωση του ανοσοποιητικού από τη συνολική δηλητηρίαση από τεχνητές χημικές ουσίες, ενδοκρινικούς διαταράκτες και τοξίνες», λέει στην «Κ» η Πολυξένη Νικολοπούλου-Σταμάτη, καθηγήτρια της Ιατρικής Αθηνών.

«Λόγω των μέτρων για την πανδημία, η φύση πήρε μια ανάσα. Είδαμε ξανά ψάρια στα κανάλια της Βενετίας, δελφίνια στον Θερμαϊκό και πλήθος κόκκων να βγαίνει βόλτα με τα πόδια ή με ποδήλατα στις πόλεις. Είδαμε τη ζωή αλλιώς, αλλά δυστυχώς η ανθρωπότητα έχει κοντή μνήμη. Υπάρχει ο κίνδυνος να γυρίσουμε σε ό,τι κάναμε», τονίζει στην «Κ» η Λία Πατσαβούδη, καθηγήτρια Βιολογίας στο Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής. Υπάρχει όμως και άλλη επιλογή.

Αποψιλώνοντας τα δάση οι ιοί «κάνουν πάρτι»

Η **τρέχουσα** πανδημία δεν είναι άσχετη με την κλιματική κρίση. «Η άνοδος της θερμοκρασίας του πλανήτη μας σε συνδυασμό με την όλο και πιο συχνή εμφάνιση ακραίων καιρικών φαινομένων, προβλέπεται να προκαλέσει αλλαγές στην εποχικότητα, στη γεωγραφία και στην ένταση της εκδήλωσης λοιμωδών νοσημάτων. Οι πλημμύρες και η διαχείριση των υδάτων που προέρχονται από αυτές μπορούν να διευκολύνουν τη μεταφορά και την εξάπλωση μολυσματικών παραγόντων, ενώ η αύξηση της θερμοκρασίας και της υγρασίας επηρεάζουν την ανάπτυξη, την επιβίωση και τη διάδοση όχι μόνο των παθογόνων αλλά και των φορέων τους. Έτσι, η εξάπλωση εντόμων, λ.χ. τα κουνούπια, που αποτελούν φορείς σοβαρών νόσων όπως η ελονοσία και ο δάγκειος πυρετός θα μετατοπιστεί προς περιοχές του πλανήτη που σήμερα είναι ψυχρότερες. Ο ιός του Δυτικού Νείλου, για παράδειγμα, εμφανίστηκε για πρώτη φορά στο δυτικό ημισφαίριο, στη Νέα Υόρκη, έπειτα από μία παρατεταμένη περίοδο υψηλών θερμοκρασιών, ακολουθούμενη από έντονες βροχοπτώσεις το 1999», σημειώνει στην «Κ» η κ. Πατσαβούδη. Μία σειρά από παρά-

γοντες αλληλεπιδρούν και κοινωνικο-οικονομικές παρεμβάσεις επηρεάζουν πολλές πλευρές. Για παράδειγμα, η εκτεταμένη αποψίλωση και καταστροφή δασών και οικοτόπων, η ιστιοποίηση τεράστιων εκτάσεων για να δημιουργηθούν βιοσκόπια ή για να καλλιιεργηθούν κτηνοτροφικά φυτά (όπως η σόγια) έχουν αρνητικές επιδράσεις και στην ισορροπία του κλίματος (αφού καταστρέφουν τους πράσινους πνεύμονες του πλανήτη), στην υγεία των οικοσυστημάτων και της βιοποικιλότητας, αλλά και στην υγεία των ανθρώπων κοινωνιών, καθώς «στριμώχνουν» την άγρια ζωή, φτάνουν πολύ κοντά της και διευκολύνουν το πέρασμα των λοιμωδών ζoonόσων στον άνθρωπο.

Στην κινεζική επαρχία Χουμπέι, όπου βρίσκεται και η πόλη Γουχάν όπου πρωτοεμφανίστηκε ο κορωνοϊός, είχε κατασκευαστεί τη δεκαετία του '90 το γιγαντιαίο υδροηλεκτρικό φράγμα των Τριών Φαραγγιών, που υποχρέωσε σε μετακίνηση 1,3 εκατ. ανθρώπους, προκαλώντας ανάλογες καταστροφές και μετακινήσεις στα είδη της άγριας ζωής. Το πώς έφτασε ο κορωνοϊός στη Γουχάν δεν είναι απόλυτα εξακριβωμένο, αλλά σίγουρα πριν από αυτό οι επιχειρήσεις

Τεράστιες εκτάσεις παρθένων δασών καταστρέφονται κάθε χρόνο σε Ινδονησία (φωτ.). Βόρνεο και αλλού προκειμένου να δημιουργηθούν μονοκαλλιέργειες ελαιοφαικικών για την παραγωγή φοινικέλαιου.

τροφίμων έφτασαν πολύ βαθιά μέσα στα δάση. «Στην Κίνα, αλλά και παγκοσμίως, τα τρόφιμα “άγριας φύσης” γίνονται όλο και περισσότερο ένας κοινωνικός οικονομικός τομέας. Καθώς η βιομηχανική παραγωγή κρέατος – σιγά σιγά τα δάση της βορειοανατολικής Αμερικής, η αστική ανάπτυξη διώχνει ζώα, τα οποία συμβάλλουν στη ρύθμιση του πληθυσμού των τσιταλινών. Αποτέλεσμα: οι μεταδοτικές

νεπώς και τη διάδοσή τους», σημειώνει ο Ρομπ Ουάλας, ερευνητής στο Πανεπιστήμιο της Μινεσότα. Δεν πρόκειται για αποκλειστικά κινεζικό φαινόμενο, όπως το παρουσιάζει ο Ντόναλντ Τραμπ. «Ροκανίζοντας σιγά σιγά τα δάση της βορειοανατολικής Αμερικής, η αστική ανάπτυξη διώχνει ζώα, τα οποία συμβάλλουν στη ρύθμιση του πληθυσμού των τσιταλινών. Αποτέλεσμα: οι μεταδοτικές

ασθένειες που φέρουν τα τσιμπούρια εξαπλώνονται πολύ ευκολότερα. Μεταξύ αυτών, η ασθένεια Lyme, η οποία εμφανίστηκε για πρώτη φορά στις Ηνωμένες Πολιτείες το 1975. Κατά τη διάρκεια των τελευταίων εικοσι ετών, εντοπίστηκαν επτά νέοι παθογόνοι μικροοργανισμοί που μεταφέρονται από τα τσιμπούρια», έγραψε η δημοσιογράφος Σόνια Σαχ στο The Nation.

Συνήθως, όπως τονίζει ο κ. Ουάλας, η μεταφορά των παθογόνων δεν γίνεται απευθείας από το άγριο ζώο στον άνθρωπο, αλλά μέσω ζώων της βιομηχανοποιημένης κτηνοτροφίας. «Η εκτροφή γενετικών μονοκαλλιεργειών οικόσιτων ζώων, σε συνθήκες συνωστισμού, καταργεί οποιαδήποτε “αντιπυρική ζώνη” ανοσίας», δημιουργώντας συνθήκες όπου οι ιοί κάνουν πάρτι», σημειώνει ο εξελικτικός βιολόγος, υπογραμμίζοντας τις μεγάλες ευθύνες των πολυεθνικών διατροφής. Όλα αυτά καθιστούν επιτακτική την ανάγκη ενός άλλου μοντέλου διατροφής, που θα σέβεται τη φύση και τις δυνατότητές της, θα σπριζίζεται στην ποικιλία και όχι στην υπερκατανάλωση κρέατος και μάλιστα βοδινού και θα σπριζίζει τους παραγωγούς της γης, πρώτα και κύρια σε τοπικό επίπεδο.

Η ρύπανση του αέρα αυξάνει τη θνητότητα ασθενών με COVID-19

Η **πορεία** εξάπλωσης της πανδημίας αλλά και τα πλήγματα που επιφέρει στη δημόσια υγεία δεν πρέπει να εξετάζονται μόνο από ιατρικής-υγειονομικής σκοπιάς, ο παράγων περιβάλλον παίζει πολύ σημαντικό ρόλο. Αίσθηση για παράδειγμα προκάλεσαν πρόσφατες επιστημονικές ανακοινώσεις που συσχετίζαν την αυξημένη θνητότητα από τον κορωνοϊό με τα υψηλά επίπεδα ατμοσφαιρικής ρύπανσης. Μελέτη του πανεπιστημίου Χάρβαρντ σε 3.000 κομπίτες των ΗΠΑ κατέγραψε πως άνοδος κατά μόλις 1 μg/m3 στις συγκεντρώσεις των αιωρούμενων μικροσωματιδίων PM2.5 συνδέεται με αύξηση 15% στη θνητότητα από COVID-19! «Παρότι δεν είναι απόλυτα αποκριπτογραφημένη η τοξικότητα των σωματιδίων PM2.5, είναι γνωστό ότι στην επιφάνειά τους προσκολλώνται άλλα μόρια όπως μικρόβια, ιοί, βαρέα μέταλλα, βακτήρια, μύκητες, DNA, αρχέγονοι προκαρκινικοί οργανισμοί και αέρια», σημειώνει στην «Κ» η κ. Νικολοπούλου-Σταμάτη. «Αν και δεν είναι δυνατόν να διατυπωθεί με απόλυτη βεβαιότητα, εντούτοις υπάρχουν σοβαρές μελέτες που αξιολογούν συγκεκριμένα ευρήματα τα οποία επιτρέπουν την επιστημονική διαπίστωση ότι η χρόνια ατμοσφαιρική ρύπανση ενεργεί ως ενισχυτικός παράγοντας σε περιπτώσεις επιδημιών. Και είναι απολύτως εύλογο ότι αυτό συμβαίνει γιατί ίσως τα αιωρούμενα σωματίδια συμπεριφέρονται τόσο ως ένα πιθανό όχημα που ενισχύει τη μεταφορά και εξάπλωση του ιού αλλά και ως ένας χρόνιος παράγοντας ερεθισμού του αναπνευστικού συστήματος, που φέρει το ανσοποιητικό σύστημα και θα μπορούσε να κάνει τον πληθυσμό πιο ευάλωτο στις επιπτώσεις της επιδημίας», συμπληρώνει.

«Δεν είναι μόνο ο αέρας»

Το πόσο ευάλωτος είναι ο πληθυσμός λόγω της πολυπλευρής ρύπανσης, υπογραμμίζει και ο Δημοσθένης Σαρηνγιάννης, καθηγητής Περιβαλλοντικής Μηχανικής στο ΑΠΘ. «Οπωσδήποτε η έκθεση σε ατμόσφαιρα με υψηλές συγκεντρώσεις ρύπων υποσκάπτει τον ανθρώπινο οργανισμό. Και δεν είναι μόνο ο αέρας που αναπνέουμε, αλλά και η έκθεση σε χημικά. Για παράδειγμα, στο αίμα σχεδόν όλου του πληθυσμού στην Ευρώπη και στην Ελλάδα ανιχνεύονται –και από το δικό μας το εργαστήριο– συνηθισμένες χημικές ενώσεις PFAS, που χρησιμοποιούνται σε μία σειρά οικιακών και βιομηχανικών προϊόντων, από τα μαγειρικά σκεύη τefalόν, σε πολλές συσκευασίες τροφίμων μέχρι αδιάβροχα ρούχα. Οι ενώσεις αυτές διασπώνται πολύ δύσκολα και δεν απομακρύνονται. Μαζί με άλλα μη βιοαποδομήσιμα στοιχεία συσσωρεύονται στον ανθρώπινο οργανισμό. Γι' αυτό πρέπει να βάλουμε συνολικά το εκθετικό, δηλαδή τη συνολική διαχρονική έκθεση του ανθρώπου σε παρόμοιες ουσίες», εξηγεί ο κ. Σαρηνγιάννης. Μπορεί η ατμόσφαιρα των μεγάλων πόλεων να καθάρσει σε σημαντικό βαθμό λόγω της μη κυκλοφορίας οχημάτων, αλλά ποια θα είναι η επόμενη μέρα; «Η εμπειρία έδειξε τη σημασία της αρχής της προφύλαξης, δηλαδή της έγκαιρης λήψης μέτρων για να αποτρέψουμε μια καταστροφή, όχι για να τρέχουμε από πίσω της», τονίζει η κ. Νικολοπούλου-Σταμάτη.

«Δυστυχώς, λείπει σε ευρωπαϊκό τουλάχιστον επίπεδο ένα κέντρο πρόβλεψης περιβαλλοντικών προβλημάτων και πιθανών ακραίων φαινομένων, όπως για παράδειγμα έχουμε για τον καιρό. Είναι φανερό πως σε ευρωπαϊκό επίπεδο καθυστερήσαμε πολύ στο να αντιληφθούμε τη σφοδρότητα του κύματος του COVID-19. Θα μπορούσε να συγκροτηθεί άμεσα ένα πανευρωπαϊκό δίκτυο, που θα συντονίζει ιδρυτικά από διάφορες χώρες, θα συνενώνει γνώσεις και υπολογιστική ισχύ, δεν χρειάζεται να δημιουργηθεί ένα ακόμα ινστιτούτο», προτείνει ο κ. Σαρηνγιάννης. Η πανδημία έφερε στο προσκήνιο και το πρόβλημα των πόλεων. Η Γουχάν, που εμφανίστηκε ο κορωνοϊός, δεν ήταν μια καθυστερημένη περιοχή. Απεναντίας, ήταν μια ταχύτατα αναπτυσσόμενη πόλη, με έμφαση στις νέες τεχνολογίες και πληθυσμό άνω των 11 εκατομμυρίων, ίσως η πιο πυκνοκατοικημένη πόλη της κεντρικής Κίνας. Ο ιός φάνηκε να διαδίδεται πιο εύκολα σε πόλεις με πυκνή δόμηση, χωρίς μεγάλα ανοίγματα με ελεύθερους χώρους και πράσινο. Ο σχεδιασμός του μέλλοντος δεν μπορεί παρά να λάβει υπόψη αυτούς τους παράγοντες, παραδίνοντας τις πόλεις στους ανθρώπους και όχι στην κυριαρχία του ρυπογόνου στόλου των ΙΧ. αυτοκινήτων. Απαραίτητο είναι ένα πυκνό, καλοσχεδιασμένο και «πράσινο» δίκτυο μέσων μαζικής μεταφοράς. Δεν είναι τυχαίο πως η κορύφωση του πρώτου κύματος της πανδημίας σημειώθηκε οικονομικά από την κατακρήμνιση του πετρελαίου. «As σημειωθεί κι αυτό ως μια εικόνα της εποχής που φύγει, της ανάγκης να περάσουμε σε άλλες μορφές ενέργειας, τόσο για πιο καθαρό αέρα στις πόλεις μας όσο και για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής», τονίζει ο κ. Σαρηνγιάννης.

Το «μαγικό» φίλτρο για μακροζωία βρίσκεται στην προετοιμασία του καφέ

Για εκατομμύρια ανθρώπους η καλή ημέρα ξεκινά με ένα ωραίο φλιτζάνι καφέ. Το πλούσιο άρωμα ξυπνά μονομιάς όλες τις αισθήσεις, βελτιώνοντας τη διάθεση. Όπως φαίνεται, το υποπόρο ρόφημα δεν χαρίζει μόνο ευζωία αλλά και μακροζωία, μόνο, όμως, αν στην προετοιμασία του χρησιμοποιηθεί φίλτρο. Αυτό είναι το συμπέρασμα μελέτης που δημοσιεύθηκε στην Ευρωπαϊκή Επιθεώρηση Προληπτικής Καρδιολογίας.

«Ο καφές που δεν έχει περάσει από φίλτρο, περιέχει ουσίες που αυξάνουν τα επίπεδα χοληστερίνης. Η χρήση φίλτρου τις απομακρύνει και μαζί τους τον κίνδυνο καρδιακής προσβολής και πρόωρου θανάτου» τονίζει ο συντάκτης της μελέτης Νταγκ Τέλ, καθηγητής Δημόσιας Υγείας της Ιατρικής Σχολής του πανεπιστημίου του Γκέτεμποργκ της Σουηδίας. «Η μελέτη μας υποδεικνύει σαφώς τη σχέση των μεθόδων προετοιμασίας του

Η χρήση φίλτρου απομακρύνει τα χημικά συστατικά και μαζί τους τον κίνδυνο καρδιακής προσβολής και πρόωρου θανάτου.

καφέ, με τις καρδιακές προσβολές και τη μακροζωία», εξηγεί.

Βέβαια, αυτή η εξέλιξη είναι εξαιρετικά δυσάρεστη για όσους αγαπούν τον γαλλικό ή το δυνατό ελληνικό καφέ, καθώς το βρώσιμό του ή η χρήση πρέσας στην προετοιμασία αυξάνει τον κίνδυνο καρδιαγγειακών προβλημάτων.

«Ο καφές που δεν περνάει από φίλτρο, όπως ο ελληνικός, που βράζεται ή ο γαλλικός από πρέσα, περιέχει καφεστόλη και καβεόλη, χημικά συστατικά που α-

Νοσηλεύτρια σε νοσοκομείο του Βερολίνου απολαμβάνει τον καφέ της.

νικνεύονται στα σταγονίδια ελαίου στο ρόφημα και στο ίζημά του», εξηγεί η διατροφολόγος Λίζα Ντάιερ. «Μελέτες έχουν δείξει ότι αυτά τα συστατικά μπορούν να αυξήσουν το επίπεδο των τριγλυκεριδίων και της κακής χοληστερόλης (LDL) στο αίμα. Γι' αυτό είναι προτιμότεο ο καφές φίλτρου που συγκρατεί τα επικίνδυνα χημικά», καταλήγει.

Οι Σουηδοί ερευνητές παρακολούθησαν την εξέλιξη της υγείας 500.000 υγιών Νορβηγών, ηλικίας 20 έως 79 ετών, επί 20 χρόνια. Έτσι διαπίστωσαν ότι η κατανάλωση βραστού ή καφέ από γαλλική πρέσα ενισχύει τον κίνδυνο θανάτου των ανδρών, άνω των εξήντα, εξαιτίας καρδιαγγειακών προβλημάτων.

Αντιθέτως, η κατανάλωση καφέ φίλτρου διαπιστώθηκε ότι ήταν μία πολύ πιο υγιεινή συνήθεια και συνδεόταν με την κατά 15% μείωση του κινδύνου θανάτου εξαιτίας οποιασδήποτε αιτιολογίας,

τη μείωση κινδύνου θανάτου από καρδιαγγειακά νοσήματα, κατά 12% στους άνδρες και 20% στις γυναίκες, συγκριτικά, πάντα, με ανθρώπους που δεν έπιναν καφέ. Διαπιστώθηκε, επίσης, ότι όσο έπιναν ένα ως τέσσερα φλιτζάνια φίλτρου ρομένου καφέ καθημερινά, είχαν τη χαμηλότερη θνησιμότητα. Σε παρόμοια συμπεράσματα κατέληξαν και άλλες μελέτες, όπως της Αμερικανικής Καρδιολογικής Εταιρείας που διαπίστωσε ότι ο καφές φίλτρου ενισχύει την ψυχική διάθεση, τη συγκέντρωση και την απόδοση στις αθλητικές δραστηριότητες. Μια μεγάλη έρευνα του 2017, δημοσιευμένη στην επιθεώρηση British Medical Journal, διαπίστωσε ότι η κατανάλωση τριών ως τεσσάρων φλιτζανιών μαύρου καφέ καθημερινά, περιορίζει τα καρδιακά προβλήματα, αποτρέπει την εμφάνιση καρκίνου, μεταβολικών και ηπατικών διαταραχών και μειώνει τη θνησιμότητα.

ΑΝΑΛΥΣΗ

Πιέσεις στο ευρώ μετά την αναποφασιστικότητα της Ευρώπης

Μία από τις σημαντικότερες εξελίξεις των τελευταίων ημερών ήταν η μεγάλη πτώση των τιμών του πετρελαίου, που παρατηρήθηκε κυρίως στο πρώτο μισό της εβδομάδας που διανύσαμε. Παρά τη συμφωνία του ΟΠΕΚ+ στις αρχές Απριλίου για μείωση της συνολικής παραγωγής κατά 9,7 εκατ. βαρέλια ημερησίως την περίοδο Μαΐου - Ιουνίου, μείωση που αντιστοιχεί σε περίπου 10% της συνολικής παραγωγής και είναι η μεγαλύτερη που έχει ποτέ αποφασιστεί, η προσφορά πετρελαίου εξακολουθεί να θεωρείται πλεονάζουσα. Η επιβολή των περιοριστικών μέτρων για την αντιμετώπιση της πανδημίας του κορωνοϊού έχει οδηγήσει σε σημαντική μείωση της παγκόσμιας ζήτησης η οποία, σύμφωνα με τη Διεθνή Υπηρεσία Ενέργειας (IEA), εκτιμάται ότι θα μπορούσε να ανέλθει σε 29 εκατ. βαρέλια ημερησίως σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο του προηγούμενου έτους. Παράλληλα, η χωρητικότητα των αποθηκευτικών χώρων πετρελαίου στις ΗΠΑ αναμένεται να εξαντληθεί σχετικά σύντομα. Ως αποτέλεσμα, το προθεσμιακό συμβόλαιο Μαΐου του αμερικανικού αργού WTI βρέθηκε τη Δευτέρα, μία ημέρα πριν από τη λήξη του, σε αρνητική περιοχή για πρώτη φορά στην Ιστορία, καθώς δεν υπήρχαν αγοραστές, αντικατοπτρίζοντας την έλλειψη ενδιαφέροντος για άμεση παραλαβή πετρελαίου. Ανάλογη εικόνα παρουσίασε και το πετρέλαιο Brent, η τιμή του οποίου υποχώρησε την Τετάρτη κάτω από τα 16 δολ. ανά βαρέλι για πρώτη φορά από τα μέσα του 1999, προτού ανακάμψει λίγο υψηλότερα κοντά στα 23 δολ. ανά βαρέλι τις επόμενες ημέρες, παραμένοντας ωστόσο χαμηλότερα κατά 36% από τα πρόσφατα υψηλά στις 9 Απριλίου και κατά 65% από τις αρχές του έτους. Μία ακόμα σημαντική εξέλιξη των τελευταίων ημερών ήταν η απόφαση της ΕΚΤ να δέχεται από τις τράπεζες, ως ενέχυρα για τη χορήγηση πιστώσεων, ομόλογα που έχουν υποβαθμιστεί στην κατηγορία «junk» (junk-rated debt). Βασικός στόχος είναι η στήριξη του χρηματοπιστωτικού συστήματος και, κατά συνέπεια, η εγγύηση «της καλής μετάδοσης της νομισματικής πολιτικής» της, δεδομένων των ανησυχιών ότι ορισμένα κρατικά και εταιρικά ομόλογα ενδέχεται να υποβαθμιστούν σύντομα σε μη επενδυτικά βαθμίδα λόγω του κόστους από την αντιμετώπιση της πανδημίας. Εντούτοις, στην τηλεδιάσκεψη των μελών του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου την Πέμπτη, οι ηγέτες της Ε.Ε. δεν κατάφεραν να έρθουν σε συμφωνία για τις επιτομέριες του Ταμείου Ανάκαμψης, μετά το τέλος της πανδημίας. Στο μέτωπο της οικονομίας, ο Δείκτης Υπευθύνων Προμηθειών PMI της Ευρωζώνης υποχώρησε περαιτέρω τον Απρίλιο στο νέο ιστορικό χαμηλό των 13,5 μονάδων από 29,5 μονάδες τον Μάρτιο. Οι αρνητικές αυτές εξελίξεις επιβεβαιώνουν το ευρώ, το οποίο υποχώρησε χαμηλότερα από τα 1,0750 δολάρια, παρουσιάζοντας απώλειες για δεύτερη συνεχή εβδομάδα (-1,4%).

* Τομέας Οικονομικής Ανάλυσης & Έρευνας Διεθνών Κεφαλαιαγορών της Eurobank.

Με κέρδη έκλεισε την Τρίτη το ΧΑΚ

Με μικρή άνοδο έκλεισε την Τρίτη το Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου. Ο Γενικός Δείκτης την Τρίτη ανήλθε στις 49,21 μονάδες παρουσιάζοντας κέρδη σε ποσοστό 0,92%. Σε μια συνεδρία που χαρακτηρίστηκε με πενιχρό επενδυτικό ενδιαφέρον, ο Δείκτης FTSE/CySE 20 παρουσίασε κέρδη σε ποσοστό 1% κλείνοντας στις 29,32 μονάδες. Ο ημερήσιος τζίρος περιορίστηκε σε €144,930. Από τους επιμέρους χρηματιστηριακούς δείκτες τη μεγαλύτερη άνοδο κατέγραψε η Κύρια Αγορά κατά 2,40% και ακολούθησαν οι Επενδυτικές με άνοδο 1,94%. Χωρίς μεταβολή έκλεισαν τα Ξενοδοχεία, ενώ πτώση 0,11% κατέγραψε η Επαγγελματική Αγορά. Το μεγαλύτερο επενδυτικό ενδιαφέρον προσέλκυσαν οι τίτλοι της Τράπεζας Κύπρου με €81.266, (πτώση 1,87% - τιμή κλεισίματος €0,68). Ακολούθησαν οι τίτλοι της Ελληνικής Τράπεζας με €27.790 (άνοδος 6,33% - τιμή κλεισίματος €0,64), της Τσιμεντοποιίας Βασιλικού με €19.925 (άνοδος 0,53% - τιμή κλεισίματος €1,90), της Petrolina Holdings Public με €9.615 (πτώση 1,29% - τιμή κλεισίματος €0,76) και της Logicom με €2.716, (άνοδος 0,52% - τιμή κλεισίματος €0,96). Από τις μετοχές που έτυχαν διαπραγματεύσεως, πέντε κινήθηκαν ανοδικά, δύο ισοτιμικά και τέσσερις παρέμειναν αμετάβλητες. Ο αριθμός των συναλλαγών ανήλθε σε 143. Εξάλλου το ΧΑΚ ανακοίνωσε ότι έχει αποδεχθεί την εισαγωγή στο Χρηματιστήριο Αξιών Κύπρου σύμφωνα με το Άρθρο 58(1) του Νόμου του ΧΑΚ, 38.000 Γραμματίων Δημοσίου 13 Εβδομάδων 5ης έκδοσης, Σειράς 2020 (30/04/2020 – 31/07/2020) ονομαστικής αξίας €1000 το καθένα, συνολικής αξίας €38.000.000, που έχουν προκύψει από δημοπρασία η οποία διεξήχθη στις 27 Απριλίου 2020. Σημειώνεται επίσης η εισαγωγή τους στο Κεντρικό Αποθετήριο και Κεντρικό Μητρώο σύμφωνα με τις διατάξεις των εδαφίων (1) και (3) του Άρθρου 10 των περί Αξιών και Χρηματιστηρίου Αξιών Κύπρου (Κεντρικό Αποθετήριο και Κεντρικό Μητρώο Αξιών) Νόμων. Η ημερομηνία έκδοσης τους είναι η 30η Απριλίου 2020. Ο κωδικός διαπραγματεύσεως των πιο πάνω τίτλων που θα εισαχθούν στην Αγορά των Ομολόγων θα είναι ΓΙΔ13Ε20/ ΤΒ13Ε20 και ο μοναδικός κωδικός ISIN θα είναι CY0148970813. Τα εν' λόγω Γραμμάτια δεν φέρουν επιτόκιο. Η διαπραγμάτευση τους θα αρχίσει την Πέμπτη, 30 Απριλίου 2020.

Γιατί η Fitch υποβάθμισε την προοπτική της Ελλάδας

Ο αρμόδιος για τη χώρα μας αναλυτής του οίκου εξηγεί στην «Κ» τους λόγους

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ**

Η έκτακτη αξιολόγηση της Fitch για την Ελλάδα αργά το βράδυ της Πέμπτης (σε αντίθεση με τις προγραμματισμένες αξιολογήσεις των S&P και DBRS για το βράδυ της Παρασκευής), αν και αιφνίδιασε την αγορά δεν προκάλεσε αναταραχή στα ελληνικά ομόλογα. Αυτό υποδηλώνει πως η κίνηση του οίκου αφενός δεν αποτέλεσε ένα αρνητικό «σήμα» και αφετέρου οι επενδυτές «μετέφρασαν» την υποβάθμιση των προοπτικών της Ελλάδας σε «σταθερές» από «θετικές» στην οποία προχώρησε, ως ένα «αναγκαίο κακό» εν μέσω του σοκ που έχει χτυπήσει τις οικονομίες διεθνώς λόγω της παν-

Αργά το βράδυ της Πέμπτης, ο οίκος Fitch προχώρησε σε αιφνίδια υποβάθμιση των προοπτικών της ελληνικής οικονομίας, από «θετικές» σε «σταθερές».

δημίας του κορωνοϊού, και όχι ως ένα ειδικό μήνυμα για την κατάσταση της χώρας.

Αλλάστε αυτό το επιβεβαιώνει στην «Κ» και ο επικεφαλής αναλυτής του οίκου για την Ελλάδα, Μικέλ Ναπολιτάνο, ο οποίος μαζί με την ομάδα του υπογράφουν την έκθεση της Πέμπτης. «Η κίνηση μας δεν είναι μία κίνηση που αφορά ειδικά την Ελλάδα. Την περασμένη εβδομάδα συνεδρίασε η επιτροπή αξιολογήσεων της Fitch και κοιτάξαμε όλες τις χώρες που έχουν αυτή τη στιγμή θετική αξιολόγηση για να δούμε εάν δικαιολογείται, δεδομένης της επιδείνωσής των οικονομικών συνθηκών. Το σημείο εκκίνησης για εμάς ήταν το ότι η διεθνής οικονομία είναι αντιμετώπιση με ένα πρωτοφανές σοκ. Η Ελλάδα δεν είναι η μόνη χώρα για την οποία αναθεωρήσαμε εκτάκτως τις προοπτικές. Ανάλογες κινήσεις κάναμε, για παράδειγμα, και σε Πορτογαλία και Μάλτα». Οι προοπτικές της Ελλάδας έχουν αλλάξει δραματικά από τον Ιανουάριο όπου ο οίκος αναβάθμισε σε BB την πιστοληπτική της αξιολόγηση με θετικές προοπτικές και η Fitch συνεχίζει να βαθμολογεί την Ελλάδα υψηλότερα από όλους τους άλλους οίκους (Moody's, S&P, DBRS). Πράγματι, αν συγκρίνει κανείς την κατάσταση στην οποία

βρισκόταν η χώρα πριν από τρεις μήνες, δεν θυμίζει τίποτα με το «σήμερα». Η Ελλάδα όδευε προς την υψηλότερη ανάπτυξη στην Ευρωζώνη φέτος, και πλέον εκτιμάται πως πιθανότατα θα σημειώσει τη βαθύτερη ύφεση, με τις εκτιμήσεις των αναλυτών να την τοποθετούν στο 8% έως και 15%. Οι αναλυτές ανέμεναν ευρέως ότι το 2020 θα είναι ένα έτος «πολλαπλών αναβαθμίσεων» της χώρας και έως τα μέσα του 2021 η επίτευξη της επενδυτικής βαθμίδας ήταν εφικτή. Και μετά ήρθε η πανδημία...

Όπως τονίζει ο κ. Ναπολιτάνο, σημαντικό μέρος της ανάκαμψης της οικονομίας στηρίζεται στον τουρισμό, και αυτή τη στιγμή υπάρχει μεγάλη αβεβαιότητα γύρω από τον κλάδο. Αυτός είναι ένας από τους λόγους που θεωρεί ότι οι προοπτικές της Ελλάδας δεν θα μπορούσαν να παραμείνουν θετικές, κάτι που θα μεταφραζόταν από την αγορά ότι είναι πιθανή μία αναβάθμιση στους επόμενους μήνες. «Λόγω της πανδημίας και των επιπτώσεών της στην οικονομία, είναι εξαιρετικά απίθανο να προχωρήσουμε σε αναβάθμιση της Ελλάδας στους επόμενους 6-9 μήνες, και αυτός είναι ο βασικός λόγος πίσω από την έκτακτη αναθεώρηση στην οποία προχωρήσαμε», προσθέτει ο κ. Ναπολιτάνο. «Έχουμε μια προληπτική προσέγγιση σε ό,τι αφορά τις αξιολογήσεις μας και δεν αισθανόμαστε "άνετα" αυτή την περίοδο να έχουμε μια θετική προοπτική για την Ελλάδα».

Εκτίμηση για ύφεση 8,1% φέτος και ανάπτυξη 5,1% το 2021

Η Fitch προβλέπει ύφεση 8,1% φέτος (από ανάπτυξη 2,5% που προέβλεπε τον Ιανουάριο), λόγω των απαραίτητων περιοριστικών μέτρων της κυβέρνησης, της παγκόσμιας ύφεσης και της απότομης πτώσης των εσόδων του τουρισμού.

Παράλληλα, αναμένει ανάκαμψη της οικονομικής δραστηριότητας από το δεύτερο εξάμηνο του τρέχοντος έτους, ενώ τοποθετεί την ανάπτυξη το 2021 στο 5,1%. Η έκταση της πτώσης του ΑΕΠ και η επακόλουθη ανάκαμψη είναι ωστόσο εξαιρετικά αβέβαια μεγέθη, επισφραγίζει ο οίκος.

Οι κίνδυνοι περαιτέρω επιδείνωσής των οικονομικών δεδομένων πέραν των συγκεκριμένων προβλέψεων είναι υπαρκτοί και έχουν να κάνουν με την έκταση και τη διάρ-

«**Λόγω** της πανδημίας και των επιπτώσεών της στην οικονομία, είναι εξαιρετικά απίθανο να προχωρήσουμε σε αναβάθμιση της Ελλάδας στους επόμενους 6-9 μήνες και αυτός είναι ο βασικός λόγος πίσω από την έκτακτη αναθεώρηση στην οποία προχωρήσαμε», εξηγεί στην «Κ» ο κ. Μ. Ναπολιτάνο.

Σε γενικές γραμμές, είναι ξεκάθαρο πάντως πως δεν υπάρχουν περιθώρια αναβαθμίσεων για καμία χώρα αυτή τη στιγμή. Προσπαθώντας να υπογραμμίσει περαιτέρω πως η Ελλάδα... «δεν φταίει» για αυτήν την υποβάθμιση ουσιαστικά, ο κ. Ναπολιτάνο εξηγεί πως είναι κατανοητό ότι δεν αποτελεί καλή είδηση όταν μία χώρα βλέπει τις προοπτικές της να υποβαθμίζονται. «Ωστόσο, η αναθεώρηση σε σταθερές από θετικές, είναι η πιο ήπια κίνηση που μπορούσαμε να κάνουμε», τονίζει ξεκαθαρί-

ζοντας πως οι σταθερές προοπτικές υποδηλώνουν πως δεν υπάρχουν σημαντικές ανοδικές ή καθοδικές πιέσεις για τη βαθμολογία της Ελλάδας. Απλά ο οίκος επέλεξε να πάρει λίγο χρόνο να αξιολογήσει την κατάσταση και να δει πώς θα εξελιχθεί η κρίση της πανδημίας. «Η αξιολόγηση BB της Ελλάδας δεν κινδυνεύει», υπογράμμισε χαρακτηριστικά.

Σημειώνεται πως η επόμενη προγραμματισμένη αξιολόγηση της Ελλάδας από τη Fitch είναι στις 24 Ιουλίου.

Θετικές στην τηλεργασία οι επιχειρήσεις και μετά το τέλος της πανδημίας

Με θετικό μάτι βλέπουν οι επιχειρήσεις την εξ αποστάσεως εργασία ως μορφή απασχόλησης και στη μετά COVID-19 εποχή, με τη συντριπτική τους πλειονότητα να θεωρεί ότι αποτελεί αποτελεσματικό μέτρο κατά της εξάπλωσης της πανδημίας.

Έρευνα που υλοποίησε η ομάδα των συμβουλευτικών υπηρεσιών ανθρώπινου δυναμικού της KPMG καταγράφει παράλληλα την ανησυχία των εργαζομένων για την απουσία σαφών ορίων μεταξύ εργασίας και ξεκούρασης. Σχεδόν 9 στους 10 εργαζομένους δήλωσε πως ανησυχεί πολύ ή πάρα πολύ για το θέμα της πανδημίας, ενώ περισσότεροι από 7 στους 10 εκφράζουν έντονο προβληματισμό για το μέλλον τηςγχώριας οικονομίας. Ανάλογα, δε, με το επίπεδο θέσης εργασίας, διαφοροποιείται και το μέγεθος των ανησυχιών. Αναλυτικά, κατά την 1η φάση της έρευνας, που πραγματοποιήθηκε από 30/3 έως 5/4, συμπληρώθηκαν και αναλύθηκαν 1.051

έγκυρα ερωτηματολόγια. Η 2η φάση της έρευνας θα πραγματοποιηθεί στο διάστημα 4/5-10/5 και θα επαναλαμβάνεται σε τακτά χρονικά διαστήματα.

Σύμφωνα με τα βασικά συμπεράσματα της έρευνας, η συντριπτική πλειονότητα των εταιρειών υιοθετεί την εξ αποστάσεως εργασία ως μέτρο κατά του περιορισμού της εξάπλωσης της COVID-19. Η ταχεία προσαρμογή οφείλεται και στο γεγονός ότι πολλές εταιρείες είχαν ήδη εγκατεστημένο τον βασικό εξοπλισμό για την εξ αποστάσεως εργασία. Οι περισσότεροι εργαζόμενοι αξιολογούν την εξ αποστάσεως εργασία ως μορφή εργασίας με θετική επίδραση στην παραγωγικότητα τους και επιθυμούν την καθιέρωσή της και στη μετά τη νόσο εποχή. Πρωτοστατούν σε αυτό οι νεότερες ηλικίες οι οποίες φαίνεται να λειτουργούν πιο αποτελεσματικά.

Συγκεκριμένα, το 88% των εργαζομένων που δουλεύουν από το σπίτι

Θεωρούν ότι αποτελεί αποτελεσματικό μέτρο κατά της εξάπλωσης του κορωνοϊού.

αξιολογεί ικανοποιητικά ή πολύ ικανοποιητικά την εξ αποστάσεως εργασία. Ακόμα και στις περιπτώσεις των εργαζομένων οι οποίοι δηλώνουν ότι έχει αυξηθεί ο απαιτούμενος χρόνος για τη συνεργασία με τους συναδέλφους, συνεχίζουν να την αξιολογούν ως ικανοποιητική ή/και πολύ ικανοποιητική.

Μάλιστα, το 79% αξιολογεί ως το μεγαλύτερο όφελος της εξ αποστάσεως εργασίας τον χρόνο, το οποίο κερδίζουν από τις μετακινήσεις. Η ηλικιακή ομάδα που το εκτιμά περισσότερο είναι οι έως 30 ετών (82%), ενώ η άνω των 60 ετών το εκτιμά λιγότερο (72%).

Ως πολύ σημαντικό όφελος αναδεικνύεται για τα μη διοικητικά στελέχη (87%), ενώ οι γενικοί διευθυντές το αξιολογούν χαμηλότερα (71%).

Βέβαια, το 59% δηλώνει ότι η απουσία σαφών ορίων μεταξύ εργασίας και ξεκούρασης είναι η μεγαλύτερη δυσκολία που αντιμετωπίζουν. Η δυσκολία αυτή εντείνεται για τους διευθυντές τμημάτων (64%) ενώ είναι αισθητά μικρότερη για τους υπαλλήλους γραφείου (50%).

Το 81% των εργαζομένων έχει ήδη προσαρμοστεί στην εξ αποστάσεως εργασία, ενώ μόλις ένα 6% δηλώνει ότι δεν ξέρει αν θα μπορέσει να προσαρμοστεί σε αυτή τη μορφή εργασίας. Τέλος, το 66% των εργαζομένων δηλώνει πως η εξ αποστάσεως εργασία δεν έχει επηρεάσει τη συνεργασία με συναδέλφους, ενώ για τους εργαζομένους των οποίων το επίπεδο συνεργασίας έχει επηρεαστεί θετικά, αυτό έχει θετικό αντίκτυπο και στην παραγωγικότητά τους.

Το μεγαλύτερο ποσοστό αυτών που πιστεύουν ότι η παραγωγικότητά τους επηρεάστηκε θετικά εμφανίζεται στις ηλικίες μέχρι 30 ετών (53%), ενώ το ποσοστό φθίνει προοδευτικά καθώς αυξάνεται η ηλικία, στην ηλικιακή ομάδα άνω των 60 ετών η θετική επίδραση πέφτει στο 24%.

Deloitte

Αντιμετωπίζοντας τον COVID-19 με ανθεκτικότητα

Οι αρχές λαμβάνουν αποφασιστικά μέτρα που οδηγούν τις επιχειρήσεις στην επανεξέταση της επάρκειας των μέτρων ετοιμότητάς τους. Στόχος μας είναι να βοηθάμε τις επιχειρήσεις να διαχειριστούν τους επιχειρηματικούς κινδύνους από την έξαρση του COVID-19.

www.deloitte.com/COVID-19

